

思益梵天所问经

姚秦三藏法师鸠摩罗什译

南無本師釋迦牟尼佛

说明

本简体注音版《思益梵天所问经》电子书，根据《乾隆大藏经》大乘五大部外重译经，第 0186 部，姚秦三藏法师鸠摩罗什译《思益梵天所问经》原藏影印本校正注音，句读及注音仅供参考。

本电子书是免费结缘品。特此说明。

仁慧草堂

二〇二〇年六月

扫码关注仁慧草堂微信公众号

目 录

起诵仪	- 1 -
香赞	- 1 -
净口业真言	- 1 -
净三业真言	- 1 -
安土地真言	- 1 -
普供养真言	- 2 -
开经偈	- 2 -
思益梵天所问经卷第一	- 3 -
如来光明品第一	- 3 -
四法品第二	- 14 -
菩萨正问品第三	- 20 -
四谛品第四	- 35 -
叹功德品第五	- 38 -
思益梵天所问经卷第二	- 45 -
如来五力说品第六	- 45 -
如来大悲品第七	- 51 -
幻化品第八	- 54 -
菩萨光明品第九	- 63 -
菩萨受记品第十	- 72 -
萨婆若品第十一	- 80 -
思益梵天所问经卷第三	- 86 -
菩萨无二品第十二	- 86 -
名字义品第十三	- 94 -
论寂品第十四	- 100 -
如来二事品第十五	- 106 -
得圣道品第十六	- 116 -
志大乘品第十七	- 120 -
发菩提心品第十八	- 130 -
思益梵天所问经卷第四	- 140 -
师子吼品第十九	- 140 -

梵行牢强精进品第二十.....	- 144 -
海喻品第二十一.....	- 149 -
建立法品第二十二.....	- 157 -
如来神咒品第二十三.....	- 163 -
嘱累品第二十四.....	- 171 -
结诵仪.....	- 174 -
补阙真言.....	- 174 -
补阙圆满真言.....	- 174 -
普回向真言.....	- 174 -
礼佛发愿文.....	- 175 -
回向偈.....	- 177 -
三皈依.....	- 177 -

●起诵仪

xiāngzàn

香赞

(一遍)

lú xiāngzhà ruò fǎ jiè méngxūn zhū fó hǎi huì xī yáowén suí chù jié
炉香乍爇.法界蒙薰.诸佛海会悉遥闻.随处结

xiángyún chéng yì fāng yīn zhū fó xiàncuánshēn
祥云.诚意方殷.诸佛现全身.

ná mó xiāngyún gài pú sà mó hē sà
南無香云盖菩萨摩诃萨 (合掌三称)

jìngkǒu yè zhēnyán

净口业真言

(三遍)

ōng xiū lì xiū lì mó hē xiū lì xiū xiū lì sà pó hē
唵.修唎修唎.摩诃修唎.修修唎.萨婆诃.

jìngsān yè zhēnyán

净三业真言

(三遍)

ōng suō wǎ pó wǎ shú tuó suō wǎ dá mó suō wǎ pó wǎ shú dù hàn
唵.娑嚩.婆嚩秫驮.娑嚩达摩娑嚩.婆嚩秫度憾

ān tǔ dì zhēnyán

安土地真言

(三遍)

ná mó sān mǎnduō mǔ tuó nán ōng dù lū dù lū dì wěi suō pó hē
南無三满哆.母驮喃.唵度噜度噜.地尾.娑婆诃

pǔ gòngyǎngzhēnyán
普 供 养 真 言

(三遍)

ōng yé yé nǎng sān pó wǎ wà zǐ là hòng
唵. 誝 誝 曩 . 三 婆 嚩 . 鞞 日 啰 斛 .

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南 無 本 师 释 迦 牟 尼 佛 (合掌三称)

kāi jīng jì
开 经 偈

(一遍)

wú shàng shēn shēn wēi miào fǎ bǎi qiān wàn jié nán zāo yù
无 上 甚 深 微 妙 法 百 千 万 劫 难 遭 遇
wǒ jīn jiàn wén dé shòu chí yuàn jiě rú lái zhēn shí yì
我 今 见 闻 得 受 持 愿 解 如 来 真 实 义

sī yì fàn tiān suǒ wèn jīng juàn dì yī
思益梵天所问经卷第一

yáo qín sānzàng fǎ shī jiū mó luó shí yì
姚秦三藏法师鸠摩罗什译¹

rú lái guāng míng pǐn dì yī
如来光明品第一²

rú shì wǒ wén
如是我闻：

yī shí fó zài wángshè chéng jiā lán tuó zhú lín yǔ dà bǐ qiū
一时，佛在³王舍城迦兰陀竹林，与大比丘

sēng liù wàn sì qiānrén jù pú sà mó hē sà qī wàn èr qiānrén jiē
僧六万四千人俱。菩萨摩诃萨七万二千人，皆

zhòngsuǒ zhī shí dé tuó luó ní wú ài biàn cái jí zhū sānmèi yú zhū
众所知识，得陀罗尼无碍辩才及诸三昧，于诸

shéntōng wú suǒ guà ài shànnéng xiǎo liǎo zhū fǎ shí xìng xī jiē dài dé
神通无所罣碍，善能晓了诸法实性，悉皆逮得

wú shēng fǎ rěn qí míng yuē wénshū shī lì fǎ wáng zǐ bǎoshǒu
无生法忍。其名曰：文殊师利法王子、宝手

fǎ wáng zǐ bǎo jī fǎ wáng zǐ bǎo yìn shǒu fǎ wáng zǐ bǎo dé
法王子、宝积法王子、宝印手法王子、宝德

fǎ wáng zǐ xū kōng zàng fǎ wáng zǐ fā xīn zhuàn fǎ lún fǎ wáng zǐ
法王子、虚空藏法王子、发心转法轮法王子、

wǎng míng fǎ wáng zǐ zhàng zhū fán nǎo fǎ wáng zǐ néng shě yī qiè fǎ
网明法王子、障诸烦恼法王子、能舍一切法

wáng zǐ dé zàng fǎ wáng zǐ huā yán fǎ wáng zǐ shī zǐ fǎ wáng
⁴王子、德藏法王子、华严法王子、师子法王

zǐ yuè guāng fǎ wáng zǐ zūn yì fǎ wáng zǐ shàn zhuāng yán fǎ
子、月光法王子、尊意法王子、善庄严法

wáng zǐ
王子。

¹ 丽本：姚秦龟兹国三藏鸠摩罗什译

² 丽本：序品第一

³ 丽本：住；永乐北藏本及龙藏本：在

⁴ 丽本：法法；永乐北藏本及龙藏本：法

jí bá tuó luó pó děng shí liù xián shì bá tuó pó luó pú sà
及跋陀罗婆⁵等十六贤士：跋陀婆罗菩萨、
bǎo jī pú sà xīng dé pú sà dì tiān pú sà shuǐ tiān pú sà shàn
宝积菩萨、星德菩萨、帝天菩萨、水天菩萨、善
lì pú sà dà yì pú sà shū shèng yì pú sà zēng yì pú sà
力菩萨、大意菩萨、殊胜意菩萨、增意菩萨、
shàn fā yì pú sà bù xū jiàn pú sà bù xiū xī pú sà bù shǎo yì
善发意菩萨、不虚见菩萨、不休息菩萨、不少意
pú sà dǎo shī pú sà rì zàng pú sà chí dì pú sà rú shì děng
菩萨、导师菩萨、日藏菩萨、持地菩萨，如是等
pú sà mó hē sà qī wàn èr qiān rén
菩萨摩诃萨七万二千人。

jí sì tiān wáng shì tí huán yīn děng dāo lì zhū tiān yè mó tiān
及四天王释提桓因等，忉利诸天、夜摩天、
dōu shuài tuó tiān huà lè tiān tā huà zì zài tiān jí fàn wáng děng zhū
兜率陀天、化乐天、他化自在天，及梵王等诸
fàn tiān bìng yú wú liàng zhū tiān lóng guǐ shén yè chā qián
梵天；并余无量诸天、龙、鬼、神、夜叉、乾
tà pó ā xiū luó jiā lóu luó jǐn nà luó mó hóu luó qié rén
⁶ 闷婆、阿修罗、迦楼罗、紧那罗、摩睺罗伽，人
yǔ fēi rén pǔ jiē lái jí
与非人普皆来集。

ěr shí shì zūn dà zhòng gōng jìng wéi rào ér wèi shuō fǎ yú
尔时世尊，大众恭敬围绕，而为说法。于
shì wǎng míng pú sà jí cóng zuò qǐ piān tǎn yòu jiān yòu xī zhuó dì
是⁷网明菩萨即从坐起，偏袒右肩，右膝著地，
tóu miàn lǐ fó zú hé zhǎng xiàng fó dòng cǐ sān qiān dà qiān shì jiè
头面礼佛足，合掌向佛，动此三千大千世界
yǐn dǎo qǐ fā yī qiè dà zhòng ér bái fó yán shì zūn wǒ yù cóng
引导起发一切大众，而白佛言：“世尊！我欲从
fó shǎo yǒu suǒ wèn ruò fó tīng zhě nǎi gǎn zī qǐng
佛少有所问，若佛听者乃敢咨请。”

fó gào wǎng míng zì rǔ suǒ wèn dāng wèi jiě shuō yuè kě ěr
佛告网明：“恣汝所问，当为解说悦可尔

⁵ 丽本：婆罗；永乐北藏本及龙藏本：罗婆

⁶ 丽本：犍；永乐北藏本及龙藏本：乾

⁷ 丽本：时；永乐北藏本及龙藏本：是

xīn
心。”

yú shì wǎngmíng jì méngtīng xǔ xīn dà huān xǐ jí bó fó yán
于是网明既蒙听许，心大欢喜，即白佛言：

shì zūn rú lái shēnxiàngchāo bǎiqiānwàn rì yuèguāngmíng wǒ zì
“世尊！如来身相超百千万日月光明；我自

wéiniàn ruò yǒuzhòngshēngnéngjiàn fó shēn shèn wéi xī yǒu wǒ
惟念：‘若有众生能见佛身，甚为希有！’我

fù wéiniàn ruò yǒuzhòngshēngnéngjiàn fó shēn jiē shì rú lái wēishén
复惟念：‘若有众生能见佛身，皆是如来威神

zhī lì
之力！’”

fó gào wǎngmíng rú shì rú shì rú rǔ suǒ yán ruò fó
佛告网明：“如是，如是！如汝所言，若佛

bù jiā wēishén zhòngshēng wú yǒunéngjiàn fó shēn yì wú néng wèn
不加威神，众生无有能见佛身，亦无能问。

wǎngmíngdāng zhī rú lái yǒu guāng míng jì zhuāngyán ruò yǒuzhòng
网明当知！如来有光，名寂庄严，若有众

shēng yù sī guāngzhě néngjiàn fó shēn bú huàiyǎngēn yòu rú lái guāng
生遇斯光者，能见佛身不坏眼根；又如来光

míng wú wèibiàn ruò yǒuzhòngshēng yù sī guāngzhě néngwèn rú lái qí
名无畏辩，若有众生遇斯光者，能问如来其

biàn wú jìn yòu rú lái guāngmíng jí zhūshàngēn ruò yǒuzhòngshēng yù
辩无尽；又如来光名集诸善根，若有众生遇

sī guāngzhě néngwèn rú lái zhuàn lún shèngwángxíng yè yīn yuán yòu
斯光者，能问如来转轮圣王行业因缘；又

rú lái guāngmíng jìng zhuāngyán ruò yǒuzhòngshēng yù sī guāngzhě
如来光名净庄严，若有众生遇斯光者，

néngwèn rú lái tiān dì shì xíng yè yīn yuán yòu rú lái guāngmíng dé zì
能问如来天帝释行业因缘；又如来光名得自

zài ruò yǒuzhòngshēng yù sī guāngzhě néngwèn rú lái fàn tiān wáng
在，若有众生遇斯光者，能问如来梵天王

xíng yè yīn yuán yòu rú lái guāngmíng lí fán nǎo ruò yǒuzhòngshēng yù
行业因缘；又如来光名离烦恼，若有众生遇

sī guāngzhě néngwèn rú lái shēng wén chéng suǒ xíng zhī dào yòu rú lái
斯光者，能问如来声闻乘所行之道；又如来

guāngmíng shàn yuǎn lí ruò yǒuzhòngshēng yù sī guāngzhě néngwèn
光名善远离，若有众生遇斯光者，能问

rú lái pì zhī fó suǒ xíng zhī dào yòu rú lái guāng míng yì yī qiè zhì
如来辟支佛所行之道；又如来光名益一切智，
ruò yǒu zhòng shēng yù sī guāng zhě néng wèn rú lái dà shèng fó shì
若有众生遇斯光者，能问如来大乘佛事；
yòu rú lái guāng míng yuē wǎng yì fó lái qù shí zú xià guāng míng
又如来光名曰⁸往益，佛来去时足下光明，
zhòng shēng yù zhě mìng zhōng shēng tiān yòu rú lái guāng míng yī qiè
众生遇者命终生天；又如来光名一切
zhuāng yán ruò fó rù chéng fàng sī guāng míng zhòng shēng yù zhě dé
庄严，若佛入城放斯光明，众生遇者得
huān xǐ lè yī qiè zhuāng shì zhī jù zhuāng yán qí chéng chéng zhōng
欢喜乐，一切庄⁹饰之具庄严其城，城中
bǎo zàng cóng dì yǒng chū yòu rú lái guāng míng yuē zhèn dòng fó yǐ
宝藏从地涌¹⁰出；又如来光名曰震动，佛以
cǐ guāng néng dòng wú liàng wú biān shì jiè yòu rú lái guāng míng yuē
此光能动无量无边世界；又如来光名曰
shēng lè fó yǐ cǐ guāng néng miè dì yù zhòng shēng kǔ nǎo yòu rú
生乐，佛以此光能灭地狱众生苦恼；又如
lái guāng míng yuē shàng cí fó yǐ cǐ guāng néng lìng chù shēng bù xiāng
来光名曰上慈，佛以此光能令畜生不相
nǎo hài yòu rú lái guāng míng yuē liáng lè fó yǐ cǐ guāng néng miè è
恼害；又如来光名曰凉乐，佛以此光能灭饿
guǐ jī kě rè nǎo yòu rú lái guāng míng yuē míng jìng fó yǐ cǐ guāng
鬼饥渴热恼；又如来光名曰明净，佛以此光
shǐ máng zhě dé shì yòu rú lái guāng míng yuē cōng tīng fó yǐ cǐ guāng
使盲者得视；又如来光名曰聪听，佛以此光
néng lìng zhòng shēng lóng zhě dé tīng yòu rú lái guāng míng yuē cán kuì fó
能令众生聋者得听；又如来光名曰惭愧，佛
yǐ cǐ guāng néng lìng zhòng shēng kuáng zhě dé zhèng yòu rú lái guāng míng
以此光能令众生狂者得正；又如来光名
yuē zhǐ xī fó yǐ cǐ guāng néng lìng zhòng shēng shě shí bú shàn dào ān
曰止息，佛以此光能令众生舍十不善道，安
zhù shí shàn dào yòu rú lái guāng míng yuē lí è fó yǐ cǐ guāng néng
住十善道；又如来光名曰离恶，佛以此光能

⁸ 丽本：为；永乐北藏本及龙藏本：曰

⁹ 丽本：严；永乐北藏本及龙藏本：庄

¹⁰ 丽本：踊；永乐北藏本及龙藏本：涌

lìng xié jiànzhòngshēng jiē dé zhèngjiàn yòu rú lái guāngmíngyuēnéngshě
令邪见众生皆得正见；又如来光名曰能舍，
fó yǐ cǐ guāngnéng pò zhòngshēngqiāntān zhī xīn lìng xíng bù shī yòu
佛以此光能破众生慳贪之心，令行布施；又
rú lái guāngmíng wú nǎo rè fó yǐ cǐ guāngnéng lìng huǐ jìn zhòngshēng
如来光名无恼热，佛以此光能令毁禁众生
jiē dé chí jiè yòu rú lái guāngmíngyuē ān lì fó yǐ cǐ guāngnéng
皆得持戒；又如来光名曰安利，佛以此光能
lìng chēnhènzhòngshēng jiē xíng rěn rǔ yòu rú lái guāngmíngyuē qín xiū
令瞋恨众生皆行忍辱；又如来光名曰勤修，
fó yǐ cǐ guāngnéng lìng xiè dài zhòngshēng jiē xíng jīng jìn yòu rú lái
佛以此光能令懈怠众生皆行精进；又如来
guāngmíngyuē yī xīn fó yǐ cǐ guāngnéng lìng wàngniànzhòngshēng jiē
光名曰一心，佛以此光能令妄念众生皆
dé chándìng yòu rú lái guāngmíngyuēnéng jiě fó yǐ cǐ guāngnéng
得禅定；又如来光名曰能解，佛以此光能
lìng yú chīzhòngshēng jiē dé zhì huì yòu rú lái guāngmíngyuē qīng jìng
令愚痴众生皆得智慧；又如来光名曰清静，
fó yǐ cǐ guāngnéng lìng bú xìn zhòngshēng jiē dé jìng xìn yòu rú lái
佛以此光能令不信众生皆得净信；又如来
guāngmíngyuēnéng chí fó yǐ cǐ guāngnéng lìng shǎowénzhòngshēng jiē
光名曰能持，佛以此光能令少闻众生皆
dé duō wén yòu rú lái guāngmíngyuē wēi yí fó yǐ cǐ guāngnéng lìng
得多闻；又如来光名曰威仪，佛以此光能令
wú cánzhòngshēng jiē dé cán kuì yòu rú lái guāngmíngyuē ān wěn fó
无惭众生皆得惭愧；又如来光名曰安隐，佛
yǐ cǐ guāngnéng lìng duō yù zhòngshēng duàn chú yín yù yòu rú lái
以此光能令多欲众生断除淫欲；又如来
guāngmíngyuē huān xǐ fó yǐ cǐ guāngnéng lìng duō nù zhòngshēng duàn
光名曰欢喜，佛以此光能令多怒众生断
chú chēn huì yòu rú lái guāngmíngyuē zhào míng fó yǐ cǐ guāngnéng
除瞋恚；又如来光名曰照明，佛以此光能
lìng duō chīzhòngshēng duàn chú yú chī yòu rú lái guāngmíngyuē biàn xíng
令多痴众生断除愚痴；又如来光名曰遍行，
fó yǐ cǐ guāngnéng lìng děng fèn zhòngshēng duàn chú děng fèn yòu rú
佛以此光能令等分众生断除等分；又如
lái guāngmíng shì yī qiè sè fó yǐ cǐ guāngnéng lìng zhòngshēng jiē jiàn
来光名示一切色，佛以此光能令众生皆见

fó shēn wú liàngzhǒng sè wǎngmíngdāng zhī rú lái ruò yǐ yī jié
佛身无量种色。网明当知！如来若以一劫、
ruò jiǎn yī jié shuō cǐ guāngmíng lì yòngmíng hào bù kě qióng jìn
若减一劫，说此光明力用名号不可穷尽。”

ěr shí wǎngmíng pú sà bó fó yán wèicéng yǒu yě shì zūn
尔时，网明菩萨白佛言：“未曾有也。世尊！

rú lái shēnzhě jí shì wú liàng¹¹ guāngmíng zhī zàng shuō fǎ fāngbiàn yì
如来身者即是无量¹¹光明之藏，说法方便亦

bù kě sī yì shì zūn wǒ zì xī lái wèicéng wén cǐ guāngmíngmíng
不可思议。世尊！我自昔来未曾闻此光明名

hào rú wǒ jiě fó suǒshuō yì ruò yǒu pú sà wén sī guāngmíngmíng
号。如我解佛所说义，若有菩萨闻斯光明名

hào xìn xīn qīngjìng jiē dé rú shì guāngmíng zhī shēn shì zūn wéi
号，信心清净，皆得如是光明之身。世尊！唯

yuàn jīn rì fàngǎng pú sà guāng lìng tā fāng pú sà shàn néng wèn nán
¹²愿今日放请菩萨光，令他方菩萨善能问难

zhě jiàn sī guāng yǐ fā xīn lái cǐ suǒ pó shì jiè
者见斯光已，发心来此娑婆世界。”

ěr shí shì zūn shòu wǎngmíng pú sà qǐng yǐ jí fànguāngmíng
尔时，世尊受网明菩萨请已，即放光明

zhào cǐ sānqiān dà qiān shì jiè pǔ jí shí fāng wú liàng fó tǔ yú shì
照此三千大千世界，普及十方无量佛土。于是

zhū fāng wú liàng bǎi qiān wàn yì pú sà jiàn sī guāng yǐ jiē lái zhì cǐ
诸方无量百千万亿菩萨见斯光已，皆来至此

suǒ pó shì jiè
娑婆世界。

shí¹³ dōngfāngguò qī shí èr héng hé shā fó tǔ yǒuguómíng
时¹³，东方过七十二恒河沙佛土，有国名

qīngjié fó hào rì yuèguāng rú lái yīng¹⁴ zhèngbiàn zhī jīn xiàn
清洁，佛号日月光如来、应¹⁴、正遍知，今现

zài qí fó tǔ yǒu pú sà fàn tiān míng yuē sī yì zhù bú tuì zhuǎn
在其佛土。有菩萨梵天，名曰思益，住不退转。

jiàn cǐ guāng yǐ dào rì yuèguāng fó suǒ tóu miàn zuò lǐ bó fó
见此光已，到日月光佛所，头面作礼，白佛

¹¹ 丽本：无量无边；永乐北藏本及龙藏本：无量

¹² 丽本：惟；永乐北藏本及龙藏本：唯

¹³ 丽本：尔时；永乐北藏本及龙藏本：时

¹⁴ 丽本：应供；永乐北藏本及龙藏本：应

yán shì zūn wǒ yù yì suō pó shì jiè shì jiā móu ní fó suǒ fèng
言：“世尊！我欲诣娑婆世界释迦牟尼佛所，奉
jìn gòngyǎng qīn jìn zī shòu bǐ fó yì fù yù jiàn wǒ děng qí
覲¹⁵供养，亲近咨受；彼佛亦复欲见我等。”其
fó gào yán biàn wǎng fàn tiān jīn zhèng shì shí bǐ suō pó guó
佛告言：“便往。梵天，今正是时！彼娑婆国
yǒu ruò gān qiān yì zhū pú sà jí rǔ yīng yǐ shí fǎ yóu yú bǐ tǔ
有若干千亿诸菩萨集，汝应以¹⁶十法游于彼土。
hé děng wéi shí yú huǐ yú yù xīn wú zēng jiǎn wén shàn wén è
何等为十？于毁于誉，心无增减；闻善闻恶，
xīn wú fēn bié yú zhū yú zhì děng yǐ bēi xīn yú shàng zhōng
心无分别；于诸愚智，等以悲心；于上、中、
xià zhòng shēng zhī lèi yì cháng píng děng yú qīng huǐ gòng yǎng xīn
下众生之类，意常平等；于轻毁供养，心
wú yǒu èr yú tā quē shī mò jiàn qí guò jiàn zhǒng zhǒng shèng
无有二；于他阙失，莫¹⁷见其过；见种种乘，
jiē shì yī shèng wén sān è dào yì wù jīng wèi yú zhū pú sà
皆是一乘；闻三恶道，亦勿惊畏；于诸菩萨，
shēng rú lái xiǎng fó chū wǔ zhuó shì shēng xī yǒu xiǎng fàn tiān
生如来想；佛出五浊世¹⁸，生希有想。梵天！
rǔ dāng yǐ cǐ shí fǎ yóu bǐ shì jiè
汝当以此十法游彼世界。”

sī yì fàn tiān bó fó yán shì zūn wǒ bù gǎn yú rú lái qián
思益梵天白佛言：“世尊！我不敢于如来前
zuò shī zǐ hǒu wǒ suǒ néng xíng fó zì zhī zhī jīn dāng yǐ cǐ shí fǎ
作师子吼，我所能行佛自知之。今当以此十法
yóu bǐ shì jiè yī xīn xiū xíng
游彼世界，一心修行。”

ěr shí rì yuè guāng fó guó yǒu zhū pú sà bó fó yán shì
尔时，日月光佛国有诸菩萨白佛¹⁹言：“世
zūn wǒ dé dà lì bù shēng rú shì è zhòng shēng zhōng qí fó
尊！我得大利，不生如是恶众生中。”其佛

¹⁵ 丽本：见；永乐北藏本及龙藏本：覲

¹⁶ 丽本：以此；永乐北藏本及龙藏本：以

¹⁷ 丽本：不；永乐北藏本及龙藏本：莫

¹⁸ 丽本：浊；永乐北藏本及龙藏本：浊世

¹⁹ 丽本：其佛；永乐北藏本及龙藏本：佛

gàoyán shànnán zǐ wù zuò shì yǔ suǒ yǐ zhě hé ruò pú sà
告言：“善男子，勿作是语！所以者何？若菩萨
yú cǐ guózhōng bǎi qiān wàn²⁰ jié jìng xiū fàn xíng bù rú bǐ tǔ cóng dàn
于此国中百千万²⁰劫净修梵行，不如彼土从旦
zhì shí wú chēn ài xīn qí fú wéi shèng
至食无瞋碍心，其福为胜。”

shí²¹ yǒu wàn èr qiān pú sà yǔ sī yì fàn tiān jù gòng fā lái
时²¹有万二千菩萨与思益梵天俱共发来，
ér zuò shì yán wǒ děng yì yù yǐ cǐ shí fǎ yóu bǐ shì jiè jiàn shì
而作是言：“我等亦欲以此十法游彼世界，见释
jiā móu ní fó yú shì sī yì fàn tiān yǔ wàn èr qiān pú sà jù yú bǐ
迦牟尼佛。”于是思益梵天与万二千菩萨俱于彼
fó tǔ hū rán bú xiàn pì rú zhuàng shì qū shēn bì qǐng dào suō pó shì
佛土忽然不现，譬如壮士屈伸臂顷，到娑婆世
jiè shì jiā móu ní fó suǒ què zhù yī miàn
界释迦牟尼佛所，却住一面。

ěr shí fó gào wǎng míng pú sà rǔ jiàn shì sī yì fàn tiān
尔时，佛告网明菩萨：“汝见是思益梵天
fǒu
不？”

wěi rán yǐ jiàn
“唯然！已见。”

wǎng míng dāng zhī sī yì fàn tiān yú zhū zhèng wèn pú sà
“网明当知！思益梵天于诸正问菩萨
zhōng wéi zuì dì yī yú zhū shàn fēn bié zhū fǎ pú sà zhōng wéi zuì dì
中为最第一，于诸善分别诸法菩萨中为最第
yī yú zhū shuō suí yí jīng yì pú sà zhōng wéi zuì dì yī yú zhū cí
一，于诸说随宜经意菩萨中为最第一，于诸慈
xīn pú sà zhōng wéi zuì dì yī yú zhū bēi xīn pú sà zhōng wéi zuì dì yī
心菩萨中为最第一，于诸悲心菩萨中为最第一，
yú zhū xǐ xīn pú sà zhōng wéi zuì dì yī yú zhū shě xīn pú sà zhōng wéi
于诸喜心菩萨中为最第一，于诸舍心菩萨中为
zuì dì yī yú zhū ruǎn yǔ pú sà zhōng wéi zuì dì yī yú zhū bù chēn
最第一，于诸软语菩萨中为最第一，于诸不瞋

²⁰ 丽本：亿；永乐北藏本及龙藏本：万

²¹ 丽本：即时；永乐北藏本及龙藏本：时

chī²² pú sà zhōngwéi zuì dì yī yú zhūxiān yì wèn xùn pú sà zhōngwéi
痴²² 菩萨 中 为 最 第 一 ， 于 诸 先 意 问 讯 菩 萨 中 为
zuì dì yī yú zhū jué yí pú sà zhōngwéi zuì dì yī
最 第 一 ， 于 诸 决 疑 菩 萨 中 为 最 第 一 。”

ěr shí sī yì fàn tiān yǔ wàn èr qiān pú sà jù tóu miàn lǐ
尔 时 ， 思 益 梵 天 与 万 二 千 菩 萨 俱 ， 头 面 礼

fó zú yòu rào sān zā hé zhǎng xiàng fó yǐ jì zàn yuē
佛 足 ， 右 绕 三 匝 ， 合 掌 向 佛 ， 以 偈 赞 曰 ：

shì zūn dà míng chēng pǔ wén yú shí fāng
世 尊 大 名 称 普 闻 于 十 方

suǒ zài zhū rú lái wú bù chēng tàn zhě
所 在 诸 如 来 无 不 称 叹 者

yǒu zhū yú jìng guó wú sān è dào míng
有 诸 余 净 国 无 三 恶 道 名

shě rú shì miào tǔ cí bēi gù shēng cǐ
舍 如 是 妙 土 慈 悲 故 生 此

fó zhì wú jiǎn shǎo yǔ zhū rú lái děng
佛 智 无 减 少 与 诸 如 来 等

yǐ dà bēi²³ běn yuàn chǔ sī huì è tǔ
以 大 悲²³ 本 愿 处 斯 秽 恶 土

ruò rén yú jìng guó chí jiè mǎn yī jié
若 人 于 净 国 持 戒 满 一 劫

cǐ tǔ xū yú jiān xíng cí wéi zuì shèng
此 土 须 臾 间 行 慈 为 最 胜

ruò rén yú cǐ tǔ qǐ shēn kǒu yì zuì
若 人 于 此 土 起 身 口 意 罪

yīng duò sān è dào xiàn shì shòu dé chú
应 堕 三 恶 道 现 世 受 得 除

shēng cǐ tǔ pú sà bù yīng huái yōu bù
生 此 土 菩 萨 不 应 怀 忧 怖

shè yǒu è dào zuì tóu tòng jí dé chú
设 有 恶 道 罪 头 痛 即 得 除

cǐ tǔ zhū pú sà ruò néng shǒu hù fǎ
此 土 诸 菩 萨 若 能 守 护 法

²² 丽本：碍；永乐北藏本及龙藏本：痴

²³ 丽本：慈；永乐北藏本及龙藏本：悲

shì shì suǒ shēng chù
世世所生处

bù shī yú zhèng niàn
不失于正念

ruò rén yù duàn fù
若人欲断缚

miè fán nǎo yè zuì
灭烦恼业罪

yú cǐ tǔ hù fǎ
于此土护法

zēng yì yī qiè zhì
增益一切智

jìng tǔ duō yì jié
净土多亿劫

shòu chí fǎ jiě shuō²⁴
受持法解说²⁴

yú cǐ suō pó jiè
于此娑婆界

cóng dàn zhì shí shèng
从旦至食胜

wǒ jiàn xǐ lè guó
我见喜乐国

jí jiàn ān lè tǔ
及见安乐土

cǐ zhōng wú kǔ nǎo
此中无苦恼

yì wú kǔ nǎo míng
亦无苦恼名

yú bǐ zuò gōng dé
于彼作功德

wèi zú yǐ wéi qí
未足以为奇

yú cǐ fán nǎo chù
于此烦恼处

néng rěn bù kě shì
能忍不可事

yì jiào tā cǐ fǎ
亦教他此法

qí fú wéi zuì shèng
其福为最胜

wǒ lǐ wú shàng zūn
我礼无上尊

dà bēi jiù kǔ zhě
大悲救苦者

néng wéi è zhòng shēng
能为恶众生

shuō fǎ shèn wéi nán²⁵
说法甚为²⁵难

fó jí wú liàng zhòng
佛集无量众

shí fāng shì jiè zhōng
十方世界中

míng wén zhū pú sà
名闻诸菩萨

tīng fǎ wú yàn zú
听法无厌足

fó jí shí fāng jiè
佛集十方界

míng wén zhū pú sà
名闻诸菩萨

tīng fǎ wú yàn zú
听法无厌足

rú hǎi tūn zhòng liú
如海吞众流

wéi rú shì rén děng²⁶
为如是人等²⁶

guǎng shuō yú fó dào
广说于佛道

²⁴ 丽本：脱；永乐北藏本及龙藏本：说

²⁵ 丽本：为甚；永乐北藏本及龙藏本：甚为

²⁶ 丽本：等人；永乐北藏本及龙藏本：人等

shì fàn sì tiān wáng
释梵四天王

zhū tiān lóng shén děng
诸天龙神等

jiē jí yù qiú fǎ
皆集欲求法

suí suǒ xìn yào shuō
随所信乐说

bǐ qiū bǐ qiū ní
比丘比丘尼

jí qīng xìn shì nǚ
及清信士女

shì sì zhòng pǔ jí
是四众普集

yuàn shí wèi yǎn shuō
愿时为演说

yǒu yào fó shèng zhě
有乐佛乘者

jí yuán jué shēng wén
及缘觉声闻

fó zhī qí shēn xīn
佛知其深心

xī jiē wèi duàn yí
悉皆为断疑

bú duàn fó zhǒng zhě
不断佛种者

néng chū shēng sān bǎo
能出生三宝

wèi shì zhū pú sà
为是诸菩萨

wǒ jīn qǐng fǎ wáng
我今请法王

míng chēng pǔ liú bù
名称普流布

shí fāng pú sà wén
十方菩萨闻

jiē xī gòng lái jí
皆悉共来集

wèi shuō wú shàng dào
为说无上道

cǐ wú shàng dà fǎ
此无上大法

èr shèng suǒ bù jí
二乘所不及

wǒ děng xìn lì gù
我等信力故

dé rù rú shì fǎ
得入如是法

bù kě sī yì huì
不可思议慧

fēi wǒ děng suǒ jí
非我等所及

fó suī wú pí juàn
佛虽无疲倦

wǒ jīn²⁷ yǒu suǒ qǐng
我今²⁷有所请

huǐ guò yú shì zūn
悔过于世尊

yuàn shuō pú sà²⁸ dào
愿说菩萨²⁸道

²⁷ 丽本：而我；永乐北藏本及龙藏本：我今

²⁸ 丽本：提；永乐北藏本及龙藏本：萨

sì fǎ pǐn dì èr
四法品第二

ěr shí sī yì fàn tiān shuō cǐ jǐ yǐ bó fó yán shì zūn
尔时思益梵天说此偈已，白佛言：“世尊！

hé wèi pú sà qí xīn jiān gù ér wú pí juàn hé wèi pú sà suǒ yán jué
何谓菩萨其心坚固而无疲倦？何谓菩萨所言决

dìng ér bù zhōng huǐ hé wèi pú sà zēng zhǎng shàn gēn hé wèi pú
定而不中悔？何谓菩萨增长善根？何谓菩

sà wú suǒ kǒng wèi wēi yí bù zhuǎn²⁹ hé wèi pú sà chéng jiù bái fǎ
萨无所恐畏威仪不转²⁹？何谓菩萨成就白法？

hé wèi pú sà shàn zhī cóng yī dì zhì yī dì hé wèi pú sà yú zhòng
何谓菩萨善知从一地至一地？何谓菩萨于众

shēng zhōng shàn zhī fāng biàn hé wèi pú sà shàn huà zhòng shēng hé
生中善知方便？何谓菩萨善化众生？何

wèi pú sà shì shì bù shī pú tí zhī xīn hé wèi pú sà néng yī qí xīn
谓菩萨世世不失菩提之心？何谓菩萨能一其心

ér wú zá xíng hé wèi pú sà shàn qiú fǎ bǎo hé wèi pú sà shàn
而无杂行？何谓菩萨善求法宝？何谓菩萨善

chū huǐ jìn zhī zuì hé wèi pú sà shàn zhàng fán nǎo hé wèi pú sà
出毁禁之罪？何谓菩萨善障烦恼？何谓菩萨

shàn rù zhū dà zhòng hé wèi pú sà shàn kāi fǎ shī hé wèi pú sà
善入诸大众？何谓菩萨善开法施？何谓菩萨

dé xiān yīn lì bù shī shàn gēn hé wèi pú sà bù yóu tā jiào ér néng
得先因力不失善根？何谓菩萨不由他教而能

zì xíng liù bō luó mì hé wèi pú sà néng zhuǎn shě chán dìng hái shēng
自行六波罗蜜？何谓菩萨能转舍禅定还生

yù jiè hé wèi pú sà yú zhū fó fǎ dé bú tuì zhuǎn hé wèi pú sà
欲界？何谓菩萨于诸佛法得不退转？何谓菩萨

bú duàn fó zhǒng
不断佛种？”

ěr shí shì zūn zàn sī yì fàn tiān shàn zāi shàn zāi néng
尔时，世尊赞思益梵天：“善哉！善哉！能

wèn rú lái rú cǐ zhī shì rǔ jīn dì tīng shàn sī niàn zhī
问如来如此之事。汝今谛听，善思念之！”

²⁹ 丽本：动；永乐北藏本及龙藏本：转

wěi rán shì zūn yuànyào yù wén
“唯然，世尊！愿乐欲闻。”

fó gào sī yì fàntiān pú sà yǒu sì fǎ jiān gù qí xīn ér bù
佛告思益梵天：“菩萨有四法，坚固其心而不

pí juàn hé děngwéi sì yī zhě yú zhūzhòngshēng qǐ dà bēi xīn
疲倦。何等为四³⁰？一者，于诸众生起大悲心；

èr zhě jīng jìn bú xiè sānzhě xìn jiě shēng sǐ rú mèng sì zhě
二者，精进不懈；三者，信解生死如梦；四者，

zhèng sī wéi fó zhī zhì huì pú sà yǒu cǐ sì fǎ jiān gù qí xīn ér
正思惟³¹佛之智慧。菩萨有此四法，坚固其心而

bù pí juàn
不疲倦。

fàntiān pú sà yǒu sì fǎ suǒyán jué dìng ér bù zhōng huǐ
“梵天，菩萨有四法，所言决定而不中悔。

hé děngwéi sì yī zhě jué dìngshuō zhū fǎ wú wǒ èr zhě jué
何等为四³²？一者，决定说诸法无我；二者，决

dìngshuō zhū shēng chù wú kě lè zhě sānzhě jué dìng cháng zàn dà shèng
定说诸生处无可乐者；三者，决定常赞大乘；

sì zhě jué dìngshuō zuì fú yè bù shī shì wéi sì
四者，决定说罪福业不失。是为四。

fàntiān pú sà yǒu sì fǎ zēngzhǎngshàngēn hé děngwéi sì
“梵天，菩萨有四法增长善根。何等为四？

yī zhě chí jiè èr zhě duō wén sānzhě bù shī sì zhě
一者，持戒；二者，多闻；三者，布施；四者，

chū jiā shì wéi sì
出家。是为四。

fàntiān pú sà yǒu sì fǎ wú suǒkǒngwèiwēi yí bù zhuǎn
“梵天，菩萨有四法，无所恐畏威仪不转。

hé děngwéi sì yī zhě shī lì èr zhě è míng sānzhě
何等为四³³？一者，失利；二者，恶名；三者，

huǐ rǔ sì zhě kǔ nǎo shì wéi sì
毁辱；四者，苦恼。是为四。

fàntiān pú sà yǒu sì fǎ chéng jiù bái fǎ hé děngwéi
“梵天，菩萨有四法，成就白法。何等为

³⁰ 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四

³¹ 丽本：量；永乐北藏本及龙藏本：惟

³² 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四

³³ 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四

sì yī zhě jiào rén lìng xìn zuì fú èr zhě bù shī bù qiú guǒ bào
四³⁴? 一者，教人令信罪福；二者，布施不求果报；
sān zhě shǒu hù zhèng fǎ sì zhě yǐ zhì huì jiào zhū pú sà shì
三者，守护正法；四者，以智慧教诸菩萨。是
wéi sì
为四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ shàn zhī cóng yī dì zhì yī dì
“梵天，菩萨有四法，善知从一地至一地。

hé děng wéi sì yī zhě jiǔ zhí shàngēn èr zhě lí zhū guò jù
何等为四³⁵? 一者，久植³⁶善根；二者，离诸过咎；
sān zhě shàn zhī fāng biàn huí xiàng sì zhě qín xíng jīng jìn shì wéi
三者，善知方便回向；四者，勤行精进。是为
sì
四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ yú zhòng shēng zhōng shàn zhī³⁷ fāng
“梵天，菩萨有四法，于众生中善知³⁷方

biàn hé děng wéi sì³⁸ yī zhě shùn zhòng shēng yì èr zhě yú
便。何等为四³⁸? 一者，顺众生意；二者，于
tā gōng dé qǐ suí xǐ xīn sān zhě huǐ guò chú zuì sì zhě quàn
他功德起随喜心；三者，悔过除罪；四者，劝
qǐng zhū fó shì wéi sì
请诸佛。是为四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ shàn huà zhòng shēng hé děng wéi
“梵天，菩萨有四法善化众生。何等为

sì yī zhě cháng qiú lì yì zhòng shēng èr zhě zì shě jǐ
四³⁹? 一者，常求利益⁴⁰众生；二者，自舍己
lè sān zhě xīn hé rěn rǔ sì zhě chú shě jiāo màn shì wéi sì
乐；三者，心和忍辱；四者，除舍傲慢。是为四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ shì shì bù shī pú tí zhī xīn
“梵天，菩萨有四法，世世不失菩提之心。

³⁴ 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四

³⁵ 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四

³⁶ 丽本：殖；永乐北藏本及龙藏本：植

³⁷ 丽本：善知；永乐北藏本及龙藏本：于众生中善知

³⁸ 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四

³⁹ 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四

⁴⁰ 丽本：安；永乐北藏本及龙藏本：益

hé děng wéi sì⁴¹ yī zhě cháng yì niàn fó èr zhě suǒ zuò gōng
何等**为四**⁴¹? 一者，常忆念佛；二者，所作功
dé cháng wéi pú tí sān zhě qīn jìn shàn zhī shí sì zhě chēng yáng
德常**为菩提**；三者，亲近善知识；四者，称扬
dà shèng shì wéi sì
大乘。是为四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ néng yī qí xīn ér wú zá xíng
“梵天，菩萨有四法，能一其心而无杂行。

hé děng wéi sì⁴² yī zhě lí shēng wén xīn èr zhě lí pì zhī fó
何等**为四**⁴²? 一者，离声闻心；二者，离辟支佛
xīn sān zhě qiú fǎ wú yàn sì zhě rú suǒ wén fǎ guǎng wèi rén
心；三者，求法无厌；四者，如所闻法广为人
shuō shì wéi sì
说。是为四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ shàn qiú fǎ bǎo hé děng wéi
“梵天，菩萨有四法，善求法宝。何等**为**

sì⁴³ yī zhě yú fǎ zhōng shēng bǎo xiǎng yǐ nán dé gù èr zhě
四⁴³? 一者，于法中生宝想，以难得故；二者，
yú fǎ zhōng shēng yào xiǎng liáo zhòng bìng gù sān zhě yú fǎ zhōng
于法中生药想，疗众病故；三者，于法中
shēng cái lì xiǎng yǐ bù shī gù sì zhě yú fǎ zhōng shēng miè kǔ
生财利想，以不失故；四者，于法中生灭苦
xiǎng⁴⁴ zhì niè pán gù shì wéi sì
想⁴⁴，至涅槃故。是为四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ shàn chū huǐ jìn zhī zuì hé děng
“梵天，菩萨有四法，善出毁禁之罪。何等

wéi sì⁴⁵ yī zhě dé wú shēng fǎ rěn yǐ zhū fǎ wú lái gù èr
为四⁴⁵? 一者，得无生法忍，以诸法无来故；二
zhě dé wú miè fǎ rěn⁴⁶ yǐ zhū fǎ wú qù gù sān zhě dé yīn yuán
者，得无灭**法忍**⁴⁶，以诸法无去故；三者，得因**缘**
rěn zhī zhū fǎ yīn yuán shēng gù sì zhě dé wú zhù rěn wú yì
忍，知诸法因**缘**生故；四者，得无住忍，无异

⁴¹ 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四

⁴² 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四

⁴³ 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四

⁴⁴ 丽本：一切苦想；永乐北藏本及龙藏本：苦想

⁴⁵ 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四

⁴⁶ 丽本：忍；永乐北藏本及龙藏本：法忍

xīn xiāng xù gù shì wéi sì
心相续故。是为四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ shàn zhàng fán nǎo hé děng wéi
“梵天，菩萨有四法，善障烦恼。何等为
sì⁴⁷ yī zhě zhèng yì niàn èr zhě zhàng zhū gēn sān zhě
四⁴⁷？一者，正忆念；二者，障诸根；三者，
dé shàn fǎ lì sì zhě dú chǔ yuǎn lí shì wéi sì
得善法力；四者，独处远离。是为四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ shàn rù zhū dà zhòng hé děng
“梵天，菩萨有四法，善入诸大众。何等
wéi sì⁴⁸ yī zhě qiú fǎ bù qiú shèng èr zhě gōng jìng xīn wú jiāo
为四⁴⁸？一者，求法不求胜；二者，恭敬心无憍
màn sān zhě wéi⁴⁹ qiú fǎ lì bú zì xiǎn xiàn sì zhě jiào rén
慢；三者，唯⁴⁹求法力，不自显现；四者，教人
shàn fǎ bù qiú míng lì shì wéi sì
善法，不求名利。是为四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ shàn kāi fǎ shī hé děng wéi sì
“梵天，菩萨有四法，善开法施。何等为四
50 yī zhě shǒu hù yú fǎ èr zhě zì yì zhì huì yì yì tā rén
？一者，守护于法；二者，自益智慧亦益他人；
sān zhě xíng shàn rén fǎ sì zhě shì rén gòu jìng shì wéi sì
三者，行善人法；四者，示人垢净。是为四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ dé xiān yīn lì bù shī shàngēn hé
“梵天，菩萨有四法得先因力不失善根，何
děng wéi sì⁵¹ yī zhě jiàn tā rén quē bù yǐ wéi guò èr zhě yú
等为四⁵¹？一者，见他人阙不以为过；二者，于
chēn nù rén cháng xiū cí xīn sān zhě cháng shuō zhū fǎ yīn yuán sì
瞋怒人常修慈心；三者，常说诸法因缘；四
zhě cháng niàn pú tí shì wéi sì
者，常念菩提。是为四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ bù yóu tā jiào ér néng zì xíng liù
“梵天，菩萨有四法，不由他教而能自行六

47 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四

48 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四

49 丽本：惟；永乐北藏本及龙藏本：唯

50 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四

51 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四

bō luó mì hé děng wéi sì⁵² yī zhě yǐ shī dǎo rén èr zhě
波罗蜜。何等为四⁵²？一者，以施导人；二者，
bù shuō tā rén huǐ jìn zhī zuì sān zhě shàn zhī shè fǎ jiào huà zhòng shēng
不说他人毁禁之罪；三者，善知摄法教化众生；
sì zhě jiě dá shēn fǎ shì wéi sì
四者，解达深法。是为四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ néng zhuǎn shě chán dìng huán
“梵天，菩萨有四法，能转舍禅定，还

shēng yù jiè hé děng wéi sì⁵³ yī zhě qí xīn róu ruǎn èr zhě
生欲界。何等为四⁵³？一者，其心柔软；二者，
dé zhū shàn gēn⁵⁴ lì sān zhě bù shě yī qiè zhòng shēng sì zhě
得诸善根⁵⁴力；三者，不舍一切众生；四者，
shàn xiū zhì huì fāng biàn zhī lì shì wéi sì
善修智慧方便之力。是为四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ yú zhū fó fǎ dé bú tuì zhuǎn
“梵天，菩萨有四法，于诸佛法得不退转。

hé děng wéi sì⁵⁵ yī zhě shòu wú liàng shēng sǐ èr zhě gòng yǎng
何等为四⁵⁵？一者，受无量生死；二者，供养
wú liàng zhū fó sān zhě xiū xíng wú liàng cí xīn sì zhě xìn jiě wú
无量诸佛；三者，修行无量慈心；四者，信解无
liàng fó huì shì wéi sì
量佛慧。是为四。

fàn tiān pú sà yǒu sì fǎ bú duàn fó zhǒng hé děng wéi
“梵天，菩萨有四法，不断佛种。何等为

sì⁵⁶ yī zhě bú tuì běn yuàn èr zhě yán bì shī xíng sān zhě
四⁵⁶？一者，不退本愿；二者，言必施行；三者，
dà yù jīng jìn sì zhě shēn xīn xíng yú fó dào shì wéi pú sà yǒu cǐ
大欲精进；四者，深心行于佛道。是为菩萨有此

sì fǎ bú duàn fó zhǒng
⁵⁷四法不断佛种。”

shuō shì zhū sì fǎ shí èr wàn èr qiān tiān zǐ jí rén jiē fā ā
说是诸四法时，二万二千天子⁵⁸及人皆发阿

⁵² 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四

⁵³ 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四

⁵⁴ 丽本：根；永乐北藏本及龙藏本：善根

⁵⁵ 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四

⁵⁶ 丽本：四；永乐北藏本及龙藏本：为四

⁵⁷ 丽本：有；永乐北藏本及龙藏本：有此

⁵⁸ 丽本：天；永乐北藏本及龙藏本：天子

nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn wǔqiānrén dé wúshēng fǎ rěn shí
耨多罗三藐三菩提心；五千人得无生法忍。十
fāngzhū lái pú sà gòngyǎng yú fó suǒ sàntiānhuāzhōubiànsānqiān dà
方诸来菩萨供养于佛，所散天华周遍三千大
qiān shì jiè jī zhì yú xī
千世界，积至于膝。

pú sà zhèngwèn pǐn dì sān
菩萨正问品第三⁵⁹

ěr shí wǎngmíng pú sà wèn sī yì fàntiānyán fó shuō
尔时，网明菩萨问思益梵天言：“佛说：

rǔ yú zhèngwèn pú sà zhōngwéi zuì dì yī hé wèi pú sà suǒ wèn
‘汝于正问菩萨中为最第一。’何谓菩萨所问

wéizhèngwèn yé
为正问耶？”

fàntiānyán wǎngmíng ruò pú sà yǐ bǐ wǒ wèn míngwéi
梵天言：“网明，若菩萨以彼、我问，名为

xié wèn fēn bié fǎ wèn míngwéi xié wèn ruò wú bǐ wǒ wèn
邪问；分别法问，名为邪问。若无彼、我问，

míngwéizhèngwèn bù fēn bié fǎ wèn míngwéizhèngwèn
名为正问；不分别法问，名为正问。

yòu wǎngmíng yǐ shēng gù wèn míngwéi xié wèn yǐ
“又，网明，以生故问，名为邪问；以

miè gù wèn míngwéi xié wèn yǐ zhù gù wèn míngwéi xié wèn ruò
灭故问，名为邪问；以住故问，名为邪问。若

bù yǐ shēng gù wèn bù yǐ miè gù wèn bù yǐ zhù gù wèn míngwéi
不以生故问、不以灭故问、不以住故问，名为

zhèngwèn
正问。

yòu wǎngmíng ruò pú sà wèigòu gù wèn míngwéi xié wèn
“又，网明，若菩萨为垢故问，名为邪问；

wèijìng gù wèn míngwéi xié wèn wèishēng sǐ gù wèn míngwéi xié wèn
为净故问，名为邪问；为生 死故问，名为邪问；

wèichūshēng sǐ gù wèn míngwéi xié wèn wèinièpán gù wèn míngwéi
为出生 死故问，名为邪问；为涅槃故问，名为

⁵⁹ 丽本：分别品第三（丹本菩萨正问品第三）；永乐北藏本及龙藏本：菩萨正问品第三

xié wèn ruò bú wèigòu jìng gù wèn bú wèishēng sǐ chūshēng sǐ
邪问。若不为垢、净故问，不为生死、出生死
gù wèn bú wèi niè pán gù wèn míngwéizhèngwèn suǒ yǐ zhě hé
故问，不为涅槃故问，名为正问。所以者何？

fǎ wèizhōng wú gòu wú jìng wú shēng sǐ⁶⁰ wú niè pán
法位中无垢、无净、无生死⁶⁰、无涅槃。

yòu wǎngmíng ruò pú sà wèijiàn gù wèn wèiduàn gù wèn
“又，网明，若菩萨为见故问、为断故问、
wèizhèng gù wèn wèi xiū gù wèn wèi dé gù wèn wèiguǒ gù wèn
为证故问、为修故问、为得故问、为果故问，
míngwéi xié wèn ruò wú jiàn wú duàn wú zhèng wú xiū wú dé
名为邪问。若无见、无断、无证、无修、无得、
wú guǒ gù wèn míngwéizhèngwèn
无果故问，名为正问。

yòu wǎngmíng shì shàn shì bú shàn gù wèn⁶¹ míngwéi
“又，网明，是善、是不善故问⁶¹，名为
xié wèn shì shì jiān fǎ shì chū shì jiān fǎ shì zuì fǎ shì wú zuì
邪问；是世间法、是出世间法，是罪法、是无罪
fǎ shì yǒu lòu fǎ shì wú lòu fǎ shì yǒuwéi fǎ shì wú wéi fǎ
法，是有漏法、是无漏法，是有为法、是无为法，
rú shì děng èr fǎ suí yǒu⁶² suǒ yī ér wènzhě míngwéi xié wèn ruò
如是等二法，随有⁶²所依而问者，名为邪问。若
bú jiàn èr bú jiàn bú èr wèn míngwéizhèngwèn
不见二、不见不二问，名为正问。

yòu wǎngmíng ruò pú sà fēn bié fó wèn míngwéi xié wèn
“又，网明，若菩萨分别佛问，名为邪问；
fēn bié fǎ fēn bié sēng fēn bié zhòngshēng fēn bié fó guó fēn bié
分别法、分别僧、分别众生、分别佛国、分别
zhūshèngwèn míngwéi xié wèn ruò yú fǎ bú zuò yī yì wènzhě
诸乘问，名为邪问。若于法不作一、异问者，
míngwéizhèngwèn
名为正问。

yòu wǎngmíng yī qiè fǎ zhèng yī qiè fǎ xié。”
“又，网明，一切法正，一切法邪。”

⁶⁰ 丽本：无死；永乐北藏本及龙藏本：死

⁶¹ 丽本：善；永乐北藏本及龙藏本：善故问

⁶² 丽本：随；永乐北藏本及龙藏本：随有

wǎngmíngyán fàntiān hé wèi yī qiè fǎ zhèng yī qiè fǎ
网明言：“梵天，何谓一切法正？一切法
xié
邪？”

fàntiānyán yú zhū fǎ xìng wú xīn gù yī qiè fǎ míngwéizhèng
梵天言：“于诸法性无心故，一切法名为正；
ruò yú wú xīn fǎ zhōng yǐ xīn fēn bié guānzhě yī qiè fǎ míngwéi xié
若于无心法中，以心分别观者，一切法名为邪。
yī qiè fǎ lí xiàng míngwéizhèng ruò bú xìn jiě shì lí xiàng shì jí
一切法离相名为正；若不信解是⁶³离相，是即
fēn bié zhū fǎ ruò fēn bié zhū fǎ zé rù zēngshàngmàn suí suǒ fēn
分别诸法。若分别诸法，则入增上慢，随所分
bié jiē míngwéi xié
别，皆名为邪。”

wǎngmíngyán hé wèi wéi zhū fǎ zhèng xìng
网明言：“何谓为诸法正性？”

fàntiānyán zhū fǎ lí zì xìng lí yù jì shì míngzhèng xìng
梵天言：“诸法离自性、离欲际，是名正性。”

wǎngmíngyán shǎoyǒunéng jiě rú shì zhèng xìng zhě
网明言：“少有能解如是正性者⁶⁴。”

fàntiānyán shì zhèng xìng bù yī bù duō wǎngmíng ruò shàn
梵天言：“是正性不一不多。网明，若⁶⁵善
nán zǐ shàn nǚ rén néng rú shì zhī zhū fǎ zhèng xìng ruò yǐ zhī ruò
男子、善女人能如是知诸法正性，若已知、若
jīn zhī ruò dāng zhī shì rén wú yǒu fǎ yǐ dé wú yǒu fǎ jīn dé
今知、若当知，是人无有法已得、无有法今得、
wú yǒu fǎ dāng dé suǒ yǐ zhě hé fó shuō wú dé wú fēn bié míng
无有法当得。所以者何？佛说无得、无分别，名
wéi suǒ zuò yǐ bàn xiàng ruò rén wén shì zhū fǎ zhèng xìng qín xíng jīng jìn
为所作已办相；若人闻是诸法正性，勤行精进，
shì míng rú shuō xiū xíng bù cóng yī dì zhì yī dì ruò bù cóng yī dì
是名如说修行，不从一地至一地。若不从一地
zhì yī dì shì rén bú zài shēng sǐ bú zài niè pán suǒ yǐ zhě hé
至一地，是人不在生死、不在涅槃。所以者何？

⁶³ 丽本：达是；永乐北藏本及龙藏本：是

⁶⁴ 丽本：性；永乐北藏本及龙藏本：性者

⁶⁵ 丽本：若有；永乐北藏本及龙藏本：若

zhū fó bù dé shēng sǐ bù dé niè pán
诸佛不得生死、不得涅槃。”

wǎngmíngyán fó bú wèi dù shēng sǐ gù shuō fǎ yé
网明言：“佛不为度生死故说法耶？”

fàntiānyán fó suǒ shì fǎ yǒu dù shēng sǐ yé
梵天言：“佛所示法有度生死耶？”

wǎngmíngyán wú yě
网明言：“无也。”

fàntiānyán yǐ shì yīn yuándāng zhī fó bú lìng zhòngshēngchū
梵天言：“以是因缘当知佛不令众生出

shēng sǐ rù niè pán dàn wèi dù wàngxiǎng fēn bié shēng sǐ niè pán
生死、入涅槃，但为度妄想分别生死、涅槃

èr xiàngzhě ěr cǐ zhōng shí wú dù shēng sǐ zhì niè pánzhě suǒ yǐ zhě
二相者耳！此中实无度生死至涅槃者。所以者

hé zhū fǎ píngděng wú yǒuwǎng lái wú chūshēng sǐ wú rù niè
何？诸法平等，无有往来、无出生死、无入涅槃。

pán
槃。”

ěr shí shì zūnzàn sī yì fàntiānyán shàn zāi shàn zāi
尔时，世尊赞思益梵天言：“善哉！善哉！

shuōzhū fǎ zhèngxìng yīng rú rǔ suǒshuō shuō shì fǎ shí èr qiān
说诸法正性，应如汝所说。”说是法时，二千

bǐ qiū bú shòuzhū fǎ lòu jìn xīn dé jiě tuō
比丘不受诸法，漏尽，心得解脱。

fó gào fàntiān wǒ bù dé shēng sǐ bù dé niè pán rú lái
佛告梵天：“我不得生死，不得涅槃。如来

suī shuōshēng sǐ shí wú yǒurénwǎng lái shēng sǐ suī shuō niè pán
虽说生死，实无有人往来生死；虽说涅槃，

shí wú yǒurén dé miè dù zhě ruò yǒu rù cǐ fǎ mén⁶⁶ shì rén fēi shēng
实无有人得灭度者。若有入此法门⁶⁶，是人非生

sǐ xiàng fēi miè dù xiàng
死相、非灭度相。”

ěr shí huì zhōng wǔ bǎi bǐ qiū cóngzuò ér qǐ zuò shì yán
尔时，会中五百比丘从坐而起，作是言：

wǒ děngkōng xiū fànxíng jīn shí jiànyǒumiè dù zhě ér yán wú yǒu
“我等空修梵行，今实见有灭度者，而言无有

⁶⁶ 丽本：法门者；永乐北藏本及龙藏本：法门

miè dù wǒ děng hé yòng xiū dào qiú zhì huì wéi
灭度。我等何用修道求智慧为？”

ěr shí wǎng míng pú sà bó fó yán shì zūn ruò yǒu yú fǎ
尔时，网明菩萨白佛言：“世尊！若有于法

shēng jiàn zé yú qí rén fó bù chū shì shì zūn ruò yǒu jué dìng
生见，则于其人，佛不出世。世尊！若有决定

jiàn niè pán zhě shì rén bú dù shēng sǐ suǒ yǐ zhě hé niè pán míng
见涅槃者，是人不得生死。所以者何？涅槃名

wéi chú miè zhū xiàng yuǎn lí yī qiè dòng niàn xì lùn shì zūn shì zhū
为除灭诸相，远离一切动念戏论。世尊！是诸

bǐ qiū yú fó zhèng fǎ chū jiā ér jīn suí⁶⁷ yú wài dào xié jiàn jiàn niè
比丘于佛正法出家，而今随⁶⁷于外道邪见，见涅

pán jué dìng xiàng pì rú cóng má chū yóu cóng lào chū sū shì zūn
槃决定相，譬如从麻出油、从酪出酥。世尊！

ruò rén yú zhū fǎ miè xiàng zhōng qiú niè pán zhě wǒ shuō shì bèi jiē wéi
若人于诸法灭相中求涅槃者，我说是辈皆为

zēng shàng màn rén shì zūn zhèng xíng dào zhě yú fǎ bú zuò shēng
增上慢人。世尊！正行道者，于法不作生、

bú zuò miè wú dé wú guǒ
不作灭、无得无果。”

wǎng míng wèi fàn tiān yán shì wǔ bǎi bǐ qiū cóng zuò qǐ zhě rǔ
网明谓梵天言：“是五百比丘从坐起者，汝

dāng wèi zuò fāng biàn yǐn dǎo qí xīn rù cǐ fǎ mén lìng dé xìn jiě lí
当为作方便，引导其心入此法门，令得信解离

zhū xié jiàn
诸邪见！”

fàn tiān yán shàn nán zǐ zòng shǐ lìng qù zhì héng hé shā jié
梵天言：“善男子，纵使令去至恒河沙劫，

bù néng dé chū rú cǐ fǎ mén pì rú chī rén wèi yú xū kōng shě kōng
不能得出如此法门。譬如痴人畏于虚空，舍空

ér zǒu zài suǒ zhì chù bù lí xū kōng cǐ zhū bǐ qiū yì fù rú shì
而走，在所至处不离虚空；此诸比丘亦复如是，

suī fù yuǎn qù bù chū kōng xiàng bù chū wú xiàng xiàng bù chū wú
虽复远去，不出空相、不出无相相、不出无

zuò xiàng yòu rú yī rén qiú suǒ xū kōng dōng xī chí zǒu yán wǒ yù
作相。又如一人求索虚空，东西驰走言：‘我欲

⁶⁷ 丽本：堕；永乐北藏本及龙藏本：随

dé kōng wǒ yù dé kōng shì rén dàn shuō xū kōng míng zì ér bù dé
得空，我欲得空。’是人但说虚空名字而不得
kōng yú kōng zhōng xíng ér bú jiàn kōng cǐ zhū bǐ qiū yì fù rú shì
空，于空中行而不见空。此诸比丘亦复如是，
yù qiú niè pán xíng niè pán zhōng ér bù dé niè pán suǒ yǐ zhě hé
欲求涅槃，行涅槃中而不得涅槃。所以者何？
niè pán zhě dàn yǒu míng zì yóu rú xū kōng dàn yǒu míng zì bù kě dé
涅槃者但有名字。犹如虚空但有名字，不可得
qǔ niè pán yì fù rú shì dàn yǒu míng zì ér bù kě dé
取；涅槃亦复如是，但有名字而不可得。”

ěr shí wǔ bǎi bǐ qiū wén shuō shì fǎ bú shòu zhū fǎ lòu jìn
尔时，五百比丘闻说是法，不受诸法，漏尽，
xīn dé jiě tuō dé ā luó hàn dào zuò shì yán shì zūn ruò rén
心得解脱，得阿罗汉道，作是言：“世尊！若人
yú zhū fǎ bì jìng miè xiàng zhōng qiú niè pán zhě zé yú qí rén fó bù chū
于诸法毕竟灭相中求涅槃者，则于其人佛不出
shì shì zūn wǒ děng jīn zhě fēi fán fū fēi xué fēi wú xué bú
世。世尊！我等今者非凡夫、非学、非无学、不
zài shēng sǐ bú zài niè pán suǒ yǐ zhě hé fó chū shì gù míng
在生死、不在涅槃。所以者何？佛出世故，名
wéi yuǎn lí yī qiè dòng niàn xì lùn
为远离一切动念戏论。”

ěr shí zhǎng lǎo shè lì fú wèi zhū bǐ qiū rǔ jīn dé zhèng
尔时，长老舍利弗谓诸比丘：“汝今得正
zhì wéi jǐ lì yé
智，为己利耶？”

wǔ bǎi bǐ qiū yán zhǎng lǎo shè lì fú wǒ děng jīn zhě dé zhū
五百比丘言：“长老舍利弗！我等今者得诸
fán nǎo bù kě zuò ér zuò
烦恼，不可作而作。”

shè lì fú yán hé gù shuō cǐ
舍利弗言：“何故说此？”

zhū bǐ qiū yán zhī zhū fán nǎo shí xiàng gù yán dé zhū fán nǎo
诸比丘言：“知诸烦恼实相，故言得诸烦恼；
niè pán shì wú zuò xìng wǒ děng yǐ zhèng gù shuō bù kě zuò ér zuò
涅槃是无作性，我等已证，故说不可作而作。”

shè lì fú yán shàn zāi shàn zāi rǔ děng jīn zhě zhù yú fú
舍利弗言：“善哉！善哉！汝等今者住于福

tián néngxiāogòngyǎng
田，能消供养。”

zhū bǐ qiū yán dà shī shì zūnshàng bù néngxiāozhūgòngyǎng
诸比丘言：“大师！世尊尚不能消诸供养，
hé kuàng wǒ děng
何况我等？”

shè lì fú yán hé gù shuō cǐ
舍利弗言：“何故说此？”

zhū bǐ qiū yán shì zūn zhī jiàn fǎ xìng xìngchángjìng gù
诸比丘言：“世尊知见法性，性常净故。”

yú shì sī yì fàn tiān bó fó yán shì zūn shéiyīngshòugòng
于是思益梵天白佛言：“世尊！谁应受供
yǎng
养？”

fó gào fàn tiān bù wéi shì fǎ zhī suǒ qiān zhě
佛告梵天：“不为世法之所牵者。”

shì zūn shéinéngxiāogòngyǎng
“世尊！谁能消供养？”

fó yán yú fǎ wú suǒ qǔ zhě
佛言：“于法无所取者。”

shì zūn shéiwéi shì jiān fú tián
“世尊！谁为世间福田？”

fó yán bú huài pú tí xìngzhě
佛言：“不坏菩提性者。”

shì zūn shéiwéizhòngshēngshàn zhī shí
“世尊！谁为众生善知识？”

fó yán yú yī qiè zhòngshēng bù shě cí xīn zhě
佛言：“于一切众生不舍慈心者。”

shì zūn shéi zhī bào fó ēn
“世尊！谁知报佛恩？”

fó yán bú duàn fó zhǒngzhě
佛言：“不断佛种者。”

shì zūn shéinénggòngyǎng fó
“世尊！谁能供养佛？”

fó yán néngtōng dá wú shēng jì zhě
佛言：“能通达无生际者。”

shì zūn shéinéng qīn jìn yú fó
“世尊！谁能亲近⁶⁸佛？”

fó yán nǎi zhì shī mìng yīn yuán bù huǐ jìn zhě
佛言：“乃至失命因缘不毁禁者。”

shì zūn shéinénggōngjìng yú fó
“世尊！谁能恭敬于佛？”

fó yán shàn fù liù gēnzhě
佛言：“善覆六根者。”

shì zūn shéimíng cái fù
“世尊！谁名财富？”

fó yán chéng jiù qī cái zhě
佛言：“成就七财者。”

shì zūn shéimíng zhī zú
“世尊！谁名知足？”

fó yán dé chū shì jiān zhì huì zhě
佛言：“得出世间智慧者。”

shì zūn shéiwéiyuǎn lí
“世尊！谁为远离？”

fó yán yú sān jiè zhōng wú suǒyuànzhě
佛言：“于三界中无所愿者。”

shì zūn shéiwéi jù zú
“世尊！谁为具足？”

fó yán néngduàn yī qiè zhū jié shǐ zhě
佛言：“能断一切诸结使者。”

shì zūn shéiwéi lè rén
“世尊！谁为乐人？”

fó yán wú tānzhuózhě
佛言：“无贪著者。”

shì zūn shéiwú tānzhuó
“世尊！谁无贪著？”

fó yán zhī jiàn wǔ yīn zhě
佛言：“知见五阴者。”

shì zūn shéi dù yù hé
“世尊！谁度欲河？”

fó yán néngshě liù rù zhě
佛言：“能舍六入者。”

⁶⁸ 丽本：近；永乐北藏本及龙藏本：近于

shì zūn shéizhù bǐ àn
“世尊！谁住彼岸？”

fó yán néng zhī zhū dào píng děng zhě
佛言：“能知诸道平等者。”

shì zūn hé wèi pú sà néng wéi shī zhǔ
“世尊！何谓菩萨能为施主？”

fó yán pú sà néng jiào zhòng shēng yī qiè zhì xīn
佛言：“菩萨能教众生一切智心。”

shì zūn hé wèi pú sà néng fèng jìn jiè
“世尊！何谓菩萨能奉禁戒？”

fó yán cháng néng bù shě pú tí zhī xīn
佛言：“常能不舍菩提之心。”

shì zūn hé wèi pú sà néng xíng rěn rǔ
“世尊！何谓菩萨能行忍辱？”

fó yán jiàn xīn xiàng niàn niàn miè
佛言：“见心相念念灭。”

shì zūn hé wèi pú sà néng xíng jīng jìn
“世尊！何谓菩萨能行精进？”

fó yán qiú xīn bù dé
佛言：“求心不⁶⁹得。”

shì zūn hé wèi pú sà néng xíng chán dìng
“世尊！何谓菩萨能行禅定？”

fó yán chú shēn xīn cū xiàng
佛言：“除⁷⁰身心粗相。”

shì zūn hé wèi pú sà néng xíng zhì huì
“世尊！何谓菩萨能行智慧？”

fó yán yú yī qiè fǎ wú yǒu xì lùn
佛言：“于一切法无有戏论。”

shì zūn hé wèi pú sà néng xíng cí xīn
“世尊！何谓菩萨能行慈心？”

fó yán bù shēng zhòng shēng xiǎng
佛言：“不生众生想。”

shì zūn hé wèi pú sà néng xíng bēi xīn
“世尊！何谓菩萨能行悲心？”

⁶⁹ 丽本：不可；永乐北藏本及龙藏本：不

⁷⁰ 丽本：能除；永乐北藏本及龙藏本：除

fó yán bù shēng fǎ xiǎng
佛言：“不生法想。”

shì zūn hé wèi pú sà néng xíng xǐ xīn
“世尊！何谓菩萨能行喜心？”

fó yán bù shēng wǒ xiǎng
佛言：“不生我想。”

shì zūn hé wèi pú sà néng xíng shě xīn
“世尊！何谓菩萨能行舍心？”

fó yán bù shēng bǐ wǒ xiǎng
佛言：“不生彼我想。”

shì zūn hé wèi pú sà ān zhù yú xìn
“世尊！何谓菩萨安住于信？”

fó yán xìn jiě xīn jìng wú zhuó fǎ⁷¹
佛言：“信解心净无浊法⁷¹。”

shì zūn hé wèi pú sà ān zhù yú kōng
“世尊！何谓菩萨安住于空？”

fó yán bù zhuó yī qiè yǔ yán
佛言：“不著一切语言。”

shì zūn hé wèi pú sà míng wéi yǒu cán
“世尊！何谓菩萨名为有惭？”

fó yán zhī jiàn nèi fǎ
佛言：“知见内法。”

shì zūn hé wèi pú sà míng wéi yǒu kuì
“世尊！何谓菩萨名为有愧？”

fó yán shě yú wài fǎ
佛言：“舍于外法。”

shì zūn hé wèi míng wéi pú sà biàn xíng
“世尊！何谓名为菩萨遍行？”

fó yán néng jìng shēn kǒu yì yè
佛言：“能净身口意业。”

ěr shí shì zūn ér shuō jì yán
尔时，世尊而说偈言：

ruò shēn jìng wú è kǒu jìng cháng shí yǔ
若身净无恶 口净常实语

xīn jìng cháng xíng cí shì pú sà biàn xíng
心净常行慈 是菩萨遍行

⁷¹ 丽本：无浊法；永乐北藏本及龙藏本：心净无浊法

xíng cí wú tān zhuó
行慈无贪著

guān bú jìng wú huì
观不净无恚

xíng shě ér bù chī
行舍而不痴

shì pú sà biàn xíng
是菩萨遍行

ruò zài kōng jù yě⁷²
若在空聚野⁷²

jí yǔ chǔ dà zhòng
及与处大众

wēi yí zhōng bù zhuǎn⁷³
威仪终不转⁷³

shì pú sà biàn xíng
是菩萨遍行

zhī fǎ míng wéi fó
知法名为佛

zhī lí míng wéi fǎ
知离名为法

zhī wú míng wéi sēng
知无名为僧

shì pú sà biàn xíng
是菩萨遍行

zhī duō yù suǒ xíng
知多欲所行

zhī huì chī suǒ xíng
知恚痴所行

shàn zhī zhuǎn cǐ xíng
善知转此行

shì pú sà biàn xíng
是菩萨遍行

bù yī zhǐ yù jiè
不依止欲界

bú zhù sè wú sè
不住色无色

xíng rú shì chán dìng
行如是禅定

shì pú sà biàn xíng
是菩萨遍行

xìn jiě zhū fǎ kōng
信解诸法空

jí wú xiàng wú zuò
及无相无作

ér bú jìn zhū lòu
而未尽诸漏

shì pú sà biàn xíng
是菩萨遍行

shàn zhī shēng wén shèng
善知声闻乘

jí pì zhī fó shèng
及辟支佛乘

tōng dá yú fó shèng
通达于佛乘

shì pú sà biàn xíng
是菩萨遍行

míng jiě yú zhū fǎ
明解于诸法

bù yí dào fēi dào
不疑道非道

zēng ài xīn wú yì
憎爱心无异

shì pú sà biàn xíng
是菩萨遍行

yú guò qù wèi lái
于过去未来

jí yǔ xiàn zài shì
及与现在世

⁷² 丽本：若聚若空野；永乐北藏本及龙藏本：若在空聚野

⁷³ 丽本：缺；永乐北藏本及龙藏本：转

yī qiè wú fēn bié shì pú sà biànxíng⁷⁴
一切无分别 是菩萨遍行⁷⁴

ěr shí sī yì fàntiān bō fó yán shì zūn hé wèi pú sà guò
尔时，思益梵天白佛言：“世尊！何谓菩萨过

shì jiān fǎ tōng dá shì jiān fǎ tōng dá shì jiān fǎ yǐ dù zhòng
世间法？通达世间法？通达世间法已，度众

shēng yú shì jiān fǎ xíng yú shì jiān bú⁷⁵ huài shì jiān ”
生？于世间法行于世间，不⁷⁵坏世间？”

ěr shí shì zūn yǐ jì dá yán
尔时，世尊以偈答言：

shuō wǔ yīn shì shì shì jiān suǒ yī zhǐ
说五阴是世 世间所依止

yī zhǐ yú wǔ yīn bù tuō shì jiān fǎ
依止于五阴 不脱世间法

pú sà yǒu zhì huì zhī shì jiān shí xiàng
菩萨有智慧 知世间实相

suǒ wèi wǔ yīn rú shì jiān fǎ bù rǎn
所谓五阴如 世间法不染

lì shuāi jí huǐ yù chēng jī yǔ kǔ lè
利衰及毁誉 称讥与苦乐

rú cǐ zhī bā fǎ cháng qiān yú shì jiān
如此之八法 常牵于世间

dà zhì huì pú sà sàn miè shì jiān fǎ
大智慧菩萨 散灭世间法

jiàn shì huài bài xiàng chǔ zhī ér bú dòng
见世坏败相 处之而不动

dé lì xīn bù gāo shī lì xīn bú xià
得利心不高 失利心不下

qí xīn jiān bú dòng pì rú xū mí shān
其心坚不动 譬如须弥山

lì shuāi jí huǐ yù chēng jī yǔ kǔ lè
利衰及毁誉 称讥与苦乐

yú cǐ shì bā fǎ qí xīn cháng píngděng
于此世八法 其心常平等

⁷⁴ 丽本：行（此下丹本为菩萨出过世间品第四）；永乐北藏本及龙藏本：行

⁷⁵ 丽本：而不；永乐北藏本及龙藏本：不

zhī shì jiān xū wàng 知 世 间 虚 妄	jiē cóng diān dǎo qǐ 皆 从 颠 倒 起
rú shì zhī rén děng 如 是 之 人 等	bù xíng shì jiān dào 不 行 世 间 道
shì jiān suǒ yǒu dào 世 间 所 有 道	pú sà jiē shí zhī 菩 萨 皆 识 知
gù néng yú shì jiān 故 能 于 世 间	dù zhòngshēng kǔ nǎo 度 众 生 苦 恼
suī xíng yú shì jiān 虽 行 于 世 间	rú lián huā bù rǎn 如 莲 华 不 染
yì bú huài shì jiān 亦 不 坏 世 间	tōng dá fǎ xìng gù 通 达 法 性 故
shì jiān xíng shì jiān 世 间 行 世 间	bù zhī shì shì jiān 不 知 是 世 间
pú sà xíng shì jiān 菩 萨 行 世 间	míng liǎo shì jiān xiàng 明 了 世 间 相
shì jiān xū kōng xiàng 世 间 虚 空 相	xū kōng yì wú xiàng 虚 空 亦 无 相
pú sà zhī rú shì 菩 萨 知 如 是	bù rǎn yú shì jiān 不 染 于 世 间
rú suǒ zhī shì jiān 如 所 知 世 间	suí zhī ér yǎn shuō 随 知 而 演 说
zhī shì jiān xìng gù 知 世 间 性 故	yì bú huài shì jiān 亦 不 坏 世 间
wǔ yīn wú zì xìng 五 阴 无 自 性	shì jí shì jiān xìng 是 即 世 间 性
ruò rén bù zhī shì 若 人 不 知 是	cháng zhù yú shì jiān 常 住 于 世 间
ruò jiàn zhī wǔ yīn 若 见 知 五 阴	wú shēng yì wú miè 无 生 亦 无 灭
shì rén xíng shì jiān ⁷⁶ 是 人 行 世 间 ⁷⁶	ér bù yī shì jiān 而 不 依 世 间
fán fū bù zhī fǎ 凡 夫 不 知 法	yú shì qǐ zhēng sòng 于 世 起 诤 讼
shì shí shì bù shí 是 实 是 不 实	zhù shì èr xiàng zhōng 住 是 二 相 中

⁷⁶ 丽本：现行世；永乐北藏本及龙藏本：行世间

wǒ cháng bù yǔ shì 我常不与世	qǐ yú zhēngsòng shì 起于诤讼事
shì jiān zhī shí xiàng 世间之实相	xī yǐ ⁷⁷ liǎo zhī gù 悉以 ⁷⁷ 了知故
zhū fó suǒ shuō fǎ 诸佛所说法	jiē xī wú zhēngsòng 皆悉无诤讼
zhī shì píng děng gù 知世平等故	fēi shí fēi xū wàng 非实非虚妄
ruò fó fǎ jué dìng 若佛法决定	yǒu shí yǒu xū wàng 有实有虚妄
shì jí wéi tān zhuó 是即为贪著	yǔ wài dào wú yì 与外道无异
ér jīn ⁷⁸ shí yì zhōng 而今 ⁷⁸ 实义中	wú shí wú xū wàng 无实无虚妄
shì gù wǒ cháng shuō 是故我常说	chū shì fǎ wú èr 出世法无二
ruò rén zhī shì jiān 若人知世间	rú shì zhī shí xìng 如是之实性
yú shí yú xū wàng 于实于虚妄	bù qǔ cǐ è jiàn 不取此恶见
rú shì zhī shì jiān 如是知世间	qīng jìng rú xū kōng 清净如虚空
shì dà míng chēng rén 是大名称人	zhào shì jiān rú rì 照世间如日
ruò rén jiàn shì jiān 若人见世间	rú wǒ zhī suǒ jiàn 如我之所见
rú sī zhī rén děng 如斯之人等	néng jiàn shí fāng fó 能见十方佛
zhū fǎ cóng yuán shēng 诸法从缘生	zì wú yǒu dìng xìng 自无有定性
ruò zhī cǐ yīn yuán 若知此因缘	zé dá fǎ shí xiàng 则达法实相
ruò zhī fǎ shí xiàng 若知法实相	shì zé zhī kōng xiàng 是则知空相

⁷⁷ 丽本：已；永乐北藏本及龙藏本：以

⁷⁸ 丽本：今；永乐北藏本及龙藏本：令；校勘：今

ruò néng zhī kōng xiàng

若能知空相

zé wéi jiàn dǎo shī

则为见导师

ruò yǒu rén dé wén

若有人得闻

rú shì shì jiān xiàng

如是世间相

suī xíng yú shì jiān

虽行于世间

ér bú zhù shì jiān

而不住世间

yī zhǐ zhū jiàn rén

依止诸见人

bù néng jí cǐ shì

不能及此事

yún hé xíng shì jiān

云何行世间

ér bú zhù⁷⁹ shì jiān

而不住⁷⁹世间

ruò fó miè dù hòu

若佛灭度后

yǒu yào shì fǎ zhě

有乐是法者

fó zé yú qí rén

佛则于其人

cháng xiàn yú fǎ shēn

常现于法身

ruò rén jiě dá cǐ

若人解达此

zé shǒu hù wǒ fǎ

则守护我法

yì wéi gòng yǎng wǒ

亦为供养我

yì shì shì dǎo shī

亦是世导师

ruò rén xū yú wén

若人须臾闻

shì jiān xìng rú cǐ

世间性如此

shì rén zhōng bù wéi

是人终不为

è mó suǒ dé biàn

恶魔所得便

ruò néng dá cǐ yì

若能达此义

zé wéi dà zhì huì

则为大智慧

fǎ cái zhī shī zhǔ

法财之施主

yì shì jù jìn jiè

亦是具禁戒

ruò zhī shì rú cǐ

若知世如此

rěn rǔ lì yǒng jiàn

忍辱力勇健

jù zú zhū chán dìng

具足诸禅定

tōng dá yú zhì huì

通达于智慧

suǒ zài wén shì fǎ

所在闻是法

qí fāng zé yǒu fó

其方则有佛

rú shì zhū pú sà

如是诸菩萨

bù jiǔ zuò dào chǎng

不久坐道场

ruò yǒu shēn ài yào

若有深爱乐

rú shì shì jiān xìng⁸⁰

如是世间性⁸⁰

⁷⁹ 丽本：依；永乐北藏本及龙藏本：住

zé néngxiángzhòng mó jí dé wú shàng dào
则能降众魔 疾得无上道

sì dì pǐn dì sì
四谛品第四⁸¹

fó fù gào sī yì fàntiān rú lái chūguò shì jiān yì shuō shì
佛复告思益梵天：“如来出过世间，亦说世

jiān kǔ shì jiān jí shì jiānmiè shì jiānmièdào wǔ yīn míngwéi
间苦、世间集、世间灭、世间灭道。五阴⁸²名为

shì jiān⁸³ tānzhuó wǔ yīn míngwéi shì jiān jí wǔ yīn jìn míngwéi shì jiān
世间⁸³，贪著五阴名为世间集，五阴尽名为世间

miè yǐ wú èr fǎ qiú wǔ yīn míngwéi shì jiānmièdào yòu fàntiān
灭，以无二法求五阴名为世间灭道。又，梵天，

suǒyán wǔ yīn dàn yǒuyánshuō yú zhōng qǔ xiàng fēn bié shēngjiàn ér
所言五阴但有言说，于中取相分别生见，而

shuō shì míng shì jiān⁸⁴ bù shě shì jiàn shì míng shì jiān jí shì jiàn zì xiàng
说是名世间⁸⁴；不舍是见是名世间集；是见自相

shì míng shì jiānmiè suí yǐ hé dào bù qǔ shì jiàn shì míng shì jiānmièdào
是名世间灭；随以何道不取是见是名世间灭道。

fàntiān yǐ shì yīn yuán gù wǒ wèi wàidào xiān rén shuō yán xiān rén
梵天，以是因缘故，我为外道仙人说言：“仙人，

yú rǔ shēnzhōng jí shuō shì jiān kǔ shì jiān jí shì jiānmiè shì jiān
于汝身中即说世间苦、世间集、世间灭、世间

mièdào
灭道。”

ěr shí sī yì fàntiān bó fó yán shì zūn suǒshuō sì shèng
尔时，思益梵天白佛言：“世尊！所说四圣

dì hé děng shì zhēnshèng dì
谛，何等是真圣谛？”

fàntiān kǔ bù míngwéishèng dì kǔ jí bù míngwéishèng dì
“梵天，苦不名为圣谛，苦集不名为圣谛，

⁸⁰ 丽本：法；永乐北藏本及龙藏本：性

⁸¹ 丽本：解诸法品第四（此品名丹本无下二十四幅尔时下方为叹功德品第五）；永乐北藏本及龙藏本：四谛品第四

⁸² 丽本：梵天，五阴；永乐北藏本及龙藏本：五阴

⁸³ 丽本：世间苦；永乐北藏本及龙藏本：世间

⁸⁴ 丽本：世间苦；永乐北藏本及龙藏本：世间

kǔ miè bù míngwéishèng dì kǔ mièdào bù míngwéishèng dì suǒ yǐ
苦灭不名为圣谛，苦灭道不名为圣谛。所以
zhě hé ruò kǔ shì shèng dì zhě yī qiè niú lú chùshēngděng jiē
者何？若苦是圣谛者，一切牛、驴畜生等，皆
yīngyǒu kǔ shèng dì ruò jí shì shèng dì zhě yī qiè zài suǒshēngchù
应有苦圣谛。若集是圣谛者，一切在所生处
zhòngshēng jiē yīngyǒu jí shèng dì suǒ yǐ zhě hé yǐ jí gù shēng
众生，皆应有集圣谛。所以者何？以集故生
zhū qù zhōng ruò kǔ miè shì shèng dì zhě guānmièzhě shuōduànmiè
诸趣中。若苦灭是圣谛者，观灭者、说断灭
zhě jiē yīngyǒumièshèng dì ruò dào shì shèng dì zhě yuán yī qiè yǒu
者，皆应有灭圣谛。若道是圣谛者，缘一切有
wéidào zhě jiē yīngyǒudàoshèng dì fàntiān yǐ shì yīn yuán gù dāng
为道者皆应有道圣谛。梵天，以是因缘故，当
zhī shèng dì fēi kǔ fēi jí fēi miè fēi dào shèng dì zhě zhī
知圣谛非苦、非集、非灭、非道。圣谛者，知
kǔ wú shēng shì míng kǔ shèng dì zhī jí wú hé hé shì míng jí shèng dì
苦无生是名苦圣谛；知集无和合是名集圣谛；
yú bì jìng miè fǎ zhōng zhī wú shēng wú miè shì míng miè shèng dì yú
于毕竟灭法中，知无生无灭是名灭圣谛；于
yī qiè fǎ píngděng yǐ bú èr fǎ dé dào shì míng dào shèng dì
一切法平等，以不二法得道是名道圣谛。

fàntiān zhēnshèng dì zhě wú yǒu xū wàng xū wàngzhě
“梵天，真圣谛者无有虚妄。虚妄者，
suǒ wèi zhuó wǒ zhuózhòngshēng zhuó rén zhuóshòumìngzhě zhuó
所谓：著我、著众生、著人、著寿命者、著
yǎng yù zhě zhuóyǒuzhuó wú zhuóshēngzhuómiè zhuóshēng sǐ
养育者、著有著无、著生著灭、著生死、
zhuó niè pán fàntiān ruò xíngzhě yán wǒ zhī jiàn kǔ shì xū wàng
著涅槃。梵天，若行者言：‘我知见苦。’是虚妄；
wǒ duàn jí shì xū wàng wǒ mièzhèng⁸⁵ shì xū wàng
‘我断集。’是虚妄；‘我灭证⁸⁵。’是虚妄；
wǒ xiū dào shì xū wàng suǒ yǐ zhě hé shì rén yí shī fó suǒ
‘我修道。’是虚妄。所以者何？是人遗⁸⁶失佛所

⁸⁵ 丽本：证灭；永乐北藏本及龙藏本：灭证

⁸⁶ 丽本：违；永乐北藏本及龙藏本：遗

hù niàn shì gù shuōwéi xū wàng hé děng shì fó suǒ hù niàn wèi bú
护念，是故说为虚妄。何等是佛所护念？谓不
yì niàn yī qiè zhū fǎ shì míng fó suǒ hù niàn ruò xíngzhě zhù shì niàn
忆念一切诸法，是名佛所护念⁸⁷。若行者住是念
zhōng zé bú zhù yī qiè xiàng ruò bú zhù yī qiè xiàng zé zhù shí jì
中，则不住一切相；若不住一切相，则住实际；
ruò zhù shí jì shì míng bú zhù xīn ruò bú zhù xīn shì rén míngwéi fēi
若住实际，是名不住心；若不住心，是人名为非
shí yǔ fēi wàng yǔ zhě fàn tiān shì gù dāng zhī ruò fēi shí
实语⁸⁸、非妄语者。梵天，是故当知，若非实、
fēi xū wàngzhě shì míngshèng dì fàn tiān shí zhězhōng bú zuò bù
非虚妄者，是名圣谛。梵天，实者终不作不
shí ruò yǒu fó ruò wú fó fǎ xìngchángzhù suǒ wèishēng sǐ xìng
实，若有佛、若无佛，法性常住，所谓生死性、
niè pánxìng shì xìngcháng shí suǒ yǐ zhě hé fēi lí shēng sǐ dé niè
涅槃性是性常实⁸⁹。所以者何？非离生死得涅
pán míngwéishèng dì ruò rénzhèng rú shì sì dì shì míng shì jiān
槃，名为圣谛。若人证如是四谛，是名世间
shí yǔ zhě
实语者。

fàn tiān dāng lái yǒu bǐ qiū bù xiū shēn bù xiū jiè bù xiū
“梵天，当来有比丘不修身、不修戒、不修

xīn bù xiū huì shì rénshuōshēng xiàng shì kǔ dì zhòngyuán hé hé
心、不修慧，是人说生⁹⁰相是苦谛、众缘和合
shì jí dì miè fǎ shì miè dì yǐ èr fǎ qiú xiàng shì dào dì
是集谛、灭法是⁹¹灭谛、以二法求相是道谛。”

fó yán wǒ shuō cǐ yú rén shì wàidào tú dǎng wǒ fēi bǐ rén
佛言：“我说此愚人是外道徒党，我非彼人

shī bǐ fēi wǒ dì zǐ shì rén duò yú xié dào pò shī fǎ gù shuō
师，彼非我弟子，是人堕于邪道，破失法故，说
yán yǒu dì fàn tiān qiě guān wǒ zuò dào chǎng shí bù dé yī fǎ
言有谛。梵天，且⁹²观我坐道场时不得一法，

⁸⁷ 丽本：诸法；永乐北藏本及龙藏本：诸法，是名佛所护念

⁸⁸ 丽本：实语者；永乐北藏本及龙藏本：非实语

⁸⁹ 丽本：常实；永乐北藏本及龙藏本：是性常实

⁹⁰ 丽本：生死；永乐北藏本及龙藏本：生

⁹¹ 丽本：故是；永乐北藏本及龙藏本：是

⁹² 丽本：汝且；永乐北藏本及龙藏本：且

shì shí shì xū wàng ruò wǒ bù dé fǎ shì fǎ nìng kě yú zhòngzhōng
是实是虚妄？若我不得法，是法宁可于众中
yǒuyánshuō yǒu lùn yì yǒujiàohuà yé
有言说、有论议、有教化耶？”

fàntiānyán fú yě shì zūn
梵天言：“不也。世尊！”

fàntiān yǐ zhū fǎ wú suǒ dé gù zhū fǎ lí zì xìng gù
“梵天，以诸法无所得故，诸法离自性故，
wǒ pú tí shì wú tān ài xiàng
我菩提是无贪爱相。”

tàngōng dé pǐn dì wǔ 叹功德品第五⁹³

ěr shí sī yì fàntiān bó fó yán shì zūn ruò rú lái yú fǎ
尔时，思益梵天白佛言：“世尊！若如来于法
wú suǒ dé zhě yǒu hé lì yì shuō rú lái dé pú tí míng wéi
无所得者，有何利益说：‘如来得菩提名为
fó
佛。’？”

fó yán fàntiān yú rǔ yì yún hé wǒ suǒ shuō fǎ ruò
佛言：“梵天，于汝意云何？我所说法，若
yǒu wéi ruò wú wéi shì fǎ wéi shí wéi xū wàng yé
有为、若无为，是法为实？为虚妄耶？”

fàntiānyán shì fǎ xū wàng fēi shí
梵天言：“是法虚妄，非实。”

yú rǔ yì yún hé ruò fǎ xū wàng fēi shí shì fǎ wéi yǒu
“于汝意云何？若法虚妄非实，是法为有？
wéi wú
为无？”

fàntiānyán shì zūn ruò fǎ xū wàng shì fǎ bù yīng shuō yǒu
梵天言：“世尊！若法虚妄，是法不应说有、
bù yīng shuō wú
不应说无。”

yú rǔ yì yún hé ruò fǎ fēi yǒu fēi wú shì fǎ yǒu dé
“于汝意云何？若法非有、非无，是法有得

⁹³ 丽本：此处不分品，仍为四谛品第四

zhě fǒu
者不？”

fàntiānyán wú yǒu dé zhě
梵天言：“无有得者。”

fàntiān rú lái zuò dào chǎng shí wéi dé xū wàng diān dǎo
“梵天，如来坐道场时，唯⁹⁴得虚妄颠倒

suǒ qǐ fán nǎo bì jìng kōng xìng yǐ wú suǒ dé gù dé yǐ wú suǒ zhī gù
所起烦恼毕竟空性。以无所得故得，以无所知故

zhī suǒ yǐ zhě hé wǒ suǒ dé fǎ bù kě jiàn bù kě wén bù kě
知。所以者何？我所得法，不可见不可闻、不可

jué bù kě shí bù kě qǔ bù kě zhuó bù kě shuō bù kě nán chū guò
觉不可识、不可取不可著、不可说不可难；出过

yī qiè fǎ xiàng wú yǔ wú shuō wú yǒu wén zì wú yán shuō dào
一切法相，无语、无说、无有文字、无言说道。

fàntiān cǐ fǎ rú shì yóu rú xū kōng rǔ yù yú rú shì fǎ zhōng
梵天，此法如是，犹如虚空。汝欲于如是法中

dé lì yì yé
得利益耶？”

fàntiānyán bù yě shì zūn zhū fó rú lái shèn wéi xī
梵天言：“不也。世尊！诸佛、如来甚为希

yǒu chéng jiù wèi céng yǒu fǎ shēn rù dà cí dà bēi dé rú shì jì
有，成就未曾有法，深入大慈大悲，得如是寂

miè xiàng fǎ ér yǐ wén zì yán shuō jiào rén lìng dé shì zūn qí yǒu
灭相法，而以文字言说教人令得。世尊！其有

wén shì néng xìn jiě zhě dāng zhī shì rén bù cóng xiǎo gōng dé lái shì zūn
闻是能信解者，当知是人从小功德来。世尊！

shì fǎ yī qiè shì jiān zhī suǒ nán xìn suǒ yǐ zhě hé shì jiān tān zhuó
是法一切世间之所难信。所以者何？世间贪著

shí ér shì fǎ wú shí wú xū wàng shì jiān tān zhuó fǎ ér shì
实，而是法无实、无虚妄；世间贪著法，而是

fǎ wú fǎ wú fēi fǎ shì jiān tān zhuó niè pán ér shì fǎ wú shēng
法无法、无非法；世间贪著涅槃，而是法无生

sǐ wú niè pán shì jiān tān zhuó shàn fǎ ér shì fǎ wú shàn wú
死、无涅槃；世间贪著善法，而是法无善、无

fēi shàn shì jiān tān zhuó lè ér shì fǎ wú kǔ wú lè shì jiān tān
非善；世间贪著乐，而是法无苦、无乐；世间贪

⁹⁴ 丽本：唯；永乐北藏本及龙藏本：惟

zhuó fó chū shì ér shì fǎ wú fó chū shì yì wú niè pán suī yǒushuō fǎ
著佛出世，而是法无佛出世亦无涅槃；虽有说法，
ér shì fǎ fēi kě shuō xiàng suī zànshuō sēng ér sēng jí shì wú wéi
而是法非可说相；虽赞说僧，而僧即是无为。
shì gù cǐ fǎ yī qiè shì jiān zhī suǒ nán xìn pì rú shuǐ zhōng chū huǒ
是故此法一切世间之所难信。譬如水中出火、
huǒ zhōng chū shuǐ nán kě dé xìn rú shì fán nǎo zhōng yǒu pú tí pú
火中出水，难可得信；如是烦恼中有菩提，菩
tí zhōng yǒu fán nǎo shì yì nán xìn suǒ yǐ zhě hé rú lái dé shì
提中有烦恼，是亦难信。所以者何？如来得是
xū wàng fán nǎo zhī xìng yì wú fǎ bù dé yǒu suǒ shuō fǎ yì wú yǒu
虚妄烦恼之性，亦⁹⁵无法不得，有所说法亦无有
xíng suī yǒu suǒ zhī yì wú fēn bié zhèng niè pán yì wú miè zhě
形，虽有所知亦无分别，证⁹⁶涅槃亦无灭者。

shì zūn ruò yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén néng xìn jiě rú
“世尊！若有善男子、善女人，能信解如
shì fǎ yì zhě dāng zhī shì rén dé tuō zhū jiàn dāng zhī shì rén yǐ qīn
是法义者；当知是人得脱诸见；当知是人已亲
jìn wú liàng zhū fó dāng zhī shì rén yǐ gòng yǎng wú liàng zhū fó dāng
近无量诸佛；当知是人已供养无量诸佛；当
zhī shì rén wéi shàn zhī shí suǒ hù dāng zhī shì rén zhì yì kuàng dà dāng
知是人为善知识所护；当知是人志意旷大；当
zhī shì rén shàn gēn shēn hòu dāng zhī shì rén shǒu hù zhū fó fǎ zàng
知是人善根深厚；当知是人守护诸佛法藏；
dāng zhī shì rén néng shàn sī liàng qǐ yú shàn yè dāng zhī shì rén zhǒng
当知是人能善思量，起于善业；当知是人种
xìng zūn guì shēng rú lái jiā dāng zhī shì rén néng xíng dà shě shě zhū
姓尊贵，生如来家；当知是人能行大舍，舍诸
fán nǎo dāng zhī shì rén dé chí jiè lì fēi fán nǎo lì dāng zhī shì
烦恼；当知是人得持戒力，非烦恼力；当知是
rén dé rěn rǔ lì fēi chēn huì lì dāng zhī shì rén dé jīng jìn lì
人得忍辱力，非瞋恚力；当知是人得精进力，
wú yǒu pí xiè dāng zhī shì rén dé chán dìng lì miè zhū è xīn dāng
无有疲懈；当知是人得禅定力，灭诸恶心；当

⁹⁵ 丽本：而；永乐北藏本及龙藏本：亦

⁹⁶ 丽本：虽证；永乐北藏本及龙藏本：证

zhī shì rén dé zhì huì lì lí è xié jiàn dāng zhī shì rén yī qiè è mó
知是人得智慧力，离恶邪见；当知是人一切恶魔
bù néng dé biàn dāng zhī shì rén yī qiè yuàn zéi suǒ bù néng pò dāng
不能得便；当知是人一切怨贼所不能破；当
zhī shì rén bù kuáng shì jiān dāng zhī shì rén shì zhēn yǔ zhě shànshuō
知是人不诳世间；当知是人是真语者，善说
fǎ xiàng gù dāng zhī shì rén shì shí yǔ zhě shuō dì yī yì gù dāng
法相故；当知是人是实语者，说第一义故；当
zhī shì rén shàn wéi zhū fó zhī suǒ hù niàn dāng zhī shì rén róu hé ruǎn
知是人善为诸佛之所护念；当知是人柔和软
shàn tóng zhǐ ān lè dāng zhī shì rén míng wéi dà fù yǒu shèng cái gù
善，同止安乐；当知是人名为大富，有圣财故；
dāng zhī shì rén cháng néng zhī zú xíng shèng zhǒng gù dāng zhī shì rén
当知是人常能知足，行圣种故；当知是人
yì mǎn yì yǎng lí tān zhuó gù dāng zhī shì rén dé ān wěn xīn dào
易满易养，离贪著故；当知是人得安隐心，到
bī àn gù dāng zhī shì rén dù wèi dù zhě dāng zhī shì rén jiě wèi jiě
彼岸故；当知是人度未度者；当知是人解未解
zhě dāng zhī shì rén ān wèi ān zhě dāng zhī shì rén miè wèi miè zhě
者；当知是人安未安者；当知是人灭未灭者；
dāng zhī shì rén néng shì zhèng dào dāng zhī shì rén néng shuō jiě tuō
当知是人能示正道；当知是人能说解脱；
dāng zhī shì rén wéi dà yī wáng shàn zhī zhū yào dāng zhī shì rén yóu rú
当知是人为大医王，善知诸药；当知是人犹如
liáng yào shàn liáo zhòng bìng dāng zhī shì rén zhì huì yǒng jiàn dāng zhī
良药，善疗众病；当知是人智慧勇健；当知
shì rén wéi yǒu dà lì jiān gù jiū jìng dāng zhī shì rén yǒu jīng jìn lì
是人为有大力，坚固究竟；当知是人有精进力，
bù suí tā yǔ dāng zhī shì rén wéi rú shī zǐ wú suǒ bù wèi dāng
不随他语；当知是人为如师子，无所怖畏；当
zhī shì rén wéi rú xiàng wáng qí xīn tiáo róu dāng zhī shì rén wéi rú lǎo
知是人为如象王，其心调柔；当知是人为如老
xiàng qí xīn suí shùn dāng zhī shì rén wéi rú niú wáng néng dǎo dà
象，其心随顺；当知是人为如牛王，能导大
zhòng dāng zhī shì rén wéi dà yǒng jiàn néng pò mó yuàn dāng zhī shì
众；当知是人为大勇健，能破魔怨；当知是
rén wéi dà zhàng fū chǔ zhòng wú wèi dāng zhī shì rén wú suǒ jì nán
人为大丈夫，处众无畏；当知是人无所忌难，

dé wú wèi fǎ gù dāng zhī shì rén wú suǒ wèi nán shuō zhēn dì fǎ gù
得无畏法故；当知是人无所畏难，说真谛法故；

dāng zhī shì rén jù qīng bái fǎ rú yuè shèng mǎn dāng zhī shì rén zhì huì
当知是人具清白法如月盛满；当知是人智慧

guāng zhào yóu rú rì yuè⁹⁷ dāng zhī shì rén chú zhū àn míng yóu rú zhí jù
光照犹如日月⁹⁷；当知是人除诸暗冥犹如执炬；

dāng zhī shì rén yào xíng shě xīn lí zhū zēng ài dāng zhī shì rén zài yù
当知是人乐行舍心，离诸憎爱；当知是人载育

zhòng shēng yóu rú dì dāng zhī shì rén xǐ zhū chén gù yóu rú shuǐ dāng
众生犹如地；当知是人洗诸尘垢犹如水；当

zhī shì rén shāo zhū dòng niàn yóu rú huǒ dāng zhī shì rén yú fǎ wú zhàng
知是人烧诸动念犹如火；当知是人于法无障

yóu rú fēng dāng zhī shì rén qí xīn bú dòng rú xū mí dāng zhī shì rén
犹如风；当知是人其心不动如须弥；当知是人

qí xīn jiān gù rú jīn gāng shān dāng zhī shì rén yī qiè wài dào jìng shèng
其心坚固如金刚山；当知是人一切外道竞胜

lùn zhě suǒ bù néng dòng dāng zhī shì rén yī qiè shēng wén pì zhī fó
论者所不能动；当知是人一切声闻、辟支佛

suǒ bù néng cè dāng zhī shì rén duō ráo fǎ bǎo yóu rú dà hǎi dāng zhī
所不能测；当知是人多饶法宝犹如大海；当知

shì rén fán nǎo bú xiàn rú bō tuó luó dāng zhī shì rén qiú fǎ wú yàn
是人烦恼不现如波陀罗；当知是人求法无厌；

dāng zhī shì rén yǐ zhì huì zhī zú dāng zhī shì rén néng zhuàn fǎ lún rú
当知是人以智慧知足；当知是人能转法轮如

zhuàn lún wáng dāng zhī shì rén shēn sè shū miào rú tiān dì shì dāng zhī
转轮王；当知是人身色殊妙如天帝释；当知

shì rén xīn dé zì zài rú fàn tiān wáng dāng zhī shì rén shuō fǎ yīn shēng
是人心得自在如梵天王；当知是人说法音声

yóu rú léi zhèn dāng zhī shì rén jiàng fǎ gān lù yóu rú shí yǔ dāng zhī
犹如雷震；当知是人降法甘露犹如时雨；当知

shì rén néng zēng zhǎng wú lòu gēn lì jué fēn⁹⁸ dāng zhī shì rén yǐ
是人能增长无漏根、力、觉分⁹⁸；当知是人已

dù shēng sǐ wū ní dāng zhī shì rén rù fó zhì huì dāng zhī shì rén jìn
度生死污泥；当知是人入佛智慧；当知是人近

⁹⁷ 丽本：明；永乐北藏本及龙藏本：月

⁹⁸ 丽本：觉分；永乐北藏本及龙藏本：觉分；当知是人能转法轮如转轮王；校勘：觉分

fó pú tí dāng zhī shì rén néng duō xué wèn wú yǔ děng zhě dāng zhī
佛菩提；当知是人能多学问无与等者；当知
shì rén wú yǒu liàng yǐ guò liàng dāng zhī shì rén zhì huì biàn cái wú yǒu
是人无有量已过量；当知是人智慧辩才无有
zhàng ài dāng zhī shì rén yì niàn jiān gù dé tuó luó ní dāng zhī shì
障碍；当知是人⁹⁹忆念坚固得陀罗尼；当知是
rén zhī zhū zhòng shēng shēn xīn suǒ xíng dāng zhī shì rén dé zhì huì lì
人知诸众生深心所行；当知是人得智慧力，
zhèng guān zhū fǎ jiě dá yì qù dāng zhī shì rén qín xíng jīng jìn lì ān
正观诸法解达义趣；当知是人勤行精进，利安
shì jiān dāng zhī shì rén chāo chū yú shì dāng zhī shì rén bù kě wū rǎn
世间；当知是人超出于世；当知是人不可污染
yóu rú lián huā dāng zhī shì rén bù wéi shì fǎ suǒ fù dāng zhī shì rén
犹如莲华；当知是人不为世法所覆；当知是人
lì gēn zhě suǒ ài dāng zhī shì rén duō wén zhě suǒ jìng dāng zhī shì rén
利根者所爱；当知是人多闻者所敬；当知是人
zhì zhě suǒ niàn dāng zhī shì rén tiān rén¹⁰⁰ gòng yǎng dāng zhī shì rén wéi
智者所念；当知是人天人¹⁰⁰供养；当知是人为
zuò chán zhě suǒ lǐ¹⁰¹ dāng zhī shì rén shàn rén suǒ guì dāng zhī shì rén
坐禅者所礼¹⁰¹；当知是人善人所贵；当知是人
shēng wén pì zhī fó zhī suǒ tān mù dāng zhī shì rén bù tān xiǎo xíng
声闻、辟支佛之所贪慕；当知是人贪小行；
dāng zhī shì rén bú fù cáng zuì bù xiǎng gōng dé dāng zhī shì rén wēi yí
当知是人覆藏罪、不显功德；当知是人威仪
bèi jù shēng tā jìng xīn dāng zhī shì rén shēn sè duān zhèng jiàn zhě yuè lè
备具生他净心；当知是人身色端正见者悦乐；
dāng zhī shì rén yǒu dà wēi dé zhòng suǒ zōng yǎng dāng zhī shì rén yǐ sān
当知是人有大威德众所宗仰；当知是人以三
shí èr xiàng zhuāng yán qí shēn dāng zhī shì rén néng jì fó zhǒng dāng
十二相庄严其身；当知是人能继佛种；当
zhī shì rén néng hù fǎ bǎo dāng zhī shì rén néng gòng yǎng sēng dāng zhī
知是人能护法宝；当知是人能供养僧；当知
shì rén zhū fó suǒ jiàn dāng zhī shì rén wéi dé fǎ yǎn dāng zhī shì rén
是人诸佛所见；当知是人为得法眼；当知是人

⁹⁹ 丽本：人得；永乐北藏本及龙藏本：人

¹⁰⁰ 丽本：人天；永乐北藏本及龙藏本：天人

¹⁰¹ 丽本：之所敬礼；永乐北藏本及龙藏本：所礼

yǐ fó zhì huì ér dé shòu jì dāng zhī shì rén jù zú sān rěn dāng zhī
以佛智慧而得受记；当知是人具足三忍；当知
shì rén ān zhù dào chǎng dāng zhī shì rén pò huài mó jūn dāng zhī shì
是人安住道场；当知是人破坏魔军；当知是
rén dé yī qiè zhǒng zhì dāng zhī shì rén zhuàn yú fǎ lún dāng zhī shì
人得一切种智；当知是人转于法轮；当知是
rén zuò wú liàng fó shì
人作无量佛事。

ruò rén xìn jiě rú shì fǎ yì bù jīng yí bù wèi zhě dé rú shì
“若人信解如是法义不惊疑怖畏者，得如是
gōng dé shì rén yú zhū fó ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí shèn shēn
功德，是人于诸佛阿耨多罗三藐三菩提甚深
nán jiě nán zhī nán xìn nán rù ér néng xìn shòu dú sòng
难解、难知、难信、难入，而能信受、读诵、
tōng lì fèng chí wèi rén guǎng shuō rú shuō xiū xíng yì jiào tā rén
通利、奉持，为人广说，如说修行，亦教他人
rú shuō xiū xíng rú shì zhī rén wǒ yǐ yī jié ruò jiǎn yī jié shuō qí
如说修行。如是之人，我以一劫若减一劫说其
gōng dé yóu bù néng jìn
功德，犹不能尽。”

思益梵天所问经卷第一

sī yì fàn tiān suǒ wèn jīng juàn dì èr
思益梵天所问经卷第二

yáo qín sānzàng fǎ shī jiū mó luó shí yì
姚秦三藏法师鸠摩罗什译¹⁰²

rú lái wǔ lì shuō pǐn dì liù
如来五力说品第六¹⁰³

fó gào fàn tiān rǔ hé néng chēng shuō shì rén gōng dé rú rú
佛告梵天：“汝何能称说是人功德？如如

lái yǐ wú hé zhì huì zhī suǒ zhī hū shì rén suǒ yǒu gōng dé fù guò yú
来以无阂¹⁰⁴智慧之所知乎，是人所有功德复过于

cǐ ruò rén néng yú rú lái suǒ shuō wén zì yǔ yán zhāng jù
此。若人能于如来所说文字、语言¹⁰⁵、章句，

tōng dá suí shùn bù wéi bú nì hé hé wéi yī suí qí yì lǐ bù
通达随顺、不违不逆、和合为一，随其义理，不

suí zhāng jù yán cí ér shàn zhī yán cí suǒ yìng zhī xiàng zhī rú lái yǐ
随章句言辞，而善知言辞所应之相；知如来以

hé yán shuō fǎ yǐ hé suí yí shuō fǎ yǐ hé fāng biàn shuō fǎ
何言¹⁰⁶说法、以何随宜说法、以何方便说法、

yǐ hé fǎ mén shuō fǎ yǐ hé dà bēi shuō fǎ fàn tiān ruò pú sà
以何法门说法、以何大悲说法。梵天，若菩萨

néng zhī rú lái yǐ shì wǔ lì shuō fǎ shì pú sà néng zuò fó shì
能知如来以是五力说法，是菩萨能作佛事。”

fàn tiān yán hé wèi rú lái suǒ yòng wǔ lì
梵天言：“何谓如来所用五力？”

fó yán yī zhě yán shuō èr zhě suí yí sān zhě
佛言：“一者，言¹⁰⁷说；二者，随宜；三者，

fāng biàn sì zhě fǎ mén wǔ zhě dà bēi shì míng rú lái suǒ
方便；四者，法门；五者，大悲。是名如来所

¹⁰² 丽本：姚秦龟兹国三藏鸠摩罗什译

¹⁰³ 丽本：解诸法品第四之余（丹如来五力说品第六五幅世尊何谓大悲下为如来大悲品第七）；永乐北藏本及龙藏本：如来五力说品第六

¹⁰⁴ 丽本：导；永乐北藏本及龙藏本：阂

¹⁰⁵ 丽本：言说；永乐北藏本及龙藏本：语言

¹⁰⁶ 丽本：语；永乐北藏本及龙藏本：言

¹⁰⁷ 丽本：语；永乐北藏本及龙藏本：言

yòng wǔ lì yī qiè shēng wén pì zhī fó suǒ bù néng jí
用五力，一切声闻、辟支佛所不能及。”

shì zūn yún hé míng wéi shuō¹⁰⁸?
“世尊！云何名为说¹⁰⁸？”

fó yán fàn tiān rú lái shuō guò qù fǎ shuō wèi lái xiàn
佛言：“梵天，如来说过去法，说未来、现

zài fǎ shuō gòu jìng fǎ shuō shì jiān chū shì jiān fǎ shuō yǒu zuì
在法，说垢净法，说世间、出世间法，说有罪、

wú zuì fǎ shuō yǒu lòu wú lòu fǎ shuō yǒu wéi wú wéi fǎ shuō
无罪法，说有漏、无漏法，说有为、无为法，说

wǒ rén zhòng shēng shòu mìng zhě¹⁰⁹ fǎ shuō dé zhèng fǎ shuō
我、人、众生、寿命者¹⁰⁹法，说得证法，说

shēng sǐ niè pán fǎ fàn tiān dāng zhī shì¹¹⁰ yán shuō rú huàn rén
生死、涅槃法。梵天，当知是¹¹⁰言说，如幻人

shuō wú jué dìng gù rú mèng zhōng shuō xū wàng jiàn gù rú xiǎng
说，无决定故；如梦中说，虚妄见故；如响

shēng shuō cóng kōng chū gù shuō rú yǐng zhòng yuán hé hé¹¹¹ gù
声说，从空出故；说如影，众缘和合¹¹¹故；

shuō rú jìng zhōng xiàng yīn bù rù jìng gù shuō rú yě mǎ diān dǎo
说如镜中像，因不入镜故；说如野马，颠倒

jiàn gù shuō rú xū kōng wú shēng miè gù dāng zhī shì shuō wéi wú
见故；说如虚空，无生灭故。当知是说为无

suǒ shuō zhū fǎ xiàng bù kě shuō gù fàn tiān ruò pú sà néng zhī cǐ
所说，诸法相不可说故。梵天，若菩萨能知此

zhū yán shuō¹¹² zhě suī yǒu yī qiè yán shuō ér yú zhū fǎ wú suǒ tān zhuó
诸言说¹¹²者，虽有一切言说，而于诸法无所贪著；

yǐ wú¹¹³ tān zhuó gù dé wú ài biàn cái yǐ shì biàn cái ruò héng hé
以无¹¹³贪著故得无碍辩才；以是辩才，若恒河

shā jié shuō fǎ wú jìn wú ài zhū yǒu yán shuō bù huài fǎ xìng yì fù bù
沙劫说法无尽无碍，诸有言说不坏法性，亦复不

zhuó bù huài fǎ xìng fàn tiān shì míng rú lái yán shuō¹¹⁴。”
著不坏法性。梵天，是名如来言说¹¹⁴。”

¹⁰⁸ 丽本：何谓为说法；永乐北藏本及龙藏本：云何名为说

¹⁰⁹ 丽本：命；永乐北藏本及龙藏本：命者

¹¹⁰ 丽本：是诸；永乐北藏本及龙藏本：是

¹¹¹ 丽本：合；永乐北藏本及龙藏本：和合

¹¹² 丽本：说；永乐北藏本及龙藏本：言说

¹¹³ 丽本：不；永乐北藏本及龙藏本：无

¹¹⁴ 丽本：说也；永乐北藏本及龙藏本：言说

fàntiānyán hé wèi rú lái¹¹⁵ suí yí
梵天言：“何谓如来¹¹⁵随宜？”

fó yán rú lái huò gù fǎ shuō jìng jìng fǎ shuō gù pú sà
佛言：“如来或垢法说净，净法说垢。菩萨

yú cǐ yīng zhī rú lái suí yí suǒ shuō fàntiān hé wèi rú lái¹¹⁶ gù fǎ
于此应知如来随宜所说。梵天，何谓如来¹¹⁶垢法

shuō jìng bù dé gù fǎ xìng gù hé wèi jìng fǎ shuō gù tān zhuó jìng
说净？不得垢法性故。何谓净法说垢？贪著净

fǎ gù yòu fàntiān wǒ shuō bù shī jí shì niè pán fán fū¹¹⁷ wú
法故。又，梵天，我说布施即是涅槃，凡夫¹¹⁷无

zhì bù néng shàn zhī¹¹⁸ suí yí suǒ shuō pú sà yīng rú shì sī liang bù
智不能善知¹¹⁸随宜所说。菩萨应如是思量：‘布

shī hòu dé dà fù cǐ zhōng wú fǎ kě¹¹⁹ cóng yī niàn zhì yī niàn ruò
施后得大富，此中无法可¹¹⁹从一念至一念，若

bù cóng yī niàn zhì yī niàn jí shì zhū fǎ shí xiàng zhū fǎ shí xiàng jí
不从一念至一念即是诸法实相，诸法实相即

shì niè pán chí jiè shì niè pán bú zuò bù qǐ gù rěn rǔ shì niè
是涅槃。’持戒是涅槃，不作不起故；忍辱是涅

pán niànniànmiè gù jīng jìn shì niè pán wú suǒ qǔ gù chán dìng
槃，念念灭故；精进是涅槃，无所取故；禅定

shì niè pán bù tān wèi gù zhì huì shì niè pán bù dé xiàng gù yīn
是涅槃，不贪味故；智慧是涅槃，不得相故；淫

yù shì shí jì¹²⁰ fǎ xìng wú yù gù chēn huì shì shí jì fǎ xìng wú
¹²⁰欲是实际，法性无欲故；瞋恚是实际，法性无

chēn gù yú chī shì shí jì fǎ xìng wú chī gù shēng sǐ shì niè pán
瞋故；愚痴是实际，法性无痴故；生死是涅槃，

wú tuì wú shēng gù niè pán shì shēng sǐ yǐ tān zhuó gù shí yǔ shì
无退无生故；涅槃是生死，以贪著故；实语是

xū wàng shēng yǔ jiàn gù xū wàng shì shí yǔ wéi zēng shàng màn rén
虚妄，生语见故；虚妄是实语，为增上慢人

gù
故。

¹¹⁵ 丽本：世尊！何谓；永乐北藏本及龙藏本：何谓如来

¹¹⁶ 丽本：谓；永乐北藏本及龙藏本：谓如来

¹¹⁷ 丽本：人；永乐北藏本及龙藏本：夫

¹¹⁸ 丽本：解；永乐北藏本及龙藏本：知

¹¹⁹ 丽本：可得；永乐北藏本及龙藏本：可

¹²⁰ 丽本：贪；永乐北藏本及龙藏本：淫

yòu fàntiān rú lái yǐ suí yí gù huò zì shuō wǒ shì
“又，梵天，如来以随宜故，或自说我，是
chángbiānzhě huò zì shuō wǒ shì duànbiānzhě huò zì shuō wǒ
121 常边者；或自说我，是 122 断边者；或自说我，
shì wú zuò zhě huò zì shuō wǒ shì xié jiàn zhě huò zì shuō wǒ
是 123 无作者；或自说我，是邪见者；或自说我，
shì bú xìn zhě huò zì shuō wǒ shì bù zhī bào ēn zhě huò zì shuō wǒ
是不信者；或自说我，是不知报恩者；或自说我，
shì shí tù zhě huò zì shuō wǒ shì bú shòu zhě rú lái wú yǒu rú shì
是食吐者；或自说我，是不受者。如来无有如是
zhū shì ér yǒu cǐ shuō 124 dāng zhī shì wéi suí yí suǒ shuō yù lìng zhòng
诸事而有此说 124 ，当知是为随宜所说，欲令众
shēng shě zēng shàng màn gù ruò pú sà shàn tōng dá rú lái suí yí suǒ
生舍增上慢故。若菩萨善通达如来随宜所
shuō 125 zhě ruò wén fó chū zé biàn xìn shòu shì zhòng shēng shàn yè sè
说 125 者，若闻佛出则便信受，示众生善业色
shēng guǒ bào gù ruò wén fó bù chū yì xìn shòu zhū fó 126 fǎ xìng shēn
身果报故；若闻佛不出亦信受，诸佛 126 法性身
gù ruò wén fó shuō fǎ yì xìn shòu wèi xǐ yào wén zì zhòng shēng gù
故；若闻佛说法亦信受，为喜乐文字众生故；
ruò wén fó bù shuō fǎ yì xìn shòu zhū fǎ 127 wèi xìng yǐ bù 128 kě shuō
若闻佛不说法亦信受，诸法 127 位性以不 128 可说
gù ruò wén yǒu niè pán yì xìn shòu miè diān dǎo suǒ qǐ fán nǎo gù
故；若闻有涅槃亦信受，灭颠倒所起烦恼故；
ruò wén wú niè pán yì xìn shòu zhū fǎ wú shēng xiàng wú 129 miè xiàng gù
若闻无涅槃亦信受，诸法无生相无 129 灭相故；
ruò wén yǒu zhòng shēng yì xìn shòu rù shì dì mén gù ruò wén wú zhòng
若闻有众生亦信受，入世谛门故；若闻无众
shēng yì xìn shòu rù dì yī yì gù fàntiān pú sà rú shì shàn zhī
生亦信受，入第一义故。梵天，菩萨如是善知

121 丽本：是说；永乐北藏本及龙藏本：是

122 丽本：是说；永乐北藏本及龙藏本：是

123 丽本：是说；永乐北藏本及龙藏本：是

124 丽本：如此诸事；永乐北藏本及龙藏本：如是诸事而有此说

125 丽本：说；永乐北藏本及龙藏本：所说

126 丽本：知是诸佛；永乐北藏本及龙藏本：诸佛

127 丽本：知诸法；永乐北藏本及龙藏本：诸法

128 丽本：不；永乐北藏本及龙藏本：以不

129 丽本：生；永乐北藏本及龙藏本：生相无

rú lái suí yí suǒshuō yú zhū yīn shēng wú yí wú wèi yì néng lì yì
如来随宜所说，于诸音声无疑无畏，亦能利益
wú liàngzhòngshēng
无量众生。”

shì zūn hé wèifāngbiàn
“世尊！何谓方便？”

fó yán rú lái wèizhòngshēngshuō bù shī dé dà fù chí jiè
佛言：“如来为众生说布施得大富，持戒

dé shēngtiān rěn rǔ dé duānzhèng jīng jìn dé jù zhūgōng dé chán
得生天，忍辱得端正，精进得具诸功德，禅

dìng dé fǎ xǐ zhì huì dé shě zhū fán nǎo duō wén dé zhì huì gù xíng
定得法喜，智慧得舍诸烦恼，多闻得智慧故，行

shí shàn dào dé rén tiān fú lè gù cí bēi xǐ shě dé shēng fàn shì gù
十善道得人天福乐故，慈悲喜舍得生梵世故，

chándìng dé rú shí zhì huì gù zhì huì dé dào guǒ gù xué dì dé wú
禅定得如实智慧故，智慧¹³⁰得道果故，学地得无

xué dì gù pì zhī fó dì dé xiāozhū gòng yǎng gù fó dì dé wú liàng
学地故，辟支佛地得消诸供养故，佛地得无量

zhì huì gù niè pán miè yī qiè fán nǎo gù fàn tiān wǒ rú shì
智慧故，涅槃¹³¹一切烦恼¹³²故。梵天，我如是

fāng biàn wèi zhòng shēng zàn shuō shì fǎ rú lái shí bù dé wǒ rén
方便为众生赞说是法。如来实不得我、人、

zhòng shēng shòu mìng zhě yì bù dé shī yì bù dé qiān yì bù
众生、寿命者，亦不得施、亦不得悭，亦不

dé jiè yì bù dé huǐ jiè yì bù dé rěn rǔ yì bù dé chēn huì
得戒、亦不得毁戒，亦不得忍辱、亦不得瞋恚，

yì bù dé jīng jìn yì bù dé xiè dài yì bù dé chándìng yì bù dé
亦不得精进、亦不得懈怠，亦不得禅定、亦不得

luàn xīn yì bù dé zhì huì yì bù dé zhì huì guǒ yì bù dé pú tí
乱心，亦不得智慧、亦不得智慧果，亦不得菩提、

yì bù dé niè pán yì bù dé kǔ yì bù dé lè fàn tiān ruò zhòng
亦不得涅槃，亦不得苦、亦不得乐。梵天，若众

shēng wén shì fǎ zhě qín xíng jīng jìn shì rén wèi hé lì gù qín xíng jīng jìn
生闻是法者勤行精进，是人为何利故勤行精进

¹³⁰ 丽本：如实智慧；永乐北藏本及龙藏本：智慧

¹³¹ 丽本：得灭；永乐北藏本及龙藏本：灭

¹³² 丽本：苦；永乐北藏本及龙藏本：烦

bù dé shì fǎ ruò xū tuó huánguǒ sī tuó hánguǒ ā nà hánguǒ
不得是法？若须陀洹果、斯陀含果、阿那含果、
ā luó hànguǒ pì zhī fó dào ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí nǎi zhì
阿罗汉果、辟支佛道、阿耨多罗三藐三菩提乃至
wú yú niè pán yì fù bù dé fàntiān shì míng rú lái fāngbiàn shuō
无余涅槃¹³³亦复不得。梵天，是名如来方便说
yě¹³⁴。pú sà yú cǐ fāngbiàn yīng qín jīng jìn lìng zhū zhòng shēng dé
也¹³⁴。菩萨于此方便¹³⁵应勤精进，令诸众生得
yú fǎ lì
于法利。”

shì zūn hé wèi rú lái fǎ mén
“世尊！何谓如来法门？”

fó yán yǎn shì jiě tuō mén ěr bí shé shēn yì
佛言：“眼是解脱门，耳、鼻、舌、身、意
shì jiě tuō mén suǒ yǐ zhě hé yǎnkōng wú wǒ wú wǒ suǒ xìng
是解脱门。所以者何？眼空，无我、无我所，性
zì ěr ěr bí shé shēn yì kōng wú wǒ wú wǒ suǒ
自尔；耳、鼻、舌、身、意空，无我、无我所，
xìng zì ěr fàntiān dāng zhī liù¹³⁶ rù jīe shì jiě tuō mén zhèng
性自尔。梵天，当知六¹³⁶入，皆是¹³⁷解脱门，正
xíng zé bù xū kuáng gù sè shēng xiāng wèi chù fǎ yì fù
行则不虚诳故；色、声、香、味、触、法亦复
yī qiè zhū fǎ jīe rù shì mén suǒ wèi kōng mén wú xiàng mén
¹³⁸；一切诸法皆入是门，所谓空门、无相门、
wú zuò mén wú shēng mén wú miè mén wú suǒ cóng lái mén wú
无作门、无生门、无灭门、无所从来门、无
suǒ cóng qù mén wú tuì mén wú qǐ mén xìng cháng qīng jìng mén
所从去门、无退门、无起门、性常清净门、
lí zì tǐ mén yòu fàntiān rú lái yú yī qiè wén zì¹³⁹ shì shì jiě
离自体门。又，梵天，如来于一切文字¹³⁹示是解

¹³³ 丽本：涅槃；永乐北藏本及龙藏本：无余涅槃

¹³⁴ 丽本：法；永乐北藏本及龙藏本：也

¹³⁵ 丽本：方便说法中；永乐北藏本及龙藏本：方便

¹³⁶ 丽本：诸；永乐北藏本及龙藏本：六

¹³⁷ 丽本：入此；永乐北藏本及龙藏本：是

¹³⁸ 丽本：亦复如是；永乐北藏本及龙藏本：亦复

¹³⁹ 丽本：字中；永乐北藏本及龙藏本：字

tuōmén suǒ yǐ zhě hé zhūwén zì wú hé wú yòng¹⁴⁰ fàntiān dāng
脱门。所以者何？诸文字无合无**用**¹⁴⁰。梵天，当
zhī rú lái yú yī qiè wén zì zhōngshuōshèng dì shuō jiě tuōmén rú
知如来于一切文字中**说**圣谛、**说**解脱门，如
lái suǒshuō fǎ wú yǒugòu yī qiè zhū fǎ jiē rù jiě tuō lìng zhù niè pán
来所**说**法无有垢，一切诸法皆入解脱令住涅槃，
shì míng rú lái shuō fǎ rù yú fǎ mén pú sà yú cǐ fǎ mén yīng dāng
是名如来说法入于法门。菩萨于此法门应当
xiū xué
修学。”

rú lái dà bēi pǐn dì qī 如来大悲品第七¹⁴¹

shì zūn hé wèi dà bēi
“世尊！何谓大悲？”

fó yán rú lái yǐ sān shí èr zhǒng dà bēi jiù hù zhòngshēng
佛言：“如来以三十二种大悲救护众生。

hé děng sān shí èr yī qiè zhū fǎ¹⁴² wú wǒ ér zhòngshēng bú xìn
何等三十二？一切**诸法**¹⁴²无我，而众生不信

bù jiě¹⁴³ rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè zhū fǎ wú zhòngshēng
不解¹⁴³，如来于此而起大悲。一切诸法无众生，

ér zhòngshēngshuō yǒu zhòngshēng rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè
而众生说有众生，如来于此而起大悲。一切

fǎ wú shòumìngzhě ér zhòngshēngshuō yǒu shòumìngzhě rú lái yú cǐ
法无寿命者，而众生说有寿命者，如来于此

ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ wú rén ér zhòngshēngshuō yǒu rén rú lái
而起大悲。一切法无人，而众生说有人，如来

yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ wú suǒ yǒu ér zhòngshēngzhù yú yǒu
于此而起大悲。一切法无所有，而众生住于有

jiàn rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ wú zhù ér zhòngshēng
见，如来于此而起大悲。一切法无住，而众生

yǒuzhù rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ wú guī chù ér zhòng
有住，如来于此而起大悲。一切法无归处，而众

¹⁴⁰ 丽本：用，性钝故；永乐北藏本及龙藏本：用

¹⁴¹ 丽本：（此处不分品）；永乐北藏本及龙藏本：如来大悲品第七

¹⁴² 丽本：法；永乐北藏本及龙藏本：诸法

¹⁴³ 丽本：解，说有我生；永乐北藏本及龙藏本：解

shēngyào yú guī chù rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ fēi wǒ suǒ
生 乐于归处，如来于此而起大悲。一切法非我所，
ér zhòngshēngzhuó yú wǒ suǒ rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ
而 众 生 著于我所，如来于此而起大悲。一切法
wú suǒ shǔ ér zhòngshēng jì yǒusuǒ shǔ rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi
无所属，而 众 生 计有所属，如来于此而起大悲。
yī qiè fǎ wú qǔ xiàng ér zhòngshēngyǒu qǔ xiàng rú lái yú cǐ ér
一切法无取相，而 众 生 有取相，如来于此而
qǐ dà bēi yī qiè fǎ wú shēng ér zhòngshēngzhù yú yǒushēng rú
起大悲。一切法无生，而 众 生 住于有生，如
lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ wú tuì shēng ér zhòngshēngzhù yú
来于此而起大悲。一切法无退生，而 众 生 住于
tuì shēng rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ wú gòu ér zhòng
退生，如来于此而起大悲。一切法无垢，而 众
shēngzhuógòu rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ lí rǎn ér
生 著垢，如来于此而起大悲。一切法离染，而
zhòngshēngyǒurǎn rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ lí chēn
众 生 有染，如来于此而起大悲。一切法离瞋，
ér zhòngshēngyǒuchēn rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ lí chī
而 众 生 有瞋，如来于此而起大悲。一切法离痴，
ér zhòngshēngyǒuchī rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ wú suǒ
而 众 生 有痴，如来于此而起大悲。一切法无所
cóng lái ér zhòngshēngzhuóyǒusuǒ lái¹⁴⁴ rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi
从来，而 众 生 著有所来¹⁴⁴，如来于此而起大悲。
yī qiè fǎ wú suǒ qù ér zhòngshēngzhuó yú hòushēng¹⁴⁵ rú lái yú
一切法无所去，而 众 生 著于后生¹⁴⁵，如来于
cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ wú qǐ ér zhòngshēng jì yǒusuǒ qǐ
此而起大悲。一切法无起，而 众 生 计有所起，
rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ wú xì lùn ér zhòngshēngzhuó
如来于此而起大悲。一切法无戏论，而 众 生 著
yú xì lùn rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ kōng ér zhòngshēng
于戏论，如来于此而起大悲。一切法空而 众 生
duò yú yǒujiàn rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ wú xiàng ér
堕于有见，如来于此而起大悲。一切法无相，而

¹⁴⁴ 丽本：从来；永乐北藏本及龙藏本：来

¹⁴⁵ 丽本：有去；永乐北藏本及龙藏本：后生

zhòngshēngzhuó yú yǒuxiàng rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi yī qiè fǎ
众 生 著 于 有 相 ， 如 来 于 此 而 起 大 悲 。 一 切 法
wú zuò ér zhòngshēngzhuó yú yǒuzuò rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi
无 作 ， 而 众 生 著 于 有 作 ， 如 来 于 此 而 起 大 悲 。
shì jiān chánggòngchēn huì zhēng jìng rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi
世 间 常 共 瞋 恚¹⁴⁶ 诤 竞 ， 如 来 于 此 而 起 大 悲 。
shì jiān xié jiàndiāndǎoxíng yú xié dào yù lìng zhù yú zhèngdào rú lái
世 间 邪 见 颠 倒 行 于 邪 道 ， 欲 令 住 于 正 道 ， 如 来
yú cǐ ér qǐ dà bēi shì jiān tāo tiè wú yǒuyàn zú hù xiāng líng¹⁴⁷ duó
于 此 而 起 大 悲 。 世 间 饕 餮 无 有 厌 足 ， 互 相 陵¹⁴⁷ 夺 ，
yù lìng zhòngshēngzhù yú shèng cái xìn jiè wén shī huì děng
欲 令 众 生 住 于 圣 财 信 、 戒 、 闻 、 施 、 慧 等 ，
rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi zhòngshēng shì chǎn yè qī zǐ ēn ài
如 来 于 此 而 起 大 悲 。 众 生 是 产 业 、 妻 子 、 恩 爱
zhī pú yú cǐ wēi cuì zhī wù shēngjiān gù xiǎng yù lìng zhòngshēng xī
之 仆 ， 于 此 危 脆 之 物 生 坚 固 想 ， 欲 令 众 生 悉
zhī¹⁴⁸ wú cháng rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi zhòngshēngshēnwéiyuàn
知¹⁴⁸ 无 常 ， 如 来 于 此 而 起 大 悲 。 众 生 身 为 怨
zéi tānzhuóyǎng yù yǐ wéi qīn yǒu yù wèizhòngshēngzuòzhēn zhī shí
贼 ， 贪 著 养 育 以 为 亲 友 ， 欲 为 众 生 作 真 知 识 ，
lìng bì zhòng kǔ jiū jìng niè pán rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi zhòng
令 毕 众 苦 究 竟 涅 槃 ， 如 来 于 此 而 起 大 悲 。 众
shēnghào xíng qī kuáng xié mìng zì huó yù lìng zhòngshēng xíng yú
生 好 行 欺 诳 ， 邪 命 自 活 ， 欲 令 众 生¹⁴⁹ 行 于
zhèngmìng rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi zhòngshēngyào zhuózhòng kǔ
正 命 ， 如 来 于 此 而 起 大 悲 。 众 生 乐 著 众 苦
bú jìng jū jiā yù lìng zhòngshēng chū yú sān jiè rú lái yú cǐ ér
不 净 居 家 ， 欲 令 众 生¹⁵⁰ 出 于 三 界 ， 如 来 于 此 而
qǐ dà bēi yī qiè zhū fǎ cóng yīn yuányǒu ér zhòngshēng yú shèng jiě
起 大 悲 。 一 切 诸 法 从 因 缘 有 ， 而 众 生 于 圣 解
tuō ér shēng¹⁵¹ xiè dài wǒ dāng wèi shuō¹⁵² jīng jìn lìng yào jiě tuō rú
脱 而 生¹⁵¹ 懈 怠 ， 我 当 为 说¹⁵² 精 进 令 乐 解 脱 ， 如

¹⁴⁶ 丽本：恨；永乐北藏本及龙藏本：恚

¹⁴⁷ 丽本：数；永乐北藏本及龙藏本：陵

¹⁴⁸ 丽本：知悉；永乐北藏本及龙藏本：悉知

¹⁴⁹ 丽本：令；永乐北藏本及龙藏本：令众生

¹⁵⁰ 丽本：令；永乐北藏本及龙藏本：令众生

¹⁵¹ 丽本：生于；永乐北藏本及龙藏本：而生

¹⁵² 丽本：欲说；永乐北藏本及龙藏本：我当为说

lái yú cǐ ér qǐ dà bēi zhòngshēng qì shě zuì shàng wú ài zhì huì
来于此而起大悲。众生舍弃最上无碍智慧，
qiú yú shēngwén pì zhī fó dào wǒ dāng yǐn dǎo lǐng fā dà xīn yuán
求于声闻辟支佛道，我当引导¹⁵³令发大心缘
yú fó fǎ rú lái yú cǐ ér qǐ dà bēi fàntiān rú lái rú shì yú
于佛法，如来于此而起大悲。梵天，如来如是于
zhūzhòngshēngxíng cǐ sān shí èr zhǒng dà bēi shì gù rú lái míngwéixíng
诸众生行此三十二种大悲，是故如来名为行
dà bēi zhě ruò pú sà yú zhòngshēngzhōngchángnéng xiū jí cǐ dà bēi
大悲者。若菩萨于众生中常能修集此大悲
xīn zé wéi ā bì bá zhì wéi dà fú tiánwēi dé jù zú chángnéng
心，则为阿鞞跋致¹⁵⁴，为大福田威德具足，常能
lì yì yī qiēzhòngshēng
利益一切众生。”

shuō shì dà bēi fǎ mén pǐn shí sānwàn èr qiānrén jiē fā ā nòu
说是大悲法门品时，三万二千人皆发阿耨
duō luó sānmiǎosān pú tí xīn bā qiān pú sà dé wú shēng fǎ rěn
多罗三藐三菩提心，八千菩萨得无生法忍。

huàn huà pǐn dì bā 幻化品第八¹⁵⁵

ěr shí wǎng míng pú sà mó hē sà bó fó yán shì zūn shì
尔时，网明菩萨摩诃萨白佛言：“世尊！是
sī yì fàntiānyún hé wén dà bēi fǎ ér bù xǐ yuè
思益梵天云何闻¹⁵⁶大悲法¹⁵⁷而不喜悦？”

sī yì yán shànnán zǐ ruò shí zài èr fǎ zé yǒu xǐ yuè
思益¹⁵⁸言：“善男子，若识在二法则有喜悦，
ruò shí zài wú èr shí jì fǎ zhōng zé wú xǐ yuè pì rú huàn rén jiàn
若识在无二实际法中则无喜悦。譬如幻人见
huàn xì shì wú suǒ xǐ yuè pú sà zhī zhū fǎ xiàng rú shì zé yú rú
幻戏事无所喜悦，菩萨知诸法相如是，则于如

¹⁵³ 丽本：欲引导之；永乐北藏本及龙藏本：我当引导

¹⁵⁴ 丽本：入阿惟越致；永乐北藏本及龙藏本：阿鞞跋致

¹⁵⁵ 丽本：难问品第五（丹幻化品第八）；永乐北藏本及龙藏本：幻化品第八

¹⁵⁶ 丽本：闻是；永乐北藏本及龙藏本：闻

¹⁵⁷ 丽本：法门；永乐北藏本及龙藏本：法

¹⁵⁸ 丽本：梵天；永乐北藏本及龙藏本：思益

lái ruòshuō fǎ ruòshéntōng yì wú xǐ yuè yòu shànnán zǐ rú
来若说法、若神通亦无喜悦。又，善男子，如
fó suǒhuàrén wén fó shuō fǎ bù xǐ bú yuè pú sà zhī zhū fǎ xiàng yǔ
佛所化人闻佛说法不喜不悦，菩萨知诸法相与
huà wú yì yú rú lái suǒ bù jiā xǐ yuè¹⁵⁹ yú yú¹⁶⁰ zhòngshēng wú
化无异，于如来所不加喜悦¹⁵⁹，于余¹⁶⁰众生无
xià liè xiǎng
下劣想。”

wǎngmíngyán fàntiān rǔ jīn jiàn zhū fǎ rú huànxiàng yé
网明言：“梵天，汝今见诸法如幻相耶？”

fàntiānyán ruò rén fēn bié zhū fǎ zhě rǔ dāng wèn zhī
梵天言：“若人分别诸法者，汝当问之！”

wǎngmíngyán rǔ jīn yú hé chù xíng
网明言：“汝今于何处行？”

fàntiānyán yī qiè fán fū xíng¹⁶¹ chù wú yú bǐ xíng
梵天言：“一切凡夫行¹⁶¹处，吾于彼行。”

wǎngmíngyán fán fū rén xíng tān yù chēn huì yú chī shēn
网明言：“凡夫人行贪欲、瞋恚、愚痴、身
jiàn yí wǎng xíng wǒ¹⁶² wǒ suǒ děng xié dào rǔ yú shì chù xíng
见、疑网，行我¹⁶²、我所等邪道，汝于是处行
yé
耶？”

fàntiānyán shànnán zǐ rǔ yù dé fán fū fǎ jué dìng xiàng
梵天言：“善男子，汝欲得凡夫法决定相
yé
耶？”

wǎngmíngyán wǒ shàng bú yù jué dìng dé fán fū hé kuàng fán
网明言：“我尚不欲决定得凡夫，何况凡
fū fǎ
夫法？”

shànnán zǐ ruò shì fǎ wú jué dìng zhě nìng yǒu tān yù chēn
“善男子，若是法无决定者，宁有贪欲、瞋
huì yú chī fǎ yé
恚、愚痴法耶？”

¹⁵⁹ 丽本：悦；永乐北藏本：悦；龙藏本：说；校勘：悦

¹⁶⁰ 丽本：诸；永乐北藏本及龙藏本：余

¹⁶¹ 丽本：所行；永乐北藏本及龙藏本：行

¹⁶² 丽本：我；永乐北藏本及龙藏本：行我

wǎngmíngyán wú yě
网明言：“无也。”

shànnán zǐ yī qiè fǎ lí tān chēn¹⁶³ chīxiàng xíngxiàng yì
“善男子，一切法离贪瞋¹⁶³痴相，行相亦
rú shì shànnán zǐ fán fū xíng xiánshèngxíng jiē wú èr wú chā
如是。善男子，凡夫行、贤圣行皆无二、无差
bié shànnán zǐ yī qiè xíng fēi xíng yī qiè shuō fēi shuō yī qiè
别。善男子，一切行非行，一切说非说，一切
dào fēi dào
道非道。”

wǎngmíngyán hé wèi yī qiè xíng fēi xíng
网明言：“何谓一切行非行？”

fàntiānyán shànnán zǐ ruò rén qiānwàn yì jié xíngdào yú
梵天言：“善男子，若人千万亿劫行道，于
fǎ xìng bù zēng bù jiǎn shì gù yán yī qiè xíng fēi xíng
法性不增不减，是故言一切行非行。”

hé wèi yī qiè shuō fēi shuō
“何谓一切说非说？”

fàntiānyán shànnán zǐ rú lái yǐ bù kě¹⁶⁴ shuō xiàng shuō yī
梵天言：“善男子，如来以不可¹⁶⁴说相说一
qiè fǎ shì gù yán yī qiè shuō fēi shuō
切法，是故言一切说非说。”

hé wèi yī qiè dào fēi dào
“何谓一切道非道？”

fàntiānyán yǐ wú suǒ zhì gù yī qiè dào fēi dào
梵天言：“以无所至故，一切道非道。”

ěr shí shì zūnzàn sī yì fàntiānyán shàn zāi shàn zāi
尔时，世尊赞思益梵天言：“善哉！善哉！

shuō zhū fǎ xiàng yīng dāng rú shì
说诸法相应当如是。”

wǎngmíng pú sà wèi fàntiānyán rǔ shuō yī qiè fán fū xíng chù
网明菩萨谓梵天言：“汝说‘一切凡夫行处，
wú yú bǐ xíng zhě zé yǒu xíng xiàng
吾于彼行’者，则有行相！”

¹⁶³ 丽本：恚；永乐北藏本及龙藏本：瞋

¹⁶⁴ 丽本：不；永乐北藏本及龙藏本：不可

fàntiānyán ruò wǒ yǒu suǒ shēng chù yīng yǒu xíng xiàng
梵天言：“若我有所生处，应有行相。”

wǎng míng yán rǔ ruò bù shēng yún hé jiào huà zhòng shēng
网明言：“汝若不生，云何教化众生？”

fàntiānyán fó suǒ huà shēng wú rú bǐ shēng
梵天言：“佛所化生，吾如彼生。”

wǎng míng yán fó huà suǒ¹⁶⁵ shēng zé wú¹⁶⁶ shēng chù
网明言：“佛化所¹⁶⁵生，则无¹⁶⁶生处。”

fàntiānyán nìng kě jiàn fǒu
梵天言：“宁可见不？”

wǎng míng yán yǐ fó lì gù jiàn
网明言：“以佛力故见。”

fàntiānyán wǒ shēng yì rú shì yǐ yè lì gù
梵天言：“我生亦如是，以业力故。”

wǎng míng yán rǔ yú qǐ yè zhōng xíng yé
网明言：“汝于起业中行耶？”

fàntiānyán wǒ bù yú qǐ yè zhōng xíng
梵天言：“我不于起业中行。”

wǎng míng yán yún hé yán yǐ yè lì gù
网明言：“云何言以业力故？”

fàntiānyán rú yè xìng lì yì rú shì shì èr bù chū yú rú
梵天言：“如业性，力亦如是；是二不出于如。”

ěr shí shè lì fú bó fó yán shì zūn ruò yǒu néng rù shì
尔时，舍利弗白佛言：“世尊！若有能入是

pú sà suí yí suǒ shuō fǎ zhōng zhě dé dà gōng dé suǒ yǐ zhě hé
菩萨随宜所说法中者，得大功德。所以者何？

shì zūn nǎi zhì wén shì shàng rén míng zì shàng dé dà lì hé kuàng wén
世尊！乃至闻是上人名，尚得大利，何况闻

qí suǒ shuō pì rú yǒu shù bù yī yú dì zài xū kōng zhōng ér xiàn
其所说？譬如有树不依于地，在虚空中而现

gēn jīng zhī yè huā guǒ shèn wéi xī yǒu cǐ rén xíng xiàng yì fù
根茎、枝叶、花果，甚为希有；此人行相亦复

rú shì bú zhù yī qiè fǎ ér yú shí fāng xiàn yǒu xíng yǒu shēng sǐ
如是，不住一切法，而于十方现有行、有生死，

¹⁶⁵ 丽本：所化；永乐北藏本及龙藏本：化所

¹⁶⁶ 丽本：无有；永乐北藏本及龙藏本：则无

yì yǒu rú shì zhì huì biàn cái shì zūn ruò yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ
亦有如是智慧辩才。世尊！若有善男子、善女
rén wén shì zhì huì zì zài lì zhě qí shéi bù fā ā nòu duō luó sān miǎo
人闻是智慧自在力者，其谁不发阿耨多罗三藐
sān pú tí xīn
三菩提心？”

ěr shí yǒu yī pú sà míng yuē pǔ huā zài huì zhōng zuò wèi
尔时，有一菩萨名曰普华，在会中坐，谓
zhǎng lǎo shè lì fú rén zhě yǐ dé fǎ xìng fó yì chēng rǔ yú zhì
长老舍利弗：“仁者已得法性，佛亦称汝于智
huì rén zhōng wéi zuì dì yī hé yǐ bù néng xiàn rú shì zhì huì biàn cái
慧人中为最第一，何以不能现如是智慧辩才
zì zài lì yé
自在力耶？”

shè lì fú yán pǔ huā fó zhū dì zǐ suí qí zhì lì néng yǒu
舍利弗言：“普华！佛诸弟子随其智力能有
suǒ shuō
所说。”

pǔ huā yán shè lì fú fǎ xìng yǒu duō shǎo yé
普华言：“舍利弗！法性有多少耶？”

shè lì fú yán wú yě
舍利弗言：“无也。”

pǔ huā yán rǔ hé yǐ yán fó zhū dì zǐ suí qí zhì lì néng yǒu
普华言：“汝何以言佛诸弟子随其智力能有
suǒ shuō
所说？”

shè lì fú yán suí suǒ dé fǎ ér yǒu suǒ shuō
舍利弗言：“随所得法而有所说。”

pǔ huā yán rǔ zhèng fǎ xìng wú liàng xiàng yé
普华言：“汝证法性无量相耶？”

shè lì fú yán rán
舍利弗言：“然！”

pǔ huā yán rǔ yún hé yán suí suǒ dé fǎ ér yǒu suǒ shuō rú
普华言：“汝云何言随所得法而有所说？如
fǎ xìng wú liàng xiàng dé yì rú shì rú dé shuō yì rú shì hé
法性无量相，得亦如是；如得，说亦如是。何
yǐ gù fǎ xìng wú liàng gù
以故？法性无量故。”

shè lì fú yán fǎ xìng fēi dé xiàng
舍利弗言：“法性非得相。”

pǔ huā yán ruò fǎ xìng fēi dé xiàng zhě rǔ chū fǎ xìng dé jiě
普华言：“若法性非得相者，汝出法性得解

tuō yé
脱耶？”

shè lì fú yán fú yě
舍利弗言：“不也！”

pǔ huā yán hé gù ěr yé
普华言：“何故尔耶？”

shè lì fú yán ruò chū fǎ xìng dé jiě tuō zhě zé huài fǎ xìng
舍利弗言：“若出法性得解脱者，则坏法性。”

pǔ huā yán shì gù shè lì fú rú rén dé dào fǎ xìng
普华言：“是故，舍利弗！如仁¹⁶⁷得道，法性

yì ěr
亦尔。”

shè lì fú yán wǒ wèi tīng lái fēi wèi shuō yě
舍利弗言：“我为听来，非为说也。”

pǔ huā yán yī qiè fǎ jiē rù fǎ xìng cǐ zhōng nìng yǒu shuō yǒu
普华言：“一切法皆入法性，此中宁有说有

tīng zhě fǒu
¹⁶⁸听者不？”

shè lì fú yán fú yě
舍利弗言：“不也。”

pǔ huā yán ruò rán zhě rǔ hé gù yán wǒ wèi tīng lái fēi
普华言：“若然者，汝何故言‘我为听来，非

wèi shuō yě
为说也¹⁶⁹‘？’”

shè lì fú yán fó shuō èr rén dé fú wú liàng yī zhě zhuān
舍利弗言：“佛说二人得福无量：一者，专

jīng shuō fǎ èr zhě yī xīn tīng shòu shì gù rǔ jīn yīng shuō wǒ
精说法；二者，一心听受。是故汝今应说，我

dāng tīng shòu
当听受。”

¹⁶⁷ 丽本：仁者；永乐北藏本及龙藏本：仁

¹⁶⁸ 丽本：者；永乐北藏本及龙藏本：有

¹⁶⁹ 丽本：耶；永乐北藏本及龙藏本：也

pǔ huāyán rǔ rù miè jìn dìng néng tīng fǎ yé
普华言：“汝入灭尽定，能听法耶？”

shè lì fú yán rù miè jìn dìng wú yǒu èr xíng ér tīng fǎ yě
舍利弗言：“入灭尽定，无有二行而听法也。”

pǔ huāyán rǔ xìn fó shuō yī qiè fǎ shì miè jìn xiàng fǒu
普华言：“汝信佛说一切法是灭尽相不？”

shè lì fú yán rán yī qiè fǎ jiē miè jìn xiàng wǒ xìn shì
舍利弗言：“然！一切法皆灭尽相，我信是

shuō
说。”

pǔ huāyán ruò rán zhě shè lì fú cháng bù néng tīng fǎ suǒ
普华言：“若然者，舍利弗常不能听法。所

yǐ zhě hé yī qiè fǎ cháng miè jìn xiàng gù
以者何？一切法常灭尽相故。”

shè lì fú yán rǔ néng bù qǐ yú dìng ér shuō fǎ yé
舍利弗言：“汝能不起于¹⁷⁰定而说法耶？”

pǔ huāyán pō yǒu yī fǎ fēi shì dìng yé
普华言：“颇有一法非是定耶？”

shè lì fú yán wú yě
舍利弗言：“无也。”

pǔ huāyán shì gù dāng¹⁷¹ zhī yī qiè fán fū cháng zài yú dìng
普华言：“是故当¹⁷¹知一切凡夫常在于定。”

shè lì fú yán yǐ hé dìng gù yī qiè fán fū cháng zài dìng
舍利弗言：“以何定故，一切凡夫常在定

yé
耶？”

pǔ huāyán yǐ bú huài fǎ xìng sān mèi gù
普华言：“以不坏法性三昧故。”

shè lì fú yán ruò rán zhě fán fū shèng rén wú yǒu chā bié
舍利弗言：“若然者，凡夫、圣人无有差别。”

pǔ huāyán rú shì rú shì wǒ bú yù lìng fán fū shèng
普华言：“如是，如是！我不欲令凡夫、圣

rén yǒu chā bié yě suǒ yǐ zhě hé shèng rén wú suǒ duàn fán fū wú
人有差别也。所以者何？圣人无所断，凡夫无

¹⁷⁰ 丽本：于；永乐北藏本及龙藏本：於

¹⁷¹ 丽本：常；永乐北藏本及龙藏本：当

suǒshēng shì èr bù chū fǎ xìngpíngděng zhī xiàng
所生，是二不出法性平等之相。”

shè lì fú yán hé děng shì zhū fǎ píngděngxiàng
舍利弗言：“何等是诸法平等相？”

pǔ huāyán rú shè lì fú suǒ dé zhī jiàn shè lì fú rǔ shēng
普华言：“如舍利弗所得知见。舍利弗！汝生

xiánshèng fǎ yé
贤圣法耶？”

dá yán fú yě
答言：“不也！”

rǔ mièfán fū fǎ yé
“汝灭凡夫法耶？”

dá yán fú yě
答言：“不也！”

rǔ dé xiánshèng fǎ yé
“汝得贤圣法耶？”

dá yán fú yě
答言：“不也。”

rǔ jiàn fán fū fǎ yé
“汝见凡夫法耶？”

dá yán fú yě
答言：“不也。”

shè lì fú rǔ hé zhī jiàn shuōyán dé dào
“舍利弗！汝何知见，说言得道？”

dá yán rǔ bù wén fán fū rú jí shì lòu jìn jiě tuō rú lòu
答言：“汝不闻凡夫如即是漏尽解脱如、漏

jìn jiě tuō rú jí shì wú yú nièpán rú
尽解脱如即是无余涅槃如？”

shè lì fú shì rú míng bú yì rú bú huài rú yīng yǐ shì
“舍利弗！是如名不异如、不坏如，应以是

rú zhī yī qiè fǎ
如知一切法。”

ěr shí shè lì fú bó fó yán shì zūn pì rú dà huǒ yī
尔时，舍利弗白佛言：“世尊！譬如大火，一

qiè zhū yàn jiē shì shāoxiàng rú shì zhūshànán zǐ suǒshuō fǎ jiē rù
切诸炎皆是烧相；如是，诸善男子所说法皆入

fǎ xìng
法性。”

fó gào shè lì fú rú rǔ suǒ yán shì zhū shàn nán zǐ suǒ shuō
佛告舍利弗：“如汝所言，是诸善男子所说

fǎ jiē rù fǎ xìng
法皆入法性。”

ěr shí wǎng míng wèi shè lì fú fó shuō rén zhě yú zhì huì
尔时，网明¹⁷²谓舍利弗：“佛说仁者于智慧

rén zhōng wéi zuì dì yī yǐ hé zhì huì dé dì yī hū¹⁷³? ”
人中为最第一，以何智慧得第一乎¹⁷³？”

shè lì fú yán suǒ wèi shēng wén yīn shēng dé jiě yǐ shì zhì
舍利弗言：“所谓声闻因声得解，以是智

huì shuō wǒ yú zhōng wéi dì yī ěr fēi wèi pú sà
慧说我于中为第一耳，非谓菩萨。”

wǎng míng yán zhì huì shì xì lùn xiàng yé
网明言：“智慧是戏论相耶？”

dá yán fú yě
答言：“不也。”

wǎng míng yán zhì huì fēi píng děng xiàng yé
网明言：“智慧非平等相耶？”

dá yán shì¹⁷⁴。
答言：“是¹⁷⁴。”

wǎng míng yán jīn rén zhě dé píng děng zhì huì yún hé shuō zhì
网明言：“今仁者得平等智慧，云何说智

huì yǒu liàng
慧有量？”

dá yán shàn nán zǐ yǐ fǎ xìng xiàng gù zhì huì wú liàng
答言：“善男子，以法性相故，智慧无量；

suí rù fǎ xìng duō shǎo gù zhì huì yǒu liàng
随入法性多少故，智慧有量。”

wǎng míng yán wú liàng fǎ zhōng bú zuò yǒu liàng rén zhě hé gù
网明言：“无量法终不作有量。仁者何故

shuō zhì huì yǒu liàng
说智慧有量？”

jí shí shè lì fú mò rán bù dá
即时，舍利弗默然不答。

¹⁷² 丽本：网明菩萨；永乐北藏本及龙藏本：网明

¹⁷³ 丽本：耶；永乐北藏本及龙藏本：乎

¹⁷⁴ 丽本：如是；永乐北藏本及龙藏本：是

pú sà guāngmíngpǐn dì jiǔ
菩萨 光 明 品 第 九¹⁷⁵

ěr shí zhǎnglǎo dà jiā shè chéng fó shèng zhǐ bó fó yán
尔时， 长 老 大 迦 叶 承 佛 圣 旨， 白 佛 言：

shì zūn shì wǎngmíng pú sà yǐ hé yīn yuán hào wǎngmíng hū
“世尊！ 是 网 明 菩 萨 以 何 因 缘 号 网 明 乎？”

fó gào wǎngmíng shàn nán zǐ xiàn rǔ fú bào guāngmíng yīn
佛 告 网 明：“善 男 子， 现 汝 福 报 光 明 因
yuán lìng zhū tiān rén yī qiè shì jiān jiē dé huān xǐ qí yǒu fú
缘， 令 诸 天、 人、 一 切 世 间 皆 得 欢 喜， 其 有 福
dé yīn yuán zhě dāng fā pú tí xīn。”
德 因 缘 者 当 发 菩 提 心。”

yú shì wǎngmíng jí shòu fó jiào piān tǎn yòu jiān cóng yòu shǒu
于 是， 网 明 即 受 佛 教， 偏 袒 右 肩， 从 右 手
chì bái zhuāng yán zhǎo zhǐ jiān fàng dà guāngmíng pǔ zhào shí fāng wú
赤 白 庄 严 爪¹⁷⁶ 指 间 放 大 光 明， 普 照 十 方 无
liàng wú biān ā sēng qí fó guó jiē xī tōng dá qí zhōng dì yù chù
量 无 边 阿 僧 祇 佛 国， 皆 悉 通 达。 其 中 地 狱、 畜
shēng è guǐ máng lóng yīn yǎ shǒu zú jū bì lǎo bìng kǔ tòng
生、 饿 鬼、 盲 聋 瘖 症、 手 足 拘 躄¹⁷⁷、 老 病 苦 痛、
tān yù chēn huì yú chī luǒ xíng chǒu lòu pín qióng jī kě líng yǔ xì
贪 欲 瞋 恚 愚 痴、 裸 形 丑 陋、 贫 穷 饥 渴、 囚 圜 系
bì kùn è chuí sǐ qiān tān pò jiè chēn huì xiè dài wàng niàn wú huì
闭、 困 厄 垂 死、 慳 贪 破 戒 瞋 恚、 懈 怠 妄 念 无 慧、
shǎo yú wén jiàn wú cán wú kuì duò xié yí wǎng rú shì děng zhòng
少 于 闻 见、 无 惭 无 愧、 堕 邪 疑 网， 如 是 等 众
shēng yù sī guāng zhě jiē dé kuài lè wú yǒu zhòng shēng wéi tān yù
生， 遇 斯 光 者 皆 得 快 乐， 无 有 众 生 为 贪 欲、
chēn huì yú chī jiāo màn yōu chóu huái hèn děng zhī suǒ nǎo yě
瞋 恚、 愚 痴、 骄 慢、 忧 愁、 怀 恨 等 之 所 恼 也。
qí zài fó qián dà huì zhī zhòng pú sà mó hē sà tiān lóng yè
其 在 佛 前 大 会 之 众： 菩 萨 摩 诃 萨、 天、 龙、 夜

¹⁷⁵ 丽本：不分品，注曰：丹尔时上有菩萨光明品第九；永乐北藏本及龙藏本：菩萨光明品第九

¹⁷⁶ 丽本：抓；永乐北藏本及龙藏本：爪

¹⁷⁷ 丽本：癖；永乐北藏本及龙藏本：躄

chā qián tà pó děng jí bǐ qiū bǐ qiū ní yōu pó sè yōu pó
叉、乾闥婆等，及比丘、比丘尼、优婆塞、优婆
yí zhòng shì zhū zhòng shēng tóng yī jīn sè yǔ fó wú yì yǒu sān shí
夷众，是诸众生同一金色与佛无异，有三十
èr xiàng bā shí suí xíng hǎo wú jiàn dǐng zhě jiē zuò bǎo lián huā zuò
二相、八十随形好、不见顶者，皆坐宝莲华座，
bǎo jiāo luò gài luó fù qí shàng děng wú chā bié zhū huì zhòng shēng jiē
宝交络盖罗覆其上，等无差别。诸会众生皆
dé kuài lè pì rú pú sà rù fā xǐ zhuāng yán sān mèi shí zhū dà zhòng
得快乐，譬如菩萨入发喜庄严三昧。时诸大众
dé wèi céng yǒu gè gè xiāng jiàn rú fó wú yì bú jiàn fó shēn wéi dà
得未曾有，各各相见如佛无异，不见佛身为大
jǐ shēn wéi xiǎo
己身为小。

yòu yǐ guāng míng lì gù xún shí xià fāng yǒu sì pú sà cóng dì
又以光明力故，寻时下方有四菩萨从地
yǒng chū hé zhǎng ér lì yù gòng lǐ fó zuò shì niàn yán hé
涌¹⁷⁸出，合掌而立，欲共礼佛，作是念言：“何
zhě zhēn fó wǒ yù lǐ jìng
者真佛？我欲礼敬。”

jí wén kōng zhōng shēng yuē shì wǎng míng pú sà guāng míng zhī
即闻空中声曰：“是网明菩萨光明之
lì yī qiè dà zhòng tóng yī jīn sè yǔ fó bú yì
力，一切大众同一金色，与佛不¹⁷⁹异。”

shí sì pú sà fā xī yǒu xīn zuò rú shì yán jīn cǐ huì zhōng
时，四菩萨发希有心，作如是言：“今此会中
qí sè wú yì yī qiè zhū fǎ yì fù rú shì ruò wǒ cǐ yán chéng shí
¹⁸⁰其色无异，一切诸法亦复如是。若我此言诚实
wú xū shì zūn shì jiā móu ní dāng xiàn yì xiàng lìng wǒ jīn dé gòng yǎng
无虚，世尊释迦牟尼当现异相，令我今得供养
lǐ shì
礼事。”

jí shí fó yǐ lián huā bǎo shī zǐ zuò shàng shēng xū kōng gāo yī
即时，佛以莲华宝师子座上，升虚空高一

¹⁷⁸ 丽本：踊；永乐北藏本及龙藏本：涌

¹⁷⁹ 丽本：无；永乐北藏本及龙藏本：不

¹⁸⁰ 丽本：众会；永乐北藏本及龙藏本：会中

duō luó shù yú shì sì pú sà tóu miàn lǐ fó zú zuò rú shì yán
多罗树。于是四菩萨头面礼佛足，作如是言：

rú lái zhì huì bù kě sī yì wǎng míng pú sà fú dé běn yuàn yì bù
“如来智慧不可思议，网明菩萨福德本愿亦不
kě sī yì néng fàng rú shì wú liàng guāng míng
可思议，能放如是无量光明。”

ěr shí fó gào wǎng míng pú sà yán shàn nán zǐ rǔ jīn yǐ
尔时，佛告网明菩萨言：“善男子，汝今已
zuò fó shì lìng wú liàng zhòng shēng zhù yú fó dào kě shè guāng míng
作佛事，令无量众生住于佛道，可摄光明。”

yú shì wǎng míng pú sà jí shòu fó jiào huán shè guāng míng shè guāng
于是网明菩萨¹⁸¹即受佛教，还摄光明。摄光
míng yǐ cǐ zhū dà zhòng wēi yí sè xiàng huán fù rú gù jiàn fó zuò běn
明已，此诸大众威仪色相还复如故，见佛坐本
shī zǐ zuò shàng
师子座上。

ěr shí zhǎng lǎo dà jiā shè bó fó yán shì zūn cǐ sì pú
尔时，长老大迦叶白佛言：“世尊！此四菩
sà cóng hé suǒ lái?
萨从何所来？”

sì pú sà yán wǒ děng cóng xià fāng shì jiè lái
四菩萨言：“我等从下方世界来。”

dà jiā shè yán qí guó hé míng fó hào hé děng
大迦叶¹⁸²言：“其国何名？佛号何等？”

sì pú sà yán guó míng xiàn zhū bǎo zhuāng yán fó hào yī bǎo
四菩萨言：“国名现诸宝庄严，佛号一宝
gài jīn xiàn zài shuō fǎ
盖，今现在¹⁸³说法。”

dà jiā shè yán qí fó guó tǔ qù cǐ jǐ hé
大迦叶言：“其佛国土去此几何？”

sì pú sà yán fó zì zhī zhī
四菩萨言：“佛自知之。”

dà jiā shè yán rǔ děng hé gù lái cǐ
大迦叶言：“汝等何故来此？”

¹⁸¹ 丽本：网明；永乐北藏本及龙藏本：网明菩萨

¹⁸² 丽本：迦叶；永乐北藏本及龙藏本：大迦叶

¹⁸³ 丽本：现；永乐北藏本及龙藏本：现在

sì pú sà yán shì wǎngmíng pú sà guāngmíngzhào bǐ wǒ
四菩萨言：“是网明菩萨光明照彼，我
děng yù zhī jí wén shì jiā móu ní fó míng jí wǎngmíng pú sà shì
等遇之，即闻释迦牟尼佛名及网明菩萨，是
gù wǒ děng jīn lái jiàn fó bìng wǎngmíngshàng rén
故我等今来见佛并网明上人。”

jiā shè bó fó yán shì zūn yī bǎo gài fó xiànzhū bǎozhuāng
迦叶¹⁸⁴白佛言：“世尊！一宝盖佛现诸宝庄
yán shì jiè qù cǐ jǐ hé
严世界，去此几何？”

fó yán qù cǐ qī shí èr héng hé shā fó tǔ
佛言：“去此七十二恒河沙佛土。”

dà jiā shè yán shì zūn shì sì pú sà cóng bǐ fā lái jǐ
大迦叶言：“世尊！是四菩萨从彼发来，几
shí zhì cǐ
时至此？”

fó yán rú yī niàn qǐng yú bǐ bú xiàn hū rán ér zhì
佛言：“如一念顷，于彼不现忽然而至。”

dà jiā shè yán shì zūn cǐ zhū pú sà guāngmíng yuǎn zhào
大迦叶言：“世尊！此诸菩萨光明远照，
shéntōng sù jí shèn wéi xī yǒu jīn wǎngmíng pú sà guāngmíng yuǎn
神通速疾甚为希有！今¹⁸⁵网明菩萨光明远
zhào shì sì pú sà fā lái sù jí
照，是四菩萨发来速疾。”

fó yán jiā shè rú rǔ suǒ shuō pú sà mó hē sà suǒ xíng bù
佛言迦叶：“如汝所说，菩萨摩诃萨所行不
kě sī yì yī qiè shēng wén pì zhī fó suǒ bù néng jí
可思议，一切声闻、辟支佛所不能及。”

ěr shí zhǎng lǎo dà jiā shè wèi wǎngmíng pú sà yán shàn nán
尔时，长老大迦叶谓网明菩萨言：“善男
zǐ rǔ xiànguāngmíngzhào cǐ dà huì jiē zuò jīn sè yǐ hé yīn
子，汝现光明照此大会，皆作金色，以何因
yuán
缘？”

¹⁸⁴ 丽本：大迦叶；永乐北藏本及龙藏本：迦叶

¹⁸⁵ 丽本：今是；永乐北藏本及龙藏本：今

wǎngmíngyán zhǎnglǎo dà jiā shè kě wèn shì zūn dāngwèi
网明言：“长老大迦叶！可问世尊，当为

rǔ shuō
汝说！”

jí shí dà jiā shè yǐ cǐ bó fó
即时，大迦叶以此白佛。

fó yán jiā shè shì wǎngmíng pú sà chéng fó shí qí huì
佛言：“迦叶，是网明菩萨成佛时，其会

dà zhòngtóng yī jīn sè xiángòng xìn yào yī qiè zhì huì qí fó guó tǔ
大众同一金色，咸共信乐一切智慧。其佛国土

nǎi zhì wú shēngwén pì zhī fó míng wéiyǒuqīngjìng zhū pú sà mó hē
乃至无声闻、辟支佛名，唯有清净诸菩萨摩诃

sà huì
萨会。”

dà jiā shè bó fó yán shì zūn shēng bǐ pú sà dāng zhī rú fó
大迦叶白佛言：“世尊！生彼菩萨当知如佛

děng wú yǒu yì
等无有异¹⁸⁶。”

fó yán rú rǔ suǒshuō shēng bǐ pú sà dāng zhī rú fó
佛言：“如汝所说，生彼菩萨当知如佛。”

yú shì huì zhōng sì wàn sì qiān rén jiē fā ā nòuduō luó sān
于是，会中四万四千人皆发阿耨多罗三

miǎosān pú tí xīn yǐ yuànshēng bǐ guó bó fó yán shì zūn
藐三菩提心已，愿生彼国，白佛言：“世尊！

ruòwǎng¹⁸⁷ míng pú sà dé chéng fó shí wǒ děng dāng¹⁸⁸ shēng qí guó
若网¹⁸⁷明菩萨得成佛时，我等当¹⁸⁸生其国！”

¹⁸⁹ěr shí zhǎnglǎo dà jiā shè bó fó yán shì zūn wǎngmíng
¹⁸⁹尔时，长老大迦叶白佛言：“世尊！网明

pú sà jǐ shí dāng dé ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
菩萨几时当得阿耨多罗三藐三菩提？”

fó yán jiā shè rǔ zì wènwǎngmíng
佛言：“迦叶！汝自问网明。”

yú shì jiā shè wènwǎngmíng pú sà yán shànán zǐ rén
于是，迦叶问网明菩萨言：“善男子，仁

¹⁸⁶ 丽本：佛；永乐北藏本及龙藏本：佛等无有异

¹⁸⁷ 丽本：网；永乐北藏本及龙藏本：世尊！若网

¹⁸⁸ 丽本：愿；永乐北藏本及龙藏本：当

¹⁸⁹ 丽本此处分品，问谈品第六（丹无此品名），永乐北藏本及龙藏本不分品

zhě jǐ shí dāng dé ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
者几时当得阿耨多罗三藐三菩提？”

wǎngmíngyán dà jiā shè ruò yǒuwèn huàn suǒ huà rén rǔ
网明言：“大迦叶！若有问幻所化人：‘汝

jǐ shí dāng dé ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí shì huàn rén dāng
几时当得阿耨多罗三藐三菩提？’是幻人当

yún hé dá
云何答？”

dà jiā shè yán shàn nán zǐ huàn suǒ huà rén wú jué dìng xiàng
大迦叶言：“善男子，幻所化人无决定相，

dāng hé suǒ dá
当何所答？”

wǎngmíngyán dà jiā shè yī qiè zhū fǎ yì rú huàn suǒ huà rén
网明言：“大迦叶！一切诸法亦如幻所化人，

wú jué dìng xiàng shéi kě wèn yán rǔ jǐ shí dāng chéng ā nòuduō luó
无决定相，谁可问言：‘汝几时当成阿耨多罗

sānmiǎosān pú tí
三藐三菩提？’”

dà jiā shè yán shàn nán zǐ huàn suǒ huà rén lí yú zì xiàng
大迦叶言：“善男子，幻所化人离于自相，

wú yì wú bié wú suǒ zhì yuàn rǔ yì rú shì yé ruò rú shì zhě
无异、无别、无所志愿。汝亦如是耶？若如是者，

rǔ yún hé néng lì yì wú liàng zhòng shēng
汝云何能利益无量众生？”

wǎngmíngyán ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí jí shì yī qiè
网明言：“阿耨多罗三藐三菩提即是一切

zhòng shēng xìng yī qiè zhòng shēng xìng jí shì huàn xìng huàn xìng jí shì
众生性，一切众生性即是幻性，幻性即是

yī qiè fǎ xìng yú shì fǎ zhōng wǒ bú jiàn yǒu lì bú jiàn wú lì
一切法性。于是法中，我不见有利、不见无利。”

dà jiā shè yán shàn nán zǐ rǔ jīn bú lìng zhòng shēng zhù pú
大迦叶言：“善男子，汝今不令众生住菩

tí yé
提耶？”

wǎngmíngyán zhū fó pú tí yǒu zhù xiàng yé
网明言：“诸佛菩提有住相耶？”

dà jiā shè yán wú yě
大迦叶言：“无也！”

wǎngmíngyán shì gù wǒ¹⁹⁰ bú lìng zhòngshēng zhù yú pú tí
网明言：“是故我¹⁹⁰不令众生住于菩提，
yì bù lìng zhùshēngwén pì zhī fó dào
亦不令住声闻、辟支佛道。”

dà jiā shèyán shànnán zǐ rǔ jīn yù qù hé suǒ
大迦叶言：“善男子，汝今欲趣何所？”

wǎngmíngyán wǒ suǒ qù rú rú qù
网明言：“我所趣，如如趣。”

dà jiā shèyán rú wú suǒ qù yì wú yǒuzhuǎn
大迦叶言：“如无所趣，亦无有转。”

wǎngmíngyán rú rú wú qù wú zhuǎn yī qiè fǎ zhù rú
网明言：“如如，无趣无转，一切法住如
xiàng gù wǒ¹⁹¹ wú qù wú zhuǎn
相故，我¹⁹¹无趣无转。”

dà jiā shèyán ruò wú qù wú zhuǎn rǔ yún hé jiàohuàzhòng
大迦叶言：“若无趣无转，汝云何教化众
shēng
生？”

wǎngmíngyán ruò rén fā yuàn zé shì bù néngjiàohuàzhòng
网明言：“若人发愿，则是不能教化众
shēng ruò rén yú fǎ yǒuzhuǎn shì yì bù néngjiàohuàzhòngshēng
生；若人于法有转，是亦不能教化众生。”

dà jiā shèyán shànnán zǐ rǔ bù zhuǎnzhòngshēngshēng sǐ
大迦叶言：“善男子，汝不转众生生死
yé
耶？”

wǎngmíngyán wǒ shàng bù dé shēng sǐ hé kuàng yú shēng sǐ
网明言：“我尚不得生死，何况于生死
zhōng ér zhuǎnzhòngshēng
中而转众生？”

dà jiā shèyán rǔ bú lìng zhòngshēng dé niè pán yé
大迦叶言：“汝不令众生得涅槃耶？”

wǎngmíngyán wǒ shàng bú jiàn niè pán hé kuàngjiàohuàzhòng
网明言：“我尚不见涅槃，何况教化众

¹⁹⁰ 丽本：我今；永乐北藏本及龙藏本：我

¹⁹¹ 丽本：我亦；永乐北藏本及龙藏本：我

shēng lìng zhù niè pán
生 令住涅槃？”

dà jiā shè yán shàn nán zǐ ruò rǔ bù dé shēng sǐ bú jiàn
大迦叶言：“善男子，若汝不得生死、不见
niè pán hé gù jīn wèi wú liàng zhòng shēng xíng yú pú tí cǐ qǐ bú wèi
涅槃，何故今为无量众生行于菩提，此岂不为
miè dù zhòng shēng yé
灭度众生耶？”

wǎng míng yán ruò pú sà dé shēng sǐ fēn bié niè pán yīn zhòng
网明言：“若菩萨得生死分别涅槃，因众
shēng xíng pú tí cǐ zé bù yīng shuō wéi pú sà
生行¹⁹²菩提，此则不应说为菩萨。”

dà jiā shè yán shàn nán zǐ rǔ jīn yú hé chù xíng
大迦叶言：“善男子，汝今于何处行？”

wǎng míng yán wǒ fēi shēng sǐ zhōng xíng fēi niè pán zhōng xíng
网明言：“我非生死中行，非涅槃中行，
yì bù yǐ zhòng shēng xiàng xíng dà jiā shè rú rǔ suǒ wèn rǔ hé chù
亦不以众生相行。大迦叶！如汝所问‘汝何处
xíng zhě rú fó suǒ huà rén xíng chù wú yú bǐ xíng
行’者，如佛所化人行处，吾于彼行。”

dà jiā shè yán fó suǒ huà rén wú yǒu xíng chù
大迦叶言：“佛所化人无有行处。”

wǎng míng yán dāng zhī yī qiè zhòng shēng suǒ xíng yì rú shì
网明言：“当知一切众生所行亦如是
xiàng
相。”

dà jiā shè yán fó suǒ huà rén wú tān wú huì wú chī ruò
大迦叶言：“佛所化人无贪、无恚、无痴，若
yī qiè zhòng shēng suǒ xíng rú shì xiàng zhě zhòng shēng tān huì chī cóng
一切众生所行如是相者，众生贪、恚、痴从
hé suǒ qǐ
何所起？”

wǎng míng yán wǒ jīn wèn rǔ suí yì dá wǒ dà jiā shè
网明言：“我今问汝，随意答我。大迦叶！
rǔ jīn nìng yǒu tān huì chī fǒu
汝今宁有贪恚痴不？”

¹⁹² 丽本：行于；永乐北藏本及龙藏本：行

dá yán wú yě
答言：“无¹⁹³也。”

wǎngmíngyán shì tān huì chī jìn miè yé
网明言：“是贪、恚、痴尽灭耶？”

dá yán fú yě
答言：“不也。”

wǎngmíngyán ruò dà jiā shè jīn wú tān huì chī yì bú
网明言：“若大迦叶今无贪、恚、痴，亦不

jìn mièzhě rǔ zhì tān chēn chī yú hé suǒ yé
尽灭者，汝置贪、瞋¹⁹⁴、痴于何所耶？”

dá yán shàn nán zǐ fán fū cóng diān dǎo qǐ wàng xiǎng fēn bié
答言：“善男子，凡夫从颠倒起妄想分别，

shēng tān huì chī ěr xián shèng fǎ zhōng shàn zhī diān dǎo shí xìng gù
生贪、恚、痴耳。贤圣法中善知颠倒实性故，

wú wàng xiǎng fēn bié shì yǐ wú tān huì chī
无妄想分别，是以无贪、恚、痴。”

dà jiā shè yú rǔ yì yún hé ruò fǎ cóng diān dǎo qǐ
“大迦叶！于汝意云何？若法从颠倒起，

shì fǎ wéi shí wéi xū wàng yé
是法为实？为虚妄耶？”

dá yán shì fǎ xū wàng fēi shì shí yě
答言：“是法虚妄，非是实也。”

wǎngmíngyán ruò fǎ fēi shí kě lìng shí yé
网明言：“若法非实，可令实耶？”

dá yán fú yě
答言：“不也！”

wǎngmíngyán ruò fǎ fēi shí rén zhě yù yú shì zhōng dé tān
网明言：“若法非实，仁者欲于是中得贪、

huì chī yé
恚、痴耶？”

dá yán fú yě
答言：“不也。”

wǎngmíngyán ruò rán hé zhě shì tān huì chī néng nǎo zhòng
网明言：“若然，何者¹⁹⁵是贪恚痴能恼众

¹⁹³ 丽本：不；永乐北藏本及龙藏本：无

¹⁹⁴ 丽本：恚；永乐北藏本及龙藏本：瞋

¹⁹⁵ 丽本：所；永乐北藏本及龙藏本：者

shēngzhě
生者？”

dá yán shànnán zǐ ruò ěr zhě yī qiè cóngběn yǐ
答言：“善男子，若尔者¹⁹⁶，一切¹⁹⁷从本已

lái lí tān huì chī xiàng
来离贪、恚、痴相。”

wǎngmíngyán yǐ shì gù wǒ shuō yī qiè fǎ xiàng rú fó suǒ
网明言：“以是故，我说一切法相如佛所

huà
化。”

shuō shì fǎ shí sì wàn sì qiān pú sà dé róu shùn fǎ rěn
说是法时，四万四千菩萨得柔顺法忍。

pú sà shòu jì pǐn dì shí 菩萨受记品第十¹⁹⁸

ěr shí zhǎnglǎo dà jiā shè bó fó yán shì zūn ruò wǎngmíng
尔时，长老大迦叶白佛言：“世尊！若网明

pú sà suǒ jiàn zhòngshēng bù yīng fù wèiduò sān è dào ruò wén wǎng
菩萨所见，众生不应复畏堕三恶道；若闻网

míngsuǒ shuō fǎ zhě mó bù dé biàn ruò wéi wǎngmíngsuǒ jiào huà zhě
明所说法者，魔不得便；若为网明所教化者，

bú wèi duò shēng wén pì zhī fó dào shì zūn yuàn shuō wǎngmíng gōng
不畏堕声闻、辟支佛道。世尊！愿说网明功

dé zhuāng yánguó tǔ
德庄严国土。”

fó yán jiā shè shì wǎngmíng pú sà zài zài guó tǔ yóu xíng zhī
佛言：“迦叶，是网明菩萨在在国土游行

chù lì yì wú liàng zhòngshēng jiā shè rǔ jiàn wǎngmíngsuǒ fàngguāng
处，利益无量众生。迦叶，汝见网明所放光

míng fǒu
明不？”

dá yán yǐ jiàn
答言：“已见。”

¹⁹⁶ 丽本：尔；永乐北藏本及龙藏本：尔者

¹⁹⁷ 丽本：一切法；永乐北藏本及龙藏本：一切

¹⁹⁸ 丽本：不分品，注曰：丹有菩萨授记品第二十五幅梵天上有萨婆若品第十一；永乐北藏本及龙藏本：菩萨受记品第十

fó yán ruò sān qiān dà qiān shì jiè mǎnzhōng jiè zǐ shàng kě
佛言：“若三千大千世界满中芥子尚可

suànshǔ jīn wǎng míng guāng míng lìng zhū zhòng shēng zhù pú tí zhě bù kě
算数，今网明光明令诸众生住菩提者不可

shǔ yě jiā shè shì wǎng míng pú sà suǒ fàng guāng míng ráo yì shàng ěr
数也。迦叶，是网明菩萨所放光明饶益尚尔，

hé kuàng shuō fǎ rǔ jīn dì tīng wǒ dāng cū lüè shuō qí gōng dé
何况说法？汝今谛听！我当粗略说其功德。

jiā shè shì wǎng míng pú sà guò qī bǎi liù shí wàn ā sēng qí
“迦叶，是网明菩萨过七百六十万阿僧祇

jié dāng dé zuò fó hào pǔ guāng zì zài wáng rú lái yīng gòng zhèng
劫当得作佛，号普光自在王如来、应供、正

biàn zhī shì jiè yuē jí miào gōng dé qí fó qù pú tí shù shí guó
遍知，世界曰¹⁹⁹集妙功德。其佛趣菩提树时，国

zhōng zhū mó mó mín xī jiē zhèng dìng yú ā nòu duō luó sān miǎo sān pú
中诸魔、魔民悉皆正定于阿耨多罗三藐三菩

tí qí fó guó tǔ yǐ zhēnzhāntánbǎowéi dì dì píng rú zhǎng
提。其佛国土，以真栴檀宝为地，地平如掌，

róuruǎn xì huá rú jiā líng qié yī chù chù jiē yǐ zhòng bǎo zhuāng
柔软²⁰⁰细滑，如加²⁰¹陵伽衣，处处皆以众宝庄

yán wú sān è dào yì wú bā nán qí guó guǎng cháng jiē yǐ miào
严，无三恶道亦无八难。其国广长，皆以妙

bǎo lián huā sè xiāng qiě hào yǐ wéi jiào shì pǔ guāng zì zài wáng
宝莲华色香且²⁰²好以为校²⁰³饰。普光自在王

rú lái yǒu wú liàng pú sà sēng shàn xiū wú liàng fǎ mén dé wú liàng zì
如来有无量菩萨僧，善修无量法门，得无量自

zài shéntōng jiē yǐ guāng míng zhuāng yán qí shēn dé zhū tuó luó ní
在神通，皆以光明庄严其身；得诸陀罗尼

zàng wú liàng biàn cái shàn néng shuō fǎ guāng míng shén lì jiē xī tōng
藏无量²⁰⁴辩才，善能说法；光明神力皆悉通

dá néng pò mó yuàn cán kuì niàn huì zhū miào gōng dé yǐ xiū qí xīn
达，能破魔怨；惭愧念慧，诸妙功德以修其心。

¹⁹⁹ 丽本：名曰；永乐北藏本及龙藏本：曰

²⁰⁰ 丽本：濡；永乐北藏本及龙藏本：软

²⁰¹ 丽本：迦；永乐北藏本及龙藏本：加

²⁰² 丽本：妙；永乐北藏本及龙藏本：且

²⁰³ 丽本：校；永乐北藏本及龙藏本：校

²⁰⁴ 丽本：碍；永乐北藏本及龙藏本：量

bǐ fó guó tǔ wú yǒu nǚ rén qí zhū pú sà jiē yú bǎoliánhuāzhōng jié
彼佛国土无有女人，其诸菩萨皆于宝莲华中结
jiā²⁰⁵ fū zuò zì rán huà shēng yǐ chán lè wéi shí zhū suǒ xū wù
跏²⁰⁵趺坐，自然化生，以禅乐为食。诸所须物，
jīng xíng zhī chù fáng shè chuáng tà yuán lín yù chí yìng niàn
经行之处、房舍、床榻、园林、浴池，应念
jí zhì
即至。

jiā shè shì pǔ guāng zì zài wáng rú lái bù yǐ wén zì shuō
“迦叶，是普光自在王如来不以文字说

fǎ dàn fàng guāng míng zhào zhū pú sà jí dé²⁰⁶ wú shēng fǎ rěn
法，但放光明照诸菩萨，即得²⁰⁶无生法忍；
qí fó guāng míng fù zhào shí fāng tōng dá wú ài lìng zhū zhòng shēng dé
其佛光明复照十方通达无碍，令诸众生得
lí fán nǎo yòu qí guāng míng cháng chū sān shí èr zhǒng qīng jìng fǎ yīn
离烦恼。又其光明常出三十二种清净法音。
hé děng sān shí èr suǒ wèi zhū fǎ kōng wú zhòng shēng jiàn gù zhū
何等三十二？所谓诸法空，无众生见故；诸
fǎ wú xiàng lí fēn bié gù zhū fǎ wú zuò chū sān jiè gù zhū fǎ
法无相，离分别故；诸法无作，出三界故；诸法
lí yù xìng jì miè gù zhū fǎ lí chēn wú yǒu ài gù zhū fǎ lí
离欲，性寂灭故；诸法离瞋，无有碍故；诸法离
chī wú àn míng gù zhū fǎ wú suǒ cóng lái běn wú shēng gù zhū
痴，无暗冥故；诸法无所从来，本无生故；诸
fǎ wú suǒ qù wú suǒ zhì gù zhū fǎ bú zhù wú suǒ yī gù zhū
法无所去，无所至故；诸法不住，无所依故；诸
fǎ guò sān shì qù lái xiàn zài wú suǒ yǒu gù zhū fǎ wú yì
法过三世，去、来、现在无所有故；诸法无异，
qí xìng yī gù zhū fǎ bù shēng lí yú bào gù zhū fǎ wú yè
其性一故；诸法不生，离于报故；诸法无业，
yè bào zuò zhě bù kě dé gù zhū fǎ bú zuò wú suǒ qǐ gù zhū fǎ
业报作者不可得故；诸法不作，无所起故；诸法
wú qǐ wú wéi xìng gù zhū fǎ wú wéi lí shēng miè gù zhū fǎ zhēn
无起，无为性故；诸法无为，离生灭故；诸法真，

²⁰⁵ 丽本：加；永乐北藏本及龙藏本：跏

²⁰⁶ 丽本：光触其身，即得；永乐北藏本及龙藏本：即得

bù cóng hé hé shēng gù zhū fǎ shí yī dào mén gù zhū fǎ wú zhòng
不从和合生故；诸法实，一道门故；诸法无众
shēng zhòngshēng bù kě dé gù zhū fǎ wú wǒ dì yī yì gù zhū
生，众生不可得故；诸法无我，第一义故；诸
fǎ dùn wú suǒ zhī gù zhū fǎ shě lí zēng ài gù zhū fǎ lí fán
法钝，无所知故；诸法舍，离憎爱故；诸法离烦
nǎo wú yǒu rè gù zhū fǎ wú gòu xìng bù wū gù zhū fǎ yī xiàng
恼，无有热故；诸法无垢，性不污故；诸法一相，
lí yù jì gù zhū fǎ lí xiàng cháng dìng gù zhū fǎ zhù shí jì
离欲际故；诸法离相，常定故；诸法住实际，
xìng bú huài gù zhū fǎ rú xiàng bù fēn bié gù zhū fǎ rù fǎ xìng
性不坏故；诸法如相，不分别故；诸法入法性，
biàn rù gù zhū fǎ wú yuán zhū yuán bù hé gù zhū fǎ shì pú tí
遍入故；诸法无缘，诸缘²⁰⁷不合故；诸法是菩提，
rú shí jiàn gù zhū fǎ shì niè pán wú yīn yuán gù jiā shè pǔ guāng
如实见故；诸法是涅槃，无因缘故。迦叶，普光
zì zài wáng rú lái guāng míng cháng chū rú shì qīng jìng fǎ yīn yì néng
自在王如来光明常出如是清净法音，亦能
lǐng zhū pú sà shī zuò fó shì qí fó guó tǔ wú yǒu mó shì fó shòu
²⁰⁸令诸菩萨施作佛事。其佛国土无有魔事，佛寿
wú liàng ā sēng qí jié
无量阿僧祇劫。”

dà jiā shè bó fó yán ruò rén yù dé qīng jìng fó tǔ zhě yīng
大迦叶白佛言：“若人欲得清净佛土者，应
qǔ rú wǎng míng pú sà suǒ xiū gōng dé jù zú qīng jìng guó tǔ
取如网明菩萨所修功德，具足清净国土。”

rú shì jiā shè wǎng míng pú sà yú zhū wú liàng ā sēng
“如是，迦叶，网明²⁰⁹菩萨于诸无量阿僧
qí fó suǒ suí suǒ yuàn xiū gōng dé jù zú gù
祇佛所，随所愿修²¹⁰，功德具足故。”

ěr shí sī yì fàn tiān wèi wǎng míng pú sà rén zhě yǐ dé cóng
尔时，思益梵天谓网明菩萨：“仁者已得从
fó shòu jì
佛受记！”

²⁰⁷ 丽本：缘；永乐北藏本及龙藏本：诸缘

²⁰⁸ 丽本：能；永乐北藏本及龙藏本：亦能

²⁰⁹ 丽本：是网明；永乐北藏本及龙藏本：网明

²¹⁰ 丽本：随愿修行；永乐北藏本及龙藏本：随所愿修

wǎngmíngyán yī qiè zhòngshēng jiē cóng fó shòu jì
网明言：“一切众生皆从佛受记。”

fàntiānyán yú hé shì zhōng ér dé shòu jì
梵天言：“于何事中而得受记？”

wǎngmíngyán suí yè shòubào ér dé shòu jì
网明言：“随业受报而得受记。”

fàntiānyán rǔ zuò hé yè ér dé shòu jì
梵天言：“汝作何业而得受记？”

wǎngmíngyán ruò yè fēi shēnzuò fēi kǒuzuò fēi yì zuò
网明言：“若业非身作、非口作、非意作，
shì yè kě dé shì fǒu
是业可得示不？”

fàntiānyán bù kě shì yě
梵天言：“不可示也。”

wǎngmíngyán pú tí shì qǐ zuòxiàng yé
网明言：“菩提是起作相耶？”

fàntiānyán fú yě hé yǐ gù pú tí shì wú wéi fēi qǐ
梵天言：“不也。何以故？菩提是无为，非起

zuòxiàng
作相²¹¹。”

wǎngmíngyán kě yǐ qǐ zuòxiàng dé wú wéi pú tí fǒu
网明言：“可以起作相得无为菩提不？”

fàntiānyán fú yě
梵天言：“不也。”

fàntiān shì gù dāng zhī ruò wú yè wú yè bào wú zhū
“梵天，是故当知，若无业、无业报，无诸
xíng wú qǐ zhū xíng shì míng pú tí rú pú tí xìng dé yì rú shì
行、无起诸行，是名菩提；如菩提性，得亦如是；
rú dé xìng shòu jì yì rú shì bù kě yǐ qǐ zuò fǎ ér dé shòu jì
如得性，受记亦如是，不可以起作法而得受记。”

fàntiānyán shànnán zǐ rǔ bù xíng liù bō luó mì rán hòu
梵天言：“善男子，汝不行六波罗蜜，然后
dé shòu jì yé
得受记耶？”

wǎngmíngyán rú rǔ suǒ shuō pú sà xíng liù bō luó mì ér dé
网明言：“如汝所说，菩萨行六波罗蜜而得

²¹¹ 丽本：相故；永乐北藏本及龙藏本：相

shòu jì fàntiān ruò pú sà shě yī qiè fánǎo míngwéi tán bō luó mì
受记。梵天，若菩萨舍一切烦恼，名为檀波罗蜜。

yú zhū fǎ wú suǒ qǐ míngwéi shī luó bō luó mì yú zhū fǎ wú suǒ
于诸法无所起，名为尸波罗蜜。于诸法无所

shāng míngwéichàn tí bō luó mì yú zhū fǎ lí xiàng míngwéi pí
伤，名为羸提波罗蜜。于诸法离相，名为毗

lí yē bō luó mì yú zhū fǎ wú suǒ zhù míngwéichán bō luó mì
梨耶波罗蜜。于诸法无所住，名为禅波罗蜜。

yú zhū fǎ wú xì lùn míngwéi bō rě bō luó mì fàntiān pú sà rú
于诸法无戏论，名为般若波罗蜜。梵天，菩萨如

shì xíng liù bō luó mì yú hé chù xíng
是行六波罗蜜，于何处行？”

fàntiānyán wú chù xíng yě suǒ yǐ zhě hé fán yǒu suǒ²¹² xíng
梵天言：“无处行也。所以者何？凡有所²¹²行

jiē shì bù xíng ruò xíng jí shì bù xíng ruò bù xíng jí shì xíng
皆是不行；若行即是不行，若不行即是行。”

fàntiān yǐ shì gù dāng zhī wú suǒ xíng shì pú tí rú rǔ
“梵天，以是故，当知无所行是菩提。如汝

suǒ wèn rǔ dé shòu pú tí jì zhě rú rú fǎ xìng dé shòu jì wǒ
所问‘汝得受菩提记’者，如如法性得受记，我

suǒ shòu jì yì rú shì
所受记亦如是。”

fàntiānyán shànnán zǐ rú rú fǎ xìng wú shòu jì
梵天言：“善男子，如如法性无受记。”

wǎng míng yán zhū pú sà shòu jì xiàng jiē yì rú shì rú rú
网明言：“诸菩萨受记相皆亦如是，如如

²¹³ fǎ xìng
法性。”

ěr shí sī yì fàntiān bó fó yán shì zūn pú sà yǐ hé xíng
尔时，思益梵天白佛言：“世尊！菩萨以何行，

zhū fó shòu ā nòuduō luó sān miǎo sān pú tí jì
诸佛授阿耨多罗三藐三菩提记？”

fó yán ruò pú sà bù xíng shēng fǎ bù xíng miè fǎ bù xíng
佛言：“若菩萨不行生法、不行灭法，不行

²¹² 丽本：所有；永乐北藏本及龙藏本：有所

²¹³ 丽本：如如如；永乐北藏本及龙藏本：如如

shàn bù xíng bú shàn bù xíng shì jiān bù xíngchū shì jiān bù xíngyǒu
善、不行不善，不行世间、不行出世间，不行有
zuì fǎ bù xíng wú zuì fǎ bù xíngyǒu lòu fǎ bù xíng wú lòu fǎ
罪法、不行无罪法，不行有漏法、不行无漏法，
bù xíngyǒu wéi fǎ bù xíng wú wéi fǎ bù xíng xiū dào bù xíngchú duàn
不行有为法、不行无为法，不行修道、不行除断，
bù xíngshēng sǐ bù xíng niè pán bù xíngjiàn fǎ bù xíngwén fǎ
不行生死、不行涅槃，不行见法、不行闻法、
bù xíngjué fǎ bù xíng zhī fǎ bù xíng shī bù xíngshě bù xíng jiè
不行觉法、不行知法，不行施、不行舍、不行戒、
bù xíng fù bù xíng rěn bù xíngshàn bù xíng fā bù xíng jīng jìn
不行覆、不行忍、不行善、不行发、不行精进、
bù xíngchán bù xíngsānmèi bù xíng huì bù xíng xíng bù xíng zhī
不行禅、不行三昧、不行慧、不行行、不行知、
bù xíng dé fàntiān ruò pú sà rú shì xíngzhě zhū fó zé shòu ā nòu
不行得。梵天，若菩萨如是行者，诸佛则授阿耨
duō luó sān miǎo sān pú tí jì suǒ yǐ zhě hé zhū suǒ yǒu xíng²¹⁴ jiē
多罗三藐三菩提记。所以者何？诸所有行²¹⁴皆
yǒu suǒ shì wú suǒ shì shì pú tí zhū suǒ yǒu xíng jiē shì fēn bié wú
有所是，无所是是菩提；诸所有行皆是分别，无
fēn bié shì pú tí zhū suǒ yǒu xíng jiē shì qǐ zuò wú qǐ zuò shì pú tí
分别是菩提。诸所有行皆是起作，无起作是菩提。
zhū suǒ yǒu xíng jiē shì xì lùn wú xì lùn shì pú tí shì gù dāng zhī
诸所有行皆是戏论，无戏论是菩提。是故当知，
ruò pú sà guò zhū suǒ xíng zé dé shòu jì
若菩萨过诸所行则得受记。”

wéi rán shì zūn shòu jì zhě yǒu hé yì
“唯然世尊！受记者有何义？”

fó yán lí zhū fǎ èr xiàng gù²¹⁵ shì shòu jì yì bù fēn bié
佛言：“离诸法二相故²¹⁵是受记义，不分别

shēng miè shì²¹⁶ shòu jì yì lí shēn kǒu yì yè xiàng shì shòu jì yì
生灭是²¹⁶受记义，离身、口、意业相是受记义。

²¹⁴ 丽本：诸所有行皆是取相，无相、无分别则是菩提；永乐北藏本及龙藏本：诸所有行

²¹⁵ 丽本：相；永乐北藏本及龙藏本：相故

²¹⁶ 丽本：道是；永乐北藏本及龙藏本：是

fàn tiān wǒ niàn guò qù yǒu jié míng shàn²¹⁷ jiàn wǒ yú cǐ jié gòng yǎng
梵天，我念过去有劫名善²¹⁷见，我于此劫供 养
qī shí èr nà yóu tā fó shì zhū rú lái bú jiàn shòu jì yòu guò shì jié
七十二那由他佛，是诸如来不见授记。又过是劫，
jié míng shàn huà wǒ yú cǐ jié gòng yǎng èr shí èr yì zhū fó²¹⁸ shì
劫名善化，我于此劫供 养二十二亿诸佛²¹⁸，是
zhū rú lái yì bú jiàn shòu jì yòu guò shì jié jié míng fàn tàn wǒ yú
诸如来亦不见授记。又过是劫，劫名梵叹，我于
cǐ jié gòng yǎng wàn bā qiān fó shì zhū rú lái yì bú jiàn shòu jì yòu
此劫供 养万八千佛，是诸如来亦不见授记。又
guò shì jié jié míng wú jù wǒ yú cǐ jié gòng yǎng sān wàn èr qiān fó
过是劫，劫名无咎，我于此劫供 养三万二千佛，
shì zhū rú lái yì bú jiàn shòu jì yòu guò shì jié jié míng zhuāng yán
是诸如来亦不见授记。又过是劫，劫名庄严，
wǒ yú cǐ jié gòng yǎng sì bǎi sì shí wàn fó wǒ jiē yǐ yī qiè gòng
我于此劫供 养四百四十万佛，我皆以一切供
yǎng zhī jù ér gòng yǎng zhī shì zhū rú lái yì bú jiàn shòu jì fàn tiān
养之具而供 养之，是诸如来亦不见授记。梵天，
wǒ yú wǎng xī gòng yǎng zhū fó gōng jìng zūn zhòng zàn tàn jìng
我于往昔供 养诸佛，恭敬、尊重、赞叹，净
xiū fàn xíng yī qiè bù shī yī qiè chí jiè jí xíng tóu tuó lí yú chēn
修梵行，一切布施、一切持戒及行头陀，离于瞋
huì rěn rǔ cí xīn rú suǒ shuō xíng qín xiū jīng jìn yī qiè suǒ wén jiē
恚，忍辱慈心，如所说行勤修精进，一切所闻皆
néng shòu chí dú chǔ yuǎn lí rù zhū chán dìng suí suǒ wén huì dú²¹⁹ sòng
能受持，独处远离入诸禅定，随所闻慧读²¹⁹诵
sī wèn shì zhū rú lái yì bú jiàn shòu jì hé yǐ gù yī zhǐ suǒ xíng
思问，是诸如来亦不见授记。何以故？依止所行
gù yǐ shì dāng zhī ruò zhū pú sà chū guò yī qiè zhū xíng zé dé shòu
故。以是当知，若诸菩萨出过一切诸行则得受
jì wǒ ruò yǐ yī jié ruò jiǎn yī jié shuō shì zhū fó míng hào bù kě
记。我若以一劫、若减一劫，说是诸佛名号不可
dé jìn
得尽。

²¹⁷ 丽本：惠；永乐北藏本及龙藏本：善

²¹⁸ 丽本：佛；永乐北藏本及龙藏本：诸佛

²¹⁹ 丽本：赞；永乐北藏本及龙藏本：

fàntiān wǒ yú shì hòujiàn rán dēng fó jí dé wú shēng fǎ
“梵天，我于是后见燃灯佛，即得无生法
rěn fó shí shòu wǒ jì yán rǔ yú lái shì dāng dé zuò fó hào shì
忍。佛时授我记言：‘汝于来世当得作佛，号释
jiā móu ní rú lái yīng gòng zhèng biàn zhī wǒ ěr shí chūguò yī
迦牟尼如来、应供、正遍知。’我尔时出过一
qiè zhū xíng jù zú liù bō luó mì suǒ yǐ zhě hé ruò pú sà néng shě
切诸行，具足六波罗蜜。所以者何？若菩萨能舍
zhū xiàng míng wéi tán bō luó mì néng miè zhū shòu chí míng wéi shī
诸相，名为檀波罗蜜；能灭诸受²²⁰持，名为尸
luó bō luó mì bù wéi liù chén suǒ shāng míng wéi chán tí bō luó mì
罗波罗蜜；不为六尘所伤，名为羸提波罗蜜；
lí zhū suǒ xíng míng wéi pí lí yē bō luó mì bú yì niàn yī qiè fǎ
离诸所行，名为毗梨耶波罗蜜；不忆念一切法，
míng wéi chán bō luó mì néng rěn zhū fǎ wú shēng xìng míng wéi bō rě
名为禅波罗蜜；能忍诸法无生性，名为般若
bō luó mì wǒ yú rán dēng fó suǒ jù zú rú shì liù bō luó mì
波罗蜜。我于燃灯佛所，具足如是六波罗蜜。

sà pó rě pǐn dì shí yī²²¹
萨婆若品第十一

fàntiān wǒ cóng chū fā pú tí xīn yǐ lái suǒ zuò bù shī yú
“梵天，我从初发菩提心已来所作布施，于
cǐ wǔ huā bù shī bǎi fēn bù jí yī bǎi qiān fēn bǎi qiān wàn yì fēn
此五华布施，百分不及一，百千分、百千万亿分，
nǎi zhì suàn shù pì yù suǒ bù néng jí wǒ cóng chū fā xīn yǐ lái shòu
乃至算数譬喻所不能及。我从初发心已来，受
jiè chí jiè xíng tóu tuó yú cǐ cháng miè jiè bǎi fēn bù jí yī
戒、持戒、行头陀，于此常灭戒，百分不及一，
nǎi zhì suàn shù pì yù suǒ bù néng jí wǒ cóng chū fā xīn yǐ lái róu hé
乃至算数譬喻所不能及。我从初发心已来柔和
rěn rǔ yú bì jìng rěn fǎ bǎi fēn bù jí yī nǎi zhì suàn shù pì yù
忍辱，于毕竟忍法，百分不及一，乃至算数譬喻

²²⁰ 丽本：所受；永乐北藏本及龙藏本：受

²²¹ 丽本：不分品，注曰：丹有菩萨授记品第二十五幅梵天上有萨婆若品第十一；永乐北藏本及龙藏本：菩萨受记品第十

suǒ bù néng jí wǒ cóngchū fā xīn yǐ lái fā qín jīng jìn yú²²² bù qǔ
所不能及。我从初发心已来发勤精进，于²²²不取
bù shě jīng jìn bǎi fēn bù jí yī nǎi zhì suànshù pì yù suǒ bù néng jí
不舍精进，百分不及一，乃至算数譬喻所不能及。
wǒ cóngchū fā xīn yǐ lái chán dìng dú chǔ yú cǐ wú zhù chán dìng bǎi
我从初发心已来禅定独处，于此无住禅定，百
fēn bù jí yī nǎi zhì suànshù pì yù suǒ bù néng jí wǒ cóngchū fā
分不及一，乃至算数譬喻所不能及。我从初发
xīn yǐ lái sī wéi chóuliáng zhì huì yú cǐ wú xì lùn zhì huì bǎi fēn bù
心已来思惟筹量智慧，于此无戏论智慧，百分不
jí yī bǎi qiān fēn bǎi qiān wàn yì fēn nǎi zhì suànshù pì yù suǒ bù
及一，百千分百千万亿分，乃至算数譬喻所不
néng jí fàn tiān shì gù dāng zhī wǒ ěr shí dé jù zú liù bō luó
能及。梵天，是故当知，我尔时得具足六波罗
mì
蜜。”

shì zūn yún hé míng jù zú liù bō luó mì
“世尊！云何名具足六波罗蜜？”

fàn tiān ruò bú niàn shī bù yī zhǐ jiè bù fēn bié rěn
“梵天，若不念施、不依止戒、不分别忍、
bù qǔ jīng jìn bú zhù chán dìng bú èr yú huì shì míng jù zú liù
不取精进、不住禅定、不二于慧，是名具足六
bō luó mì
波罗蜜。”

yòu wèn jù zú liù bō luó mì yǐ néng mǎn zú hé fǎ
又问：“具足六波罗蜜已，能满足何法？”

fó yán jù zú liù bō luó mì yǐ néng mǎn zú sà pó rě
佛言：“具足六波罗蜜已，能满足萨婆若。”

shì zūn yún hé jù zú liù bō luó mì yǐ néng mǎn zú sà pó
“世尊！云何具足六波罗蜜已，能满足萨婆
rě
若？”

fàn tiān bù shī píngděng jí shì sà pó rě píngděng chí jiè
“梵天，布施平等即是萨婆若平等；持戒
píngděng jí shì sà pó rě píngděng rěn rǔ píngděng jí shì sà pó rě
平等即是萨婆若平等；忍辱平等即是萨婆若

²²² 丽本：于此；永乐北藏本及龙藏本：于

píngděng jīng jìn píngděng jí shì sà pó rě píngděng chándìngpíngděng
平等；精进平等即是萨婆若平等；禅定平等

jí shì sà pó rě píngděng zhì huì píngděng jí shì sà pó rě píngděng
即是萨婆若平等；智慧平等即是萨婆若平等；

yǐ shì píngděngděng yī qiè fǎ míngwéi sà pó rě yòu fàntiān
以是平等一切法，名为萨婆若。又，梵天，

mǎn²²³ zú bù shī xiàng chí jiè xiàng rěn rǔ xiàng jīng jìn xiàng chán
满²²³足布施相、持戒相、忍辱相、精进相、禅

dìngxiàng zhì huì xiàng shì míng sà pó rě fàntiān rú shì mǎn²²⁴
定相、智慧相，是名萨婆若。梵天，如是满²²⁴

zú liù bō luó mì néng mǎn zú sà pó rě
足六波罗蜜能满足萨婆若。”

shì zūn yún hé dāng zhī mǎn zú sà pó rě
“世尊！云何当知满足萨婆若？”

fàntiān ruò bú shòuyǎn bú shòu sè bú shòu ěr bú
“梵天，若不受眼、不受色、不受耳、不

shòushēng bú shòu bí bú shòuxiāng bú shòushé bú shòuwèi
受声、不受鼻、不受香、不受舌、不受味、

bú shòushēn bú shòuchù bú shòu yì bú shòu fǎ ruò bú shòu shì
不受身、不受触、不受意、不受法，若不受是

nèi wài rù²²⁵ míngwéimǎn zú sà pó rě wǒ dé rú shì mǎn zú sà pó
内外入²²⁵，名为满足萨婆若。我得如是满足萨婆

rě yú yǎn wú suǒzhuó yú sè ěr shēng bí xiāng shé
若，于眼无所著，于色、耳、声、鼻、香、舌、

wèi shēn chù yì fǎ wú suǒzhuó shì gù rú lái míngwéi wú
味、身、触、意、法无所著，是故如来名为无

ài zhī jiàn sà pó rě fàntiān sà pó rě yú fǎ wú suǒshòu hé yǐ
碍知见萨婆若。梵天，萨婆若于法无所受。何以

gù yǐ wú yòng gù wú yòng jí shì wú suǒyǒu yì wú suǒyǒu²²⁶ jí
故？以无用故。无用即是无所有义。无所有²²⁶即

shì kōng rú xū kōng yì tóng xū kōngxiàng shì sà pó rě shì gù yú
是空，如虚空义、同虚空相是萨婆若，是故于

fǎ wú suǒshòu fàntiān pì rú yī qiè suǒzuò jiē yīn xū kōng ér xū
法无所受。梵天，譬如一切所作皆因虚空，而虚

²²³ 丽本：具；永乐北藏本及龙藏本：满

²²⁴ 丽本：具；永乐北藏本及龙藏本：满

²²⁵ 丽本：十二入；永乐北藏本及龙藏本：入

²²⁶ 丽本：有义；永乐北藏本及龙藏本：有

kōng wú suǒ yī rú shì zhū zhì huì jiē cóng sà pó rě chū ér sà pó
空无所依；如是诸智慧皆从萨婆若出，而萨婆
rě wú suǒ yī
若无所依。”

fàn tiān bó fó yán shì zūn²²⁷ suǒ shuō sà pó rě sà pó rě zhě
梵天白佛言：“世尊²²⁷所说萨婆若萨婆若者，
wéi hé wèi yě
为何谓也？”

fàn tiān yī qiè suǒ xíng shì zhì wéi zhēn zhì²²⁸ fēi zhū shēng
“梵天，一切所行是智为真智²²⁸，非诸声
wén pì zhī fó suǒ jí gù míng sà pó rě zhū yǒu suǒ xíng jiē néng
闻、辟支佛所及故，名萨婆若。诸有所行皆能
chéng jiù gù míng sà pó rě néng pò yī qiè suǒ niàn xì lùn gù míng
成就故，名萨婆若。能破一切所念戏论故，名
sà pó rě zhū suǒ jiào chì zhū suǒ fáng zhì rú cǐ zhòng shēng suǒ xíng
萨婆若。诸所教勅、诸所防制，如此众生所行
zhī fǎ jiē cóng zhōng chū gù míng wéi²²⁹ sà pó rě dé zhū shèng zhì
之法，皆从中出故，名为²²⁹萨婆若。得诸圣智，
ruò xué zhì ruò wú xué zhì ruò pì zhī fó zhì jiē cóng zhōng chū gù
若学智、若无学智、若辟支佛智，皆从中出故，
míng wéi²³⁰ sà pó rě zhèng xíng gù míng wéi²³¹ sà pó rě néng fēn
名为²³⁰萨婆若。正行故，名为²³¹萨婆若。能分
bié yī qiè yào gù míng sà pó rě néng miè yī qiè zhòng shēng bìng gù
别一切药故，名萨婆若。能灭一切众生病故，
míng sà pó rě néng chú yī qiè fán nǎo xí qì gù míng sà pó rě
名萨婆若。能除一切烦恼习气故，名萨婆若。
cháng zài dìng gù míng sà pó rě yī qiè fǎ zhōng wú yí gù míng
常在定故，名萨婆若。一切法中无疑故，名
sà pó rě yī qiè shì jiān chū shì jiān zhì huì jiē cóng zhōng chū gù
萨婆若。一切世间、出世间智慧皆从中出故，
míng sà pó rě shàn zhī yī qiè zhì huì fāng biàn xiàng gù míng sà pó
名萨婆若。善知一切智慧方便相故，名萨婆

227 丽本：世尊！世尊；永乐北藏本及龙藏本：世尊

228 丽本：真；永乐北藏本及龙藏本：真智

229 丽本：名；永乐北藏本及龙藏本：名为

230 丽本：名；永乐北藏本及龙藏本：名为

231 丽本：名；永乐北藏本及龙藏本：名为

rě
若。”

ěr shí sī yì fàntiān bó fó yán wèicéngyǒu yě shì zūn
尔时，思益梵天白佛言：“未曾有也！世尊！

zhū fó rú lái zhì huì shènshēn xīn wú suǒ yuán ér zhī yī qiè zhòngshēng
诸佛如来智慧甚深，心无所缘而知一切众生

xīn xīn suǒ xíng shì zūn sà pó rě dé²³² rú shì wú liànggōng dé
心、心所行。世尊！萨婆若得²³²如是无量功德，

qí shéishànnán zǐ shàn nǚ rén bù fā ā nòuduō luó sān miǎosān pú tí
其谁善男子、善女人不发阿耨多罗三藐三菩提

xīn
心？”

yú shì wǎngmíng pú sà bó fó yán shì zūn ruò yǒu pú sà
于是，网明菩萨白佛言：“世尊！若有菩萨

xī²³³ wàngōng dé lì yì²³⁴ ér fā pú tí xīn zhě bù míng fā dà shèng
希²³³望功德利益²³⁴而发菩提心者，不名发大乘

yě suǒ yǐ zhě hé yī qiè fǎ wú gōng dé lì yǐ wú duì chù gù
也。所以者何？一切法无功德利，以无对处故。

shì zūn pú sà mó hē sà bù yīng wèi gōng dé lì gù fā pú tí xīn dàn
世尊！菩萨摩诃萨不应为功德利故发菩提心，但

wèi dà bēi xīn gù mièzhòngshēngzhū kǔ nǎo gù bú zì yōu kǔ gù
为大悲心故、灭众生诸苦恼故、不自忧苦故、

shēngzhūshàn fǎ gù jiě tuō zhū xié jiàn gù mièchúzhū bìng gù shě
生诸善法故、解脱诸邪见故、灭除诸病故、舍

wǒ suǒ fān zhuó gù bù guānzēng ài gù bú mò shì fǎ gù yàn huàn
我所贪著故、不观憎爱故、不没世法故、厌患

yǒu wéi gù ān zhù niè pán gù fā pú tí xīn shì zūn pú sà bù yīng
有为故、安住涅槃故发菩提心。世尊！菩萨不应

yú zhòngshēng qiú qí ēn bào yì bù yīng guān zuò yǔ bú zuò yòu yú kǔ
于众生求其恩报，亦不应观作与不作，又于苦

lè xīn bù qīng dòng shì zūn hé wèi pú sà jiā qīng jìng
乐心不倾动。世尊！何谓菩萨家清净？”

fó yán shànnán zǐ pú sà ruò shēng zhuàn lún shèng wáng jiā
佛言：“善男子，菩萨若生转轮圣王家，

²³² 丽本：有；永乐北藏本及龙藏本：得

²³³ 丽本：悌；永乐北藏本及龙藏本：希

²³⁴ 丽本：利；永乐北藏本及龙藏本：利益

bù míng jiā qīng jìng ruò shēng dì shì zhōng ruò shēng fàn wáng zhōng
不名家清净；若生帝释中、若生梵王中，
yì bù míng jiā qīng jìng zài suǒ shēng chù nǎi zhì chù shēng zì bú tuì
亦不名家清净；在所生处，乃至畜生，自不退
shī shàngēn yì lìng zhòng shēng shēng zhū shàngēn shì míng pú sà jiā qīng
失善根，亦令众生诸善根，是名菩萨家清
jìng yòu wǎng míng cí shì pú sà jiā xīn píng děng gù bēi shì
净。又，网明，慈是菩萨家，心平等故；悲是
pú sà jiā shēn xīn niàn gù xǐ shì pú sà jiā shēng fǎ xǐ gù
菩萨家，深心念故；喜是菩萨家，生法喜故；
shě shì pú sà jiā lí tān zhuó gù bù shě pú tí shì pú sà jiā bù
舍是菩萨家，离贪著故；不舍菩提是菩萨家，不
fān shēng wén pì zhī fó dì gù
贪声闻、辟支佛地故。”

思益梵天所问经卷第二

sī yì fàn tiān suǒ wèn jīng juàn dì sān
思益梵天所问经卷第三

yáo qín sānzàng fǎ shī jiū mó luó shí yì
姚秦三藏法师鸠摩罗什译²³⁵

pú sà wú èr pǐn dì shí èr
菩萨无二品第十二²³⁶

ěr shí sī yì fàn tiān bó fó yán shì zūn shì wénshū shī
尔时，思益梵天白佛言：“世尊！是文殊师

lì fǎ wáng zǐ zài cǐ dà huì ér wú suǒshuō
利法王子在此大会而无所说。”

fó jí gào wénshū shī lì rǔ yú cǐ suǒshuō fǎ zhōng kě
佛即告文殊师利：“汝于此²³⁷所说法中可

shǎoshuō zhī
少说之。”

wénshū shī lì bó fó yán shì zūn fó suǒ dé fǎ nìng kě shí
文殊师利白佛言：“世尊！佛所得法宁可识

fǒu
不？”

fó yán bù kě shí yě
佛言：“不可识也。”

shì zūn shì fǎ kě shuō kě yǎn kě lùn fǒu
“世尊！是法可说、可演、可论不？”

fó yán bù kě shuō bù kě yǎn bù kě lùn
佛言：“不可说、不可演、不可论。”

shì zūn ruò shì fǎ bù kě shuō bù kě yǎn bù kě lùn zhě
“世尊！若是法不可说、不可演、不可论者，

zé bù kě shì yě²³⁸。”

²³⁵ 丽本：姚秦龟兹国三藏鸠摩罗什译

²³⁶ 丽本：谈论品第七（丹菩萨无二品第十二）；永乐北藏本及龙藏本：菩萨无二品第十二

²³⁷ 丽本：此会；永乐北藏本及龙藏本：此

²³⁸ 丽本：示；永乐北藏本及龙藏本：示也

ěr shí sī yì fàntiānwèiwénshū shī lì rǔ bú wèizhòng
尔时，思益梵天谓文殊师利：“汝不为众

shēngyǎnshuō fǎ hū
生演说法乎？”

wénshū shī lì yán fàntiān fǎ xìngzhōngyǒu èr xiàng yé
文殊师利言：“梵天，法性中有二相耶？”

fàntiānyán wú yě
梵天言：“无也。”

wénshū shī lì yán yī qiè fǎ bú rù fǎ xìng yé
文殊师利言：“一切法不入法性耶？”

fàntiānyán rán
梵天言：“然！”

wénshū shī lì yán ruò fǎ xìng shì bú èr xiàng yī qiè fǎ rù
文殊师利言：“若法性是不二相，一切法入
fǎ xìngzhōng yún hé dāngwèizhòngshēngshuō fǎ
法性中，云何当为众生说法？”

fàntiānyán pō yǒushuō fǎ yì wú èr xiàng²³⁹ yé
梵天言：“颇有说法亦无二相²³⁹耶？”

wénshū shī lì yán ruò jué dìng dé shuōzhě tīngzhě kě yǒu
文殊师利言：“若决定得说者、听者，可有
shuō fǎ yì wú yǒu èr
说法亦无有二。”

wénshū shī lì rú lái bù shuō fǎ yé
“文殊师利！如来说法耶？”

wénshū shī lì yán fó suī shuō fǎ bù yǐ èr xiàng hé yǐ gù
文殊师利言：“佛虽说法不以二相。何以故？
rú lái xìng wú èr gù suī yǒu suǒ shuō ér wú èr yě
如来性无二故，虽有所说而无二也。”

fàntiānyán ruò yī qiè fǎ wú èr qí shéiwéi èr
梵天言：“若一切法无二，其谁为二？”

wénshū shī lì yán fán fū²⁴⁰ tān zhuó wǒ gù fēn bié èr ěr
文殊师利言：“凡夫²⁴⁰贪着我故，分别二耳；
bú èr zhě zhōng²⁴¹ bù wéi èr suī zhǒng zhǒng fēn bié wéi èr rán qí
不二者，终²⁴¹不为二。虽种种分别为二，然其

²³⁹ 丽本：二；永乐北藏本及龙藏本：二相

²⁴⁰ 丽本：起；永乐北藏本及龙藏本：夫

²⁴¹ 丽本：法性终；永乐北藏本及龙藏本：终

shí jì wú yǒu èr xiàng
实际无有二相。”

fàntiānyán yún hé shí wú èr fǎ
梵天言：“云何识无二法？”

wénshū shī lì yán ruò wú èr kě shí zé fēi wú èr suǒ
文殊师利言：“若无二可识，则非无二。所

yǐ zhě hé wú èr xiàngzhě bù kě shí yě fàntiān èr jí shì shí
以者何？无二相者，不可识也。梵天，二即是识

yè bù kě shí fǎ fó suǒshuō yě shì fǎ bù ěr rú suǒshuō hé
业，不可识法，佛所说也。是法不尔如所说，何

yǐ gù shì fǎ wú wén zì gù
以故？是法无文字故。”

wénshū shī lì fó suǒshuō fǎ zhōng hé suǒ zhì
“文殊师利！佛所说法终何所至？”

wénshū shī lì yán rú lái²⁴² shuō fǎ zhì wú suǒ zhì
文殊师利言：“如来²⁴²说法至无所至。”

fàntiānyán fó suǒshuō fǎ bú zhì niè pán yé
梵天言：“佛所说法不至涅槃耶？”

wénshū shī lì yán niè pán²⁴³ kě dé zhì yé
文殊师利言：“涅槃²⁴³可得至耶？”

fàntiānyán niè pán wú lái chù wú zhì chù
梵天言：“涅槃无来处、无至处。”

wénshū shī lì yán rú shì fó suǒshuō fǎ zhì wú suǒ zhì
文殊师利言：“如是！佛所说法至无所至。”

fàntiānyán shì fǎ shéi tīng
梵天言：“是法谁听？”

dá yán rú suǒshuō
答言：“如所说。”

fàntiānyán yún hé rú suǒshuō
梵天言：“云何如所说？”

dá yán rú bù shí bù wén
答言：“如不识不闻。”

fàntiānyán shéi néng tīng rú lái rú shì fǎ
梵天言：“谁能听如来如是法？”

²⁴² 丽本：佛所；永乐北藏本及龙藏本：如来

²⁴³ 丽本：涅槃中；永乐北藏本及龙藏本：涅槃

dá yán bú lòu liù chénzhě
答言：“不漏六尘者。”

fàn tiān yán shéi néng zhī shì fǎ
梵天言：“谁能知是法？”

dá yán wú shí wú fēn bié wú zhēng sòng zhě
答言：“无识、无分别、无诤讼者。”

fàn tiān yán yún hé bǐ qiū míng duō zhēng sòng
梵天言：“云何比丘名多诤讼？”

dá yán shì hǎo shì è cǐ míng zhēng sòng shì lǐ shì
答言：“是好、是恶，此名诤讼；是理、是

fēi lǐ cǐ míng zhēng sòng shì gù shì jìng cǐ míng zhēng sòng
非理，此名诤讼；是垢、是净，此名诤讼；

shì shàn shì bú shàn cǐ míng zhēng sòng shì jiè²⁴⁴ shì huǐ jiè
是善、是不善，此名诤讼；是戒²⁴⁴、是毁戒，

cǐ míng zhēng sòng shì yīng zuò shì bù yīng zuò cǐ míng zhēng sòng
此名诤讼；是应作、是不应作，此名诤讼；

yǐ shì fǎ dé dào yǐ shì fǎ dé guǒ cǐ míng zhēng sòng fàn tiān
以是法得道、以是法得果，此名诤讼。梵天，

ruò yú fǎ zhōng yǒu gāo xià xīn tān zhuó suǒ²⁴⁵ shòu jiē shì zhēng sòng
若于法中有高下心，贪着所²⁴⁵受，皆是诤讼，

fó suǒ shuō fǎ wú yǒu zhēng sòng fàn tiān yào xì lùn zhě wú bù zhēng
佛所说法无有诤讼。梵天，乐戏论者，无不诤

sòng yào zhēng sòng zhě wú shā mén fǎ yào shā mén fǎ zhě wú yǒu
讼；乐诤讼者，无沙门法；乐沙门法者，无有

wàng xiǎng tān zhuó
妄想贪着。”

fàn tiān yán yún hé bǐ qiū suí fó yǔ suí fó jiào
梵天言：“云何比丘随佛语、随佛教？”

dá yán ruò bǐ qiū chēng zàn huǐ rǔ qí xīn bú dòng shì míng
答言：“若比丘称赞、毁辱其心不动，是名

suí fó jiào ruò bǐ qiū bù suí wén zì yǔ yán shì míng suí fó yǔ yòu
随佛教；若比丘不随文字语言，是名随佛语。又

bǐ qiū miè yī qiè zhū xiàng shì míng suí fó jiào bù wéi yú yì shì
比丘灭一切诸相，是名随佛教；不违于义，是

²⁴⁴ 丽本：持戒；永乐北藏本及龙藏本：戒

²⁴⁵ 丽本：取；永乐北藏本及龙藏本：所

míng suí fó yǔ ruò bǐ qiū shǒu hù yú fǎ shì míng suí fó jiào ruò
名随佛语。若比丘守护于法，是名随佛教；若

bù²⁴⁶ wéi fó yǔ shì míng suí fó yǔ
不²⁴⁶违佛语，是名随佛语。”

fàntiānyán yún hé bǐ qiū néng shǒu hù fǎ
梵天言：“云何比丘能守护法？”

dá yán ruò bǐ qiū bú nì píngděng bú huài fǎ xìng shì míng
答言：“若比丘不逆平等、不坏法性，是名
néng shǒu hù fǎ
能守护法。”

fàntiānyán yún hé bǐ qiū qīn jìn yú fó
梵天言：“云何比丘亲近于佛？”

dá yán ruò bǐ qiū yú zhū fǎ zhōng bú jiànyǒu fǎ ruò jìn ruò
答言：“若比丘于诸法中，不见有法若近若
yuǎn shì míng qīn jìn yú fó
远，是名亲近于佛。”

fàntiānyán yún hé bǐ qiū jǐ shì yú fó
梵天言：“云何比丘给侍于佛？”

dá yán ruò bǐ qiū shēn kǒu yì wú suǒ zuò shì míng jǐ
答言：“若比丘身、口、意无所作，是名给
shì yú fó
侍于佛。”

fàntiānyán shéi néng gòng yǎng fó
梵天言：“谁能供养佛？”

dá yán bù²⁴⁷ qǐ fú yè bù qǐ bú²⁴⁸ dòng yè zhě
答言：“不²⁴⁷起福业，不起不²⁴⁸动业者。”

fàntiānyán shéi néng jiàn fó
梵天言：“谁能见佛？”

dá yán ruò bù zhuó ròu yǎn bù zhuó tiān yǎn bù zhuó huì yǎn
答言：“若不着肉眼、不着天眼、不着慧眼，
shì míng néng jiàn fó
是名能见佛。”

fàntiānyán shéi néng jiàn fǎ
梵天言：“谁能见法？”

²⁴⁶ 丽本：不；永乐北藏本及龙藏本：若不

²⁴⁷ 丽本：若不；永乐北藏本及龙藏本：不

²⁴⁸ 丽本：无；永乐北藏本及龙藏本：不

dá yán bú nì zhū yīn yuán fǎ zhě
答言：“不逆诸因缘法者。”

fàn tiān yán shéi néng shùn jiàn zhū yīn yuán fǎ
梵天言：“谁能顺见诸因缘法？”

dá yán bù qǐ píngděng bú jiàn píngděng suǒ shēng xiàng zhě
答言：“不起平等，不见平等所生相者。”

fàn tiān yán shéi dé zhēn zhì
梵天言：“谁得真智？”

dá yán bù shēng bú miè zhū lòu zhě
答言：“不生不灭诸漏者。”

fàn tiān yán shéi néng suí xué rú lái
梵天言：“谁能随学如来？”

dá yán bù qǐ bú shòu bú qǔ bú shě zhū fǎ zhě
答言：“不起、不受、不取、不舍诸法者。”

fàn tiān yán shéi míng zhèng xíng
梵天言：“谁名正行？”

dá yán bú duò sān jiè zhě
答言：“不堕三界者。”

fàn tiān yán shéi wéi shàn rén
梵天言：“谁为善人？”

dá yán bú shòu hòu shēn zhě
答言：“不受后身者。”

fàn tiān yán shéi wéi lè rén
梵天言：“谁为乐人？”

dá yán wú wǒ wú wǒ suǒ zhě
答言：“无我、无我所者。”

fàn tiān yán shéi wéi dé jiě tuō zhě²⁴⁹?
梵天言：“谁为得解脱者²⁴⁹？”

dá yán bú huài fù zhě
答言：“不坏缚者。”

fàn tiān yán shéi wéi dé dù
梵天言：“谁为得度？”

dá yán bú zhù shēng sǐ bú zhù niè pán zhě
答言：“不住生死、不住涅槃者。”

fàn tiān yán lòu jìn bǐ qiū jìn hé shì yé
梵天言：“漏尽比丘尽何事耶？”

²⁴⁹ 丽本：脱；永乐北藏本及龙藏本：解脱者

dá yán ruò yǒu suǒ jìn bù míng lòu jìn zhī zhū lòu kōng xiàng
答言：“若有所尽，不名漏尽。知诸漏空相，

suí rú shì zhī míng wéi lòu jìn
随如是知，名为漏尽。”

fàn tiān yán shéi wéi shí yǔ
梵天言：“谁为实语？”

dá yán lí zhū yán lùn dào zhě
答言：“离诸言论道者。”

fàn tiān yán shéi wéi rù dào
梵天言：“谁为入道？”

dá yán fán fū yǒu rù dào shèng xíng zhě zhī yī qiè yǒu wéi
答言：“凡夫有入道²⁵⁰圣行者，知一切有为

fǎ wú suǒ cóng lái wú suǒ cóng qù zé wú rù dào
法无所从来、无所从去，则无²⁵¹入道。”

fàn tiān yán shéi néng jiàn shèng dì
梵天言：“谁能见圣帝？”

dá yán wú yǒu jiàn shèng dì zhě suǒ yǐ zhě hé suí suǒ yǒu
答言：“无有见圣帝者。所以者何？随所有

jiàn jiē wéi xū wàng wú suǒ jiàn zhě nǎi míng jiàn dì
见皆为虚妄，无所见者乃名见帝。”

fàn tiān yán bú jiàn hé fǎ míng wéi jiàn dì
梵天言：“不见何法名为见帝？”

dá yán bú jiàn yī qiè zhū jiàn míng wéi jiàn dì
答言：“不见一切诸见名为见帝。”

fàn tiān yán shì dì dāng yú hé qiú
梵天言：“是帝当于何求？”

dá yán dāng yú sì diān dǎo zhōng qiú
答言：“当于四颠倒中求。”

fàn tiān yán hé gù zuò rú shì shuō
梵天言：“何故作如是说？”

dá yán qiú sì diān dǎo bù dé jìng bù dé cháng bù dé
答言：“求四颠倒，不得净、不得常、不得

lè bù dé wǒ ruò bù dé jìng shì jí bú jìng ruò bù dé cháng shì
乐、不得我；若不得净是即不净；若不得常是

²⁵⁰ 丽本：圣道；永乐北藏本及龙藏本：道圣

²⁵¹ 丽本：为；永乐北藏本及龙藏本：无

jí wú cháng ruò bù dé lè shì jí wéi kǔ ruò bù dé wǒ shì jí wú
即无 常；若不得乐是即为苦；若不得我是即无
wǒ fàn tiān yī qiè fǎ kōng wú wǒ shì wéi shèng dì ruò néng
我。梵天，一切法空、无我，是为 圣 谛。若能
rú shì qiú dì shì rén bú jiàn kǔ bú duàn jí bú zhèng miè bù
如是求 谛，是人 不 见 苦、不 断 集、不 证 灭、不
xiū dào
修道。”

fàn tiān yán yún hé míng xiū dào
梵天言：“云何名 修道？”

dá yán ruò bù fēn bié shì fǎ shì fēi fǎ lí yú èr xiàng
答言：“若不分别是法、是非法，离于二相，
míng wéi xiū dào yǐ shì dào qiú yī qiè fǎ bù dé shì míng wéi dào
名为修道；以是道求一切法不得，是名为道。
shì dào bú lìng rén lí shēng sǐ zhì niè pán suǒ yǐ zhě hé bù lí bú
是道不令人离 生 死至涅槃。所以者何？不离不
zhì nǎi míng shèng dào
至乃名 圣 道。”

ěr shí yǒu mó hē luó fàn tiān zǐ míng yuē děng xíng wèn wén
尔时，有摩诃罗梵天子，名曰 等 行，问文
shū shī lì hé wèi yōu pó sè guī yī fó guī yī fǎ guī yī sēng
殊师利：“何谓优婆塞归依佛、归依法、归依僧？”

dá yán ruò yōu²⁵² pó sè bù qǐ èr jiàn bù qǐ wǒ jiàn bù
答言：“若优²⁵²婆塞不起二见：不起我见、不
qǐ bǐ jiàn bù qǐ wǒ jiàn bù qǐ fó jiàn bù qǐ wǒ jiàn bù
起彼见——不起我见、不起佛见，不起我见、不
qǐ fǎ jiàn bù qǐ wǒ jiàn bù qǐ sēng jiàn shì míng guī yī fó guī
起法见，不起我见、不起僧见，是名归依佛、归
yī fǎ guī yī sēng yòu yōu pó sè bù yǐ sè jiàn fó bù yǐ shòu
依法、归依僧。又优婆塞不以色见佛，不以受、
xiǎng xíng shí jiàn fó shì míng guī yī fó ruò yōu²⁵³ pó sè yú fǎ
想、行、识见佛，是名归依佛。若优²⁵³婆塞于法
wú suǒ fēn bié yì bù xíng fēi fǎ shì míng guī yī fǎ ruò yōu pó sè
无所分别，亦不行非法，是名归依法。若优婆塞

²⁵² 丽本：优；永乐北藏本及龙藏本：若优

²⁵³ 丽本：优；永乐北藏本及龙藏本：若优

bù lí yǒuwéi fǎ jiàn wú wéi fǎ bù lí wú wéi fǎ jiàn yǒuwéi fǎ shì
不 离 有 为 法 见 无 为 法 ， 不 离 无 为 法 见 有 为 法 ， 是
míng guī yī sēng yòuyōu pó sè bù dé fó bù dé fǎ bù dé sēng
名 归 依 僧 。 又 优 婆 塞 不 得 佛 、 不 得 法 、 不 得 僧 ，
shì míng guī yī fó guī yī fǎ guī yī sēng
是 名 归 依 佛 、 归 依 法 、 归 依 僧 。”

ěr shí děngxíng pú sà wèn wénshū shī lì yán shì zhū pú sà
尔 时 ， 等 行 菩 萨 问 文 殊 师 利 言 ： “ 是 诸 菩 萨
fā pú tí xīn zhě wéi hé suǒ qù²⁵⁴ ? ”
发 菩 提 心 者 ， 为 何 所 趣²⁵⁴ ？ ”

dá yán²⁵⁵ qù yú xū kōng suǒ yǐ zhě hé ā nòuduō luó sān
答 言²⁵⁵ ： “ 趣 于 虚 空 。 所 以 者 何 ？ 阿 耨 多 罗 三
miǎosān pú tí tóng xū kōng gù
藐 三 菩 提 同 虚 空 故 。”

děngxíng yán yún hé pú sà míng fā ā nòuduō luó sān miǎosān
等 行 言 ： “ 云 何 菩 萨 名 发 阿 耨 多 罗 三 藐 三
pú tí xīn
菩 提 心 ？ ”

dá yán ruò pú sà zhī yī qiè fā fēi fā yī qiè fǎ fēi fǎ
答 言 ： “ 若 菩 萨 知 一 切 发 非 发 ， 一 切 法 非 法 ，
yī qiè zhòngshēng fēi zhòngshēng shì míng pú sà fā ā nòuduō luó sān
一 切 众 生 非 众 生 ， 是 名 菩 萨 发 阿 耨 多 罗 三
miǎosān pú tí xīn
藐 三 菩 提 心 。”

míng zì yì pǐn dì shí sān²⁵⁶ 名 字 义 品 第 十 三²⁵⁶

ěr shí děngxíng pú sà bái fó yán shì zūn suǒ yán pú sà
尔 时 ， 等 行 菩 萨 白 佛 言 ： “ 世 尊 ！ 所 言 菩 萨
pú sà zhě wéi hé wèi yé ? ”
菩 萨 者 ， 为 何 谓 耶 ？ ”

fó yán shàn nán zǐ ruò pú sà yú xié dìng zhòngshēng fā dà
佛 言 ： “ 善 男 子 ， 若 菩 萨 于 邪 定 众 生 发 大

²⁵⁴ 丽本：趣何所；永乐北藏本及龙藏本：何所趣

²⁵⁵ 丽本：曰；永乐北藏本及龙藏本：言

²⁵⁶ 丽本不分品；永乐北藏本及龙藏本：名字义品第十三

bēi xīn yú zhèngdìngzhòngshēng bú jiàn shū yì gù yán pú sà suǒ
悲心，于正定众生不见殊异，故言菩萨。所
yǐ zhě hé pú sà bú wèizhèngdìngzhòngshēng bú wèi bú dìngzhòng
以者何？菩萨不为正定众生、不为不定众
shēng gù fā xīn dàn wèi dù xié dìngzhòngshēng gù ér qǐ dà bēi fā
生故发心，但为度邪定众生故而起大悲，发
ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn gù míng pú sà
阿耨多罗三藐三菩提心，故名²⁵⁷菩萨。”

258 ěr shí pú tí pú sà bó fó yán shì zūn wǒ 259 yì yào
尔时，菩提菩萨白佛言：“世尊！我亦乐
shuō suǒ yǐ wéi pú sà
说所以为菩萨。”

fó yán ruò yào shuō zhě biàn shuō²⁶⁰!
佛言：“若乐说者便说！”

pú tí pú sà yán pì rú nán zǐ nǚ rén shòu yī rì jiè wú
菩提菩萨言：“譬如男子、女人受一日戒无
huǐ wú quē ruò pú sà rú shì cóngchū fā xīn nǎi zhì chéng fó yú qí
毁无缺，若菩萨如是从初发心乃至成佛，于其
zhōngjiān cháng xiū jìng xíng shì míng pú sà
中间常修净行，是名菩萨。”

jiān yì pú sà yán ruò pú sà chéng jiù shēn gù cí xīn shì
坚意菩萨言：“若菩萨成就深固慈心，是
míng pú sà
名菩萨。”

dù zhòngshēng pú sà yán pì rú qiáochuán dù²⁶¹ rén bú juàn
度众生菩萨言：“譬如桥船度人不倦
wú yǒu fēn bié ruò xīn rú shì shì míng pú sà
无有分别，若心如是，是名菩萨。”

duàn è dào pú sà yán ruò pú sà yú zhū fó guó tóu zú zhī chù
断恶道菩萨言：“若菩萨于诸佛国投足之处，
jí shí yī qiè è dào jiē miè shì míng pú sà
即时一切恶道皆灭，是名菩萨。”

257 丽本：言；永乐北藏本及龙藏本：名

258 丽本：（尔时，等行菩萨白佛言下，丹为名字义品第十三）

259 丽本：我等；永乐北藏本及龙藏本：我

260 丽本：便说；永乐北藏本及龙藏本：若乐说者，便说

261 丽本：渡；永乐北藏本及龙藏本：度

guān shì yīn pú sà yán ruò pú sà zhòngshēngjiànzhě jí
观世音菩萨言：“若菩萨，众生见者，即

shí bì dìng yú ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí yòuchēng qí míng²⁶²
时毕²⁶²定于阿耨多罗三藐三菩提；又称其名²⁶³，

dé miǎnzhòng kǔ shì míng pú sà
得免众苦，是名菩萨。”

dé dà shì pú sà yán ruò pú sà suǒ tóu zú chù zhèndòngsān
得大势菩萨言：“若菩萨所投足处，震动三

qiān dà qiān shì jiè jí mó gōngdiàn shì míng pú sà
千大千世界及魔宫殿，是名菩萨。”

wú pí juàn pú sà yán ruò héng hé shāděng jié wéi yī rì yī
无疲倦菩萨言：“若恒河沙等劫为一日一

yè yǐ shì sān shí rì wéi yī yuè shí èr yuè wéi yī²⁶⁴ suì yǐ shì
夜，以是三十日为一月，十二月为一²⁶⁴岁；以是

suì shù ruòguò bǎi qiān wàn yì jié dé zhí yī fó rú shì yú héng hé
岁数，若过百千万亿劫得值一佛；如是于恒河

shāděng fó suǒ xíngzhū fàn xíng xiū jí gōng dé rán hòu shòu ā nòuduō
沙等佛所，行诸梵行修集功德，然后受阿耨多

luó sānmiǎosān pú tí jì xīn bù xiū xī wú yǒu pí juàn shì míng pú
罗三藐三菩提记，心不休息无有疲倦，是名菩

sà
萨。”

dǎo shī pú sà yán ruò pú sà yú duò xié dào zhòngshēngshēng
导师菩萨言：“若菩萨于堕邪道众生生

dà bēi xīn lìng rù zhèngdào bù qiú ēn bào shì míng pú sà
大悲心，令入正道不求恩报，是名菩萨。”

xū mí shān pú sà yán ruò pú sà yú yī qiè fǎ wú suǒ fēn bié
须弥山菩萨言：“若菩萨于一切法无所分别，

rú xū mí shān yī yú²⁶⁵ zhòng sè shì míng pú sà
如须弥山一²⁶⁵于众色，是名菩萨。”

nà luó yán pú sà yán ruò pú sà bù wéi yī qiè fán nǎo suǒ huài
那罗延菩萨言：“若菩萨不为一切烦恼所坏，

shì míng pú sà
是名菩萨。”

²⁶² 丽本：毕；永乐北藏本及龙藏本：必；校勘：毕

²⁶³ 丽本：名者；永乐北藏本及龙藏本：名

²⁶⁴ 丽本：为；永乐北藏本及龙藏本：为一

²⁶⁵ 丽本：于；永乐北藏本及龙藏本：切；校勘：于

xīn lì pú sà yán ruò pú sà yǐ xīn sī wéi yī qiè zhū fǎ wú
心力菩萨言：“若菩萨以心思惟一切诸法无

yǒu cuò miù shì míng pú sà
有错谬，是名菩萨。”

shī zǐ yóu bù zì zài pú sà yán ruò pú sà yú zhū lùn zhōng bú
师子游步自在菩萨言：“若菩萨于诸论中不

bù bú wèi dé shēn fǎ rěn néng shǐ yī qiè wài dào bù wèi shì míng pú
怖不畏得深法忍，能使一切外道怖畏，是名菩
sà
萨。”

bù kě sī yì pú sà yán ruò pú sà zhī xīn xiàng bù kě sī yì
不可思议菩萨言：“若菩萨知心相不可思议，

wú suǒ sī wéi fēn bié shì míng pú sà
无所思惟分别，是名菩萨。”

shàn jì tiān zǐ yán ruò pú sà néng yú yī qiè tiāngōng zhōng
善寂天子言：“若菩萨能于一切天宫中

shēng ér wú suǒ rǎn yì bù dé shì wú rǎn zhī fǎ shì míng pú sà
生而无所染，亦不得是无染之法，是名菩萨。”

shí yǔ pú sà yán ruò pú sà yǒu suǒ fā yán cháng yǐ zhēn shí
实语菩萨言：“若菩萨有所发言常以真实，

nǎi zhì mèng zhōng yì wú wàng yǔ shì míng pú sà
乃至梦中亦无妄语，是名菩萨。”

xǐ jiàn pú sà yán ruò pú sà néng jiàn yī qiè sè jiē shì fó sè
喜见菩萨言：“若菩萨能见一切色皆是佛色，

shì míng pú sà
是名菩萨。”

cháng cǎn pú sà yán ruò pú sà jiàn duò shēng sǐ zhòng shēng
常惨菩萨言：“若菩萨见堕生死众生，

qí xīn bú yào shì jiān zhū lè yù zì dù jǐ shēn yì dù zhòng shēng shì
其心不乐世间诸乐，欲自度己身亦度众生，是
míng pú sà
名菩萨。”

xīn wú ài pú sà yán ruò pú sà yú yī qiè fán nǎo zhòng mó ér
心无碍菩萨言：“若菩萨于一切烦恼众魔而

bù chēn ài shì míng pú sà
不瞋碍，是名菩萨。”

cháng xǐ gēn pú sà yán ruò pú sà cháng yǐ xǐ gēn zì mǎn
常喜根菩萨言：“若菩萨常以喜²⁶⁶根自满

qí yuàn yì mǎn tā yuàn suǒ zuò jiē bàn shì míng pú sà
其愿亦满他愿，所作皆办，是名菩萨。”

sàn yí nǚ pú sà yán ruò pú sà yú yī qiè fǎ zhōng bù shēng
散疑女菩萨言：“若菩萨于一切法中不生

yí huǐ shì míng pú sà
疑悔，是名菩萨。”

shī zǐ tóng nǚ pú sà yán ruò pú sà wú nán fǎ wú nǚ fǎ
师子童女菩萨言：“若菩萨无男法、无女法

ér xiànzhǒngzhǒng sè shēn wèichéng jiù zhòngshēng gù shì míng pú
而现种种色身，为成就众生故，是名菩
sà”

bǎo nǚ pú sà yán ruò pú sà yú zhū bǎozhōng bù shēng ài yào
宝女菩萨言：“若菩萨于诸宝中不生爱乐，

dànyào sānbǎo shì míng pú sà
但乐三宝，是名菩萨。”

pí shè qū dá duō yōu pó yī yán ruò pú sà yǒusuǒ dé zhě zé
毗舍佉达多优婆夷言：“若菩萨有所得者则

wú pú tí ruò bù dé yī qiè fǎ bù shēng yī qiè fǎ bú miè yī qiè
无菩提，若不得一切法、不生一切法、不灭一切
fǎ shì míng pú sà
法，是名菩萨。”

bá tuó pó luó xián shì yán ruò pú sà zhòngshēng wén qí
跋陀婆罗²⁶⁷士言：“若菩萨，众生闻其

míngzhě bì dìng yú ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí shì míng pú sà
名者，毕定于阿耨多罗三藐三菩提，是名菩萨。”

bǎoyuè tóng zǐ yán ruò pú sà cháng xiū tóng zǐ fàn xíng nǎi
宝月童子言：“若菩萨常修童子梵行，乃

zhì bù yǐ xīn niàn wǔ yù hé kuàngshēnshòu shì míng pú sà
至不以心念五欲，何况身受？是名菩萨。”

dāo lì tiān zǐ màn tuó luó huāxiāng pú sà yán ruò pú sà chí
仞利天子曼陀罗华香菩萨言：“若菩萨持

²⁶⁶ 丽本：善；永乐北藏本及龙藏本：喜

²⁶⁷ 丽本：居；永乐北藏本及龙藏本：贤

jiè xūn xīn cháng liú zhūshàn fǎ xiāng bù liú yú xiāng shì míng pú
戒熏心，常流诸善法香，不流余香，是名菩
sà
萨。”

zuò xǐ pú sà yán ruò pú sà xǐ yào sān fǎ wèi gòng yǎng fó
作喜菩萨言：“若菩萨喜乐三法，谓供养佛、
yǎnshuō yú fǎ jiàohuà zhòngshēng shì míng pú sà
演说于²⁶⁸法、教化众生，是名菩萨。”

sī yì fàn tiān yán ruò pú sà suǒ jiàn zhī fǎ jiē shì fó fǎ shì
思益梵天言：“若菩萨所见之法皆是佛法，是
míng pú sà
名菩萨。”

mí lè pú sà yán ruò pú sà zhòngshēng jiàn zhě jí dé cí
弥勒菩萨言：“若菩萨，众生见者，即得慈
xīn sān mèi shì míng pú sà
心三昧，是名菩萨。”

wénshū shī lì fǎ wáng zǐ yán ruò pú sà suī shuō zhū fǎ ér
文殊师利法王子言：“若菩萨虽说诸法而
bù qǐ fǎ xiǎng bù qǐ fēi fǎ xiǎng shì míng pú sà
不起法²⁶⁹想、不起非法²⁷⁰想，是名菩萨。”

wǎng míng pú sà yán ruò pú sà guāng míng néng miè yī qiè zhòng
网明菩萨言：“若菩萨光明能灭一切众
shēng fán nǎo shì míng pú sà
生烦恼，是名菩萨。”

pǔ huā pú sà yán ruò pú sà jiàn zhū rú lái mǎn shí fāng shì jiè
普华菩萨言：“若菩萨见诸如来满十方世界，
rú lín huā fū shì míng pú sà
如林华敷，是名菩萨。”

rú shì zhū pú sà gè gè suí suǒ yào shuō yǐ
如是诸菩萨各各随所乐说已。

ěr shí fó gào děng xíng pú sà yán ruò pú sà néng dài yī
尔时，佛告等行菩萨言²⁷¹：“若菩萨能代一
qiè zhòngshēng shòu zhū kǔ nǎo yì fù néng shě yī qiè fú shì yǔ zhū
切众生受诸苦恼，亦复能舍一切福事与诸

²⁶⁸ 丽本：说；永乐北藏本及龙藏本：说于

²⁶⁹ 丽本：相；永乐北藏本及龙藏本：想

²⁷⁰ 丽本：相；永乐北藏本及龙藏本：想

²⁷¹ 丽本：萨；永乐北藏本及龙藏本：萨言

zhòngshēng shì míng pú sà
众生，是名菩萨。”

lùn jì pǐn dì shí sì²⁷²
论寂品第十四

ěr shí sī yì fàn tiān wèn děng xíng pú sà yán shàn nán zǐ
尔时，思益梵天问等行菩萨言：“善男子，
rǔ jīn yǐ hé xíng wéi xíng
汝今以何行为行？”

dá yán wǒ yǐ²⁷³ suí yī qiè yǒu wéi fǎ zhòng shēng xíng wéi
答言：“我已²⁷³随一切有为法众生行为
xíng
行。”

yòu wèn suí yī qiè yǒu wéi fǎ zhòng shēng yǐ hé wéi xíng
又问：“随一切有为法众生以何为行？”

dá yán zhū fó suǒ xíng shì suí yī qiè yǒu wéi fǎ zhòng shēng xíng
答言：“诸佛所行，是随一切有为法众生行
yě
也。”

yòu wèn zhū fó yǐ hé wéi xíng
又问：“诸佛以何为行？”

dá yán zhū fó yǐ dì yī yì kōng wéi xíng
答言：“诸佛以第一义空为行。”

yòu wèn fán fū suǒ xíng zhū fó yì yǐ shì xíng yǒu hé chā
又问：“凡夫所行，诸佛亦以是行，有何差
bié
别？”

děng xíng yán rǔ yù lìng kōng zhōng yǒu chā bié yé
等行言：“汝欲令空中有差别耶？”

dá yán fú yě
答言：“不也！”

děng xíng yán rú lái bù shuō yī qiè fǎ kōng yé
等行言：“如来不说一切法空耶？”

²⁷² 丽本：论寂品第八；永乐北藏本及龙藏本：论寂品第十四

²⁷³ 丽本：以；永乐北藏本及龙藏本：已

dá yán rán
答言：“然！”

shì gù fàntiān yī qiè fǎ wú yǒuchābié shì zhū xíng xiàng
“是故，梵天，一切法无有差别，是诸行相
yì fù rú shì suǒ yǐ zhě hé rú lái bù shuō zhū fǎ yǒuchābié yě
亦复如是。所以者何？如来不说诸法有差别也。”

ěr shí sī yì fàntiānwèn wénshū shī lì yán suǒ yán xíng chù
尔时，思益梵天问文殊师利言：“所言行处
xíng wéi hé wèi yě²⁷⁴ 行，为何谓也²⁷⁵？”

dá yán yú zhū xíng zhōng yǒu sì fàn xíng shì míng xíng chù xíng
答言：“于诸行中有四梵行，是名行处行。
ruò rén lí sì fàn xíng bù míng xíng chù xíng néng xíng sì fàn xíng shì míng
若人离四梵行，不名行处行；能行四梵行，是名
xíng chù xíng fàntiān ruò rén chéng jiù sì fàn xíng suī yú kòng xián kuàng
行处行。梵天，若人成就四梵行，虽于空闲旷
yě zhōng xíng shì míng xíng chù xíng ruò bù chéng jiù sì fàn xíng suī yú
野中行，是名行处行；若不成就四梵行，虽于
lóu diàn táng gé jīn yín chuáng tà miào hǎo bèi rù yú cǐ zhōng xíng
楼殿堂阁、金银床榻、妙好被褥于此中行，
bù míng xíng chù xíng yì fù bù néng shàn zhī xíng chù xiàng
不名行处行，亦复不能善知行处相。”

yòu wèn pú sà yǐ hé xíng zhī jiàn qīng jìng
又问：“菩萨以何行知见清净？”

dá yán yú zhū xíng zhōng néng jìng wǒ jiàn
答言：“于诸行中能净我见。”

yòu wèn ruò dé wǒ shí xìng jí dé shí zhī jiàn yé
又问：“若得我实性，即得实知见耶？”

dá yán rán ruò jiàn wǒ shí xìng jí shì shí zhī jiàn pì rú
答言：“然！若见我实性，即是实知见。譬如
guó wáng diǎn jīn zàng rén yīn yǐ chū yòng zhī yú zài zhě rú shì
国王典金藏人，因已出用，知余在者。如是，
yīn zhī wǒ shí xìng gù dé shí zhī jiàn
因知我实性故，得实知见。”

²⁷⁴ 丽本：行；永乐北藏本及龙藏本：行处

²⁷⁵ 丽本：耶；永乐北藏本及龙藏本：也

yòuwèn yún hé dé wǒ shí xìng
又问：“云何得我实性？”

dá yán ruò dé wú wǒ fǎ suǒ yǐ zhě hé wǒ bì jìng wú gēn
答言：“若得无我法。所以者何？我毕竟无根

běn wú jué dìng gù ruò néng rú shì zhī zhě shì míng dé wǒ shí xìng
本、无决定故。若能如是知者，是名得我实性。”

yòuwèn rú wǒ jiě wénshū shī lì suǒshuō yì yǐ jiàn wǒ gù
又问：“如我解文殊师利所说义，以见我故

jí shì jiàn fó suǒ yǐ zhě hé wǒ xìng jí shì fó xìng wénshū shī lì
即是见佛。所以者何？我性即是佛性。文殊师利！

shéinéngjiàn fó
谁能见佛？”

dá yán bú huài wǒ jiàn zhě suǒ yǐ zhě hé wǒ jiàn jí shì
答言：“不坏我见者。所以者何？我见即是

fǎ jiàn yǐ fǎ jiàn néng jiàn fó
法见，以法见能见佛。”

yòuwèn pō yǒu wú suǒ xíng míng wéi zhèng xíng yé
又问：“颇有无所行名为正行耶？”

dá yán yǒu ruò bù xíng yī qiè yǒu wéi fǎ shì míng zhèng xíng
答言：“有！若不行一切有为法，是名正行。”

yòuwèn yún hé xíng míng wéi zhèng xíng
又问：“云何行名为正行？”

dá yán ruò bù wèi jiàn gù xíng bù wèi duàn bù wèi zhèng
答言：“若不为见故行，不为断、不为证、

bù wèi xiū gù xíng shì míng zhèng xíng
不为修故行，是名正行。”

yòuwèn huì yǎn wéi jiàn hé fǎ
又问：“慧眼为见何法？”

dá yán ruò yǒu suǒ jiàn bù míng huì yǎn huì yǎn bù jiàn yǒu
答言：“若有所见，不名慧眼。慧眼不见有

wéi fǎ bù jiàn wú wéi fǎ suǒ yǐ zhě hé yǒu wéi fǎ jiē xū wàng fēn
为法、不见无为法。所以者何？有为法皆虚妄分

bié wú xū wàng fēn bié shì míng huì yǎn wú wéi fǎ kōng wú suǒ yǒu
别，无虚妄分别是名慧眼；无为法空无所有，

guò zhū yǎn dào shì gù huì yǎn yì bù jiàn wú wéi fǎ
过诸眼道，是故慧眼亦不见无为法。”

yòuwèn pō yǒu yīn yuán zhèngxíng bǐ qiū bù dé dàoguǒ²⁷⁶? ”
又问：“颇有因缘，正行比丘不得道果²⁷⁶？”

dá yán yǒu zhèngxíngzhōng wú dào wú guǒ wú xíng
答言：“有！正行中，无道、无果、无行、
wú dé wú yǒu dé guǒchā bié fàntiān wú suǒ dé gù nǎi míngwéi dé
无得、无有得果差别。梵天，无所得故乃名为得。
ruò yǒu suǒ dé dāng zhī shì wéizēngshàngmànrén zhèngxíngzhě wú zēng
若有所得，当知是为增上慢人；正行者无增
shàngmàn wú zēngshàngmàn zé wú xíng wú dé
上慢，无增上慢则无行无得。”

yòuwèn dé hé fǎ gù míngwéi dé dào
又问：“得何法故名得道？”

dá yán ruò fǎ bú zì shēng bù tā shēng yì bú zhòng
答²⁷⁷言：“若法不自生、不他生、亦不众
yuánshēng cóngběn yǐ lái cháng wú yǒushēng dé shì fǎ gù shuō míng
缘生，从本已来常无有生，得是法故说名
dé dào
得道。”

yòuwèn ruò fǎ bù shēng wéi hé suǒ dé
又问：“若法不生，为何所得？”

dá yán ruò zhī fǎ bù shēng jí míngwéi dé shì gù fó shuō
答言：“若知法不生即名为得，是故佛说：
ruò jiàn zhū yǒu wéi fǎ bù shēngxiàng jí rù zhèngwèi
‘若见诸有为法不生相，即入正位。’”

yòuwèn yún hé míng²⁷⁸ zhèngwèi
又问：“云何名²⁷⁸正位？”

dá yán wǒ jí niè pándēng bú zuò èr shì míngzhèngwèi
答言：“我及涅槃等不作二，是名正位。
yòu xíng píngděng gù míngwéi zhèngwèi yǐ píngděng chū zhū kǔ nǎo gù
又行平等故，名为正位。以平等出诸苦恼故，
míng²⁷⁹ zhèngwèi rù liǎo yì zhōng gù míng²⁸⁰ zhèngwèi chú yī qiè
名²⁷⁹正位。入了义中故，名²⁸⁰正位。除一切

²⁷⁶ 丽本：果耶；永乐北藏本及龙藏本：果

²⁷⁷ 丽本：文殊师利；永乐北藏本及龙藏本：答

²⁷⁸ 丽本：何等名为；永乐北藏本及龙藏本：云何名

²⁷⁹ 丽本：名为；永乐北藏本及龙藏本：名

²⁸⁰ 丽本：名为；永乐北藏本及龙藏本：名

yì niàn gù míng zhèngwèi
忆念故，名²⁸¹正位。”

ěr shí shì zūn zàn wén shū shī lì yán shàn zāi shàn zāi
尔时，世尊赞文殊师利言：“善哉！善哉！

kuàishuō cǐ yán chéng rú suǒshuō
快说此言，诚如所说。”

shuō shì fǎ shí qī qiān bǐ qiū bú shòuzhū fǎ lòu jìn xīn
说是法时，七千比丘不受诸法，漏尽，心

dé jiě tuō sānwàn èr qiānzhūtiānyuǎnchén lí gòu dé fǎ yǎnjìng
得解脱。三万二千诸天远尘离垢，得法眼净。

shí qiānrén lí yù dé dìng èr bǎi rén fā ā nòuduō luó sānmiǎosān pú
十千人离欲得定，二百人发阿耨多罗三藐三菩

tí xīn wǔ bǎi pú sà dé wú shēng fǎ rěn
提心，五百菩萨得无生法忍。

ěr shí sī yì fàntiān bó fó yán shì zūn shì wénshū shī
尔时，思益梵天白佛言：“世尊！是文殊师

lì fǎ wáng zǐ néngzuò fó shì dà ráo yì zhòngshēng
利法王子能作佛事大饶益众生。”

wénshū shī lì yán fó chū yú shì bú wèi yì fǎ gù chū
文殊师利言：“佛出于世，不为益法故出，

bú wèisǔn fǎ gù chū
不为损法故出。”

fàntiānyán fó qǐ bú miè dù wú liàngzhòngshēng rén zhě yì
梵天言：“佛岂不灭度无量众生？仁者亦

bú lì yì wú liàngzhòngshēng yé
不利益无量众生耶？”

wénshū shī lì yán rǔ yù yú wú zhòngshēngzhōng dé zhòng
文殊师利言：“汝欲于无众生中得众

shēng yé
生耶？”

dá yán fú yě
答言：“不也！”

fàntiān rǔ yù dé zhòngshēng jué dìngxiàng yé
“梵天，汝欲得众生决定相耶？”

dá yán fú yě
答言：“不也！”

²⁸¹ 丽本：名为；永乐北藏本及龙藏本：名

fàn tiān rǔ yù dé zhū fó yǒuchūshēngxiàng yú shì jiān yé
“梵天，汝欲得诸佛有出生相于世间耶？”

dá yán fú yě
答言：“不也！”

fàn tiān hé děng shì zhòngshēngwéi fó suǒmiè dù zhě
“梵天，何等是众生为佛所灭度者？”

fàn tiān yán rú rén zhě²⁸² suǒshuō yì wú shēng sǐ wú niè
梵天言：“如仁者²⁸²所说义，无生死，无涅槃。”

pán
槃。”

wénshū shī lì yán rú shì zhū fó shì zūn bù dé shēng sǐ
文殊师利言：“如是！诸佛世尊不得生死、

bù dé niè pán fó zhū dì zǐ dé jiě tuō zhě yì bù dé shēng sǐ bù
不得涅槃；佛诸弟子得解脱者，亦不得生死、不

dé niè pán suǒ yǐ zhě hé shì niè pán shì shēng sǐ dàn jiǎ míng
得涅槃。所以者何？是涅槃、是生死，但假名

zì yǒuyánshuō ěr shí wú shēng sǐ wǎng lái miè dù²⁸³ niè pán
字有言说耳！实无生死往来、灭度²⁸³涅槃。”

yòu wèn shéi néng xìn shì fǎ yé
又问：“谁能信是法耶？”

dá yán yú zhū fǎ zhōng wú tān zhuó zhě
答言：“于诸法中无贪著者。”

yòu wèn ruò tān zhuó zhě yú hé tān zhuó
又问：“若贪著者，于何贪著？”

dá yán tān zhuó zhě tān zhuó²⁸⁴ xū wàng fàn tiān ruò tān zhuó
答言：“贪著者贪著²⁸⁴虚妄。梵天，若贪著

shì shí zhě zhōng wú zēngshàngmàn²⁸⁵ yǐ tān zhuó xū wàng gù xíng
是实者，终无增上慢²⁸⁵；以贪著虚妄故，行

zhě zhī zhī ér bù tān zhuó ruò bù tān zhuó zé wú yǒu liú ruò wú yǒu liú
者知之而不贪著；若不贪著则无有流；若无有流

zé wú wǎng lái shēng sǐ ruò wú wǎng lái shēng sǐ shì zé miè dù
则无往来生死；若无往来生死是则灭度。”

yòu wèn hé gù shuō yán miè dù
又问：“何故说言灭度？”

²⁸² 丽本：仁；永乐北藏本及龙藏本：仁者

²⁸³ 丽本：尽得；永乐北藏本及龙藏本：度

²⁸⁴ 丽本：贪著；永乐北藏本及龙藏本：贪著者贪著

²⁸⁵ 丽本：慢人；永乐北藏本及龙藏本：慢

dá yán miè dù zhě míngwéizhòngyuán bù hé hé ruò wú
 答言：“灭度者，名为众缘不和合。若无
 míng bù hé hé zhū xíng yīn yuán zé bù qǐ zhū xíng ruò bù qǐ zhū xíng shì
 明不和合诸行因缘，则不起诸行；若不起诸行是
 míng wéi miè bù qǐ xiàng shì bì jìng miè dé shì dào gù zé wú shēng
 名为灭，不起相是毕竟灭。得是道故，则无生
 chù rú shì míng wéi sì shèng dì
 处，如是名为四圣谛。”

rú lái èr shì pǐn dì shí wǔ²⁸⁶
 如来二事品第十五

ěr shí děng xíng pú sà wèi wén shū shī lì²⁸⁷ :²⁸⁸ rú rǔ suǒ
 尔时，等行菩萨谓文殊师利：“如汝所
 shuō jiē wéi zhēn shí
 说，皆为真实？”

dá yán yī qiè yán shuō jiē wéi zhēn shí
 答言：“一切言说皆为真实。”

yòu wèn xū wàng yán shuō yì zhēn shí yé
 又问：“虚妄言说亦真实耶？”

dá yán rú shì suǒ yǐ zhě hé shì zhū yán shuō jiē wéi xū
 答言：“如是！所以者何？是诸言说皆为虚
 wàng wú chù wú fāng ruò fǎ jiē xū wàng wú chù wú fāng shì gù
 妄，无处无方。若法皆虚妄，无处无方，是故
 yī qiè yán shuō jiē shì zhēn shí shàn nán zǐ tí pó dá yǔ rú lái
 一切言说皆是真实。善男子，提婆达语、如来
 yǔ wú yì wú bié suǒ yǐ zhě hé yī qiè yán shuō jiē shì rú lái yán
 语无异无别。所以者何？一切言说，皆是如来言
 shuō bù chū rú gù yī qiè yán shuō yǒu suǒ shuō shì jiē yǐ wú suǒ
 说，不出如故。一切言说有所说事，皆以无所
 shuō gù dé yǒu suǒ shuō shì yǐ²⁸⁹ yī qiè yán shuō jiē píng děng²⁹⁰ wén
 说故得有所说，是以一切言说皆平等，文

²⁸⁶ 丽本不分品；永乐北藏本及龙藏本：如来二事品第十五

²⁸⁷ 丽本：（尔时下，丹为如来二事品第五）

²⁸⁸ 丽本：利言；永乐北藏本及龙藏本：利

²⁸⁹ 丽本：故；永乐北藏本及龙藏本：以

²⁹⁰ 丽本：等；永乐北藏本及龙藏本：平等

zì tóng gù wén zì wú niàn gù wén zì kōng gù
字同故，文字无念故，文字空故。”

děngxíngyán rú lái bù shuō fán fū yǔ yán xiánshèng yǔ yán
等行言：“如来不说凡夫语言、贤圣语言
耶？”

wénshū shī lì yán rán yǐ wén zì shuō fán fū yǔ yán yì
文殊师利言：“然！以文字说凡夫语言，亦
yǐ wén zì shuō xiánshèng yǔ yán rú shì shàn nán zǐ zhū wén zì yǒu
以文字说贤圣语言。如是，善男子，诸文字有
fēn bié shì fán fū yǔ yán shì xiánshèng yǔ yán yé
分别，是凡夫语言²⁹¹？是贤圣语言²⁹²耶？”

děngxíngyán fú yě
等行言²⁹³：“不也！”

wénshū shī lì yán rú zhū wén zì wú fēn bié yī qiè xiánshèng
文殊师利言：“如诸文字无分别，一切贤圣
yì wú fēn bié shì gù xiánshèng wú yǒu yán shuō suǒ yǐ zhě hé xián
亦无分别，是故贤圣无有言说。所以者何？贤
shèng bù yǐ wén zì xiàng bù yǐ zhòngshēngxiàng bù yǐ fǎ xiàng yǒu
圣不以文字相、不以众生相、不以法相有
suǒ shuō yě pì zhū zhōng gǔ zhòng yuán hé hé ér yǒu yīn shēng shì
所说也。譬诸²⁹⁴钟鼓众缘和合而有音声，是
zhū zhōng gǔ yì wú fēn bié rú shì zhū xiánshèng shàn zhī zhòng yīn yuán
诸钟鼓亦无分别；如是诸贤圣善知众因缘
gù yú zhū yán shuō wú tān wú ài
故，于诸言说无贪无碍。”

děngxíngyán rú fó suǒ shuō rǔ děng jí huì dāng xíng èr shì
等行言：“如佛所说：‘汝等集会当行二事，
ruò shuō fǎ ruò shèng mò rán hé wèi shuō fǎ hé wèi shèng mò
若说法、若圣默然。’何谓说法？何谓圣默
rán
然？”

dá yán ruò shuō fǎ bù wéi fó bù wéi fǎ bù wéi sēng
答言：“若说法，不违佛、不违法、不违僧，

²⁹¹ 丽本：言说；永乐北藏本及龙藏本：语言

²⁹² 丽本：言说；永乐北藏本及龙藏本：语言

²⁹³ 丽本：答言；永乐北藏本及龙藏本：言

²⁹⁴ 丽本：如；永乐北藏本及龙藏本：诸

shì míngshuō fǎ ruò zhī fǎ jí shì fó lí xiàng jí shì fǎ wú wéi
是名说法。若知法即是佛，离相即是法，无为
jí shì sēng shì míngshèngmò rán yòu shànnán zǐ yīn sì niànchù
即是僧，是名圣默然。又，善男子，因四念处
yǒusuǒshuō míngwéishuō fǎ yú yī qiè fǎ wú suǒ yì niàn míngshèng
有所说，名为说法；于一切法无所忆念，名圣
mò rán yīn sì zhèng qín yǒusuǒshuō míngwéishuō fǎ yǐ zhū fǎ děng
默然。因四正勤有所说，名为说法；以诸法等，
bú zuòděng bú zuò bù děng míngshèngmò rán yīn sì rú yì zú yǒu
不作等，不作不等，名圣默然。因四如意足有
suǒshuō míngwéishuō fǎ ruò bù qǐ shēn xīn míngshèngmò rán
所说，名为说法；若不起身心，名圣默然。
yīn wǔ gēn wǔ lì yǒusuǒshuō míngwéishuō fǎ ruò bù suí tā yǔ
因五根、五力有所说，名为说法；若不随他语
yǒusuǒ xìn wèi bù qǔ bù shě gù fēn bié zhū fǎ yī xīn ān zhù wú
有所信，为不取不舍故分别诸法，一心安住，无
niànniànzhōng jiě yī qiè fǎ chángdìngxìng duàn yī qiè xì lùn huì míng
念念中解一切法常定性，断一切戏论慧，名
shèngmò rán yīn qī pú tí fēnyǒusuǒshuō míngwéishuō fǎ ruò cháng
圣默然。因七菩提分有所说，名为说法；若常
xíngshě xīn wú suǒ fēn bié wú zēng wú jiǎn míngshèngmò rán yīn
行舍心，无所分别，无增无减，名圣默然。因
bā shèngdào fēnyǒusuǒshuō míngwéishuō fǎ ruò zhī shuō fǎ xiàng rú
八圣道分有所说，名为说法；若知说法相如
fá yù bù yī fǎ bù yī fēi fǎ míngshèngmò rán shànnán zǐ
椽喻，不依法，不依非法，名圣默然。善男子，
yú shì sān shí qī zhù dào fǎ ruò néng kāi jiě yǎnshuō míngwéishuō fǎ
于是三十七助道法若能开解演说，名为说法；
ruò shēnzhèng shì fǎ yì bù lí shēnjiàn fǎ yì bù lí fǎ jiànshēn
若身证是法，亦不离身见法，亦不离法见身，
yú shì guānzhōng bú jiàn èr xiàng bú jiàn bú èr xiàng rú shì xiàncián
于是观中不见二相，不见不二相，如是现前
zhī jiàn ér yì bú jiàn míngshèngmò rán yòu shànnán zǐ ruò bú
知见而亦不见，名圣默然。又，善男子，若不
wàngxiǎngzhuó wǒ bú wàngxiǎngzhuó bǐ bú wàngxiǎngzhuó fǎ yǒusuǒ
妄想著我，不妄想著彼，不妄想著法有所
shuō míngwéishuō fǎ ruò zhì bù kě shuōxiàng néng lí yī qiè yán
说，名为说法；若至不可说相，能离一切言

shuō yīn shēng dé bú dòngchù rù lí xiàng xīn míngshèng mò rán
说音声，得不动处，入离相心，名圣默然。

yòu shànnán zǐ ruò zhī yī qiè zhòngshēngzhūgēn lì dùn ér jiào huì zhī
又，善男子，若知一切众生诸根利钝而教诲之，

míngwéishuō fǎ cháng rù yú dìng xīn bù sǎnlùn míngshèng mò rán
名为说法；常入于定心不散乱，名圣默然。”

děngxíngyán rú wǒ jiě wénshū shī lì suǒshuō yì yī qiè
等行言：“如我解文殊师利所说义，一切

shēngwén pì zhī fó wú yǒushuō fǎ yì wú shèng mò rán suǒ yǐ zhě
声闻、辟支佛无有说法，亦无圣默然。所以者

hé shì rén bù néngliǎo zhī yī qiè zhòngshēngzhūgēn lì dùn yì
何？是人不能²⁹⁵了知一切众生诸根利钝，亦

fù bù néngcháng zài yú dìng wénshū shī lì ruò yǒuzhēn shí wèn
复不能常在于定。文殊师利！若有真实问：

‘何等是世间说法者？何等是世间圣默然

zhě zé dāngwèishuōzhū fó shì yě suǒ yǐ zhě hé zhū fó shàn
者？’则当为说诸佛是也。所以者何？诸佛善

néngfēn bié yī qiè zhòngshēngzhūgēn lì dùn yì cháng zài dìng
能分别一切众生诸根利钝，亦常在定。”

fó gào wénshū shī lì rú shì rú shì rú děngxíngsuǒshuō
佛告文殊师利：“如是，如是！如等行所说，

wéizhū rú lái yǒu cǐ èr fǎ
唯诸如来²⁹⁶有此二法。”

ěr shí xū pú tí bó fó yán shì zūn wǒ qīn cóng fó wén
尔时，须菩提白佛言：“世尊！我亲从佛闻：

‘汝等集会当行二事，若说法、若圣默然。’

shì zūn ruò shēngwén bù néng xíng zhě yún hé rú lái lì zhū bǐ qiū xíng
世尊！若声闻不能行者，云何如来勅诸比丘行

cǐ èr shì
此二事？”

fó gào xū pú tí yú rǔ yì yún hé ruò shēngwén bù cóng
佛告须菩提：“于汝意云何？若声闻不从

²⁹⁵ 丽本：不；永乐北藏本及龙藏本：是人不能

²⁹⁶ 丽本：佛如来；永乐北藏本及龙藏本：如来

tā wén néngshuō fǎ néngshèngmò rán fǒu
他闻，能说法、能圣默然不？”

xū pú tí yán fú yě
须菩提言：“不也。”

xū pú tí shì gù dāng zhī yī qièshēngwén pì zhī fó wú
“须菩提，是故当知一切声闻、辟支佛无
yǒushuō fǎ wú shèngmò rán
有说法、无圣默然。”

ěr shí wénshū shī lì wèi xū pú tí rú lái liǎo zhī
尔时，文殊师利谓须菩提²⁹⁷：“如来²⁹⁸了知
zhòngshēng bā wàn sì qiānxíng rǔ yú cǐ zhōngyǒu zhì huì néng suí qí
众生八万四千行。汝于此中有智慧，能随其
suǒ yìng wèi shuō fǎ fǒu
所应为说法不？”

dá yán fú yě
答言：“不也！”

jīn xū pú tí néng rù guān yī qiè zhòngshēng xīn sān mèi zhù
“今须菩提能入观一切众生心三昧，住
shì sān mèi tōng dá yī qiè zhòngshēng xīn xīn suǒ xíng zì xīn tā
是三昧，通达一切众生心、心所行，自心、他
xīn wú suǒ fáng ài fǒu
心无所妨碍不？”

dá yán fú yě
答言：“不也！”

wénshū shī lì yán xū pú tí rú lái yú zhòngshēng bā
文殊师利言：“须菩提²⁹⁹，如来于众生八
wàn sì qiānxíng suí qí suǒ yìng wèi shuō fǎ yào yòucháng zhù dìng píng
万四千行，随其所应为说法药。又常住定平
děngxiàngzhōng xīn bú dòng yáo ér tōng dá yī qiè zhòngshēng xīn xīn suǒ
等相中心不动摇，而通达一切众生心心所
xíng xū pú tí shì gù dāng zhī yī qiè shēngwén pì zhī fó bù
行。须菩提，是故当知，一切声闻、辟支佛不
jí cǐ shì xū pú tí huò yǒu zhòngshēng duō yín yù zhě yǐ guān jìng
及此事。须菩提，或有众生多淫欲者，以观净

²⁹⁷ 丽本：须菩提言；永乐北藏本及龙藏本：须菩提

²⁹⁸ 丽本：长老须菩提！如来；永乐北藏本及龙藏本：如来

²⁹⁹ 丽本：“须菩提；永乐北藏本及龙藏本：文殊师利言：“须菩提

dé jiě tuō bù yǐ bú jìng wéi fó néng zhī huò yǒu zhòng shēng duō chēn
得解脱，不以不净；唯佛能知。或有众生多瞋
huì zhě yǐ guānguò dé jiě tuō bù yǐ cí xīn wéi fó néng zhī
恚者，以观过得解脱，不以慈心；唯佛能知。
huò yǒu zhòng shēng duō yú chī zhě yǐ bú gòng yǔ dé jiě tuō bù yǐ
或有众生多愚痴者，以不共语得解脱，不以
shuō fǎ wéi fó néng zhī huò yǒu zhòng shēng děng fēn xíng zhě bù yǐ
说法；唯佛能知。或有众生等分行者，不以
guān jìng bù yǐ bú jìng bù yǐ guānguò bù yǐ cí xīn bù yǐ
观净、不以不净、不以观过、不以慈心、不以
bú gòng yǔ bù yǐ shuō fǎ dé jiě tuō zhě suí qí gēn xìng yǐ zhū fǎ
不共语、不以说法得解脱者，随其根性以诸法
píngděng ér wéi shuō fǎ shǐ dé jiě tuō wéi fó néng zhī shì gù rú lái
平等而为说法使得解脱；唯佛能知。是故如来
yú zhū shuō fǎ rén zhōng wéi zuì dì yī chán dìng rén zhōng yì zuì dì
于诸说法人中为最第一，禅定人中亦最第
yī ”。

ěr shí xū pú tí wèn wén shū shī lì ruò shēng wén pì zhī
尔时，须菩提问文殊师利：“若声闻、辟支
fó bù néng rú shì shuō fǎ bù néng rú shì shèng mò rán zhě zhū pú sà
佛不能如是说法，不能如是圣默然者，诸菩萨
yǒu chéng jiù rú shì gōng dé néng shuō fǎ néng shèng mò rán fǒu
有成就如是功德，能说法、能圣默然不？”

dá yán wéi fó dāng zhī
答言：“唯佛当知！”

yú shì fó gào xū pú tí yǒu sān mèi míng rù yī qiè yǔ yán
于是，佛告须菩提：“有三昧名入一切语言
xīn bù sǎn luàn ruò pú sà chéng jiù shì sān mèi jiē dé shì gōng dé
心不散乱，若菩萨成就是³⁰⁰三昧皆得是功德。”

ěr shí wén shū shī lì wèi děng xíng pú sà shàn nán zǐ wèi
尔时，文殊师利谓等行菩萨：“善男子，为
zhòng shēng bā wàn sì qiān xíng gù shuō bā wàn sì qiān fǎ zàng míng wéi
众生八万四千行故，说八万四千法藏，名为

³⁰⁰ 丽本：此；永乐北藏本及龙藏本：是

shuō fǎ cháng zài yī qiè mièshòuxiǎngdìng zhōng míngshèngmò rán
说法；常在一一切灭受想定³⁰¹中，名圣默然。

shànnán zǐ wǒ ruò yī jié ruò jiǎn yī jié yǎn shuō shì yì shì míng
善男子，我若一劫、若减一劫演³⁰²说是义，是名

shuō fǎ xiàng shì shèngmò rán xiàng yóu bù néng jìn
说法相、是圣默然相，犹不能尽。”

yú shì fó gào děng xíng pú sà shànnán zǐ nǎi wǎng guò
于是，佛告等行菩萨：“善男子，乃往过

qù wú liàng wú biān bù kě sī yì ā sēng qí jié shí shì yǒu fó hào
去无量无边不可思议阿僧祇劫，时世有佛，号

yuē pǔ guāng jié yuē míng wén guó míng xǐ jiàn bǐ guó yán jìng
曰普光，劫曰名闻，国名喜³⁰³见。彼国严净、

fēng lè ān wěn tiān rén chì shèng qí dì jiē yǐ zhòng bǎo zhuāng yán
丰乐、安隐，天人炽盛，其地皆以众宝庄严，

róu ruǎn xì huá shēng bǎo lián huā yī qiè xiāng shù chōng mǎn qí zhōng
柔软细滑，生宝莲华，一切香树充满其中，

cháng chū miào xiāng shànnán zǐ xǐ jiàn guó tǔ yǒu sì bǎi yì sì tiān
常出妙香。善男子，喜³⁰⁴见国土有四百亿四天

xià yī yī tiān xià zòng guǎng bā wàn sì qiān yóu xún qí zhōng zhū chéng
下，一一天下纵广八万四千由旬。其中诸城

zòng guǎng yī yóu xún jiē yǐ zhòng bǎo jiào shì yī yī chéng zhě yǒu
纵广一由旬，皆以众宝校饰。一一城者，有

èr wàn wǔ qiān jù luò cūn yì ér wéi rào zhī yī yī jù luò cūn yì
二³⁰⁵万五千聚落村邑而围绕之。一一聚落、村邑

wú liàng bǎi qiān rén zhòng chōng mǎn qí zhōng bǐ shí rén mín suǒ jiàn sè
无量百千人众充满其中。彼时人民所见色

xiàng xīn jiē xīn yuè wú kě zēng wù yì xī jiē dé niàn fó sān mèi
像心皆欣³⁰⁶悦，无可憎恶，亦悉皆得念佛三昧，

shì yǐ guó tǔ míng yuē xǐ jiàn ruò tā fāng shì jiè zhū lái pú sà jiē
是以国土名曰喜³⁰⁷见。若他方世界诸来菩萨皆

dé kuài lè yú guó bù ěr shànnán zǐ qí pǔ guāng fó yǐ sān shèng
得快乐，余国不尔。善男子，其普光佛以三乘

301 丽本：行定；永乐北藏本及龙藏本：定

302 丽本：能；永乐北藏本及龙藏本：演

303 丽本：惠；永乐北藏本及龙藏本：喜

304 丽本：惠；永乐北藏本及龙藏本：喜

305 丽本：一；永乐北藏本及龙藏本：二

306 丽本：喜；永乐北藏本及龙藏本：欣

307 丽本：惠；永乐北藏本及龙藏本：喜

fǎ wèi dì zǐ shuō yì duō yào shuō rú shì fǎ yán³⁰⁸ rǔ děng bǐ qiū
法为弟子说，亦多乐说如是法言³⁰⁸：‘汝等比丘

dāng xíng èr shì ruò shuō fǎ ruò shèng mò rán
当行二事：若说法、若圣默然。’

shàn nán zǐ ěr shí shàng fāng yī wáng fó tǔ yǒu èr pú sà
“善男子，尔时，上方医王佛土有二菩萨：

yī míng wú jìn yì èr míng yì yì lái zhì pǔ guāng fó suǒ tóu miàn
一名无尽意，二名益意，来诣普光佛所。头面

lǐ fó zú³⁰⁹ yòu rào sān zā gōng jìng hé zhǎng què zhù yī miàn
礼佛足³⁰⁹，右绕三匝，恭敬合掌，却住一面。

shí pǔ guāng fó wèi èr pú sà guǎng shuō jìng míng sān mèi suǒ yǐ míng
时，普光佛为二菩萨广说净明三昧：‘所以名

yuē jìng míng sān mèi zhě ruò pú sà rù shì sān mèi jí dé jiě tuō yī qiè
曰净明三昧者，若菩萨入是三昧，即得解脱一切

zhū xiàng jí fán nǎo zhuó yì yú yī qiè fó fǎ dé jìng guāng míng shì gù
诸相及烦恼著，亦于一切佛法得净光明，是故

míng wéi jìng míng sān mèi yòu qián jì yī qiè fǎ jìng hòu jì yī qiè fǎ
名为净明三昧。又前际一切法净、后际一切法

jìng xiàn zài yī qiè fǎ jìng shì sān shì bì jìng jìng wú néng lìng bú jìng
净、现在一切法净，是三世毕竟净，无能令不净，

xìng cháng jìng gù shì yǐ shuō yī qiè zhū fǎ xìng cháng qīng jìng hé wèi
性常净故，是以说一切诸法性常清净。何谓

zhū fǎ xìng jìng wèi yī qiè fǎ kōng xiàng lí yǒu suǒ dé gù yī qiè
诸法性净？谓一切法空相，离有所得故；一切

fǎ wú xiàng xiàng lí yì xiǎng fēn bié gù yī qiè fǎ wú zuò xiàng bù
法无相相，离忆想分别故；一切法无作相，不

qǔ bù shě wú qiú wú yuàn bì jìng lí zì xìng gù shì míng xìng cháng
取不舍，无求无愿，毕竟离自性故，是名性常

qīng jìng yǐ shì cháng jìng xiàng zhī shēng sǐ xìng jí shì niè pán xìng³¹⁰
清净。以是常净相，知生死性即是涅槃性³¹⁰，

niè pán xìng jí shì yī qiè fǎ xìng shì gù shuō xīn xìng cháng qīng jìng shàn
涅槃性即是一切法性，是故说心性常清净。善

nán zǐ pì rú xū kōng ruò shòu gù wú wú yǒu shì chù xīn xìng yì rú
男子，譬如虚空，若受垢污无有是处；心性亦如

³⁰⁸ 丽本：音；永乐北藏本及龙藏本：言

³⁰⁹ 丽本：足；永乐北藏本及龙藏本：佛足

³¹⁰ 丽本：涅槃；永乐北藏本及龙藏本：涅槃性

shì ruò yǒugòu wú wú yǒu shì chù yòu rú xū kōng suī wéiyānchén
是，若有垢污无有是处。又如虚空，虽为烟尘
yún wù fù yì bù míng bú jìng ér bù néng rǎn wū xū kōng zhī xìng
云雾覆**瞶**³¹¹，不明不净，而不能染污虚空之性；
shè rǎn wū zhě bù kě fù jìng yǐ xū kōng shí bù rǎn wū gù huán
设染污者，不可复净，以虚空实不染污故，还
jiàn qīng jìng fán fū xīn yì rú shì suī xié yì niàn qǐ zhū fán nǎo rán
见清净。凡夫心亦如是，虽邪忆念起诸烦恼，然
qí xīn xìng bù kě gòu wū shè gòu wū zhě bù kě fù jìng yǐ xīn
其**心性**³¹²不可垢污；设垢污者，不可复净，以心
xiàng shí bù kě gòu wū xìng cháng míng jìng shì gù xīn dé jiě tuō
相**实不可**³¹³垢污，性常明净。是故心得解脱。
shàn nán zǐ shì míng rù jìng míng sān mèi mén bǐ èr pú sà wén shì
善男子，是名入净明三昧门。’彼二菩萨闻是
sān mèi yú zhū fǎ zhōng dé bù kě sī yì fǎ guāng míng
三昧，于诸法中得不可思议法光明。

ěr shí wú jìn yì pú sà bó pǔ guāng rú lái yán shì
“尔时，无尽意菩萨白普光如来³¹⁴言：‘世
zūn wǒ děng yǐ wén rù jìng míng sān mèi dāng yǐ hé xíng xíng cǐ
尊！我等已闻入净明**三昧**³¹⁵。当以何行，行此
fǎ mén fó gào wú jìn yì shàn nán zǐ rǔ děng dāng xíng èr
法门？’佛告无尽意：‘善男子，汝等当行二
xíng ruò shuō fǎ ruò shèng mò rán shí èr pú sà cóng fó shòu jiào
行：若说法、若圣默然。’时二菩萨从佛受教，
tóu miàn lǐ fó zú rào sān zā ér chū qù yī yuán lín zì yǐ shén
头面礼佛足，绕三匝而出，趣一园林，自以神
lì huà zuò bǎo lóu yú zhōng xiū xíng
力化作宝楼于中修行。

shí yǒu fàn tiān míng yuē miào guāng yǔ qī wàn èr qiān fàn jù
“时，有梵天名曰妙光，与七万二千梵俱，
lái zhì qí suǒ tóu miàn lǐ zú wèn èr pú sà shàn nán zǐ pǔ
来至其所，头面礼足，问二菩萨：‘善男子，普

³¹¹ 丽本：翳；永乐北藏本及龙藏本：瞶

³¹² 丽本：相；永乐北藏本及龙藏本：性

³¹³ 丽本：不；永乐北藏本及龙藏本：不可

³¹⁴ 丽本：佛；永乐北藏本及龙藏本：如来

³¹⁵ 丽本：三昧门；永乐北藏本及龙藏本：三昧

guāng rú lái shuō yán rǔ děng bǐ qiū jí huì dāng xíng èr shì ruò shuō
光如来说言：“汝等比丘集会当行二事：若说
fǎ ruò shèng mò rán shàn nán zǐ hé wèi shuō fǎ hé wèi shèng
法、若圣默然。”善男子，何谓说法？何谓圣
mò rán èr pú sà yán rǔ jīn shàn tīng wǒ dāng shǎo shuō
默然？’二菩萨言：‘汝今善听，我当少说，
wéi yǒu rú lái nǎi tōng dá ěr yú shì èr pú sà yǐ èr jù yì wèi zhū
唯有如来乃通达耳！’于是二菩萨以二句义为诸
fàn zhòng guǎng fēn bié shuō shí qī wàn èr qiān fàn jiē dé wú shēng fǎ
梵众广分别说。时，七万二千梵皆得无生法
rěn miào guāng fàn tiān dé pǔ guāng míng sān mèi
忍，妙光梵天得普光明三昧。

shì èr pú sà yú qī wàn liù qiān suì yǐ wú ài biàn cái dá
“是二菩萨于七万六千岁以无碍辩才³¹⁶答

qí suǒ wèn bú xiè bù xī fēn bié èr jù hù xiāng wèn dá ér bù qióng
其所问，不懈不息分别二句，互相问答而不穷
jìn yú shì pǔ guāng rú lái zài xū kōng zhōng zuò rú shì yán shàn
尽。于是普光如来³¹⁷在虚空中作如是言：‘善
nán zǐ wù yú wén zì yán shuō ér qǐ zhēng sòng fán zhū yán shuō jiē
男子，勿于文字言说而起诤讼！凡诸言说，皆
kōng rú xiǎng rú suǒ wèn dá yì fù rú shì rǔ děng èr rén jiē
空如响，如所问答，亦复³¹⁸如是。汝等二人皆
dé wú ài biàn cái jí wú jìn tuó luó ní ruò yú yī jié ruò bǎi jié
得无碍辩才及无尽陀罗尼，若于一劫、若百劫，
shuō cǐ èr jù biàn bù kě jìn shàn nán zǐ fó fǎ shì jì miè xiàng dì
说此二句辩不可尽。善男子，佛法是寂灭相第
yī zhī yì cǐ zhōng wú yǒu wén zì bù kě dé shuō zhū suǒ yán shuō
一之义，此中无有文字，不可得说；诸所言说
jiē wú yì lì shì gù rǔ děng dāng suí cǐ yì wù suí wén zì shì
皆无义利。是故汝等当随此义，勿随文字。’是
èr pú sà wén fó jiào yǐ mò rán ér zhǐ
二菩萨闻佛教已，默然而止。”

fó gào děng xíng yǐ shì dāng zhī pú sà ruò yǐ biàn cái shuō
佛告等行：“以是当知，菩萨若以辩才说

³¹⁶ 丽本：力；永乐北藏本及龙藏本：才

³¹⁷ 丽本：佛；永乐北藏本及龙藏本：如来

³¹⁸ 丽本：亦；永乐北藏本及龙藏本：亦复

fǎ yú bǎiqiānwàn jié ruòguòbǎiqiānwàn jié bù kě qióng jìn
法，于百千万劫若过百千万劫不可穷尽。”

yòugàoděngxíng yú yì yún hé bǐ èr pú sà qǐ yì rén hū
又告等行：“于意云何，彼二菩萨岂异人乎？”

wù zào sī guān wú jìn yì zhě jīn wénshū shī lì shì yì yì pú sà zhě
勿造斯观！无尽意者今文殊师利是，益意菩萨者

jīn nǚ shēn shì miàoguāng fàntiānzhě jīn sī yì fàntiān shì yě³¹⁹
今汝身是，妙光梵天者今思益梵天是也。”

ěr shí děngxíng pú sà bó fó yán wèicéngyǒu yě shì
³²⁰尔时，等行菩萨白佛言：“未曾有也！世

zūn zhū fó pú sà wéi dà ráo yì rú suǒshuōxíngjīng jìn zhòngshēng
尊！诸佛菩萨³²¹为大饶益，如所说行精进众生。

shì zūn qí xiè dài bù néng rú suǒ shuōxíngzhě suī zhí bǎiqiānwàn
世尊！其懈怠不能如所³²²说行者，虽值百千万

fó wú néngwéi yě dāng zhī cóng qín jīng jìn dé chū pú tí
佛无能为也，当知从勤精进得出菩提。”

dé shèngdào pǐn dì shí liù³²³ 得圣道品第十六

ěr shí wénshū shī lì wèiděngxíng pú sà shànnán zǐ nǚ
尔时，文殊师利谓等行菩萨：“善男子，汝

zhī pú sà yún hé xíng míng qín jīng jìn
知菩萨云何行名勤精进？”

dá yán ruò pú sà néng dé shèngdào míng qín jīng jìn
答言：“若菩萨能得圣道，名勤精进。”

yòuwèn yún hé xíng néng dé shèngdào
又问：“云何行能得圣道？”

dá yán³²⁴ ruò yú zhū fǎ wú suǒ fēn bié rú shì xíngzhě néng dé
答言：“若于诸法无所分别，如是行者能得

shèngdào
圣道。”

³¹⁹ 丽本：是；永乐北藏本及龙藏本：是也

³²⁰ 丽本：伪行品第九（丹无此品，幅末尔时文殊师利下，为得圣道品第十六（夹注幅末当今本纸左十九行））；永乐北藏本及龙藏本无此品

³²¹ 丽本：提；永乐北藏本及龙藏本：萨

³²² 丽本：如；永乐北藏本及龙藏本：如所

³²³ 丽本不分品；永乐北藏本及龙藏本：得圣道品第十六

³²⁴ 丽本：曰；永乐北藏本及龙藏本：言

yòuwèn yún hé míngwéi dé shèngdào yǐ
又问：“云何名为³²⁵得圣道已？”

dá yán ruò xíngzhě yú píngděngzhōngjiàn zhū fǎ píngděng
答言³²⁶：“若行者于平等中见诸法平等，
shì míng dé shèngdào yǐ
是名得圣道已。”

yòuwèn píngděng kě dé jiàn yé
又问：“平等可得见耶？”

dá yán fú yě suǒ yǐ zhě hé ruò píngděng kě jiàn zé fēi
答言：“不也。所以者何？若平等可见则非
píngděng
平等。”

sī yì fàntiānwèiwénshū shī lì ruò xíngzhě yú píngděngzhōng
思益梵天谓文殊师利：“若行者于平等中
bú jiàn zhū fǎ shì míng dé shèngdào yǐ
不见诸法，是名得圣道已。”

wénshū shī lì yán hé gù bú jiàn
文殊师利言：“何故不见？”

sī yì yán lí èr xiàng gù bú jiàn bú jiàn jí shì zhèngjiàn
思益言：“离二相故不见，不见即是正见。”

yòuwèn shéinéngzhèngjiàn shì jiān
又问：“谁能正见世间？”

dá yán bú huài shì jiānxiàngzhě
答言：“不坏世间相者。”

yòuwèn yún hé wéi bú huài shì jiānxiàng
又问：“云何为不坏世间相？”

dá yán sè rú wú bié wú yì shòuxiǎngxíng shí rú wú bié wú
答言：“色如无别无异，受想行识如无别无
yì ruò xíngzhě jiàn wǔ yīn píngděng rú xiàng shì míngzhèngjiàn shì jiān
异。若行者见五阴平等如相，是名正见世间。”

yòuwèn hé děng shì shì jiānxiàng
又问：“何等是世间相？”

dá yán miè jìn shì shì jiānxiàng
答言：“灭尽是世间相。”

³²⁵ 丽本：名；永乐北藏本及龙藏本：名为

³²⁶ 丽本：曰；永乐北藏本及龙藏本：言

yòuwèn miè jìn xiàng fù kě jìn yé
又问：“灭尽相复可尽耶？”

dá yán miè jìn xiàngzhě bù kě jìn yě
答言：“灭尽相者不可尽也。”

yòuwèn hé gù shuō yán shì jiān shì miè jìn xiàng
又问：“何故说言：‘世间是灭尽相’？”

dá yán shì jiān bì jìng jìn xiàng shì xiàng bù kě jìn suǒ yǐ
答言：“世间毕竟尽相，是相不可尽。所以

zhě hé yǐ jìn zhě bù fù jìn yě
者何？已尽者，不复尽也。”

yòuwèn fó bù shuō yī qiè yǒuwéi fǎ shì jìn xiàng yé
又问：“佛不说一切有为法是尽相耶？”

dá yán shì jiān shì jìn xiàng zhōng bù kě jìn shì gù fó
答言：“世间是尽相，终不可尽。是故，佛

shuō yī qiè yǒuwéi fǎ shì jìn xiàng
说一切有为法是尽相。”

yòuwèn hé děng³²⁷ shù míng yǒuwéi fǎ
又问：“何等³²⁷数名有为法？”

dá yán yǐ jìn xiàng gù míng yǒuwéi fǎ
答言：“以尽相故，名有为法。”

yòuwèn yǒuwéi fǎ zhě wéi zhù hé suǒ
又问：“有为法者为住何所？”

dá yán wú wéi xìng zhōng zhù
答言：“无为性中住。”

yòuwèn yǒuwéi fǎ wú wéi fǎ yǒu hé chā bié
又问：“有为法、无为法有何差别？”

dá yán yǒuwéi fǎ wú wéi fǎ wén zì yán shuō yǒu chā bié
答言：“有为法、无为法，文字言说有差别

ěr suǒ yǐ zhě hé yǐ wén zì yán shuō yán shì yǒuwéi shì wú wéi
耳！所以者何？以文字言说，言是有为、是无为。

ruò qiú yǒuwéi wú wéi shí xiàng zé wú chā bié yǐ shí xiàng wú chā
若求有为、无为实相，则无差别，以实相无差

bié gù
别故。”

yòuwèn hé děng shì zhū fǎ shí xiàng yì
又问：“何等是诸法实相义？”

³²⁷ 丽本：故；永乐北藏本及龙藏本：等

dá yán yī qiè fǎ píngděng wú yǒuchā bié shì zhū fǎ shí xiàng
答言：“一切法平等无有差别，是诸法实相
义。”

yòu wèn hé děng wéi yì
又问：“何等为义？”

dá yán yǐ wén zì shuō lìng rén dé jiě gù míng wéi yì
答言：“以文字说，令人得解，故名为义。

suǒ yǐ zhě hé shí xiàng yì zhě bù rú wén zì suǒ shuō zhū fó suī
所以者何？实相义者，不如文字所说。诸佛虽
yǐ wén zì yǒu suǒ yán shuō ér yú shí xiàng wú suǒ zēng jiǎn wén shū shī
以文字有所言说，而于实相无所增减。文殊师
lì yī qiè yán shuō jiē fēi yán shuō shì gù fó yǔ míng bù kě shuō
利！一切言说皆非言说，是故佛语名不可说，
zhū fó bù kě yǐ yán xiàng shuō gù
诸佛不可以言相说故。”

yòu wèn yún hé dé shuō fó xiàng
又问：“云何得说佛相？”

dá yán zhū fó rú lái bù kě yǐ sè shēn shuō xiàng bù kě yǐ
答言：“诸佛如来不可以色身说相，不可以
sān shí èr xiàng shuō xiàng bù kě yǐ zhū gōng dé fǎ shuō xiàng
三十二相说相，不可以诸功德法说相。”

yòu wèn zhū fó kě lí sè shēn sān shí èr xiàng zhū gōng dé
又问：“诸佛可离色身、三十二相、诸功德
fǎ ér shuō xiàng yé
法而说相耶？”

dá yán fú yě suǒ yǐ zhě hé sè shēn rú sān shí èr
答言：“不也！所以者何？色身如、三十二
xiàng rú zhū gōng dé fǎ rú zhū fó bù jí shì rú yì fēi lí rú
相如、诸功德法如；诸佛不即是如，亦非³²⁸离如，
rú shì kě shuō fó xiàng bù shī rú gù
如是可说佛相，不失如故。”

yòu wèn zhū fó shì zūn dé hé děng gù hào míng wéi fó
又问：“诸佛世尊得何等故号为佛？”

dá yán zhū fó shì zūn tōng dá zhū fǎ xìng xiàng rú gù shuō míng
答言：“诸佛世尊通达诸法性相如故，说名

³²⁸ 丽本：不；永乐北藏本及龙藏本：非

wéi fó³²⁹ zhèngbiàn zhī zhě
为佛³²⁹、正遍知者。”

zhì dà shèng pǐn dì shí qī³³⁰
志大乘品第十七³³⁰

yú shì dèng xíng pú sà bó fó yán shì zūn hé wèi pú sà
于是，等行菩萨白佛言：“世尊！何谓菩萨

fā xíng dà shèng
发行大乘？”

ěr shí shì zūn yǐ jì dá yán
尔时，世尊以偈答言：

pú sà bú huài sè	fā xíng pú tí xīn
菩 萨 不 坏 色	发 行 菩 提 心
zhī sè jí pú tí	shì míng xíng pú tí
知 色 即 菩 提	是 名 行 菩 提
rú sè pú tí rán	dèng rù yú rú xiàng
如 色 菩 提 然	等 入 于 如 相
bú huài zhū fǎ xìng	shì míng xíng pú tí
不 坏 诸 法 性	是 名 行 菩 提
bú huài zhū fǎ xìng	zé wéi pú tí yì
不 坏 诸 法 性	则 为 菩 提 义
shì pú tí yì zhōng	yì wú yǒu pú tí
是 菩 提 义 中	亦 无 有 菩 提
zhèng xíng dì yī yì	shì míng xíng pú tí
正 行 第 一 义	是 名 行 菩 提
yú yú yīn jiè rù	ér yù qiú pú tí
愚 于 阴 界 入	而 欲 求 菩 提
yīn jiè rù jí shì	lí shì wú pú tí
阴 界 入 即 是	离 是 无 菩 提
ruò yǒu zhū pú sà	yú shàng zhōng xià fǎ
若 有 诸 菩 萨	于 上 中 下 法
bù qǔ yì bù shě	shì míng xíng pú tí
不 取 亦 不 舍	是 名 行 菩 提

³²⁹ 丽本：志大乘品第十（丹大乘行品第十七）；永乐北藏本及龙藏本：志大乘品第十七

³³⁰ 丽本：如来；永乐北藏本及龙藏本：为佛

ruò fǎ jí fēi fǎ bù fēn bié wéi èr
若 法 及 非 法 不 分 别 为 二
yì bù dé bú èr shì míng xíng pú tí
亦 不 得 不 二 是 名 行 菩 提
ruò èr zé yǒu wéi fēi èr zé wú wéi
若 二 则 有 为 非 二 则 无 为
lí shì èr biān zhě shì míng xíng pú tí
离 是 二 边 者 是 名 行 菩 提
shì rén guò fán fū yì bú rù fǎ wèi
是 人 过 凡 夫 亦 不 入 法 位
wèi dé guǒ ér shèng shì shì jiān fú tián
未 得 果 而 圣 是 世 间 福 田
xíng yú shì jiān fǎ chǔ zhōng ruò³³¹ lián huā
行 于 世 间 法 处 中 若 莲 华
zūn xiū zuì shàng dào shì míng xíng pú tí
遵 修 最 上 道 是 名 行 菩 提
shì jiān suǒ xíng chù xī yú shì zhōng xíng
世 间 所 行 处 悉 于 是 中 行
shì jiān suǒ tān zhuó yú zhōng dé jiě tuō
世 间 所 贪 著 于 中 得 解 脱
pú sà wú suǒ wèi bú mò shēng sǐ yuān
菩 萨 无 所 畏 不 没 生 死 渊
wú yōu wú pí juàn ér xíng pú tí dào
无 忧 无 疲 倦 而 行 菩 提 道
sī rén néng shàn zhī fǎ xìng zhēn shí xiàng
斯 人 能 善 知 法 性 真 实 相
shì gù bù fēn bié shì fǎ shì fēi fǎ
是 故 不 分 别 是 法 是 非 法
xíng yú fó dào shí wú fǎ kě shě lí
行 于 佛 道 时 无 法 可 舍 离
yì wú fǎ kě shòu shì míng pú tí xiàng
亦 无 法 可 受 是 名 菩 提 相
yī qiè fǎ wú xiàng yóu ruò rú xū kōng
一 切 法 无 相 犹 若 如 虚 空
zhōng bú zuò shì niàn shì xiàng shì kě xiàng
终 不 作 是 念 是 相 是 可 相

³³¹ 丽本：如；永乐北藏本及龙藏本：若

shàn zhī shì suǒ xíng 善 知 世 所 行	biàn zhī fāng biàn lì 遍 知 方 便 力
néng chōng mǎn yī qiè 能 充 满 一 切	zhòng shēng zhī suǒ yuàn 众 生 之 所 愿
cháng zhù yú píng děng 常 住 于 平 等	hù chí fó zhèng fǎ 护 持 佛 正 法
yī qiè wú suǒ niàn 一 切 无 所 念	zé shì ³³² rú lái fǎ 则 是 如 来 法
ruò yǒu fó wú fó 若 有 佛 无 佛	shì fǎ cháng zhù shì 是 法 常 住 世
néng tōng dá shì ³³³ xiàng 能 通 达 是 相	shì míng hù chí fǎ 是 名 护 持 法
zhū fǎ zhī shí xiàng 诸 法 之 实 相	liǎo dá zhī qí yì 了 达 知 其 义
ān zhù yú cǐ zhōng 安 住 于 此 中	ér wèi rén yǎn shuō 而 为 人 演 说
xíng yú shèn shēn fǎ 行 于 甚 深 法	mó suǒ bù néng cè 魔 所 不 能 测
shì rén yú zhū fǎ 是 人 于 诸 法	wú suǒ tān zhuó gù 无 所 贪 著 故
yuàn qiú zhū fó huì 愿 求 诸 佛 慧	yì bù zhuó yuàn qiú 亦 不 著 愿 求
shì huì yú shí fāng 是 慧 于 十 方	qiú zhī bù kě dé 求 之 不 可 得
zhū fó huì wú ài 诸 佛 慧 无 碍	bù zhuó fǎ fēi fǎ 不 著 法 非 法
ruò néng bù zhuó cǐ 若 能 不 著 此	jiū jìng dé fó dào 究 竟 得 佛 道
qí zhū yào shàn rén 其 诸 乐 善 人	bù shī zhuǎn gāo zūn 布 施 转 高 尊
shě yī qiè suǒ yǒu 舍 一 切 所 有	ér xīn bù qīng dòng 而 心 不 倾 动
zhū fǎ bù kě shě 诸 法 不 可 舍	yì fù bù kě qǔ 亦 复 不 可 取

³³² 丽本：是则；永乐北藏本及龙藏本：则是

³³³ 丽本：此；永乐北藏本及龙藏本：是

yī qiè shì jiān fǎ	gēn běn bù kě dé
一 切 世 间 法	根 本 不 可 得
néng zhī yī qiè fǎ	fēi shī fēi shě xiàng
能 知 一 切 法	非 施 非 舍 相
shì míng dà shī zhǔ	yú fǎ wú suǒ jiàn
是 名 大 施 主	于 法 无 所 见
shì děng zhū pú sà	bú jì wǒ wǒ suǒ
是 等 诸 菩 萨	不 计 我 我 所
shì gù xíng shī shí	bù shēng tān xī xīn
是 故 行 施 时	不 生 贪 惜 心
zhū suǒ yǒu bù shī	jiē huí xiàng fó dào
诸 所 有 布 施	皆 回 向 佛 道
bù shī jí pú tí	bú zhù shì èr xiàng
布 施 及 菩 提	不 住 是 二 相
wú zuò wú qǐ jiè	cháng zhù yú cǐ zhōng
无 作 无 起 戒	常 住 于 此 中
yì bú zuò niàn yán ³³⁴	wǒ zhù shì chí jiè
亦 不 作 念 言 ³³⁴	我 住 是 持 戒
zhì zhě zhī jiè xiàng	bù shēng yì bú zuò
智 者 知 戒 相	不 生 亦 不 作
shì gù jiè qīng jìng	yóu ruò rú xū kōng
是 故 戒 清 净	犹 若 如 虚 空
guān shēn rú jìng xiàng	yán shuō rú xiǎng shēng
观 身 如 镜 像	言 说 如 响 声
xīn zé rú huàn huà	bù yǐ jiè zì gāo
心 则 如 幻 化	不 以 戒 自 高
qí xīn cháng róu ruǎn	ān zhù ³³⁵ jì miè xìng
其 心 常 柔 软	安 住 ³³⁵ 寂 灭 性
xī miè ³³⁶ yī qiè è	tōng dá yú shàn fǎ
悉 灭 ³³⁶ 一 切 恶	通 达 于 善 法
chí jiè jí huǐ jiè	bù dé cǐ èr xiàng
持 戒 及 毁 戒	不 得 此 二 相
rú shì jiàn fǎ xìng	zé chí wú lòu jiè
如 是 见 法 性	则 持 无 漏 戒

334 丽本：是念；永乐北藏本及龙藏本：念言

335 丽本：处；永乐北藏本及龙藏本：住

336 丽本：除；永乐北藏本及龙藏本：灭

yǐ dù rěn rǔ àn 已 度 忍 辱 岸	néng rěn yī qiè è 能 忍 一 切 恶
yú zhū zhòng shēng lèi 于 诸 众 生 类	qí xīn cháng píng děng 其 心 常 平 等
zhū fǎ niàn niàn miè 诸 法 念 念 灭	qí xìng cháng bú zhù 其 性 常 不 住
yú zhōng wú mà rǔ 于 中 无 骂 辱	yì wú yǒu gōng jìng 亦 无 有 恭 敬
ruò jié jié jiě shēn 若 节 节 解 身	qí xīn zhōng bú dòng 其 心 终 不 动
zhī xīn bú zài nèi 知 心 不 在 内	yì fù bú zài wài 亦 复 不 在 外
shēn yuàn jí dāo zhàng 身 怨 及 刀 杖	jiē cóng sì dà qǐ 皆 从 四 大 起
yú dì shuǐ huǒ fēng 于 地 水 火 风	wèi céng yǒu shāng sǔn 未 曾 有 伤 损
tōng dá yú cǐ shì 通 达 于 此 事	cháng xíng rěn rǔ fǎ 常 行 忍 辱 法
pú sà xíng rú shì 菩 萨 行 如 是	zhòng shēng bù néng dòng 众 生 不 能 动
yǒng měng qín jīng jìn 勇 猛 勤 精 进	jiān zhù yú dà shèng 坚 住 于 大 乘
shì rén yú shēn xīn 是 人 于 身 心	ér wú suǒ yī zhǐ 而 无 所 依 止
sūi zhī shēng sǐ běn 虽 知 生 死 本	qí jì bù kě dé 其 际 不 可 得
wèi zhū zhòng shēng gù 为 诸 众 生 故	zhuāng yán dà shì yuàn 庄 严 大 誓 愿
fǎ wú jué dìng xìng ³³⁷ 法 无 决 定 性	hé xǔ yǒu miè xiàng 何 许 有 灭 相
běn jì bù kě dé 本 际 不 可 得	wèi diān dǎo gù shuō 为 颠 倒 故 说
fǎ xìng bù kě yì 法 性 不 可 议	cháng zhù yú shì jiān 常 住 于 世 间
ruò néng zhī rú shì 若 能 知 如 是	bù shēng yì bú miè 不 生 亦 不 灭

³³⁷ 丽本：生；永乐北藏本及龙藏本：性

pú sà niàn zhòng shēng
菩 萨 念 众 生

bù jiě shì fǎ xiàng
不 解 是 法 相

wèi zhī qín jīng jìn
为 之 勤 精 进

lìng dé lí diān dǎo
令 得 离 颠 倒

zhū fó cháng bù dé
诸 佛 常 不 得

zhòng shēng jué dìng xiàng
众 生 决 定 相

ér bǐ hóng běn yuàn
而 彼 弘 本 愿

dāng guān jīng jìn lì
当 观 精 进 力

sī wéi yī qiè fǎ
思 惟 一 切 法

zhī jiē rú huàn huà
知 皆 如 幻 化

bù dé jiān láo xiàng
不 得 坚 牢 相

guān zhī rú xū kōng
观 之 如 虚 空

cóng xū wàng fēn bié
从 虚 妄 分 别

tān zhuó shēng kǔ nǎo
贪 著 生 苦 恼

wèi sī kāi fǎ mén
为 斯 开 法 门

lìng dé rù niè pán
令 得 入 涅 槃

wèi bǐ xíng jīng jìn
为 彼 行 精 进

ér bú huài yú fǎ
而 不 坏 于 法

lí fǎ fēi fǎ gù
离 法 非 法 故

cháng xíng zhēn jīng jìn
常 行 真 精 进

shì děng xíng yuǎn lí
是 等 行 远 离

liǎo dá wú zhēng dìng
了 达 无 诤 定

dú chǔ wú kuì nào
独 处 无 愧 闹

cháng wèi yú shēng sǐ
常 畏 于 生 死

yào zhù yú xián jū
乐 住 于 闲 居

yóu rú xī yī jiǎo
犹 如 犀 一 角

yóu xì zhū chán dìng
游 戏 诸 禅 定

míng dá zhū shén tōng
明 达 诸 神 通

xīn cháng zhù píng děng
心 常 住 平 等

chǔ kòng xián jù luò
处 空 闲 聚 落

wēi yí wú biàn yì
威 仪 无 变 异

héng yào yú chán dìng
恒 乐 于 禅 定

xìn jiě cháng dìng fǎ
信 解 常 定 法

jí jì miè wú lòu
及 寂 灭 无 漏

qí xīn dé jiě tuō
其 心 得 解 脱

gù shuō cháng dìng zhě
故 说 常 定 者

zì zhù píng děng fǎ
自 住 平 等 法

yǐ cǐ dǎo zhòng shēng
以 此 导 众 生

bù wéi píng děng xíng
不违平等行

zhì niàn cháng jiān gù
志念常坚固

yì néng huà zhòng shēng
亦能化众生

cháng niàn yú zhū fó
常念于诸佛

yuǎn lí sè shēn xiàng
远离色身相

cháng xiū niàn yú fǎ
常修念于法

yì wú yǒu yì niàn
亦无有忆念

cháng xiū niàn yú sēng
常修念于僧

lí shù jí fēi shù
离数及非数

xī jiàn shí fāng guó³³⁹
悉见十方国

ér yú yǎn sè zhōng
而于眼色中

zhū fó suǒ shuō fǎ
诸佛所说法

ér yú ěr shēng zhōng
而于耳声中

néng yú yī xīn zhōng
能于一心中

zì xīn jí bǐ xīn
自心及彼心

yì niàn guò qù shì
忆念过去世

shì xiān jí shì hòu
是先及是后

gù shuō cháng dìng zhě
故说常定者

bú wàng pú tí xīn
不忘菩提心

gù shuō cháng dìng zhě
故说常定者

zhēn shí fǎ xìng shēn
真实法性身

gù shuō cháng dìng zhě
故说常定者

rú zhū fǎ shí xiàng
如诸法实相

gù shuō cháng dìng zhě
故说常定者

sēng jí shì wú wéi
僧即是无为

cháng rù rú shì dìng³³⁸
常入如是定

yī qiè qún³⁴⁰ shēng lèi
一切群生类

zhōng bù shēng èr xiàng
终不生二相

yī qiè néng tīng shòu
一切能听受

yì bù shēng èr xiàng
亦不生二相

zhī zhū zhòng shēng xīn
知诸众生心

cǐ èr bù fēn bié
此二不分别

rú héng hé shā jié
如恒河沙劫

yì fù bù fēn bié
亦复不分别

³³⁸ 丽本：者；永乐北藏本及龙藏本：定

³³⁹ 丽本：佛；永乐北藏本及龙藏本：国

³⁴⁰ 丽本：众；永乐北藏本及龙藏本：群

néng zhì wú liàng tǔ 能至无量土	xiàn zhū shén tōng lì 现诸神通力
ér yú shēn xīn zhōng 而于身心中	wú yǒu pí juàn xiǎng 无有疲倦想
fēn bié zhī zhū fǎ 分别知诸法	yào shuō biàn wú jìn 乐说辩无尽
yú wú yāng shù jié 于无央数劫	kāi shì fǎ xìng xiàng 开示法性相
zhì huì dù bǐ àn 智慧度彼岸	shàn jiě yīn rù jiè ³⁴¹ 善解阴入界 ³⁴¹
cháng wéi zhòng shēng shuō 常为众生说	wú qǔ wú xì lùn 无取无戏论
shàn zhī yīn yuán fǎ 善知因缘法	yuǎn lí èr biān xiàng 远离二边相
zhī shì fán nǎo yīn 知是烦恼因	yì zhī shì jìng yīn 亦知是净因
xìn jiě yīn yuán fǎ 信解因缘法	zé wú zhū xié jiàn 则无诸邪见
fǎ jiē shǔ yīn yuán 法皆属因缘	wú yǒu dìng gēn běn 无有定根本
wǒ jiàn yǔ fó jiàn 我见与佛见	kōng jiàn shēng sǐ jiàn 空见生死见
niè pán zhī jiàn děng 涅槃之见等	jiē wú shì zhū jiàn 皆无是诸见
wú liàng zhì huì guāng 无量智慧光	zhī zhū fǎ shí xiàng 知诸法实相
wú àn wú zhàng ài 无暗无障碍	shì xíng pú tí dào 是行菩提道
shì chéng míng dà shèng 是乘名大乘	bù kě sī yì shèng 不可思议乘
xī róng zhū ³⁴² zhòng shēng 悉容诸 ³⁴² 众生	yóu bú jìn qí liàng 犹未尽其量
yī qiè zhū shèng zhōng 一切诸乘中	shì shèng wéi dì yī 是乘为第一

³⁴¹ 丽本：界入；永乐北藏本及龙藏本：入界

³⁴² 丽本：受；永乐北藏本及龙藏本：诸

rú cǐ ³⁴³ dà shèng zhě	néng chū shēng yú shèng
如此 ³⁴³ 大乘者	能出生余乘
yú shèng yǒu xiàn liàng	bù néng shòu yī qiè
余乘有限量	不能受一切
wéi cǐ wú shàng shèng	néng xī shòu zhòng shēng
唯此无上乘	能悉受众生
ruò xíng cǐ wú liàng	xū kōng zhī dà shèng
若行此无量	虚空之大乘
yú yī qiè zhòng shēng	wú yǒu qiān lìn xīn
于一切众生	无有悭吝心
xū kōng wú yǒu liàng	yì wú yǒu xíng sè
虚空无有量	亦无有形色
dà shèng yì rú shì	wú liàng wú zhàng ài
大乘亦如是	无量无障碍
ruò yī qiè zhòng shēng	chéng yú cǐ dà shèng
若一切众生	乘于此大乘
dāng guān shì shèng xiàng	kuān bó dé suǒ róng
当观是乘相	宽博德所容
wú liàng wú shù jié	shuō dà shèng gōng dé
无量无数劫	说大乘功德
jí chéng cǐ shèng zhě	bù kě dé qióng jìn
及乘此乘者	不可得穷尽
ruò rén wén cǐ ³⁴⁴ jīng	nǎi zhì chí yī jì
若人闻此 ³⁴⁴ 经	乃至持一偈
yǒng tuō yú zhū nán	dé dào ān wěn chù
永脱于诸难	得到安隐处
jìng niàn cǐ jīng zhě	shě shì shēn yǐ hòu
敬念此经者	舍是身已后
zhōng bú duò è dào	chángshēng rén tiān ³⁴⁵ zhōng
终不堕恶道	常生人天 ³⁴⁵ 中
yú hòu è shì shí	ruò dé wén shì jīng
于后恶世时	若得闻是经
wǒ jiē yǔ shòu ³⁴⁶ jì	jiū jìng chéng fó dào
我皆与受 ³⁴⁶ 记	究竟成佛道

³⁴³ 丽本：是；永乐北藏本及龙藏本：此

³⁴⁴ 丽本：是；永乐北藏本及龙藏本：此

³⁴⁵ 丽本：天人；永乐北藏本及龙藏本：人天

³⁴⁶ 丽本：授；永乐北藏本及龙藏本：受

ruò chí³⁴⁷ cǐ jīng zhě fó fǎ zài shì rén
若持³⁴⁷此经者 佛法在是人
shì rén zài fó fǎ yì néng zhuàn fǎ lún
是人在佛法 亦能转法轮
ruò rén chí shì jīng néng zhuǎn wú liàng jié
若人持是经 能转无量劫
shēng sǐ zhū wǎng lái dé jìn yú fó dào
生死诸往来 得近于佛道
ruò néng chí shì jīng jīng jìn dà zhì huì
若能持是经 精进大智慧
shì míng jí yǒng měng néng pò mó jūn zhòng
是名极勇猛 能破魔军众
wǒ yú rán dēng fó zhù rěn dé shòu jì
我于燃灯佛 住忍得受记
ruò yǒu yào shì jīng wǒ shòu³⁴⁸ jì yì rán
若有乐是经 我受³⁴⁸记亦然
ruò rén yú fó hòu néng jiě shuō shì jīng
若人于佛后 能解说是经
fó suī bú zài shì wéi néng zuò fó shì
佛虽不在世 为能作佛事

fó shuō shì jì shí wǔ qiāntiān zǐ jiē fā ā nòuduō luó sān miǎo
佛说是偈时，五千天子皆发阿耨多罗三藐

sān pú tí xīn èr qiān pú sà dé wú shēng fǎ rěn shí qiān bǐ qiū bú
三菩提心；二千菩萨得无生法忍；十千比丘不

shòuzhū fǎ lòu jìn xīn dé jiě tuō sānwàn èr qiānrén yuǎn chén lí
受诸法，漏尽，心得解脱；三万二千人远尘离

gòu yú zhū fǎ zhōng dé fǎ yǎnjìng
垢，于诸法中得法眼净。

³⁴⁷ 丽本：住；永乐北藏本及龙藏本：持

³⁴⁸ 丽本：授；永乐北藏本及龙藏本：受

fā pú tí xīn pǐn dì shí bā³⁴⁹
发菩提心品第十八

ěr shí wénshū shī lì fǎ wáng zǐ bó fó yán shì zūn rú
尔时，文殊师利法王子白佛言：“世尊！如
wǒ jiě fó suǒshuō yì ruò yǒurén fā pú tí yuàn shì wéi xié yuàn suǒ
我解佛所说义，若有人发菩提愿是为邪愿。所
yǐ zhě hé zhū yǒu suǒ dé xī jiē shì xié ruò jì dé pú tí ér fā
以者何？诸有所得悉皆是邪。若计得菩提而发
yuànzhě shì rén zhū suǒ zuò xíng jiē wéi shì xié suǒ yǐ zhě hé pú tí
愿者，是人诸所作行皆为是邪。所以者何？菩提
bú zài yù jiè bú zài sè jiè bú zài wú sè jiè pú tí wú yǒuzhù
不在欲界，不在色界，不在无色界，菩提无有住
chù bù yīng fā yuàn shì zūn pì rú yǒurén yuàn dé xū kōng nìng
处，不应发愿。世尊！譬如有人愿得虚空，宁
dé xū kōng³⁵⁰ fǒu
得虚空³⁵⁰不？”

fó yán fú yě
佛言：“不也！”

shì zūn pú sà yì fù rú shì fā tóng xū kōngxiàng pú tí
“世尊！菩萨亦复如是，发同虚空相菩提
zhī yuàn jí shì fā xū kōngyuàn pú tí chūguò sān shì fēi shì shòuxiàng
之愿，即是发虚空愿，菩提出过三世非是受相，
bù kě yuàn yě ruò pú sà qǐ èr xiàng fā pú tí xīn zuò shì niàn
不可愿也。若菩萨起二相发菩提心，作是念：
shēng sǐ yǔ pú tí yì xié jiàn yǔ pú tí yì niè pán yǔ pú tí
‘生死与菩提异，邪见与菩提异，涅槃与菩提
yì shì zé bù xíng pú tí dào yě
异。’是则不行菩提道也。”

ěr shí sī yì fàn tiān wèi wén shū shī lì pú sà yún hé xíng
尔时，思益梵天谓文殊师利：“菩萨云何行
míng pú tí xíng
名菩提行？”

³⁴⁹ 丽本：行道品第十一（丹发菩提心品第十八）；永乐北藏本及龙藏本：发菩提心品第十八

³⁵⁰ 丽本：虚空；永乐北藏本：虚空；龙藏本：空；校勘：虚空

dá yán ruò pú sà xíng yī qiè fǎ ér yú fǎ wú suǒ xíng shì
答言：“若菩萨行一切法，而于法无所行，是
míng xíng pú tí xíng suǒ yǐ zhě hé chū guò yī qiè suǒ xíng shì xíng pú
名行菩提行。所以者何？出过一切所行是行菩
tí
提。”

yòu wèn yún hé chū guò yī qiè suǒ xíng shì xíng pú tí
又问：“云何出过一切所行是行菩提？”

dá yán lí yǎn ěr bí shé shēn yì zhū yuán xiàng
答言：“离眼、耳、鼻、舌、身、意诸缘相，
shì míng chū guò yī qiè suǒ xíng
是名出过一切所行。”

yòu wèn chū guò yǒu hé yì
又问：“出过有何义？”

dá yán bù chū guò píng děng suǒ yǐ zhě hé yī qiè fǎ píng
答言：“不出过平等。所以者何？一切法平
děng jí shì pú tí
等即是菩提。”

yòu wèn yún hé shì fā pú tí yuàn
又问：“云何是发菩提愿？”

dá yán dāng rú pú tí
答言：“当如菩提。”

yòu wèn yún hé wéi pú tí
又问：“云何为菩提？”

dá yán pú tí fēi guò qù fēi wèi lái fēi xiàn zài shì gù
答言：“菩提非过去、非未来、非现在，是故
pú sà yīng yǐ sān shì qīng jìng xīn fā pú tí yuàn fàn tiān rú guò qù
菩萨应以三世清净心发菩提愿。梵天，如过去、
wèi lái xiàn zài fǎ cóng běn yǐ lái cháng bù shēng bù shēng gù
未来、现在法，从本已³⁵¹来常不生，不生故
bù kě shuō rú shì fā yuàn wú suǒ fā yuàn shì fā yī qiè yuàn
不可说，如是发愿，无所发愿，是发一切愿。
suǒ yǐ zhě hé yǐ shì xíng dào néng dé sà pó rě
所以者何？以是行道能得萨婆若。”

yòu wèn hé gù shuō yán sà pó rě
又问：“何故说言萨婆若？”

³⁵¹ 丽本：以；永乐北藏本及龙藏本：已

dá yán xī zhī yī qiè zhēn zhì huì gù míng wéi sà pó rě
答言：“悉知一切真智慧故，名为³⁵²萨婆若。”

yòu wèn hé děng shì zhēn zhì huì
又问：“何等是真智慧？”

dá yán wú biàn yì xiàng rú zhòng shēng wú biàn yì xiàng
答言：“无变异相。如众生无变异相，

zhēn zhì huì yì wú biàn yì xiàng
真智慧亦无变异相。”

yòu wèn yún hé shì zhòng shēng xiàng
又问：“云何是众生相？”

dá yán jiǎ míng zì bì jìng lí shì zhòng shēng xiàng rú shì xiàng
答言：“假名字毕竟离是众生相，如是相

zé wú biàn yì ruò zhòng shēng yǔ pú tí yì shì wéi biàn yì rú pú tí
则无变异。若众生与菩提异是为变异，如菩提

xiàng zhòng shēng yì ěr shì gù wú biàn yì pú tí bù kě yǐ yú
相，众生亦尔，是故无变异。菩提不可以余

dào dé dàn yǐ wǒ píng děng gù pú tí píng děng zhòng shēng xìng wú³⁵³
道得，但我平等故菩提平等，众生性无³⁵³

wǒ gù rú shì kě dé pú tí shì gù pú tí wú yǒu biàn yì suǒ
我故，如是可得菩提。是故，菩提无有变异。所

yǐ zhě hé rú xū kōng wú biàn yì xiàng yī qiè zhū fǎ yì wú biàn yì
以者何？如虚空无变异相，一切诸法亦无变异

xiàng
相。”

ěr shí sī yì fàn tiān wèi wén shū shī lì rú lái shì shí yǔ
尔时，思益梵天谓文殊师利：“如来是实语

zhě néng shuō rú shì fǎ
者，能说如是法。”

wén shū shī lì yán rú lái yú fǎ wú suǒ shuō hé yǐ gù
文殊师利言：“如来于法无所说。何以故？

rú lái shàng bù dé zhū fǎ hé kuàng shuō fǎ
如来尚不得诸法，何况说法？”

sī yì yán rú lái qǐ bù fēn bié³⁵⁴ zhū fǎ shì shì jiān shì
思益言：“如来岂不分别³⁵⁴诸法，是世间、是

³⁵² 丽本：名；永乐北藏本及龙藏本：名为

³⁵³ 丽本：平等无；永乐北藏本及龙藏本：无

³⁵⁴ 丽本：说；永乐北藏本及龙藏本：分别

chū shì jiān shì yǒu wéi shì wú wéi yé
出世间，是有为、是无为耶？”

wénshū shī lì yán yú rǔ yì yún hé shì xū kōng kě shuō
文殊师利言：“于汝意云何？是虚空可说、
kě fēn bié fǒu
可分别不？”

sī yì yán fú yě
思益言：“不也！”

wénshū shī lì yán jīn shuō xū kōng míng zì yǐ suǒ shuō gù
文殊师利言：“今说虚空名字，以所说故
yǒu shēng yǒu miè yé
有生有灭耶？”

sī yì yán fú yě
思益言：“不也！”

wénshū shī lì yán rú lái shuō fǎ yì fù rú shì bù yǐ shuō
文殊师利言：“如来说法亦复如是，不以说
gù zhū fǎ yǒu shēng yǒu miè rú cǐ shuō fǎ shì bù kě shuō xiàng yì yǐ
故诸法有生有灭，如此说法是不可说相；亦以
cǐ fǎ yǒu suǒ jiào huì shì wú suǒ jiào huì suǒ yǐ zhě hé rú shuō fǎ
此法有所教诲，是无所教诲。所以者何？如说法
xìng bù shuō fǎ xìng yì rú shì shì gù shuō yī qiè fǎ zhù yú rú zhōng
性，不说法性亦如是。是故，说一切法住于如中，
rú yì wú suǒ zhù
如³⁵⁵亦无所住。”

ěr shí shì fàn sì tiānwáng jù zài huìzhōng jí yǐ
³⁵⁶尔时，释、梵、四天王俱在会中，即以

tiānhuāsàn yú fó shàng ér zuò shì yán shì zūn ruò shànán zǐ shàn
天华散于佛上而作是言：“世尊！若善男子、善
nǚ rén wén wénshū shī lì shuō fǎ yǒu xìn jiě zhě dāng zhī shì rén
女人闻文殊师利说法³⁵⁷，有信解者，当知是人

néng pò mó jūn jí yú yuàn dí suǒ yǐ zhě hé wénshū shī lì jīn
能破魔军及余怨敌³⁵⁸。所以者何？文殊师利今

³⁵⁵ 丽本：是如；永乐北藏本及龙藏本：如

³⁵⁶ 丽本此处分品分卷，卷四称叹品第十二（丹无此品名）；永乐北藏本及龙藏本不分卷、不分品

³⁵⁷ 丽本：是法；永乐北藏本及龙藏本：法

³⁵⁸ 丽本：魔怨；永乐北藏本及龙藏本：魔军及余怨敌

suǒshuō fǎ néng pò yī qiè xié jiàn wàng xiǎng shì zūn ruò shàn nán
所说法，能破一切邪见妄想。世尊！若善男
zǐ shàn nǚ rén wén yú shì fǎ bù jīng bú bù dāng zhī shì rén bù
子、善女人闻于³⁵⁹是法不惊不怖，当知是人
cóng xiǎo gōng dé lái ruò shì jīng suǒ zài zhī chù dāng zhī cǐ chù zé wéi
从小功德来。若是经所在之处，当知此处则为
zhū fó yōng hù shòu yòng ruò wén shì jīng chù dāng zhī cǐ chù zhuǎn yú
诸佛拥护受用。若闻是经处，当知此处转于
fǎ lún shì jīng zài suǒ zhù chù jù luò cūn yì shān lín kuàng yě
法轮。是经在所住处聚落、村邑、山林、旷野、
tǎ sì sēng fáng jīng xíng zhī chù zhū mó wài dào tān zhuó zhī
塔寺、僧房³⁶⁰、经行之处，诸魔、外道、贪著之
rén bù néng qīn rǎo shì zūn ruò rén duō gòng yǎng guò qù zhū fó nǎi
人不能侵娆。世尊！若人多供养过去诸佛，乃
néng dé wén rú shì jīng diǎn shì zūn wǒ děng yú cǐ jīng zhōng dé zhì huì
能得闻如是经典。世尊！我等于此经中得智慧
guāng míng ér bù néng dé bào fó jí wén shū shī lì sī yì fàn tiān zhī
光明，而不能得报佛及文殊师利、思益梵天之
ēn shì zūn wǒ děng suǒ cóng wén jīng yú shì fǎ shī shēng shì zūn xiǎng
恩。世尊！我等所从闻经，于是法师生世尊想；
wǒ děng cháng dāng suí shì shuō shì jīng zhě cǐ shàn nán zǐ cháng wéi zhū
我等常当随侍说是经者，此善男子常为诸
tiān zhī suǒ yōng hù ruò rén shū xiě shì jīng dú sòng jiě shuō shí wú
天之所拥护。若人书写是经，读诵解说时，无
liàng zhū tiān wéi tīng fǎ gù lái zhì qí suǒ
量诸天为听法故来至其所。”

³⁶¹ěr shí shì zūn yǔ shì fàn sì tiān wáng děng dà zhòng
尔时，世尊语³⁶²释、梵、四天王等大众

yán shàn zāi shàn zāi rú rǔ suǒ shuō ruò sān qiān dà qiān shì jiè
言：“善哉！善哉！如汝所说，若三千大千世界
mǎn zhōng zhēn bǎo yǐ wéi yī fēn wén shì jīng zhě suǒ dé gōng dé yǐ wéi
满中珍宝以为一分，闻是经者所得功德以为

³⁵⁹ 丽本：闻；永乐北藏本及龙藏本：闻于

³⁶⁰ 丽本：坊；永乐北藏本及龙藏本：房

³⁶¹ 丽本此处分品，咏德品第十三（丹无此品名）；永乐北藏本及龙藏本不分品

³⁶² 丽本：赞；永乐北藏本及龙藏本：语

yī fēn qí fú shèng bǐ³⁶³ zhì shì sānqiān dà qiān shì jiè ruò héng
一分，其福胜彼³⁶³。置是三千大千世界，若恒
hé shāděng shí fāng shì jiè mǎnzhōngzhēnbǎo wén shì jīng zhě suǒ dé gōng
河沙等十方世界满中珍宝，闻是经者所得功
dé fù shèng yú bǐ zhūshànánán zǐ ruò yù dé gōng dé zhě dāngtīng
德复胜于彼。诸善男子，若欲得功德者，当听
shì jīng yù dé shēn sè duānzhèng yù dé cái fù yù dé juànshǔ
是经；欲得身色端正，欲得财富，欲得眷属，
yù dé zì zài yù dé jù zú tiān lè rén lè yù dé míngchēng yù
欲得自在，欲得具足天乐人乐，欲得名称，欲
dé duōwén yì niànjīān gù zhèngxíngwēi yí jiè dìng zhì huì jiě
得多闻、忆念坚固、正行威仪、戒定智慧、解
dá jīng shū yù dé shàn zhī shí yù dé sānmíng liù tōng yù dé yī
达经书，欲得善知识，欲得三明六通，欲得一
qiè shàn fǎ yù dé ā nòuduōluó sānmiǎosān pú tí yù dé yǔ yī
切善法，欲得阿耨多罗三藐三菩提，欲得与一
qiè zhòngshēng lè jù yù dé nièpánzhě dāngtīng shì jīng shòu chí
切众生乐具，欲得涅槃者，当听是经，受持
dú sòng rú fǎ xiū xíng guǎngwèi rén shuō zhūshànánán zǐ ruò xíng
读诵，如法修行，广为人说。诸善男子，若行
shì jīng zhě wǒ bú jiàn qí rén bù dé rú shì³⁶⁴ jù zú kuài lè
是经者，我不见其人不得如是³⁶⁴具足快乐。

shàn³⁶⁵ nán zǐ wǒ jīn yǔ rǔ ruò rén suǒ cóngwén shì jīng chù
“善³⁶⁵男子，我今语汝，若人所从闻是经处，
ruò hé shàng³⁶⁶ ruò ā shé lí wǒ bú jiàn shì jiāngòngyǎng zhī jù néng
若和尚³⁶⁶、若阿阁梨，我不见世间供养之具能
bào qí ēn shì fǎ chū yú shì jiān shì jiāngòngyǎngsuǒ bù néngbào
报其恩。是法出于世间，世间供养所不能报；
shì fǎ dù yú shì jiān shì jiān cái wù suǒ bù néngbào shì fǎ wú rǎn
是法度于世间，世间财物所不能报；是法无染，
rǎn wū zhī wù suǒ bù néngbào zhūshànánán zǐ shì fǎ yú wú néngbào
染污之物所不能报。诸善男子，是法余无能报，

³⁶³ 丽本：福胜于彼；永乐北藏本及龙藏本：其福胜彼

³⁶⁴ 丽本：此；永乐北藏本及龙藏本：是

³⁶⁵ 丽本：诸善；永乐北藏本及龙藏本：善

³⁶⁶ 丽本：上；永乐北藏本及龙藏本：尚

wéi yǒu yī shì rú shuō xiū xíng ruò rén yú cǐ fǎ zhōng néng rú shuō
唯³⁶⁷有一事：如说修行。若人于此法中能如说
xiū xíng zhě shì míng néng bào shī ēn yì wéi gōng jìng yú shī jìng
修行³⁶⁸者，是名能报师恩，亦为恭敬于师，净
bì bào ēn shì míng bù kōng shí rén xìn shī shì zé míng wéi³⁶⁹ shùn rú
毕报恩；是名不空食人信施；是则名为³⁶⁹顺如
lái yǔ shùn rú lái jiào shì míng yuè dù zhòng³⁷⁰ liú shì míng guò zhū
来语、顺如来教；是名越度众³⁷⁰流；是名过诸
xiǎn dào shì míng jiàn lì shèng chuáng shì míng néng pò dí zhèn shì
险道；是名建立胜幢；是名能破敌阵；是
míng shī zǐ zhī wáng wú suǒ wèi gù shì míng xiàng wáng xīn róu ruǎn
名师子之王，无所畏故；是名象王，心柔软
gù shì míng niú wáng wài dào lùn shī wú néng huài gù shì míng yī wáng
故；是名牛王，外道论师无能坏故；是名医王，
néng liáo yī qiè bìng³⁷¹ gù shì míng wú suǒ jīng bù néng shuō shēn fǎ
能疗一切病³⁷¹故；是名无所惊怖，能说甚深法
gù shì míng néng jù zú shě shě zhū fán nǎo gù shì míng chí qīng jìng
故；是名能具足舍，舍诸烦恼故；是名持清净
jiè jiū jìn shàn fǎ gù shì míng dé dà rěn rǔ lí wǒ wǒ suǒ gù
戒，究尽善法故；是名得大忍辱，离我、我所故；
shì míng dà jīng jìn lì yú wú liàng jié xīn wú juàn gù shì míng jù zú
是名大精进力，于无量劫心无倦故；是名具足
chándìng chángniàn xì xīn zhù yī chù gù shì míng yǒu dà zhì huì shàn
禅定，常念系心住一处故；是名有大智慧，善
jiě yán shuō zhū zhāng jù gù shì míng yǒu dà gōng³⁷² dé yǐ wú liàng fú
解言说诸章句故；是名有大功³⁷²德，以无量福
zhuāng yán shēn xiàng gù shì míng yǒu dà wēi dé néng bì rì yuè zhū
庄严身相故；是名有大威德，能蔽日月诸
guāng míng gù shì míng dà lì chí fó shí lì gù shì míng dà yún
光明故；是名大力，持佛十力故；是名大云，
néng zhèn fǎ léi gù shì míng dà yǔ miè³⁷³ fán nǎo chén gù shì míng
能震法雷故；是名大雨，灭³⁷³烦恼尘故；是名

367 丽本：惟；永乐北藏本及龙藏本：唯

368 丽本：行；永乐北藏本及龙藏本：修行

369 丽本：是名；永乐北藏本及龙藏本：是则名为

370 丽本：渡诸；永乐北藏本及龙藏本：度众

371 丽本：众生病；永乐北藏本及龙藏本：病

372 丽本：威；永乐北藏本及龙藏本：功

373 丽本：能灭；永乐北藏本及龙藏本：灭

wéi shè zhì niè pán gù shì míng dà jiù jiù shēng sǐ wèi gù shì
为舍，至涅槃故；是名大救，救生死畏故；是
míng dēng míng lí wú míng àn gù shì míng guī qù mó suǒ bù zhě zhī
名灯明，离无明暗故；是名归趣，魔所怖者之
suǒ yī gù shì míng zhòng shēng jiū jìng zhī dào shì míng dé wèi zuò
所依故；是名众生究竟之道；是名得位，坐
dào chǎng gù shì míng yǐ dé fǎ yǎn shì míng jiàn zhū fǎ rú shì míng
道场故；是名已得法眼；是名见诸法如；是名
zhī kōng fǎ xiàng gù shì míng ān zhù dà bēi shì míng ān lì dà cí
知空法相故³⁷⁴；是名安住大悲；是名安立大慈；
shì míng bù shě yī qiè zhòng shēng shì míng bèi yú xiǎo shèng shì míng
是名不舍一切众生；是名背于小乘；是名
xiàng yú dà shèng shì míng chú shě diān dǎo shì míng zhì yú píng děng
向于大乘；是名除舍颠倒；是名至于平等；
shì míng rù yú fǎ wèi shì míng ān zhù dào chǎng shì míng pò huài zhū
是名入于法位；是名安住道场；是名破坏诸
mó shì míng zhuàn yú fǎ lún zhū shàn nán zǐ wǒ ruò yī jié ruò
魔；是名转于法轮。诸善男子，我若一劫、若
jiǎn yī jié chēng yáng zàn tàn shuō shì rú shuō xiū xíng gōng dé bù néng
减一劫，称扬赞叹说是如说修行功德，不能
qióng jìn rú lái zhī biàn yì bù kě jìn
³⁷⁵穷尽，如来之辩亦不可尽。”

ěr shí huì zhōng yǒu tiān zǐ míng bú tuì zhuǎn bó fó yán
³⁷⁶尔时，会中有天子，名不退转，白佛言：

shì zūn suǒ shuō suí fǎ xíng suí fǎ xíng zhě wéi hé wèi yé
“世尊！所说随法行，随法行者为何谓耶？”

fó gào tiān zǐ suí fǎ xíng zhě bù xíng yī qiè fǎ shì míng
佛告天子：“随法行者，不行一切法，是名

suí fǎ xíng suǒ yǐ zhě hé ruò bù xíng zhū fǎ zé bù fēn bié shì
随法行。所³⁷⁷以者何？若不行诸法，则不分别是

zhèng shì xié rú shì xíng zhě bù xíng shàn bù xíng bú shàn bù xíng
正是邪。如是行者不³⁷⁸行善、不行不善，不行

³⁷⁴ 丽本：相；永乐北藏本及龙藏本：相故

³⁷⁵ 丽本：可；永乐北藏本及龙藏本：能

³⁷⁶ 丽本此处分品，等行品第十四（丹无此品名）；永乐北藏本及龙藏本不分品

³⁷⁷ 丽本：所；永乐北藏本及龙藏本：是名随法行。所

³⁷⁸ 丽本：则不；永乐北藏本及龙藏本：不

yǒu lòu bù xíng wú lòu bù xíng shì jiān bù xíngchū shì jiān bù xíng
有漏、不行无漏，不行世间、不行出世间，不行
yǒu wéi bù xíng wú wéi bù xíngshēng sǐ bù xíngniè pán shì míng
有为、不行无为，不行生死、不行涅槃，是名
suí fǎ xíng ruò qǐ fǎ xiàngzhě shì zé bù míng suí fǎ xíng yě ruò
随法行；若起法相者，是则不名随法行也。若
niàn yán wǒ xíng shì fǎ shì zé xì lùn bù suí fǎ xíng ruò bú
念言：‘我行是法。’是则戏论、不随法行；若不
shòu yī qiè fǎ zé suí fǎ xíng yú yī qiè fǎ wú yì niàn wú fēn bié
受一切法，则随法行；于一切法无忆念、无分别、
wú suǒ xíng shì míng suí fǎ xíng
无所行，是名随法行。”

ěr shí bú tuì zhuǎntiān zǐ bó fó yán shì zūn ruò néng rú
尔时，不退转天子白佛言：“世尊！若能如
shì suí fǎ xíngzhě shì rén bì jìng bú fù xié xíng suǒ yǐ zhě hé zhèng
是随法行者，是人毕竟不复邪行。所以者何？正
xíngzhě míng wéi bì jìng zhù xié dào zhě wú suí fǎ xíng zhù zhèng dào zhě
行者名为毕竟。住邪道者无随法行，住正道者
yǒu suí fǎ xíng shì zūn xíng zhèng xíng zhě wú yǒu xié fǎ suǒ yǐ zhě
有随法行。世尊！行正行者，无有邪法。所以者
hé zhū fǎ píngděng wú chā bié gù
何？诸法平等无差别故。”

ěr shí sī yì fàn tiān wèi bú tuì zhuǎntiān zǐ rǔ yú cǐ
尔时，思益梵天谓不退转天子：“汝于此
zhōng suí fǎ xíng fǒu
中随法行不？”

dá yán ruò shì zūn suǒ shuō fǎ zhōng yǒu èr xiàngzhě wǒ dāng
答言：“若世尊所说法中有二相者，我当
xíng suí fǎ xíng jīn yǐ wú èr xiàng shì suí fǎ xíng yú zhōng xíng zhě jí
行随法行；今以无二相是随法行，于中行者及
suǒ xíng fǎ jù bù kě dé fàn tiān wǒ yǐ bú èr fǎ xíng suí fǎ xíng
所行法俱不可得。梵天，我以不二法行随法行，
lí zhū fēn bié gù rú zhū fǎ rú xíng shì míng suí fǎ xíng
离诸分别故如，诸法如行，是名随法行。”

sī yì yán rǔ wèi céng jiàn cǐ fó guó³⁷⁹ tǔ yé
思益言：“汝未曾见此佛国土耶？”

³⁷⁹ 丽本：佛；永乐北藏本及龙藏本：佛国

tiān zǐ yán cǐ fó tǔ yì wèi céng jiàn wǒ
天子言：“此佛土亦未曾见我。”

sī yì yán cǐ fó tǔ bù néng sī wéi fēn bié jiàn yǔ bú jiàn
思益言：“此佛土不能思惟分别见与不见。”

tiān zǐ yán wǒ yì bù sī wéi fēn bié céng yú fó tǔ jiàn yǔ bú
天子言：“我亦不思惟分别曾于佛土见与不
jiàn
见。”

sī yì yán hé rén wèi jiàn néng jiàn
思益言：“何人未见能见？”

tiān zǐ yán yī qiè fán fū wèi jiàn shèng fǎ wèi ruò néng rù
天子³⁸⁰言：“一切凡夫未见圣法位。若能入
zhě shì wéi xiān suǒ wèi jiàn ér jiàn shì fǎ wèi xiàng fēi yǎn suǒ jiàn fēi
者，是为先所未见而见；是法位相非眼所见，非
ěr bí shé shēn yì shí suǒ zhī dàn yīng suí rú xiàng
耳、鼻、舌、身、意、识所知；但应随如相，
jiàn rú yǎn rú nǎi zhì yì rú fǎ wèi rú yì rú shì ruò néng rú
见如、眼如、乃至意如，法位如亦如是。若能如
shì jiàn zhě shì míng zhèng jiàn
是见者，是名正见。”

思益梵天所问经卷第三

³⁸⁰ 丽本：答；永乐北藏本及龙藏本：天子

sī yì fàn tiān suǒ wèn jīng juàn dì sì
思益梵天所问经卷第四

yáo qín sānzàng fǎ shī jiū mó luó shí yì
姚秦三藏法师鸠摩罗什译³⁸¹

shī zǐ hǒupǐn dì shí jiǔ
师子吼品第十九³⁸²

ěr shí shì tí huán yīn bó fó yán shì zūn pì rú gǔ
³⁸³尔时，释提桓因白佛言：“世尊！譬如贾

kè zhǔ rù yú bǎozhōu qí rén suǒ jiàn jiē shì bǎo wù rú shì chéng jiù
客主入于宝洲，其所见皆是宝物。如是成就

bù kě sī yì gōng dé zhě yǒu suǒ yào shuō jiē shì fǎ bǎo suǒ yào shuō
不可思议功德者，有所乐说皆是法宝，所乐说

zhě jiē shì shí jì suǒ yào shuō zhě yú zhū fǎ zhōng wú suǒ tān zhuó
者皆示³⁸⁴实际。所乐说者，于诸法中无所贪著，

bù zhuó bǐ wǒ suǒ yào shuō zhě jiē shì zhēn shí wú yǒu diān dǎo suǒ
不著彼我。所乐说者，皆是真实无有颠倒。所

yào shuō zhě guò qù jì kōng wèi lái jì bù kě dé xiàn zài jì bù qǐ
乐说者，过去际空，未来际不可得，现在际不起

jiàn suǒ yào shuō zhě bú xìn jiě zhě dé xìn jiě xìn jiě zhě dé jiě tuō
见。所乐说者，不信解者得信解，信解者得解脱。

suǒ yào shuō zhě pò zēng shàng màn wú zēng shàng màn zhě zì shuō suǒ
所乐说者，破增上慢；无增上慢者，自说所

zuò yǐ bàn suǒ yào shuō zhě mó bù dé biàn suǒ tīng fǎ zhě chāo
作已办。所乐说者，魔不得便；所听法者，超

dù mó shì suǒ yào shuō zhě wèi shēng shàn fǎ lìng shēng yǐ shēng shàn
度魔事。所乐说者，未生善法令生，已生善

fǎ lìng dé zēng zhǎng suǒ yào shuō zhě yǐ shēng zhū fán nǎo lìng duàn
法令得增长。所乐说者，已生诸烦恼令断，

³⁸¹ 丽本：姚秦龟兹国三藏鸠摩罗什译

³⁸² 丽本：授不退转天子记品第十五（丹师子吼品第十九）；永乐北藏本及龙藏本：师子吼品第十九

³⁸³ 丽本此处不分卷；永乐北藏本及龙藏本此处为第四卷卷首

³⁸⁴ 丽本：是；永乐北藏本及龙藏本：示

wèishēngzhū fán nǎo lìng bù shēng suǒ yào shuō zhě wèi dà zhuāng yán³⁸⁵
未生诸烦恼令不生。所乐说者，未大庄严³⁸⁵

lìng dà zhuāng yán yǐ dà zhuāng yán zhě lìng bú tuì zhuǎn suǒ yào shuō
令大庄严，已大庄严者令不退转。所乐说

zhě bú duàn miè zhū fǎ ér hù fó fǎ shì zūn yǐ shì yào shuō
者，不断灭诸法而护佛法。世尊！以是乐说，

néng xiáng fú yī qiè wài dào suǒ yǐ zhě hé yī qiè yě gān bù néng
能降伏一切外道。所以者何？一切野干不能

yú shī zǐ wáng qián zì xiàn qí shēn hé kuàng³⁸⁶ wén qí hǒu shì zūn
于师子王前自现其身，何况³⁸⁶闻其吼？世尊！

yī qiè wài dào zhū lùn yì shī bù néng kān rěn wú shàng shī zǐ zhī hǒu yì
一切外道诸论议师不能堪忍无上师子之吼，亦

fù rú shì³⁸⁷
复如是。”³⁸⁷

ěr shí bú tuì zhuǎn tiān zǐ wèi shì tí huán yīn jiāo shī jiā
尔时，不退转天子谓释提桓因：“憍尸迦，

suǒ yán shī zǐ hǒu shī zǐ hǒu zhě wéi hé wèi yě³⁸⁸ ? ”
所言师子吼师子吼者为何谓也³⁸⁸？”

dá yán ruò xíng zhě shuō fǎ wú suǒ tān zhuó shì míng shī zǐ hǒu
答言：“若行者说法无所贪著，是名师子吼。

ruò xíng zhě tān zhuó suǒ jiàn ér yǒu suǒ shuō shì yě gān míng bù míng shī
若行者贪著所见而有所说，是野干鸣，不名师

zǐ hǒu qǐ zhū xié jiàn gù tiān zǐ rǔ dāng fù shuō suǒ yǐ wéi shī
子吼，起诸邪见故。天子，汝当复说所以为师

zǐ hǒu zhě ? ”
子吼者？”

tiān zǐ yán jiāo shī jiā yǒu suǒ shuō fǎ nǎi zhì rú lái shàng
天子言：“憍尸迦，有所说法，乃至如来尚

bù tān zhuó hé kuàng yú fǎ shì míng shī zǐ hǒu yòu jiāo shī jiā
不贪著，何况余法？是名师子吼。又，憍尸迦，

rú shuō xiū xíng míng shī zǐ hǒu jué dìng shuō fǎ míng shī zǐ hǒu shuō fǎ
如说修行名师子吼，决定说法名师子吼，说法

³⁸⁵ 丽本：庄严者；永乐北藏本及龙藏本：庄严

³⁸⁶ 丽本：况；永乐北藏本及龙藏本：何况

³⁸⁷ 丽本此处作注，注曰：（八幅尔时佛告下，丹为梵行牢强精进品第二十）；永乐北藏本及龙藏本无

³⁸⁸ 丽本：耶；永乐北藏本及龙藏本：也

wú wèimíng shī zǐ hǒu yòu jiāo shī jiā ruò xíngzhě wèi bù shēng
无畏名师子吼。又，憍尸迦，若行者为不生、
bú miè bù chū gù shuō fǎ míng shī zǐ hǒu ruò wèi wú gòu wú jìng
不灭、不出故说法，名师子吼。若为无垢、无净、
wú hé wú sǎn gù shuō fǎ míng shī zǐ hǒu yòu jiāo shī jiā shī
无合、无散故说法，名师子吼。又，憍尸迦，师
zǐ hǒumíng jué dìngshuō yī qiè fǎ wú wǒ wú zhòngshēng shī zǐ hǒu
子吼名决定说一切法无我、无众生；师子吼
míng jué dìngshuō zhū fǎ kōng shī zǐ hǒumíng shǒu hù fǎ gù ér yǒu suǒ
名决定说诸法空；师子吼名守护法故而有所
shuō shī zǐ hǒumíng zuò shì yuàn yán wǒ dāng zuò fó miè yī qiè
说；师子吼名作是愿言：‘我当作佛，灭一切
zhòngshēng kǔ nǎo shī zǐ hǒumíng yú qīng jìng suǒ xū wù zhōngshǎo
众生苦恼。’；师子吼名于清净所须物中少
yù zhī zú shī zǐ hǒumíng cháng néng bù shě ā lán rě zhù chù shī zǐ
欲知足；师子吼名常能不舍阿兰若住处；师子
hǒumíng xíng shī chàng dǎo shī zǐ hǒumíng bù shě chí jiè shī zǐ hǒumíng
吼名行施唱导；师子吼名不舍持戒；师子吼名
děng xīn yuàn qīn shī zǐ hǒumíng cháng xíng jīng jìn bù shě běn yuàn shī
等心怨亲；师子吼名常行精进不舍本愿；师
zǐ hǒumíng néng chú fán nǎo shī zǐ hǒumíng yǐ huì³⁸⁹ shàn zhī suǒ xíng
子吼名能除烦恼；师子吼名以慧³⁸⁹善知所行。”

shuō shì shī zǐ hǒu fǎ shí sān qiān dà qiān shì jiè liù zhǒng zhèn
说是师子吼法时，三千大千世界六种震
dòng bǎi qiān jì yuè bù gǔ zì míng qí dà guāng míng pǔ zhào tiān dì
动，百千伎乐不鼓自鸣，其大光明普照天地。
bǎi qiān zhū tiān yǒng yuè huān xǐ yán wǒ děng wén bù tuì zhuǎn tiān zǐ
百千诸天踊跃欢喜言：“我等闻不退转天子
shuō shī zǐ hǒu fǎ yú yán fú tí zài jiàn zhuàn fǎ lún
说师子吼法，于阎浮提再见转法轮。”

shí fó wēixiào zhū fó cháng fǎ ruò wēixiào shí ruò gān bǎi
时佛微笑。诸佛常法，若微笑时，若干百
qiān zhǒng qīng huáng chì bái hóng zǐ děng guāng cóng kǒu zhōng
千种青、黄、赤、白、红、紫等光从口中
chū pǔ zhào wú liàng wú biān shì jiè shàng guò fàn shì bì rì yuè guāng
出，普照无量无边世界，上过梵世蔽日月光，

³⁸⁹ 丽本：智慧；永乐北藏本及龙藏本：慧

huánràooshēnsān zā cóngdǐngxiàng rù
还绕身三匝，从顶相入。

yú shì sī yì fàntiānxiàng fó hé zhǎng yǐ jì zànyuē
于是，思益梵天向佛合掌，以偈赞曰：

dù yī qiè huì zuì shèng zūn
度一切慧最胜尊

zhì huì gōng dé jí jiě tuō
智慧功德及解脱

fó huì wú liàng wú zhàng ài
佛慧无量无障碍

zhī zhòngshēng xīn suí yìng³⁹⁰ shuō
知众生心随应³⁹⁰说

fó guāng kě yào jìng wú huì
佛光可乐净无秽

xū mí tiě wéi jí zhòng shān
须弥铁围及众山

dà shèng jì rán lí chēn hèn
大圣寂然离瞋恨

yī qiè jiē méng dé kuài lè
一切皆蒙得快乐

tōng dá zhū fǎ kōng wú wǒ
通达诸法空无我

shuǐ zhōng yuè yǐng xū kōng xiàng
水中月影虚空相

lí fēn bié xiǎng zhū xié jiàn
离分别想诸邪见

cháng yào chán dìng jì rán fǎ
常乐禅定寂然法

bù zhuó wén zì yán yīn shēng
不著文字言音声

bǐ gè zì wèi wèi wǒ shuō
彼各自谓为我说

fó wéi yī wáng miè zhòng bìng
佛为医王灭众病

xī zhī sān shì zhòng shēng xíng
悉知三世众生行

wéi yuàn yǎn shuō xiào yīn yuán
唯愿演说笑因缘

shēng wén yuán jué suǒ bù jí
声闻缘觉所不及

yuàn zuì shàng zūn shuō xiào yuán
愿最上尊说笑缘

pǔ zhào tiān rén bì rì yuè
普照天人蔽日月

yuàn wú bǐ zūn shuō xiào yuán
愿无比尊说笑缘

tiān rén zhān yǎng wú yàn zú
天人瞻仰无厌足

yuàn wèi fēn bié shuō xiào³⁹¹ yuán
愿为分别说笑³⁹¹缘

shuǐ mò yún lù mèng suǒ jiàn
水沫云露梦所见

yuàn yǐ miào yīn shuō xiào yuán
愿以妙音说笑缘

liǎo kōng wú xiàng jí wú zuò
了空无相及无作

yuàn shuō fàng cǐ jìng guāng yuán
愿说放此净光缘

shuō bù yī fǎ jí zhòng shēng
说不依法及众生

yuàn shén tōng zhì shuō xiào yuán
愿神通智说笑缘

nà luó yán lì jiù shì zhě
那罗延力救世者

³⁹⁰ 丽本：意；永乐北藏本及龙藏本：应

³⁹¹ 丽本：笑因；永乐北藏本及龙藏本：说笑

qù shě guāng³⁹² míng jiū jìng dào tiān rén gòngyǎng shuō xiào yuán
趣舍光³⁹² 明究竟道 天人供养说笑缘

fàn xíng láo qiáng jīng jìn pǐn dì èr shí³⁹³
梵行牢强精进品第二³⁹³

ěr shí fó gào sī yì fàn tiān rǔ jiàn shì bú tuì zhuǎn tiān zǐ
尔时，佛告思益梵天：“汝见是不退转天子

fǒu
不？”

wěi rán yǐ jiàn
“唯然，已见！”

fàn tiān cǐ bú tuì zhuǎn tiān zǐ cóng jīn yǐ hòu guò sān bǎi
“梵天，此不退转天子从今已后，过三百

èr shí wàn ā sēng qí jié dāng dé zuò fó hào xū mí dēng wáng rú lái
二十万阿僧祇劫当得作佛，号须弥灯王如来、

yīng gòng zhèng biàn zhī míng xíng zú shàn shì shì jiān jiě wú shàng
应供、正遍知、明行足、善逝、世间解、无上

shì tiáo yù zhàng fū tiān rén shī fó shì zūn shì jiè míng miào
士、调御丈夫、天人师、佛、世尊，世界名妙

huā³⁹⁴ jié míng fàn tàn qí fó guó tǔ yǐ yán fú tán jīn liú lí wéi dì
华³⁹⁴，劫名梵叹。其佛国土以阎浮檀金琉璃为地，

chún yǐ pú sà wéi sēng wú zhū mó yuàn suǒ xū zhī wù yìng niàn jí zhì
纯以菩萨为僧，无诸魔怨。所须之物应念即至，

fó shòu wú liàng bù kě jì suì³⁹⁵
佛寿无量不可计岁³⁹⁵。”

yú shì sī yì fàn tiān wèi bú tuì zhuǎn tiān zǐ rú lái jīn yǐ
于是，思益梵天谓不退转天子：“如来今已

shòu rén zhě jì
授仁者记。”

tiān zǐ yán fàn tiān rú yǔ rú fǎ xìng shòu³⁹⁶ jì yǔ wǒ
天子言：“梵天，如与如、法性授³⁹⁶记，与我

³⁹² 丽本：舍灯；永乐北藏本及龙藏本：舍光

³⁹³ 丽本不分品；永乐北藏本及龙藏本：梵行牢强精进品第二

³⁹⁴ 丽本：化；永乐北藏本及龙藏本：华

³⁹⁵ 丽本：数；永乐北藏本及龙藏本：岁

³⁹⁶ 丽本：受；永乐北藏本及龙藏本：授

shòu jì yì fù rú shì
授³⁹⁷ 记亦复如是。”

sī yì yán rú fǎ xìng bù kě shòu jì
思益言：“如、法性不可授记。”

tiān zǐ yán rú fǎ xìng bù kě shòu jì zhě dāng zhī yī³⁹⁸
天子言：“如、法性不可授记者，当知一³⁹⁸

qiè pú sà shòu jì yì fù rú shì
切菩萨授³⁹⁹ 记亦复如是。”

sī yì yán ruò rú lái bù yǔ rǔ jì rǔ yú guò qù zhū fó suǒ
思益言：“若如来不与汝记，汝于过去诸佛所

zé wéi kōng zhù fàn xíng
则为空住梵行。”

tiān zǐ yán ruò wú suǒ zhù shì zhù fàn xíng
天子言：“若无所住是住梵行。”

sī yì yán yún hé wú zhù ér zhù fàn xíng
思益言：“云何无住而住梵行？”

dá yán ruò bú zhù yù jiè bú zhù sè jiè bú zhù wú sè jiè
答言：“若不住欲界、不住色界、不住无色界，

shì zhù fàn xíng yòu fàn tiān ruò zhù zhě bú zhù wǒ bú zhù
是住梵行。又，梵天，若住⁴⁰⁰者，不住我、不住

zhòng shēng bú zhù shòu mìng⁴⁰¹ bú zhù rén⁴⁰² shì zhù fàn xíng yǐ
众生、不住寿命⁴⁰¹、不住人⁴⁰²，是住梵行。以

yào yán zhī ruò bú zhù fǎ bú zhù fēi fǎ shì zhù fàn xíng
要言之，若不住法、不住非法，是住梵行。”

yòu wèn fàn xíng yǒu hé yì⁴⁰³
又问：“梵行⁴⁰³有何义？”

dá yán zhù bú èr dào shì fàn xíng yì
答言：“住不二道，是梵行义！”

yòu wèn zhù bú èr dào wéi zhù hé suǒ
又问：“住不二道，为住何所？”

dá yán zhù bú èr dào shì jí bú zhù yī qiè zhū fǎ suǒ yǐ
答言：“住不二道，是即不住一切诸法。所以

³⁹⁷ 丽本：受；永乐北藏本及龙藏本：授

³⁹⁸ 丽本：当知一；永乐北藏本：记者当；龙藏本：当知一

³⁹⁹ 丽本：受；永乐北藏本及龙藏本：授

⁴⁰⁰ 丽本：行；永乐北藏本及龙藏本：住

⁴⁰¹ 丽本：命者；永乐北藏本及龙藏本：命

⁴⁰² 丽本：人者；永乐北藏本及龙藏本：人

⁴⁰³ 丽本：行者；永乐北藏本及龙藏本：行

zhě hé zhòngxiánshèng wú suǒ zhù bù qǔ yú fǎ néng dù zhū liú
者何？众贤圣无所住、不取于法，能度诸流。”

yòuwèn yún hé wéi xiū dào
又问：“云何为修道？”

dá yán bú duò yǒu bú duò wú yì bù fēn bié shì yǒu
答言：“不堕有，不堕无，亦不分别是、
shì wú xí rú shì zhě míngwéi xiū dào
是无。习如是者，名为修道。”

yòuwèn yǐ hé fǎ xiū dào
又问：“以何法修道？”

dá yán bù yǐ jiàn wén jué zhī fǎ bù yǐ dé
答言：“不以见、闻、觉、知法，不以得，
bù yǐ zhèng yú yī qiè fǎ wú xiàng wú shì míngwéi xiū dào
不以证，于一切法无相无示，名为修道。”

yòuwèn hé wèi pú sà láo qiáng jīng jìn
又问：“何谓菩萨牢强精进？”

dá yán ruò pú sà yú zhū fǎ bú jiàn yī xiàng bú jiàn yì xiàng
答言：“若菩萨于诸法不见一相，不见异相，
shì míng pú sà láo qiáng jīng jìn dà zhuāng yán yě yú zhū fǎ bú huài fǎ
是名菩萨牢强精进大庄严也。于诸法不坏法
xìng gù yú zhū fǎ wú zhuó wú duàn wú zēng wú jiǎn bú jiàn
性故，于诸法无著、无断、无增、无减，不见
gòu bú jiàn jìng⁴⁰⁴ chūguò⁴⁰⁵ fǎ xìng shì míng pú sà dì yī láo qiáng
垢、不见净⁴⁰⁴，出过⁴⁰⁵法性，是名菩萨第一牢强
jīng jìn⁴⁰⁶ suǒ wèi shēn wú suǒ qǐ xīn wú suǒ qǐ
精进⁴⁰⁶，所谓身无所起、心无所起。”

yú shì shì zūn zàn bú tuì zhuǎntiān zǐ shàn zāi shàn zāi
于是，世尊赞不退转天子：“善哉！善哉！”

zàn yǐ yǔ sī yì fàntiānyán rú⁴⁰⁷ tiān zǐ suǒ shuō shēn wú suǒ
赞已，语思益梵天言：“如⁴⁰⁷天子所说：‘身无所
qǐ xīn wú suǒ qǐ shì wéi dì yī láo qiáng jīng jìn fàntiān wǒ
起、心无所起，是为第一牢强精进。’梵天，我
niàn sù shì yī qiè suǒ xíng láo qiáng jīng jìn chí jiè tóu tuó yú zhū shī
念宿世一切所行牢强精进、持戒头陀，于诸师

⁴⁰⁴ 丽本：净；永乐北藏本及龙藏本：不见净

⁴⁰⁵ 丽本：于；永乐北藏本及龙藏本：过

⁴⁰⁶ 丽本：精进；永乐北藏本及龙藏本：牢强精进

⁴⁰⁷ 丽本：如此；永乐北藏本及龙藏本：如

zhǎnggòngyǎnggōngjìng zài kòngxiánchùzhuānjīng xíngdào dú sòngduō
长 供养恭敬，在空闲处专精行道，读诵多

wén mǐnniànzhòngshēng jǐ qí suǒ xū yī qiè nánxíng kǔ xíng yīn qín
闻，愍念众生，给其所须；一切难行苦行殷勤

jīng jìn ér guò qù zhū fó bú jiànshòu ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
精进，而过去诸佛不见授阿耨多罗三藐三菩提

jì suǒ yǐ zhě hé wǒ zhùshēn kǒu xīn qǐ jīng jìn xiàng gù
记。所以者何？我住身、口、心，起精进相故。

fàntiān wǒ hòu dé rú tiān zǐ suǒshuō láoqiángjīng jìn gù rán dēng fó
梵天，我后得如天子所说牢强精进故，然灯佛

shòu wǒ jì yán rǔ yú lái shì dāng dé zuò fó hào shì jiā móu ní
授我记言：“汝于来世当得作佛，号释迦牟尼。”

shì gù fàntiān ruò pú sà jí yù shòu jì yīngdāng xiū xí rú shì
是故，梵天，若菩萨疾欲受记，应当修习如是

láoqiángjīng jìn wèi yú zhū fǎ bù qǐ jīng jìn xiàng
牢强精进，谓于诸法不起精进相。”

shì zūn hé děng shì bù qǐ xiàngjīng jìn
“世尊！何等是不起相精进？”

fó yán sān shì děngkōngjīng jìn shì míng bù qǐ xiàngjīng jìn
佛言：“三世等空精进，是名不起相精进。”

shì zūn yún hé wéi sān shì děngkōngjīng jìn
“世尊！云何为三世等空精进？”

fó yán guò qù xīn yǐ miè wèi lái xīn wèi zhì xiàn zài xīn wú
佛言：“过去心已灭，未来心未至，现在心无

zhù ruò fǎ miè bú fù gèng qǐ ruò wèi zhì jí wú shēngxiàng ruò wú
住；若法灭不复更起，若未至即无生相，若无

zhù jí zhù shí xiàng yòu shí xiàng yì wú yǒushēng ruò fǎ wú shēng zé
住即住实相。又实相亦无有生，若法无生则

wú qù lái jīn ruò wú qù lái jīn zhě zé cóngběn yǐ lái xìng
无去、来、今，若无去、来、今者则从本已来性

cháng bù shēng shì míng sān shì děngkōngjīng jìn néng lìng pú sà jí dé
常不生，是名三世等空精进，能令菩萨疾得

shòu jì
授⁴⁰⁸记。

fàntiān pú sà chéng jiù rú shì fǎ rěn zhě néng liǎo dá yī
“梵天，菩萨成就如是法忍者，能了达一

⁴⁰⁸ 丽本：受；永乐北藏本及龙藏本：授

qiè fǎ wú suǒ shě shì míng tán bō luó mì liǎo dá yī qiè fǎ wú lòu
切法无所舍，是名檀波罗蜜；了达一切法无漏，
shì míng shī luó⁴⁰⁹ bō luó mì liǎo dá yī qiè fǎ wú shāng shì míng chàn
是名尸罗⁴⁰⁹波罗蜜；了达一切法无伤，是名羼
tí bō luó mì liǎo dá yī qiè fǎ wú suǒ qǐ shì míng pí lí yē bō luó
提波罗蜜；了达一切法无所起，是名毗梨耶波罗
mì liǎo dá yī qiè fǎ píngděng shì míng chán bō luó mì liǎo dá yī
蜜；了达一切法平等，是名禅波罗蜜；了达一
qiè fǎ wú⁴¹⁰ fēn bié shì míng bō rě bō luó mì ruò pú sà rú shì liǎo
切法无⁴¹⁰分别，是名般若波罗蜜。若菩萨如是了
dá zé yú zhū fǎ wú zēng wú jiǎn wú zhèng wú xié shì pú sà suī
达，则于诸法无增无减、无正无邪。是菩萨虽
bù shī bù qiú guǒ bào suī chí jiè wú suǒ tān zhuó suī rěn rǔ
布施，不求果报；虽持戒，无所贪著；虽忍辱，
zhī nèi wài kōng suī jīng jìn zhī wú qǐ xiàng suī chán dìng wú suǒ
知内外空；虽精进，知无起相；虽禅定，无所
yī zhǐ suī xíng huì wú suǒ qǔ xiàng
依止；虽行慧，无所取相。

fàn tiān pú sà chéng jiù rú shì fǎ rěn suī shì xiàn yī qiè
“梵天，菩萨成就如是法忍，虽示现一切

suǒ xíng ér wú suǒ rǎn wū shì rén dé shì jiān píngděng xiàng bù wéi lì
所行而无所染污。是人得世间平等相，不为利
shuāi huǐ yù chēng jī kǔ lè zhī suǒ qīng dòng chū guò yī qiè shì
衰、毁誉、称讥、苦乐之所倾动，出过一切世
jiān fǎ gù bú zì gāo bú zì xià bù xǐ bù qī bú dòng bú yì
间法故；不自高、不自下、不喜不戚、不动不逸、
wú èr xīn lí zhū yuán dé wú èr fǎ wèi duò èr jiàn⁴¹¹ fǎ zhòng
无二心、离诸缘，得无二法；为堕二见⁴¹¹法众
shēng qǐ dà bēi xīn wèi qí shòu shēn ér jiào huà zhī fàn tiān shì míng
生起大悲心，为其受身而教化之。梵天，是名
dì yī lǎo qiáng jīng jìn suǒ wèi dé wú wǒ kōng fǎ rěn ér yú
第一牢强精进，所谓得无我、空、法忍，而于
zhòng shēng qǐ dà bēi xīn wèi zhī shòu shēn
众生起大悲心，为之受身。”

⁴⁰⁹ 丽本：尸；永乐北藏本及龙藏本：尸罗

⁴¹⁰ 丽本：无所；永乐北藏本及龙藏本：无

⁴¹¹ 丽本：见二；永乐北藏本及龙藏本：二见

shuō shì láo qiáng jīng jìn xiàng shí bā qiān pú sà dé wú shēng fǎ
说是牢强精进相时，八千菩萨得无生法
rěn fó wèi shòu jì jiē dāng dé ā nòuduō luó sān miǎo sān pú tí
忍，佛为受记，皆当得阿耨多罗三藐三菩提，
gè yú yì tǔ dé chéng fó dào jiē tóng yī hào hào jiān jīng jìn
各于异土得成佛道，皆同一号，号坚精进。

hǎi yù pǐn dì èr shí yī⁴¹²
海喻品第二十一

ěr shí dà jiā shè bó fó yán shì zūn pì rú dà⁴¹³ lóng
尔时，大迦叶白佛言：“世尊！譬如大⁴¹³龙，
ruò yù yù shí yù yú dà hǎi cǐ zhū pú sà yì fù rú shì yǐ dà
若欲雨时，雨于大海；此诸菩萨亦复如是，以大
fǎ yǔ yù pú sà xīn
法雨雨菩萨心。”

fó yán jiā shè rú rǔ suǒ shuō zhū dà lóng wáng suǒ yǐ bú
佛言：“迦叶，如汝所说，诸大龙王所以不
yù yán fú tí zhě fēi yǒu lìn yě dàn yǐ qí dì bù kān shòu gù suǒ
雨阎浮提者，非有吝也，但以其地不堪受故。所
yǐ zhě hé dà lóng suǒ yù shù rú chē zhóu ruò qí yù zhě shì yán
以者何？大龙所雨，澍如车轴。若其雨者，是阎
fú tí jí chéng yì jù luò shān lín bēi chí xī jiē piāo liú rú
浮提及城邑、聚落、山林、陂池，悉皆漂流如
piāo zǎo yè shì gù dà lóng bú yù dà yǔ yú yán fú tí rú shì jiā
漂枣叶，是故大龙不雨大雨于阎浮提。如是，迦
shè cǐ zhū pú sà suǒ yǐ bú yù fǎ yǔ yú yú zhòng shēng zhě yì wú
叶，此诸菩萨所以不雨法雨于余众生者，亦无
lìn xīn yǐ qí qì bù kān shòu rú shì děng fǎ shì gù cǐ zhū pú sà
吝心，以其器不堪受如是等法。是故此诸菩萨
dàn yú shēn shēn zhì huì wú liàng dà hǎi pú sà xīn zhōng yù rú shì děng
但于甚深智慧无量大海菩萨心中，雨如是等
bù kě sī yì wú shàng fǎ yǔ
不可思议无上法雨。

⁴¹² 丽本不分品；永乐北藏本及龙藏本：海喻品第二十一

⁴¹³ 丽本：诸大；永乐北藏本及龙藏本：大

jiā shè yòu rú dà hǎi kānshòu dà yǔ shù rú chēzhóu
“迦叶，又如大海，堪受大雨，澍如车轴，

bù zēng bù jiǎn cǐ zhū pú sà yì fù rú shì ruò yú yī jié ruò fù
不增不减；此诸菩萨亦复如是，若于一劫、若复

bǎi jié ruò tīng ruò shuō qí fǎ zhàn rán bù zēng bù jiǎn
百劫，若听若说，其法湛然，不增不减。

jiā shè yòu rú dà hǎi bǎi chuān zhòng liú rù qí zhōng zhě
“迦叶，又如大海，百川众流入其中者，

tóng yī xián wèi cǐ zhū pú sà yì fù rú shì wén zhǒng zhǒng fǎ zhǒng
同一咸味；此诸菩萨亦复如是，闻种种法、种

zhǒng yì lùn zhě⁴¹⁴ jiē néng xìn jiě wéi yī kōng wèi⁴¹⁵
种议论者⁴¹⁴，皆能信解为一空味。⁴¹⁵

jiā shè yòu rú dà hǎi chéng jìng wú gòu zhuó shuǐ liú rù
“迦叶，又如大海，澄净无垢，浊水流入

jí jiē qīng jié cǐ zhū pú sà yì fù rú shì jìng zhū jié hèn⁴¹⁶ chén láo
即皆清洁；此诸菩萨亦复如是，净诸结恨⁴¹⁶尘劳

zhī gòu
之垢。

jiā shè yòu rú dà hǎi shēn shēn wú dǐ cǐ zhū pú sà yì
“迦叶，又如大海，甚深无底；此诸菩萨亦

fù rú shì néng sī wéi wú⁴¹⁷ liàng fǎ gù míng wéi shēn yī qiè
复如是，能思惟无⁴¹⁷量法，故名为甚深，一切

shēng wén pì zhī fó bù néng cè gù míng wéi wú dǐ
声闻、辟支佛不能测，故名为无底。

jiā shè yòu rú dà hǎi jí wú liàng shuǐ cǐ zhū pú sà yì
“迦叶，又如大海，集无量水；此诸菩萨亦

fù rú shì jí wú liàng fǎ wú liàng zhì huì shì gù shuō zhū pú sà
复如是，集无量法、无量智慧，是故说诸菩萨

xīn rú dà hǎi
心如大海。

jiā shè yòu rú dà hǎi jī jù zhǒng zhǒng wú liàng zhēn bǎo
“迦叶，又如大海，积聚种种无量珍宝；

⁴¹⁴ 丽本：论议；永乐北藏本及龙藏本：议论者

⁴¹⁵ 丽本此处作注，注曰：（前幅尔时大迦叶下丹本为海喻品第二十一）；永乐北藏本及龙藏本无

⁴¹⁶ 丽本：恨；永乐北藏本：恨；龙藏本：根；校勘：恨

⁴¹⁷ 丽本：入无；永乐北藏本及龙藏本：无

cǐ zhū pú sà yì fù rú shì rù zhǒngzhǒng fǎ mén jí zhū fǎ bǎo
此诸菩萨亦复如是，入种种法门，集诸法宝，

zhǒngzhǒngxíngdào chūshēng wú liàng fǎ bǎo zhī jù
种种行道，出生无量法宝之聚。

jiā shè yòu rú dà hǎi yǒusānzhǒngbǎo yī zhěshǎo jià
“迦叶，又如大海，有三种宝：一者少价、

èr zhě yǒu jià sānzhě wú jià cǐ zhū pú sà suǒ kě shuō fǎ yì fù rú
二者有价、三者无价；此诸菩萨所可说法亦复如

shì suí zhū zhòngshēnggēn zhī lì dùnlìng dé jiě tuō yǒu yǐ xiǎoshèng
是，随诸众生根之利钝令得解脱，有以小乘

ér dé jiě tuō yǒu yǐ zhōngshèng ér dé jiě tuō yǒu yǐ dà shèng ér dé
而得解脱，有以中乘而得解脱，有以大乘而得

jiě tuō
解脱。

jiā shè yòu rú dà hǎi jiànjiàn zhuǎnshēn cǐ zhū pú sà
“迦叶，又如大海，渐渐转深；此诸菩萨

yì fù rú shì xiàng sà pó rě jiànjiàn zhuǎnshēn
亦复如是，向萨婆若渐渐转深。

jiā shè yòu rú dà hǎi bú sù sǐ shī cǐ zhū pú sà yì
“迦叶，又如大海，不宿死尸；此诸菩萨亦

fù rú shì bú sù shēngwén pì zhī fó xīn yì bú sù qiāntān
复如是，不宿声闻、辟支佛心，亦不宿悭贪、

huǐ jiè chēn huì xiè dài luànniàn yú chī zhī xīn yì bú sù
毁戒、瞋恚、懈怠、乱念、愚痴之心，亦不宿

wǒ rén zhòngshēng zhī jiàn
我、人、众生之见。

jiā shè yòu rú jié jìn shāo shí zhū xiǎo bēi chí jiāng hé
“迦叶，又如劫尽烧时，诸小陂池、江河、

quányuán zài qián kū jié rán hòu dà hǎi nǎi dāng xiāo jìn zhèng fǎ miè
泉源在前枯竭，然后大海乃当消尽；正法灭

shí yì fù rú shì zhū xíng xiǎo dào zhèng fǎ xiān jìn rán hòu pú sà dà
时亦复如是，诸行小道正法先尽，然后菩萨大

hǎi zhī xīn zhèng fǎ nǎi miè jiā shè cǐ zhū pú sà nìng shī shēnmìng bù
海之心正法乃灭。迦叶，此诸菩萨宁失身命不

shě zhèng fǎ rǔ wèi pú sà shī zhèng fǎ yé wù zào sī guān jiā shè
舍正法。汝谓菩萨失正法耶？勿造斯观。迦叶，

rú bǐ dà hǎi yǒu jīn gāngzhū míng jí zhū bǎo nǎi zhì qī rì chū shí
如彼大海有金刚珠，名集诸宝，乃至七日出时，

huǒ zhì fàn shì ér cǐ bǎozhū bù shāo bù shī zhuàn zhì tā fāng dà hǎi
火至梵世，而此宝珠不烧不失，转至他方大海
zhī zhōng ruò shì bǎozhū zài cǐ shì jiè shì jiè shāozhě wú yǒu shì chù
之中。若是宝珠在此世界，世界烧者无有是处；
cǐ zhū pú sà yì fù rú shì zhèng fǎ miè shí qī xié fǎ chū ěr nǎi
此诸菩萨亦复如是，正法灭时，七邪法出，尔乃
zhì yú tā fāng shì jiè hé děng qī yī zhě wàidào lùn èr zhě
至于他方世界。何等七？一者，外道论；二者，
è zhī shí sānzhě xié yòng dào fǎ sì zhě hù xiāng nǎo luàn
恶知识；三者，邪用道法；四者，互相恼乱；
wǔ zhě rù xié jiàn jí lín liù zhě bù xiū fú dé qī zhě wú
五者，入邪见棘林；六者，不修福德；七者，无
yǒu dé dào cǐ qī è chū shí shì zhū pú sà zhī zhū zhòng shēng bù kě
有得道。此七恶出时，是诸菩萨知诸众生不可
dé dù ěr nǎi zhì yú tā fāng fó guó bù lí jiàn fó wén fǎ jiào
得度，尔乃至至于他方佛国，不离见佛、闻法、教
huà zhòng shēng zēng zhǎng shàn gēn
化众生、增长善根。

jiā shè yòu rú dà hǎi wéi wú liàng zhòng shēng zhī suǒ yī zhǐ
“迦叶，又如大海，为无量众生之所依止；

cǐ zhū pú sà yì fù rú shì zhòng shēng yī zhǐ dé sānzhǒng lè rén
此诸菩萨亦复如是，众生依止得三种乐：人
lè tiān lè niè pán zhī lè
乐、天乐、涅槃之乐。

jiā shè yòu rú dà hǎi xián bù kě yǐn cǐ zhū pú sà yì
“迦叶，又如大海，咸不可饮；此诸菩萨亦

fù rú shì zhū mó wàidào bù néng tūn miè
复如是，诸魔外道不能吞灭。”

yú shì dà jiā shè bó fó yán shì zūn dà hǎi suī shēnshàng
于是，大迦叶白佛言：“世尊！大海虽深尚

kě cè liáng cǐ zhū pú sà bù kě cè yě
可测量，此诸菩萨不可测也。”

fó gào jiā shè sānqiān dà qiān shì jiè wēichényóu kě zhī shù⁴¹⁸
佛告迦叶：“三千大千世界微尘犹可知数⁴¹⁸，

cǐ zhū pú sà gōng dé wú liàng bù kě shǔ yě
此诸菩萨功德无量不可数也。”

⁴¹⁸ 丽本：数知；永乐北藏本及龙藏本：知数

ěr shí shì zūn yù chóngxuān cǐ shì ér shuō jì yán
尔时，世尊欲重宣此事，而说偈言：

pì rú dà hǎi néng xī shòu 譬如大海能悉受	yī qiè zhòng shuǐ wú mǎn shí 一切众水无满时
cǐ zhū pú sà yì rú shì 此诸菩萨亦如是	cháng qiú fǎ lì wú yàn zú 常求法利无厌足
yòu rú dà hǎi nà zhòng liú 又如大海纳众流	yī qiè xī guī wú sǔn yì 一切悉归无损益
cǐ zhū pú sà yì rú shì 此诸菩萨亦如是	tīng shòu shēn fǎ wú zēng jiǎn 听受深法无增减
yòu rú dà hǎi bú shòu zhuó 又如大海不受浊	zhuó shuǐ liú rù xī qīng jìng 浊水流入悉清净
cǐ zhū pú sà yì rú shì 此诸菩萨亦如是	bú shòu yī qiè fán nǎo gòu 不受一切烦恼垢
yòu rú dà hǎi wú yá dǐ 又如大海无涯底	cǐ zhū pú sà yì rú shì 此诸菩萨亦如是
gōng dé zhì huì wú yǒu liàng 功德智慧无有量	yī qiè zhòng shēng bù néng cè 一切众生不能测
yòu rú dà hǎi wú bié yì 又如大海无别异	bǎi chuān liú rù jiē yī wèi 百川流入皆一味
cǐ zhū pú sà yì rú shì 此诸菩萨亦如是	suǒ tīng shòu fǎ tóng yī xiàng 所听受法同一相
yòu rú dà hǎi suǒ yǐ chéng 又如大海所以成	fēi dàn wèi yī zhòng shēng gù 非但为一众生故
cǐ zhū pú sà yì rú shì 此诸菩萨亦如是	pǔ wèi yī qiè fā dào xīn 普为一切发道心
rú hǎi bǎo míng jí zhū bǎo ⁴¹⁹ 如海宝名集诸宝	yīn shì bǎo gù yǒu zhòng bǎo 因是宝故有众宝
pú sà bǎo jù yì rú shì 菩萨宝聚亦如是	cóng pú sà bǎo chū sān bǎo ⁴²⁰ 从菩萨宝出三宝
rú dà hǎi chū sān zhǒng bǎo 如大海出三种宝	ér cǐ dà hǎi wú fēn bié 而此大海无分别
pú sà shuō fǎ yì rú shì 菩萨说法亦如是	sān shèng dù rén wú bǐ cǐ 三乘度人无彼此

⁴¹⁹ 丽本：珠名集宝；永乐北藏本及龙藏本：名集诸宝

⁴²⁰ 丽本：诸宝；永乐北藏本及龙藏本：三宝

yòu rú dà hǎi jiàn jiàn shēn
又如大海渐渐深

wéi zhòng shēng gù xiū gōng dé
为众生故修功德

yòu rú dà hǎi bú sù shī
又如大海不宿尸

fā qīng jìng xīn pú tí yuàn
发清净心菩提愿

rú dà hǎi yǒu jiān láo bǎo
如大海有坚牢宝

jié shāo jìn⁴²¹ shí zhōng bù shāo
劫烧尽⁴²¹时终不烧

zhèng fǎ miè shí yì rú shì
正法灭时亦如是

zhī zhū zhòng shēng bù kě dù
知诸众生不可度

sān qiān shì jiè yù huài shí
三千世界欲坏时

bǎi chuān zhòng liú zài qián hé
百川众流在前涸

xíng xiǎo dào zhě yì rú shì
行小道者亦如是

pú sà yǒng měng bù xī shēn
菩萨勇猛不惜身

ruò fó zài shì miè dù hòu
若佛在世灭度后

shēn xīn qīng jìng zhù shì fǎ
深心清净住是法

bǎi qiān zhòng shēng yī zhǐ hǎi
百千众生依止海

pú sà fā xīn yì rú shì
菩萨发心亦如是

shí fāng shì jiè zhū dà hǎi
十方世界诸大海

cǐ zhū pú sà yì rú shì
此诸菩萨亦如是

huí xiàng shēn shēn sà pó rě
回向甚深萨婆若

cǐ zhū pú sà yì rú shì
此诸菩萨亦如是

bú sù shēng wén fán nǎo xīn
不宿声闻烦恼心

qí bǎo míng yuē jí zhū bǎo
其宝名曰集诸宝

zhuǎn zhì tā fāng zhū fó guó
转至他方诸佛国

jiān jīng jìn zhě néng chí fǎ
坚精进者能持法

zhuǎn zhì tā fāng zhū fó guó⁴²²
转至他方诸佛国⁴²²

huǒ jié jiāng qǐ shāo tiān dì
火劫将起烧天地

ěr nǎi⁴²³ shuǐ wáng yú hòu jié
尔乃⁴²³水王于后竭

fǎ yù jìn shí zài qián miè
法欲尽时在前灭

hù chí zhèng fǎ hòu nǎi jìn
护持正法后乃尽

shì xīn zhōng fǎ bǎo bú miè
是心中法宝不灭

yǐ cǐ shàn fǎ xiū xíng dào
以此善法修行道

hǎi chéng fēi wéi yī zhòng shēng
海成非为一众生

wéi dù yī qiè zhòng shēng gù
为度一切众生故

yóu shàng kě dé cè qí liàng
犹尚可得测其量

⁴²¹ 丽本：尽烧；永乐北藏本及龙藏本：烧尽

⁴²² 丽本：所；永乐北藏本及龙藏本：国

⁴²³ 丽本：时；永乐北藏本及龙藏本：乃

shì zhū pú sà suǒ xíng dào
是诸菩萨所行道

jiā shè dāng zhī zhū pú sà
迦叶当知诸菩萨

yuàn yù zuò fó dù zhòng shēng
愿欲作佛度众生

shì dé bǎo jù rú dà hǎi
是德宝聚如大海

shì wéi zuì shàng dà yī wáng
是为最上大医王

shì shì guī yī zuò jiù hù
是世归依作救护

néng yǔ shì jiān wú míng yǎn
能与世间无明眼

shì wéi shì jiān zhū fǎ wáng
是为世间诸法王

shì wéi fàn wáng xíng sì chán
是为梵王行四禅

shì wéi dà zhì dǎo shì shī
是为大智导师

shì wéi yǒng měng néng pò mó
是为勇猛能破魔

shì xiū bái fǎ rú mǎn yuè
是修白法如满月

zhì huì chāo chū rú xū mí
智慧超出如须弥

shì wú suǒ wèi rú shī zǐ
是无所畏如师子

shì zé pì rú jīn gāng shān
是则譬如金刚山

shì zé qīng jìng yóu rú shuǐ
是则清净犹如水

shì zé rú fēng wú zhàng ài
是则如风无障碍

shì bá jiāo màn wǒ gēn děng
是拔憍慢我根等

shì chí jìng jiè rú lián huā
是持净戒如莲花

shēng wén yuán jué bù néng cè
声闻缘觉不能测

yǒng měng jīng jìn huí xiàng xīn
勇猛精进回向心

shàng wú yǔ děng hé kuàng shèng
尚无与等何况胜

shì kě gòng yǎng liáng fú tián
是可供养良福田

néng liáo yī qiè zhòng shēng bìng
能疗一切众生病

zhōu zhǔ dēng míng jiū jìng dào
洲渚灯明究竟道

dé yǎn zé néng fú gān lù
得眼则能服甘露

shì wéi dì shì jué duàn zhì
是为帝释决断智

shì wéi néng zhuàn fàn fǎ lún
是为能转梵法轮

shì zhū xié jìng zhèng zhēn dào
示诸邪径正真道

shì wéi qīng jìng chú nǎo huì
是为清净除恼秽

guāng míng gāo xiǎn yóu rú rì
光明高显犹如日

yóu rú mì yún yǔ gān lù
犹如密云雨甘露

shì xīn tiáo róu rú xiàng wáng
是心调柔如象王

yī qiè wài dào bù néng huài
一切外道不能坏

shì yǒu wēi měng rú dà huǒ
是有威猛如大火

shì zé rú dì wú néng dòng
是则如地无能动

shì rú yào shù wú fēn bié
是如药树无分别

shì yú shì fǎ wú suǒ rǎn
是于世法无所染

shì rú yōu tán bō luó huā
是如优昙钵罗华

shì wéi zhī bào fó zhī ēn
是为知报佛之恩

shì wéi jīng jìn xíng dà bēi
是为精进行大悲

shì néng shě lí wǔ yù xīn
是能舍离五欲心

shì xíng bù shī wéi zuì shèng
是行布施为最胜

shì rěn rǔ jiàn wú chóu⁴²⁴ pǐ
是忍辱健无⁴²⁴俦匹

shì xíng chán dìng jù shén tōng
是行禅定具神通

cháng jiàn zhū fó tīng shòu fǎ
常见诸佛听受法

shì zhī zhòng shēng suǒ xíng dào
是知众生所行道

shì míng shàn zhī fāng biàn lì
是名善知方便力

shì néng shàn zhī yī qiè fǎ
是能善知一切法

shì néng jué liǎo yīn yuán xiàng
是能决了因缘相

shì néng zhèng guān yú zhū fǎ
是能正观于诸法

shàn zhī zhū fǎ wú qù lái
善知诸法无去来

shì jiàn yǒu wéi fǎ jiē kōng
是见有为法皆空

zhòngshēngwàngxiǎng qǐ zhòng kǔ
众生妄想起众苦

fán fū fēn bié wǒ wǒ suǒ
凡夫分别我我所

qiān wàn yì jié shí yī chū
千万亿劫时一出

shì wéi bú duàn zhū fó zhǒng
是为不断诸佛种

shì yòng cí xǐ ér chāo chū
是用慈喜而超出

shì cháng qiú fó fǎ bǎo cái
是常求佛法宝财

shì chí jìng jiè wú děng lǚ
是持净戒无等侣

shì qín jīng jìn wú yàn juàn
是勤精进无厌倦

néng zhì wú liàng zhū fó tǔ
能至无量诸佛土

rú qí suǒ wén wéi rén shuō
如其所闻为人说

suí qí xìng yù gēn lì dùn
随其性欲根利钝

shì rán huì dēng dé jì chù
是然慧灯得济处

jiē cóng hé hé yīn yuán shēng
皆从和合因缘生

lí yú wǒ jiàn yào píng děng
离于我见乐平等

wéi cóng hé lái zhì hé suǒ
为从何来至何所

cháng zhù fǎ xìng ér bú dòng
常住法性而不动

zēng yì dà bēi jì zhòng shēng
增益大悲济众生

wèi yù dù gù xiū xíng dào
为欲度故修行道

xíng yú zhǒngzhǒngzhū xié jìng⁴²⁵
行于种种诸邪径⁴²⁵

⁴²⁴ 丽本：畴；永乐北藏本及龙藏本：俦

⁴²⁵ 丽本：见；永乐北藏本及龙藏本：径

shì néng xiǎo liǎo fǎ shí xiàng
是能晓了法实相

wéi duàn zhū jiàn jiǎng shuō fǎ
为断诸见讲说法

wú cháng wéi cháng bú jìng⁴²⁶ jìng
无常为常不净⁴²⁶净

wú wǒ wèi wǒ kǔ wéi lè
无我谓我苦为乐

fán fū diān dǎo tān zhuó gù
凡夫颠倒贪著故

shēng sǐ qián jì bù kě zhī
生死前际不可知

shì néng zhī cǐ cóng diān dǎo
是能知此从颠倒

wú wǒ wú rén wú zhòng shēng
无我无人无众生

wǒ dāng rú shì xiū zhèng dào
我当如是修正道

wú cháng lè wǒ⁴²⁷ jí bú jìng
无常乐我⁴²⁷及不净

jiā shè dāng zhī cǐ pú sà
迦叶当知此菩萨

wǒ suǒ chēng zàn zhū gōng dé
我所称赞诸功德

yú qí suǒ xíng bù kě jìn
于其所行不可尽

yóu rú dà dì jǔ yī chén
犹如大地举一尘

ruò fā pú tí xīn bú tuì
若发菩提心不退

sān qiān dà qiān gòng yǎng jù
三千大千供养具

ruò fù yǒu gòng guò yú shì
若复有供过于是

xī yīng gòng yǎng rú shì rén
悉应供养如是人

ruò rén fā xīn yuàn zuò fó
若人发心愿作佛

shì zé gōng jìng gòng yǎng wǒ
是则恭敬供养我

yú qù lái jīn shí fāng⁴²⁸ fó
于去来今十方⁴²⁸佛

yì jiē gōng jìng gòng yǎng yǐ
亦皆恭敬供养已

jiàn lì fǎ pǐn dì èr shí èr⁴²⁹
建立法品第二十二⁴²⁹

ěr shí sī yì fàn tiān wèi wén shū shī lì fǎ wáng zǐ dāng qǐng
尔时，思益梵天谓文殊师利法王子：“当请

rú lái hù niàn sī jīng yú hòu mò shì wǔ bǎi suì shí lìng guǎng liú bù
如来护念斯经，于后末世五百岁时令广流布。”

wén shū shī lì yán yú yì yún hé fó yú shì jīng yǒu shuō⁴³⁰
文殊师利言：“于意云何？佛于是经有说⁴³⁰、

⁴²⁶ 丽本：清；永乐北藏本及龙藏本：净

⁴²⁷ 丽本：我乐；永乐北藏本及龙藏本：乐我

⁴²⁸ 丽本：诸去来现在；永乐北藏本及龙藏本：去来今十方

⁴²⁹ 丽本：建立法品第十六（丹天子授记品第二十二）；永乐北藏本及龙藏本：建立法品第二十二

⁴³⁰ 丽本：有法、有说；永乐北藏本及龙藏本：有说

yǒu shì kě hù niàn yé
有示、可护念耶⁴³¹？”

sī yì yán fú yě
思益言：“不也。”

fàntiān shì gù dāng zhī yī qiè fǎ wú shuō wú shì wú
“梵天，是故当知，一切法无说、无示、无

yǒu hù niàn shì fǎ zhōng bù kě miè bù kě hù niàn ruò yù hù cǐ
有护念，是法终不可灭、不可护念。若欲护此

fǎ zhě wèi yù hù niàn xū kōng fàntiān pú sà ruò yù yǒu suǒ shòu
法者，为欲护念虚空。梵天，菩萨若⁴³²欲有所受

fǎ⁴³³ jí fēi fǎ yán suǒ yǐ zhě hé chūguò yī qiè yán lùn shì
法⁴³³，即非法言。所以者何？出过一切言论，是

míng pú sà yào wú zhēng sòng fàntiān ruò yǒu pú sà yú cǐ zhòng zhōng
名菩萨乐无诤讼。梵天，若有菩萨于此众中

zuò shì niàn jīn shuō shì fǎ dāng zhī shì rén jí fēi tīng fǎ suǒ
作是念：‘今说是法。’当知是人即非听法。所

yǐ zhě hé bù tīng fǎ zhě nǎi wèi tīng fǎ
以者何？不听法者乃为听法。”

fàntiānyán hé gù shuō bù tīng fǎ zhě nǎi wèi tīng fǎ
梵天言：“何故说不听法者乃为听法？”

wénshū shī lì yán bú lòu yǎn⁴³⁴ ěr bí shé shēn
文殊师利言：“不漏眼⁴³⁴、耳、鼻、舌、身、

yì⁴³⁵ shì tīng fǎ yě suǒ yǐ zhě hé ruò yú nèi liù rù bú lòu
意⁴³⁵，是听法也。所以者何？若于内六入不漏，

sè shēng xiāng wèi chù fǎ zhōng nǎi wèi tīng fǎ
色、声、香、味、触、法中乃为听法。”

ěr shí huì zhōng sān wàn èr qiān tiān zǐ wǔ bǎi bǐ qiū sān bǎi
尔时会中三万二千天子、五百比丘、三百

bǐ qiū ní bā bǎi yōu pó sè⁴³⁶ wén wénshū shī lì suǒ shuō jiē dé
比丘尼、八百优婆塞⁴³⁶，闻文殊师利所说，皆得

wú shēng fǎ rěn dé shì rěn yǐ zuò shì yán rú shì rú shì wén
无生法忍；得是忍已作是言：“如是！如是！文

⁴³¹ 丽本：不；永乐北藏本及龙藏本：耶

⁴³² 丽本：若言；永乐北藏本及龙藏本：若

⁴³³ 丽本：法者；永乐北藏本及龙藏本：法

⁴³⁴ 丽本：眼；永乐北藏本及龙藏本：不漏眼

⁴³⁵ 丽本：不漏；永乐北藏本及龙藏本：意

⁴³⁶ 丽本：八百优婆塞、八百优婆夷；永乐北藏本及龙藏本：八百优婆塞

shū shī lì rú rén zhě suǒ shuō bù tīng fǎ zhě nǎi wéi tīng fǎ
殊师利，如仁者所说，不听法者乃为听法。”

ěr shí sī yì fàn tiān wèn dé rěn zhū pú sà yán rǔ děng qǐ
尔时，思益梵天问得忍诸菩萨言：“汝等岂

bù tīng shì jīng yé
不听是经耶？”

zhū pú sà yán rú wǒ děng tīng yǐ bù tīng wéi tīng
诸菩萨言：“如我等听，以不听为听。”

yòu wèn rǔ děng yún hé zhī shì fǎ yé
又问：“汝等云何知是法耶？”

dá yán yǐ bù zhī wéi zhī
答言：“以不知为知。”

yòu wèn rǔ děng dé hé děng gù míng wéi dé rěn
又问：“汝等得何等故名为得忍？”

dá yán yǐ yī qiè fǎ bù kě dé gù wǒ děng míng wéi dé rěn
答言：“以一切法不可得故，我等名为得忍。”

sī yì yán yún hé suí shì fǎ xíng
思益言：“云何随是法行？”

dá yán yǐ bù suí xíng gù suí xíng
答言：“以不随行故随行。”

yòu wèn rǔ děng yú cǐ fǎ zhōng míng liǎo tōng dá yé
又问：“汝等于此法中明了通达耶？”

dá yán yī qiè zhū fǎ jiē míng liǎo tōng dá wú bǐ wǒ gù
答言：“一切诸法皆明了通达，无彼我故。”

ěr shí huì zhōng yǒu tiān zǐ míng jìng xiàng wèi sī yì fàn tiān
尔时，会中有天子名净相，谓思益梵天：

ruò yǒu dàn wén cǐ jīng fó bù yǔ shòu jì zhě wǒ dāng shòu qí ā nòu
“若有但闻此经佛不与受记者，我当授其阿耨

duō luó sān miǎo sān pú tí jì suǒ yǐ zhě hé cǐ jīng bú pò yīn guǒ
多罗三藐三菩提记。所以者何？此经不破因果、

néng shēng yī qiè shàn fǎ néng huài mó yuàn lí zhū zēng ài néng lìng
能生一切善法、能坏魔怨、离诸憎爱、能令

zhòng shēng xīn dé qīng jìng néng lìng xìn zhě jiē dé huān xǐ chú zhū chēn
众生心得清净、能令信者皆得欢喜、除诸瞋

hèn sī jīng yī qiè shàn rén zhī suǒ xiū xíng sī jīng yī qiè zhū fó zhī suǒ
恨。斯经一切善人之所修行，斯经一切诸佛之所

hù niàn sī jīng yī qiè shì jiān tiān rén ā xiū luó suǒ gòng shǒu hù
护念，斯经一切世间天、人、阿修罗所共守护，

sī jīng jué dìng zhì bú tuì zhuǎn gù sī jīng bù kuáng zhì dào chǎng gù
斯经决定至不退转故，斯经不诳至道场故，
sī jīng zhēn shí néng lìng zhòng shēng dé zhū fó fǎ sī jīng néng zhuàn fǎ
斯经真实能令众生得诸佛法，斯经能转法
lún sī jīng néng chú yí huǐ sī jīng néng kāi shèng dào sī jīng qiú jiě
轮，斯经能除疑悔，斯经能开圣道，斯经求解
tuō zhě suǒ yīng shàn tīng sī jīng yù dé tuó luó ní zhě suǒ yīng shàn chí sī
脱者所应善听，斯经欲得陀罗尼者所应善持，斯
jīng qiú fú zhī rén suǒ yīng shàn shuō sī jīng yào fǎ zhī rén suǒ yīng shàn niàn
经求福之人所应善说，斯经乐法之人所应善念。
sī jīng néng yǔ kuài lè zhì yú niè pán sī jīng ruò mó wài dào yǒu suǒ dé
斯经能与快乐至于涅槃，斯经若魔外道有所得
rén suǒ bù néng duàn sī jīng yīng shòu gòng yǎng rén néng suí qí yì sī
人所不能断，斯经应受供养人能随其义，斯
jīng néng lìng lì gēn zhě xīn yuè sī jīng néng lìng zhì huì zhě huān xǐ sī
经能令利根者欣悦，斯经能令智慧者欢喜。斯
jīng néng yǔ rén huì lí zhū jiàn gù sī jīng néng yǔ rén zhì pò yú
经能与人慧，离诸见故；斯经能与人智，破愚
chī gù sī jīng wén cí cì dì shàn shuō sī jīng jiū jìng shàn suí yì shuō
痴故。斯经文辞次第善说，斯经究竟善随义说，
sī jīng duō suǒ lì yì shuō dì yī yì sī jīng ài yào fǎ rén zhī suǒ tān
斯经多所利益说第一义，斯经爱乐法人之所贪
xī sī jīng yǒu zhì zhī rén suǒ bù néng lí sī jīng shī zhě zhī dà zàng
惜，斯经有智之人所不能离，斯经施者之大藏，
sī jīng rè nǎo⁴³⁷ zhī liáng⁴³⁸ chí sī jīng néng lìng cí zhě xīn děng sī jīng
斯经热恼⁴³⁷之凉⁴³⁸池，斯经能令慈者心等，斯经
néng lìng xiè dài zhě jīng jìn sī jīng néng lìng wàng niàn zhě dé dìng sī jīng
能令懈怠者精进，斯经能令妄念者得定，斯经
néng yǔ yú zhě huì míng fàn tiān sī jīng yī qiè zhū fó zhī suǒ guì
能与愚者慧明。梵天，斯经一切诸佛之所贵
zhòng
重。”

jìng xiàng tiān zǐ shuō shì fǎ shí sān qiān dà qiān shì jiè jiē dà
净相天子说是法时，三千大千世界皆大

⁴³⁷ 丽本：恼者；永乐北藏本及龙藏本：恼

⁴³⁸ 丽本：清凉；永乐北藏本及龙藏本：凉

zhèn⁴³⁹ dòng。 fó jí zànyán shàn zāi shàn zāi tiān zǐ rú rǔ
震⁴³⁹动。佛即赞言：“善哉！善哉！天子，如汝
suǒ shuō
所说。”

ěr shí sī yì fàntiān bó fó yán shì zūn shì tiān zǐ céng
尔时，思益梵天白佛言：“世尊！是天子曾
yú guò qù zhū fó suǒ wén shì jīng yé ”
于过去诸佛所闻是经耶？”

fó yán shì tiān zǐ yǐ yú liù shí sì yì fó⁴⁴⁰ suǒ dé wén shì
佛言：“是天子已于六十四亿佛⁴⁴⁰所，得闻是
jīng guò sì wàn èr qiān jié dāng dé zuò fó hào bǎo zhuāng yán guó
经。过四万二千劫当得作佛，号宝庄严，国
míng duō bǎo yú qí zhōng jiān yǒu zhū fó chū jiē dé gòng yǎng yì wén
名多宝。于其中间有诸佛出，皆得供养亦闻
shì jīng fàntiān shì zhū bǐ qiū bǐ qiū ní yōu pó sè yōu pó
是经。梵天，是诸比丘、比丘尼、优婆塞、优婆
yí zhū tiān lóng guǐ shén zài cǐ huì zhōng dé fǎ rěn zhě jiē dāng
夷，诸天、龙、鬼神在此会中得法忍者，皆当
dé shēng duō bǎo guó tǔ
得生多宝国土。”

ěr shí jìng xiàng tiān zǐ bó fó yán shì zūn wǒ bù qiú pú
尔时，净相天子白佛言：“世尊！我不求菩
tí bú yuàn pú tí bù tān pú tí bú yào pú tí bú niàn⁴⁴¹ bù
提、不愿菩提、不贪菩提、不乐菩提、不念⁴⁴¹不
fēn bié pú tí yún hé rú lái jiàn shòu jì yé ”
分别菩提，云何如来见授记耶？”

fó gào tiān zǐ rú yǐ cǎo mù jīng jié zhī yè tóu yú huǒ zhōng
佛告天子：“如以草木茎节枝叶投于火中，
ér yǔ zhī yán rǔ děng mò rán rǔ děng mò rán ruò yǐ shì yǔ
而语之言：‘汝等莫然！汝等莫然！’若以是语
ér bù rán zhě wú yǒu shì chù tiān zǐ pú sà yì rú shì suī bù
而不然者，无有是处。天子，菩萨亦如是，虽不
xǐ yào tān zhuó pú tí dāng zhī shì rén yǐ wéi yī qiè zhū fó suǒ jì
喜乐贪著菩提，当知是人已为一切诸佛所记。

439 丽本：振；永乐北藏本及龙藏本：震

440 丽本：诸佛；永乐北藏本及龙藏本：佛

441 丽本：不念菩提；永乐北藏本及龙藏本：不念

suǒ yǐ zhě hé ruò pú sà bù xǐ bú yào bú tān bú zhuó bú
所以者何？若菩萨不喜、不乐、不贪、不著、不
dé pú tí zé yú zhū fó bì dé shòu ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
得菩提，则于诸佛必得受阿耨多罗三藐三菩提
jì 记。”

ěr shí huì zhōng yǒu wǔ bǎi pú sà bó fó yán shì zūn wǒ
尔时，会中有五百菩萨白佛言：“世尊！我
děng jīn bù qiú pú tí bú yuàn pú tí bù xǐ bú yào⁴⁴² pú tí bù
等今不求菩提、不愿菩提、不喜不乐⁴⁴²菩提、不
tān zhuó pú tí bù sī niàn pú tí bù fēn bié pú tí zuò shì yǔ
贪著菩提、不思念菩提、不分别菩提。”作是语
yǐ yǐ fó shén lì jí jiàn shàng fāng bā wàn sì qiān zhū fó shòu qí ā
已，以佛神力即见上方八万四千诸佛，授其阿
nòuduō luó sānmiǎosān pú tí jì
耨多罗三藐三菩提记。

ěr shí wǔ bǎi pú sà bó fó yán wèi céng yǒu yě shì zūn
尔时，五百菩萨白佛言：“未曾有也！世尊！
rú lái suǒ shuō shèn shàn kuài zāi suǒ wèi pú sà bù qiú bú yuàn bù
如来所说甚善快哉！所谓菩萨不求、不愿、不
tān bù xǐ bù dé pú tí ér zhū fó shòu jì shì zūn wǒ děng jīn
贪、不喜、不得菩提而诸佛授记。世尊！我等今
jiàn shàng fāng bā wàn sì qiān zhū fó zhū fó jiē yǔ wǒ děng shòu⁴⁴³ ā
见上方八万四千诸佛，诸佛皆与等我等授⁴⁴³阿
nòuduō luó sānmiǎosān pú tí jì
耨多罗三藐三菩提记。”

⁴⁴² 丽本：乐；永乐北藏本及龙藏本：不乐

⁴⁴³ 丽本：受；永乐北藏本及龙藏本：授

rú lái shén zhòu pǐn dì èr shí sān
如来神咒品第二十三⁴⁴⁴

ěr shí wénshū shī lì bó fó yán wéi yuàn shì zūn hù niàn
尔时，文殊师利白佛言：“唯⁴⁴⁵愿世尊护念

shì jīng yú dāng lái shì hòu wǔ bǎi suì guǎng xuān liú bù cǐ yán fú
是经⁴⁴⁶，于当来世后五百岁，广宣流布此阎浮

tí lìng dé jiǔ zhù yòu lìng dà zhuāng yán shàn nǚ rén xián
提，令得久住；又令大庄严善男子、善女人咸

dé wén zhī shè mó shì zhǒng zhǒng qǐ ér néng bù suí mó ruò mó mín bù
得闻之；设魔事种种起而能不随魔，若魔民不

dé qí biàn yǐ shòu chí shì jīng gù zhōng bú tuì shī ā nòuduō luó
得其便⁴⁴⁷；以受持是经故，终不退失阿耨多罗

sān miǎo sān pú tí
三藐三菩提。”

ěr shí fó gào wénshū shī lì rú shì rú shì rǔ jīn
尔时，佛告文殊师利：“如是！如是！汝今

shàn tīng yù lìng cǐ jīng jiǔ zhù gù dāng wèi rǔ shuō zhào zhū tiān lóng
善听！欲令此经久住故，当为汝说召诸天、龙、

yè chā qián tà pó jiū pán tú dēng zhòu shù ruò fǎ shī sòng chí cǐ
夜叉、乾闥婆、鸠槃荼等咒术。若法师诵持此

zhòu zé néng zhì zhū tiān lóng yè chā qián tà pó ā xiū luó
咒，则能致诸天、龙、夜叉、乾闥婆、阿修罗、

jiā lóu luó jǐn nà luó mó hóu luó qié děng cháng suí hù zhī shì
迦楼罗、紧那罗、摩睺罗伽等，常随护之。是

fǎ shī ruò xíng dào lù ruò shī dào shí ruò zài jù luò ruò zài kòng xián
法师若行道路、若失道时、若在聚落、若在空闲、

ruò zài sēng fāng ruò zài yàn shì ruò jīng xíng chù ruò zài zhòng huì
若在僧坊⁴⁴⁸、若在宴室、若经行处、若在众会，

shì zhū shén děng cháng dāng suí shì wèi hù yì qí yào shuō biàn cái yòu
是诸神等常当随侍卫护，益其乐说辩才。又

⁴⁴⁴ 丽本：诸天叹品第十七（丹如来神咒品第二十三）；永乐北藏本及龙藏本：

⁴⁴⁵ 丽本：惟；永乐北藏本及龙藏本：唯

⁴⁴⁶ 丽本：法；永乐北藏本及龙藏本：经

⁴⁴⁷ 丽本：亦不得便；永乐北藏本及龙藏本：不得其便

⁴⁴⁸ 丽本：房；永乐北藏本及龙藏本：坊

fù wèi zuò jiān gù yì niàn huì lì yīn yuán wú yǒu yuàn zé dé qí biàn zhě
 复为作坚固忆念慧力因缘，无有怨贼得其便者，
 shǐ shì fǎ shī xíng lì zuò wò yī xīn ān xiáng wén shū shī lì
 使是法师行、立、坐、卧一心安详。文殊师利，
 hé děng wéi zhòu shù zhāng jù
 何等为咒术章句？

“郁⁴⁴⁹ 头隶 头头隶 摩隶 遮隶 麁隶
 梯隶 缙隶 弥隶 睺楼 睺楼 睺楼 堙婆隶 韦多
 隶 曲丘隶 阿那祢 伽帝 摩醯履 摩那徙 摩
 祢 婆睺乾地萨波楼帝 罗婆波⁴⁵⁰ 伽帝 辛头
 隶 南无佛驮遮梨⁴⁵¹ 帝隶 南无达摩涅伽陀祢
 南无僧伽和醯陀⁴⁵² 毗波⁴⁵³ 扇陀祢 萨婆波⁴⁵⁴ 祢
 麁帝隶 弥浮提底⁴⁵⁵ 萨遮涅提舍 梵岚摩波
 舍 多兮⁴⁵⁶ 利师鞞波舍多 阿哆罗提佉⁴⁵⁷ 提萨
 婆浮多伽娑⁴⁵⁸ 呵^{呼奈⁴⁵⁹切} 南无佛驮悉缠斗曼哆⁴⁶⁰ 娑
 文殊师利，是为咒术章句。若菩萨摩诃

449 丽本：鬱；永乐北藏本及龙藏本：郁
 450 丽本：婆；永乐北藏本及龙藏本：波
 451 丽本：黎；永乐北藏本及龙藏本：梨
 452 丽本：和醯陀和醯陀；永乐北藏本及龙藏本：和醯陀
 453 丽本：婆；永乐北藏本及龙藏本：波
 454 丽本：波波；永乐北藏本及龙藏本：波
 455 丽本：履；永乐北藏本及龙藏本：底
 456 丽本：予；永乐北藏本及龙藏本：兮
 457 丽本：佉（佉，勅写反）；永乐北藏本及龙藏本：佉
 458 丽本：罗；永乐北藏本及龙藏本：娑
 459 丽本：（呵，呼奈反）；永乐北藏本及龙藏本：（呼奈切）
 460 丽本：娑。一切众生中慈说圣谛，梵天所赞叹！诸贤圣所赞叹！此中住召一切诸神，南无诸佛，当成就是咒术；永乐北藏本及龙藏本：娑

sà yù xíng cǐ jīng zhě dāng sòng chí shì zhòu shù zhāng jù yīng yī xīn xíng
萨欲行此经者，当诵持是咒术章句，应一心行，
bù tiáo xì bù sǎn luàn jǔ dòng jìn zhǐ xī lìng jìng jié bú xù yú shí
不调戏、不散乱，举动进止悉令净洁，不畜余食；
shǎo yù zhī zú dú chǔ yuǎn lí bú yào kuì nào shēn xīn yuǎn lí
少欲知足，独处远离，不乐愤闹，身心远离；
cháng yào cí bēi yǐ fǎ xǐ lè ān zhù shí yǔ bù qī kuáng rén
常乐慈悲，以法喜乐；安住实语，不欺诳人；
guì yú zuò chán yào yù shuō fǎ xíng yú zhèng niàn cháng lí xié niàn
贵于坐禅，乐欲说法；行于正念，常离邪念；
cháng yào tóu tuó xì xíng zhī fǎ yú dé bù dé wú yǒu yōu xǐ qù
常乐头陀细行之法，于得、不得无有忧喜；趣
xiàng niè pán wèi yàn shēng sǐ dēng xīn zēng ài lí bié yì xiàng
向涅槃，畏厌生死；等心憎爱，离别异相；
bú lìn shēn mìng jí yī qiè wù wú yǒu tān xī wēi yí chéng jiù cháng
不吝身命及一切物，无有贪惜；威仪成就，常
yào chí jiè rěn rǔ tiáo róu è yán néng rěn yán sè hé yuè wú è
乐持戒；忍辱调柔，恶言能忍；颜色和悦，无恶
zī róng xiān yì wèn xùn chú qù jiāo màn tóng zhǐ huān lè
姿容；先意问讯，除去傲慢，同止⁴⁶¹ 欢乐。

wén shū shī lì cǐ fǎ shī zhù rú shì fǎ sòng shì zhòu shù
“文殊师利，此法⁴⁶² 师住如是法，诵是咒术，

jí yú xiàn shì dé shí zhǒng lì hé dēng wéi shí dé niàn lì bú wàng
即于现世得十种力。何等为十？得念力，不忘
shī gù dé huì lì shàn zé fǎ gù dé xíng lì suí jīng yì gù
失故；得慧力，善择法故；得行力，随经意故；
dé jiān gù lì xíng shēng sǐ gù dé cán kuì lì hù bǐ wǒ gù dé
得坚固力，行生死故；得惭愧力，护彼我故；得
duō wén lì jù zú huì gù dé tuó luó ní lì yī qiè wén néng chí
多闻力，具足慧故；得陀罗尼力，一切闻能持
gù dé yào shuō biàn lì zhū fó hù niàn gù dé shēn fǎ lì jù
故；得乐说辩力，诸佛护念故；得深法力，具
wǔ tōng gù dé wú shēng rěn lì sù dé jù zú sà pó rě gù wén
五通故；得无生忍力，速得具足萨婆若故。文

⁴⁶¹ 丽本：心；永乐北藏本及龙藏本：止

⁴⁶² 丽本：诸法；永乐北藏本及龙藏本：法

shū shī lì ruò fǎ shī néng zhù shì xíng sòng chí zhòu shù xiàn shì dé
殊师利，若法师能住是行，诵持咒术，现世得
shì shí lì
是十力。”

fó shuō shì zhòu shù lì shí sì tiān wáng jīng bù máo shù yǔ wú
佛说是咒术力时，四天王惊怖毛竖，与无
liàng guǐ shén juàn shǔ wéi rào qián yì fó suǒ tóu miàn lǐ zú bái fó
量鬼神眷属围绕，前诣佛所，头面礼足，白佛
yán shì zūn wǒ shì sì tiān wáng dé xū tuó huán dào shùn fó
言：“世尊！我是四天王，得须陀洹道，顺佛
jiào zhě wǒ děng gè dāng shuài zhū qīn shǔ yíng cóng rén mín wèi hù
教者。我等各当率诸亲属、营从、人民，卫护
fǎ shī ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén hù niàn fǎ zhě néng chí rú shì
法师。若善男子、善女人护念法者，能持如是
děng jīng dú sòng jiě shuō wǒ děng sì tiān wáng cháng wǎng wèi hù shì
等经读诵解说，我等四天王常往卫护。是
rén suǒ zài zhī chù ruò chéng yì jù luò ruò kòng xián jìng chù ruò zài
人所在之处，若城邑聚落、若空闲静处、若在
jiā ruò chū jiā wǒ děng jí juàn shǔ cháng dāng suí shì gōng jǐ lìng
家、若出家，我等及眷属常当随侍供给，令
xīn ān wěn wú yǒu yàn juàn yì shǐ yī qiè wú néng rǎo zhě shì zūn
心安隐，无有厌倦，亦使一切无能娆者。世尊！
yòu shì jīng suǒ zài zhī chù miàn wǔ shí lǐ ruò tiān tiān zǐ ruò lóng
又是经所在之处面五十里，若天、天子，若龙、
lóng zǐ ruò yè chā yè chā zǐ ruò jiū pán chá jiū pán chá zǐ děng
龙子，若夜叉、夜叉子，若鸠槃荼、鸠槃荼子等，
bù néng dé biàn
不能得便。”

ěr shí pí liú⁴⁶³ lè jiā hù shì tiān wáng jí shuō jì yán
尔时，毗留⁴⁶³勒迦护世天王即说偈言：

wǒ suǒ yǒu juàn shǔ	qīn qī jí rén mín
我所有眷属	亲戚及人民
jiē dāng gòng wèi hù	gòng yǎng shì fǎ shī
皆当共卫护	供养是法师

⁴⁶³ 丽本：楼；永乐北藏本及龙藏本：留

ěr shí pí liú⁴⁶⁴ pó chātiānwáng jí shuō jì yán
尔时，毗留⁴⁶⁴婆叉天王即说偈言：

wǒ shì fǎ wáng zǐ cóng fǎ ér huàshēng
我是法王子 从法而化生

qiú pú tí fó zǐ wǒ jiē dānggòng jǐ
求菩提佛子 我皆当供给

ěr shí jiàn tuó luó zhàtiānwáng jí shuō jì yán
尔时，捷驮罗吒天王即说偈言：

ruò yǒu zhū fǎ shī néng chí rú shì jīng
若有诸法师 能持如是经

wǒ chángdāngwèi hù zhōubiàn yú shí fāng
我常当卫护 周遍于十方

ěr shí pí shē pó nà tiānwáng jí shuō jì yán
尔时，毗舍婆那天王即说偈言：

shì rén fā dào xīn suǒ yīngshòugòngyǎng
是人发道心 所应受供养

yī qiè zhūzhòngshēng wú néngbàn⁴⁶⁵ zhī zhě
一切诸众生 无能办⁴⁶⁵之者

ěr shí pí shē pó nà tiānwáng zǐ míngyuēshàn bǎo chí qī
尔时，毗舍婆那天王子，名曰善宝，持七

bǎo gài fèngshàng rú lái jí shuō jì yán
宝盖，奉上如来，即说偈言：

shì zūn wǒ jīn dāng shòu chí rú shì jīng
世尊我今当 受持如是经

yì wèi tā rén shuō wǒ yǒu rú shì xīn
亦为他人说 我有如是心

shì zūn zhī wǒ xīn jí xiān shì suǒ xíng
世尊知我心 及先世所行

cóng chū suǒ fā yì zhì chéng qiú fó dào
从初所发意 至诚求佛道

shì zūn wú jiàn dǐng jīn fèng cǐ miào gài
世尊无见顶 今奉此妙盖

yuàn wǒ dé rú shì wú jiàn zhī dǐng xiàng
愿我得如是 不见之顶相

⁴⁶⁴ 丽本：楼；永乐北藏本及龙藏本：留

⁴⁶⁵ 丽本：办；永乐北藏本及龙藏本：辨；校勘：办

wǒ yǐ ài jìng xīn zhān yǎng yú shì zūn
我以爱敬心 瞻仰于世尊
yuàn chéng qīng jìng yǎn dé jiàn mí lè fó
愿成清净眼 得见弥勒佛
dù zhì huì shì zūn jí shí yǐ jì dá
度智慧世尊 即时以偈答
rǔ yú cǐ mìng zhōng jí shēng dōu shuài tiān
汝于此命终 即生兜率⁴⁶⁶天
cóng dōu shuài xià shēng dé jiàn mí lè fó
从兜率⁴⁶⁷下生 得见弥勒佛
èr wàn suì gòng yǎng ěr nǎi xíng chū jiā
二万岁供养 尔乃行出家
jì dé chū jiā yǐ jìng xiū yú fàn xíng
既得出家已 净修于梵行
xián jié zhōng zhū fó yī qiè xī dé jiàn
贤劫中诸佛 一切悉得见
yì jīe gòng yǎng zhī yú bǐ xiū fàn xíng
亦皆⁴⁶⁸供养之 于彼修梵行
guò liù shí yì jié rǔ dāng dé chéng fó
过六十亿劫 汝当得成佛
hào míng wéi bǎo gài guó tǔ shèn yán jìng
号名为宝盖 国土甚严净
wéi yǒu pú sà sēng wèi jiǎng shuō miào fǎ
唯有菩萨僧 为讲说妙法
shòu mìng jìn yī jié ruò miè dù yǐ hòu
寿命尽一劫 若灭度已后
zhèng fǎ zhù bàn jié lì yì zhū zhòng shēng
正法住半劫 利益诸众生

ěr shí shì tí huán yīn yǔ wú shù bǎi qiān zhū tiān wéi rào bái fó
尔时，释提桓因与无数百千诸天围绕，白佛

yán shì zūn wǒ jīn yì dāng wèi hù néng chí rú shì zhī jīng zhū fǎ
言：“世尊！我今亦当卫护能持如是之⁴⁶⁹经诸法

shī děng gòng yǎng gòng jǐ shì jīng suǒ zài zhī chù ruò dú sòng jiě shuō
师等，供养供给。是经所在之处，若读诵解说，

⁴⁶⁶ 丽本：术；永乐北藏本及龙藏本：率

⁴⁶⁷ 丽本：术；永乐北藏本及龙藏本：率

⁴⁶⁸ 丽本：得；永乐北藏本及龙藏本：皆

⁴⁶⁹ 丽本：比；永乐北藏本及龙藏本：之

wǒ wèi tīngshòu fǎ gù wǎng yì qí suǒ yòudāngzēng yì fǎ shī qì lì
我为听受法故往诣其所；又当增益法师气力，
fǎ jù cì dì lìng bú lòu shī
法句次第令不漏失。”

ěr shí shì tí huán yīn zǐ míngyuē qú pó qié chí zhēnzhū gài
尔时，释提桓因子名曰劬婆伽，持真珠盖

qī bǎozhuāngyán fèngshàng rú lái jí shuō jì yán
七宝庄严，奉上如来，即说偈言：

wǒ chángxiànliǎo zhī 我常现了知	shì zūn zhī suǒ xíng ⁴⁷⁰ 世尊之所行
yì dāng rú shì xíng 亦当如是行	qiú fó yī qiè zhì 求佛一切智
shì zūn yú qián shì 世尊于前世	wú wù bù shī yǔ 无物不施与
wǒ dāng suí cǐ xíng 我当随此行	yì shě zhū suǒ yǒu 亦舍诸所有
wǒ jīn fǎ wáng qián 我今法王前	shòu chí rú shì jīng 受持如是经
dāngshuò wèi rén shuō 当数为人说	yǐ bào rú lái ēn 以报如来恩
ruò ài niàn shì jīng 若爱念是经	shì jí yǔ wǒ tóng 是即与我同
wǒ dāng gòngyǎng zhī 我当供养之	wèi dé pú tí gù 为得菩提故
shì zūn shēng wén rén 世尊声闻人	bù néng shǒu hù fǎ 不能守护法
yú hòu kǒng bù shì 于后恐怖世	wǒ dāng hù shì jīng 我当护是经
shì zūn ān wèi wǒ 世尊安慰我	yòu duàn zhū tiān yí 又断诸天疑
wǒ jīn dāng jiǔ rú 我今当久如	dé fó rú shì zūn 得佛如世尊
fó tōng dá zhì huì 佛通达智慧	jí shí yǔ shòu ⁴⁷¹ jì 即时与授记

⁴⁷⁰ 丽本：说；永乐北藏本及龙藏本：行

⁴⁷¹ 丽本：受；永乐北藏本及龙藏本：授

rǔ hòu dāng zuò fó
汝后当作佛

rú wǒ jīn wú yì
如我今无异

guò qù qiānwàn⁴⁷² jié
过去千万⁴⁷²劫

yòu fù guò bǎi jié⁴⁷³
又复过百劫⁴⁷³

ěr nǎi dé chéng fó
尔乃得成佛

hào yuē wéi zhì wáng
号曰为智王

ěr shí suǒ pó shì jiè zhǔ fàn tiān wáng bái fó yán shì zūn
尔时，娑婆世界主梵天王白佛言：“世尊！

wǒ shě chán dìng lè wǎng yì fǎ shī ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén
我舍禅定乐，往诣法师。若善男子、善女人，

néng⁴⁷⁴ shuō shì fǎ zhě suǒ yǐ zhě hé cóng rú shì děng jīng chū dì shì
能⁴⁷⁴说是法者，所以者何？从如是等经出帝释、

fàn wáng zhū háo zūn děng shì zūn wǒ dāng gòng yǎng shì zhū shàn nán
梵王、诸豪尊等。世尊！我当供养是诸善男

zǐ shì zhū shàn nǚ rén⁴⁷⁵ yīng shòu yī qiè shì jiān tiān rén ā xiū luó
子，是诸善女人⁴⁷⁵应受一切世间天、人、阿修罗

zhī suǒ gòng yǎng
之所供养。”

ěr shí miào fàn tiān zǐ⁴⁷⁶ jí shuō jì yán
尔时，妙梵天子⁴⁷⁶即说偈言：

bǐ qiū bǐ qiū ní
比丘比丘尼

zhū qīng xìn shì nǚ
诸清信士女

qí néng shòu cǐ⁴⁷⁷ jīng
其能受此⁴⁷⁷经

shì shì gòng yǎng chù
是世供养处

nǎi zhì yǒu yī rén
乃至有一人

néng xíng shì jīng zhě
能行是经者

wǒ yào dāng wéi rén⁴⁷⁸
我要当为人⁴⁷⁸

yǎn shuō rú shì jīng
演说如是经

fū zhòng miào huā zuò
敷众妙华座

gāo zhì yú fàn tiān
高至于梵天

yú cǐ zuò shàng zuò
于此座上坐

yǎn shuō rú shì jīng
演说如是经

⁴⁷² 丽本：过于千亿；永乐北藏本及龙藏本：过去千万

⁴⁷³ 丽本：亿；永乐北藏本及龙藏本：劫

⁴⁷⁴ 丽本：若；永乐北藏本及龙藏本：能

⁴⁷⁵ 丽本：男子；永乐北藏本及龙藏本：女人

⁴⁷⁶ 丽本：王；永乐北藏本及龙藏本：子

⁴⁷⁷ 丽本：是；永乐北藏本及龙藏本：此

⁴⁷⁸ 丽本：之；永乐北藏本及龙藏本：人

ruò yú è shì zhōng suǒ cóng wén cǐ jīng
若于恶世中 所从闻此经
yīng fā xī yǒu xīn yǒngyuè chēng shàn zāi
应发希有心 踊跃称善哉
ruò wú liàng shì jiè dà huǒ xī chōng mǎn
若无量世界 大火悉充满
yào dāng cóng zhōng guò wǎng tīng rú shì jīng
要当从中过 往听如是经
néng kāi fó dào jīng ruò yù dé wén zhě
能开佛道经 若欲得闻者
jī bǎo rú xū mí yīng jìn gòng shì rén
积宝如须弥 应尽供是人

zhǔ lèi pǐn dì èr shí sì⁴⁷⁹
嘱累品第二十四

ěr shí shì zūn xiàn shén tōng lì lìng mó bō xún jí qí jūn zhòng
尔时，世尊现神通力，令魔波旬及其军众
lái yì fó suǒ zuò shì yán shì zūn wǒ yǔ juàn shǔ jīn yú fó qián lì
来诣佛所作是言：“世尊！我与眷属今于佛前立
cǐ shì yuàn shì jīng suǒ liú bù chù ruò shuō fǎ zhě jí tīng fǎ zhě
此誓愿：‘是经所流布处，若说法者及听法者，
bìng bǐ guó tǔ bù qǐ mó shì yì dāng yōng hù shì jīng
并彼国土不起魔事，亦当拥护是经！’”

ěr shí shì zūn fàng jīn sè guāng zhào cǐ shì jiè gào wén shū shī
尔时，世尊放金色光照此世界，告文殊师
lì yán rú lái jīn hù niàn shì jīng lì yì zhū fǎ shī gù shì jīng
利言：“如来今护念是经，利益诸法师故。是经
zài yán fú tí suí qí suì shù fó fǎ bú miè
在阎浮提，随其岁数佛法不灭。”

ěr shí huì zhōng zhòng shēng yǐ yī qiè huā yī qiè xiāng yī
尔时，会中众生以一切华、一切香、一
qiè mò xiāng ér sàn fó shàng zuò shì yán shì zūn yuàn shǐ shì jīng
切末香而散佛上，作是言：“世尊！愿使是经
jiǔ zhù yán fú tí guǎng xuān liú bù
久住阎浮提，广宣流布。”

⁴⁷⁹ 丽本：嘱累品第十八（丹第二十四）；永乐北藏本及龙藏本：嘱累品第二十四

yú shì fó gào ā nán rǔ shòu chí shì jīng fǒu
于是，佛告阿难：“汝受持是经不？”

ā nán yán wěi rán shòu chí
阿难言：“唯然，受持！”

ā nán wǒ jīn yǐ shì jīng zhǔ lèi yú rǔ shòu chí dú sòng
“阿难，我今以是经嘱累于汝，受持、读诵、
wèi rén guǎng shuō
为人广说。”

ā nán bó fó yán shì zūn ruò rén shòu chí shì jīng dú sòng
阿难白佛言：“世尊！若人受持是经，读诵
jiě shuō dé jǐ suǒ gōng dé
解说，得几所功德？”

fó gào ā nán suí shì jīng suǒ yǒu wén zì zhāng jù zhī shù
佛告阿难：“随是经所有文字、章句之数，
jìn shòu yǐ yī qiè lè jù gòng yǎng ěr suǒ zhū fó jí sēng ruò rén nǎi zhì
尽寿以一切乐具供养尔所诸佛及僧；若人乃至
gòng yǎng shì jīng⁴⁸⁰ gōng jìng zūn zhòng zàn tàn qí fú wéi shèng
供养是经⁴⁸⁰，恭敬、尊重、赞叹，其福为胜。

shì rén xiàn shì dé shí⁴⁸¹ dé zhī zàng hé děng wéi shí⁴⁸² jiàn fó zàng
是人现世得十⁴⁸¹德之藏。何等为十⁴⁸²？见佛藏，
dé tiān yǎn gù tīng fǎ zàng dé tiān ěr gù jiàn sēng zàng dé bú
得天眼故；听法藏，得天耳故；见僧藏，得不
tuì zhuǎn pú sà sēng gù wú jìn cái zàng dé bǎo shǒu gù sè shēn zàng
退转菩萨僧故；无尽财藏，得宝手故；色身藏，
jù sān shí èr xiàng gù juàn shǔ zàng dé bù kě huài juàn shǔ gù suǒ
具三十二相故；眷属藏，得不可坏眷属故；所
wèi wén fǎ zàng dé tuó luó ní gù yì niàn zàng dé yào shuō biàn gù
未闻法藏，得陀罗尼故；忆念藏，得乐说辩故；
wú suǒ wèi zàng pò huài yī qiè wài dào lùn gù fú dé zàng lì yì
无所畏藏，破坏一切外道论故；福德藏，利益
zhòng shēng gù zhì huì zàng dé yī qiè fó fǎ gù
众生故；智慧藏，得一切佛法故。”

fó shuō shì jīng shí qī shí èr nà yóu tā zhòng shēng dé wú shēng
佛说是经时，七十二那由他众生得无生

⁴⁸⁰ 丽本：经卷；永乐北藏本及龙藏本：经

⁴⁸¹ 丽本：十一功；永乐北藏本及龙藏本：十

⁴⁸² 丽本：十一；永乐北藏本及龙藏本：十

fǎ rěn wú liàngzhòngshēng fā ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn
法忍，无量众生发阿耨多罗三藐三菩提心，

wú shùzhòngshēng bú shòuzhū fǎ lòu jìn xīn dé jiě tuō
无数众生不受诸法，漏尽，心得解脱。

ěr shí ā nán jí cóngzuò qǐ piāntǎnyòujiān tóumiàn lǐ
尔时，阿难即从坐起，偏袒右肩，头面礼

zú⁴⁸³ bó fó yán shì zūn dāng hé míng cǐ jīng yún hé fèng chí
足⁴⁸³，白佛言：“世尊！当何名此经？云何奉持？”

fó gào ā nán cǐ jīng míngwéi shè yī qiè fǎ yì míngzhuāng
佛告阿难：“此经名为摄一切法，亦名庄

yánzhū fó fǎ yòumíng sī yì fàntiānsuǒwèn yòumíngwénshū shī lì
严诸佛法，又名思益梵天所问，又名文殊师利

lùn yì dāng fèng chí zhī
论议，当奉持之。”

fó shuō shì jīng yǐ wénshū shī lì fǎ wáng zǐ jí sī yì fàntiān
佛说是经已，文殊师利法王子及思益梵天、

děngxíng pú sà zhǎnglǎo mó hē jiā shè huì mìng ā nán jí zhūtiān
等行菩萨、长老摩诃迦叶、慧命阿难，及诸天

zhòng yī qiè shì rén shòu chí fó yǔ jiē dà huān xǐ
众、一切世人，受持佛语，皆大欢喜。

思益梵天所问经卷第四

⁴⁸³ 丽本：佛足；永乐北藏本及龙藏本：足

● 结诵仪

bǔ quēzhēnyán
补阙真言

(三遍)

ná mó hē là dá nuó duō là yè yē qié là qié là jù zhù jù zhù mó
南無喝啰怛那.哆啰夜耶.佉啰佉啰.俱住俱住.摩
là mó là hǔ là hōng hè hè sū dá ná hōng pō mò ná suō pó
啰摩啰.虎啰.吽.贺贺.苏怛拏.吽.泼抹拏.娑婆
hē
诃.

bǔ quēyuánmǎnzhēnyán
补阙圆满真言

(三遍)

ōng hū lú hū lú shè yì mù qiè suō hē
唵.呼嚧呼嚧.社曳穆契.莎诃.

pǔ huíxiàngzhēnyán
普回向真言

(三遍)

ōng suō mó là suō mó là mí mónǎng sà hā là mó hē zán hā là
唵.娑摩啰.娑摩啰.弥摩曩.萨哈啰.摩诃咱哈啰
hòng
吽.

ná mó fó ná mó fǎ ná mó sēng
南無佛 南無法 南無僧 (合掌三称)

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南無本师释迦牟尼佛 (合掌三称)

ná mó wén shū shī lì pú sà mó hē sà
南無文殊师利菩萨摩诃萨 (合掌三称)

ná mó hù fǎ zhū tiān pú sà
南無护法诸天菩萨 (合掌三称)

lǐ fó fā yuàn wén
礼佛发愿文

(一遍)

guī mìng shí fāng tiáo yù shī yǎn yáng qīng jìng wēi miào fǎ
归命十方调御师 演扬清净微妙法

sān shèng sì guǒ jiě tuō sēng yuàn cì cí bēi āi shè shòu
三乘四果解脱僧 愿赐慈悲哀摄受

dàn (某甲) zì wéi zhēn xìng wǎng rù mí liú suí shēng sǐ yǐ
但(某甲)自违真性，枉入迷流。随生死以

piāo chén zhú sè shēng ér tān rǎn shí chán shí shǐ jī chéng yǒu lòu
飘沉，逐色声而贪染。十缠十使，积成有漏

zhī yīn liù gēn liù chén wàng zuò wú biān zhī zuì mí lún kǔ hǎi
之因；六根六尘，妄作无边之罪。迷沦苦海，

shēn nì xié tú zhuó wǒ dān rén jǔ wǎng cuò zhí lěi shēng yè zhàng
深溺邪途。著我耽人，举枉措直。累生业障，

yī qiè qiān yóu yǎng sān bǎo yǐ cí bēi lì yī xīn ér chàn huǐ
一切愆尤，仰三宝以慈悲，沥一心而忏悔。

suǒ yuàn néng rén zhēng bá shàn yǒu tí xié chū fán nǎo zhī shēn
所愿能仁拯拔，善友提携。出烦恼之深

yuán dào pú tí zhī bǐ àn cǐ shì fú jī mìng wèi gè yuàn chāng
源，到菩提之彼岸。此世福基命位，各愿昌

lóng lái shēng zhì zhǒng líng miào tóng xī zēng xiù shēng féng zhōng guó
隆；来生智种灵苗，同希增秀。生逢中国，

zhǎng yù míng shī zhèng xìn chū jiā tóng zhēn rù dào liù gēn tōng lì
长遇明师。正信出家，童真入道。六根通利，

sān yè chún hé bù rǎn shì yuán cháng xiū fàn xíng zhí chí jìn jiè
三业纯和。不染世缘，常修梵行。执持禁戒，

chén yè bù qīn yán hù wēi yí yuān fēi wú sǔn bù féng bā nàn
尘业不侵。严护威仪，娟飞无损。不逢八难，

bù quē sì yuán bō rě zhì yǐ xiàn qián pú tí xīn ér bú tuì xiū
不缺四缘。般若智以现前，菩提心而不退。修

xí zhèng fǎ liǎo wù dà shèng kāi liù dù zhī xíng mén yuè sān qí zhī
习正法，了悟大乘。开六度之行门，越三祇之
jié hǎi jiàn fǎ chuáng yú chù chù pò yí wǎng yú chóng chóng xiáng
劫海。建法幢于处处，破疑网于重重。降
fú zhòng mó shào lóng sān bǎo chéng shì shí fāng zhū fó wú yǒu pí
伏众魔，绍隆三宝。承事十方诸佛，无有疲
láo xiū xué yī qiè fǎ mén xī jiē tōng dá guǎng zuò fú huì pǔ
劳。修学一切法门，悉皆通达。广作福慧，普
lì chén shā dé liù zhǒng zhī shéntōng yuán yī shēng zhī fó guǒ rán
利尘沙。得六种之神通，圆一生之佛果。然
hòu bù shě fǎ jiè biàn rù chén láo dēng guān yīn zhī cí xīn xíng pǔ
后不舍法界，遍入尘劳。等观音之慈心，行普
xián zhī yuàn hǎi tā fāng cǐ jiè zhú lèi suí xíng yìng xiàn sè shēn
贤之愿海。他方此界，逐类随形。应现色身，
yǎn yáng miào fǎ ní lí kǔ qù è guǐ dào zhōng huò fàng dà guāng
演扬妙法。泥犁苦趣，饿鬼道中，或放大光
míng huò xiàn zhū shén biàn qí yǒu jiàn wǒ xiàng nǎi zhì wén wǒ míng
明，或现诸神变，其有见我相，乃至闻我名，
jiē fā pú tí xīn yǒng chū lún huí kǔ huǒ huò bīng hé zhī dì biàn
皆发菩提心，永出轮回苦。火镬冰河之地，变
zuò xiāng lín yǐn tóng shí tiě zhī tú huà shēng jìng tǔ pī máo dài jiǎo
作香林；饮铜食铁之徒，化生净土。披毛戴角，
fù zhài hán yuàn jìn bà xīn suān xián zhān lì lè jí yì shì ér xiàn
负债含怨，尽罢辛酸，咸沾利乐。疾疫世而现
wéi yào cǎo jiù liáo chén kē jī jǐn shí ér huà zuò dào liáng jì zhū
为药草，救疗沉痾；饥谨时而化作稻粱，济诸
pín nǚ dàn yǒu lì yì wú bù xīng chóng cì qī lěi shì yuān qīn
贫馁。但有利益，无不兴崇。次期累世冤亲，
xiàn cún juàn shǔ chū sì shēng zhī gǔ mò shě wàn jié zhī ài chán děng
现存眷属，出四生之汨没，舍万劫之爱缠。等
yǔ hán shēng qí chéng fó dào xū kōng yǒu jìn wǒ yuàn wú qióng
与含生，齐成佛道。虚空有尽，我愿无穷。
qíng yǔ wú qíng tóng yuán zhǒng zhì
情与无情，同圆种智。

huíxiàng jì
回向偈

(一遍)

yuàn yǐ cǐ gōng dé zhuāngyán fó jìng tǔ
愿以此功德 庄严佛净土

shàngbào sì chóng ēn xià jì sān tú kǔ
上报四重恩 下济三途苦

ruò yǒu jiàn wén zhě xī fā pú tí xīn
若有见闻者 悉发菩提心

jìn cǐ yī bào shēn tóngshēng jí lè guó
尽此一报身 同生极乐国

shí fāng sān shì yí qiè fó yí qiè pú sà mó hē sà mó hē bō
十方三世一切佛。一切菩萨摩诃萨。摩诃般

rě bō luó mì
若波罗蜜

sān guī yī
三皈依

(一遍)

zì guī yī fó dāngyuànzhòngshēng tǐ jiě dà dào fā wú
自皈依佛，当愿众生，体解大道，发无

shàng xīn zì guī yī fǎ dāngyuànzhòngshēng shēn rù jīng zàng
上心；自皈依法，当愿众生，深入经藏，

zhì huì rú hǎi zì guī yī sēng dāngyuànzhòngshēng tǒng lǐ dà zhòng
智慧如海；自皈依僧，当愿众生，统理大众，

yí qiè wú ài hé nán shèng zhòng
一切无碍。和南圣众。

